

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014–2024 metais vertinimas

Galutinė ataskaita

2025 m. gegužės 23 d.

EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDAS KAIMO PLĖTRAI:
EUROPA INVESTUOJA Į KAIMO VIETOVES

Atliko UAB „ESTEP Vilnius“ pagal 2024 m. sausio 11 d. paslaugų teikimo sutartį
Nr. 8P-24-2 su Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

TURINYS

1	PROGRAMOS IR JOS PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS	4
1.1	FINANSINIS ĮGYVENDINIMAS	4
1.2	PROGRAMOS PRIORITETŲ IR TIKSLINĖMS SRITIMS NUSTATYTŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS.....	11
1.2.1	<i>1 prioritetas. Žinių perdavimo ir inovacijų žemės ūkio, miškininkystės sektoriuose ir kaimo vietovėse skatinimas.....</i>	<i>11</i>
1.2.2	<i>2 prioritetas. Žemės ūkio konkurencingumas ir tvarus miškų valdymas.....</i>	<i>19</i>
1.2.3	<i>Paramos investicijoms į žemės ūkio sektorius apžvalga .....</i>	<i>31</i>
1.2.4	<i>3 prioritetas. Maisto tiekimo grandinių organizavimo skatinimas.....</i>	<i>40</i>
1.2.5	<i>4 prioritetas: Aplinkosauga – biologinė įvairovė, vandens ir dirvožemio gerinimas .....</i>	<i>48</i>
1.2.6	<i>5 prioritetas. Efektyvus išteklių naudojimas.....</i>	<i>59</i>
1.2.7	<i>6 prioritetas. Ekonominės plėtros ir socialinės įtraukties skatinimas .....</i>	<i>68</i>
1.3	PROGRAMOS VEIKLOS REZULTATŲ PLANO ĮGYVENDINIMAS	77
2	PROBLEMAS, DARANČIOS ĮTAKĄ PROGRAMOS IR JOS PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO REZULTATAMS.....	82
2.1	VEIKSMŲ, KURIŲ IMTASI SIEKiant užtikrinti programos įgyvendinimo kokybę ir efektyvumą, aprašymas	82
2.1.1	<i>Vadovaujančios institucijos veiksmų analizė.....</i>	<i>82</i>
2.1.2	<i>Stebėsenos komiteto veiksmų analizė.....</i>	<i>85</i>
2.2	PROGRAMOS KOKYBĖS IR EFEKTYVUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS.....	86
3	VEIKSMAI, KURIŲ IMTASI VYKDANT TECHNINĖS PAGALBOS IR PROGRAMOS VIEŠINIMO REIKALAVIMUS.....	88
3.1.1	<i>Programos įgyvendinimas.....</i>	<i>88</i>
3.1.2	<i>Programos informavimas ir viešinimas .....</i>	<i>89</i>
3.1.3	<i>Lietuvos kaimo tinklas .....</i>	<i>92</i>
4	FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO PAŽANGOS VERTINIMAS	97
5	PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO VEIKLŲ PLANO PERŽIŪRA	100
6	IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	103
	SANTRUMPOS.....	114
	LITERATŪRA IR ŠALTINIAI	115
1 PRIEDAS.	STEBĖSENOS LENTELĖS	117
2 PRIEDAS.	FINANSINĖS PRIEMONĖS STEBĖSENOS LENTELĖS	118
3 PRIEDAS.	INVESTICINĖS PARAMOS PASISKIRSTYMAS PAGAL ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS.....	119
4 PRIEDAS.	SANTRAUKA.....	121
5 PRIEDAS.	ATASKAITOS SANTRAUKA VISUOMENEI	132
6 PRIEDAS.	SANTRAUKA ANGLŲ KALBA.....	137
7 PRIEDAS.	SANTRAUKA VISUOMENEI ANGLŲ KALBA	138

IVADAS

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos (toliau – Programos arba 2014–2020 m. KPP) įgyvendinimo 2014–2024 metais vertinimo galutinė ataskaita parengta pagal 2024 m. sausio 11 d. paslaugų teikimo sutartį Nr. 8P-24-2 tarp Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – ŽŪM arba Ministerija) ir UAB „ESTEP Vilnius“.

Galutinė ataskaita parengta remiantis ES teisės aktų reikalavimais ir atitinka 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005, reikalavimus metinės įgyvendinimo ataskaitos turiniui.

Ataskaitą sudaro šios dalys: (1) pagrindinė informacija apie Programos ir prioritetų įgyvendinimą – finansinė pažanga, kiekvieno prioriteto įgyvendinimo pažanga ir pagrindiniai pasiekimai bei veiklos rezultatų plano įgyvendinimas, o taip pat ir paramos investicijoms į žemės ūkio sektorius apžvalga; (2) pagrindinės Programos įgyvendinimo problemos ir veiksmai, kurių imtasi juos sprendžiant – Programos pakeitimai, administravimo ir priemonių įgyvendinimo taisyklių pakeitimai, Stebėsenos komiteto posėdžių metu numatyti veiksmai; (3) veiksmai, įgyvendinti Techninės pagalbos lėšomis – Programos administravimo, viešinimo ir informavimo veikla, Nacionalinio kaimo tinklo veikla; (4) finansinių priemonių pažangos vertinimas, (5) Programos įgyvendinimo vertinimo veiklų plano peržiūra ir (6) išvados bei rekomendacijos.

Ataskaitą rengė Agnė Miseliūnienė (1, 4 ir 6 ataskaitos dalys), Ingrida Urbonaitė (1, 2, 3, 5 ir 6 ataskaitos dalys) ir Ieva Kriščiūnaitė-Kačiuškienė (1 ataskaitos dalis).

1 PROGRAMOS IR JOS PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS

1.1 FINANSINIS ĮGYVENDINIMAS

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa (toliau – Programa arba KPP) buvo patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos (toliau – EK) sprendimu C(2015)842, su paskutiniu pakeitimu, patvirtintu 2024-04-17 EK sprendimu Nr. C(2024)2638 (Programos versija 17.1), **Programos įgyvendinimui skirta beveik 2,85 mlrd. Eur**, iš kurių ES dalis, t. y. EŽŪFKP lėšos, sudaro beveik 2,1 mlrd. Eur, Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės (toliau–EURI) lėšos 139,9 mln. Eur, o nacionalinio finansavimo lėšos – 609 mln. Eur.

2014–2024 m. pagal Programą patvirtintos paramos suma siekė 2 813 mln. Eur ir sudarė beveik 99 % visų Programos įgyvendinimui skirtų paramos lėšų (6 procentiniais punktais (toliau – p. p.) daugiau nei 2023 m.). Daugiausiai paramos lėšų buvo patvirtinta pagal 2A ir 6B tikslines sritis, taip pat pagal prie ketvirtojo prioriteto prisidedančias tikslines sritis.

2014–2024 m. pagal Programą **išmokėtos paramos suma siekė beveik 2 587 mln. Eur** paramos lėšų, t. y. 91 % Programai skirtų lėšų (7 p. p. daugiau nei 2023 m.). EŽŪFKP, bendrojo finansavimo (toliau – BF) ir papildomo nacionalinio finansavimo (toliau – PNF) lėšos sudarė 2 499 mln. Eur, o EURI lėšos – 87,6 mln. Eur. Didžiausia dalis paramos buvo išmokėta pagal antrąjį prioritetą „Didinti ūkių perspektyvumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą“, pagal kurią išmokėtos paramos suma sudarė 39 % visų 2014–2024 m. pagal Programą išmokėtų lėšų. Daugiausia prie to prisidėjo pagal 2A tikslinę sritį „Visų ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimas ir palankesnių sąlygų ūkių restruktūrizavimui ir modernizavimui sudarymas, visų pirma siekiant intensyvinti dalyvavimą rinkoje ir orientavimą, taip pat žemės ūkio įvairinimą“ išmokėtos lėšos, kurios sudarė 34 % visų išmokėtų lėšų. Be to, pagal ketvirtąjį prioritetą „Atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas“ taip pat buvo išmokėta reikšminga dalis visų išmokėtų lėšų – 35 %.

Daugiausiai paramos buvo išmokėta pagal priemonę M4 „Investicijos į materialųjį turtą“ – 821,4 mln. Eur. Antroje vietoje – pagal priemonę M13 „Išmokos už vietas, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių“ – 487,6 mln. Eur.

2014–2024 m. pagal Programą **Europos Komisijai buvo deklaruota 2 393 mln. Eur** paramos lėšų, t. y. 84 % Programai skirtų lėšų (8 p. p. daugiau nei 2023 m.), iš kurių EŽŪFKP, BF, PNF lėšos sudarė 2 308,4 mln. Eur, o EURI lėšos – 84,5 mln. Eur.

1 lentelė. Tikslinėms sritims patvirtintos, išmokėtos ir deklaruotos lėšos 2014–2024 m.

Tikslinė sritis	2014–2024 m. patvirtintos paramos lėšos, Eur	2014–2024 m. išmokėtos lėšos, Eur	Dalis nuo visų išmokėtų lėšų, %	2014–2024 m. Europos Komisijai deklaruotos lėšos, Eur	Dalis nuo visų deklaruotų lėšų, %
2A	997 653 179	876 003 080	34%	830 104 836	35%
2B	103 303 959	99 113 787	4%	77 737 451	3%
2C	26 054 344	23 345 333	1%	23 303 941	1%
Iš viso pagal 2P	1 127 011 481	998 462 200	39%	931 146 228	39%
3A	144 371 654	92 958 865	4%	92 740 633	4%
3B	27 460 920	26 989 151	1%	26 518 836	1%
Iš viso pagal 3P	171 832 574	119 948 017	5%	119 259 469	5%
4P	917 219 461	902 165 195	35%	827 726 303	35%
5C	6 402 014	6 398 365	0%	6 398 365	0%

Tikslinė sritis	2014–2024 m. patvirtintos paramos lėšos, Eur	2014–2024 m. išmokėtos lėšos, Eur	Dalis nuo visų išmokėtų lėšų, %	2014–2024 m. Europos Komisijai deklaruotos lėšos, Eur	Dalis nuo visų deklaruotų lėšų, %
5D	24 647 905	23 932 976	1%	23 932 978	1%
5E	76 453 505	67 760 911	3%	67 760 879	3%
Iš viso pagal 5P	107 503 424	98 092 252	4%	98 092 222	4%
6A	99 376 323	97 770 106	4%	78 854 959	3%
6B	224 354 737	204 514 605	8%	194 056 517	8%
6C	4 431 200	4 424 049	0%	4 424 049	0%
Iš viso pagal 6P	328 162 260	306 708 760	12%	277 335 525	12%
Iš viso pagal TS:*	2 651 729 200	2 425 376 423	94%	2 253 559 746	94%
Iš viso pagal KPP:	2 813 164 622**	2 586 681 672	100%	2 392 881 534	100%

* Langelyje, kuriame pateiktos pagal tikslines sritis patvirtintos, išmokėtos ir Europos Komisijos deklaruotos paramos sumos, nėra įtrauktos pagal priemones M20 ir M113 patvirtintos, išmokėtos ir deklaruotos paramos sumos. Langelyje, kuriame pateiktos iš viso pagal KPP patvirtintos, išmokėtos ir deklaruotos paramos sumos, ši informacija įtraukta. Taip pat į šią eilutę yra įtrauktas išmokėtas avansas pagal priemonę M01 ir M16 priemonės veiklos sritis M16.1, M16.3, M16.4.

** Pagal M02 priemonę patvirtinta parama siekia 7 071 049 Eur, tačiau pagal TS paskirstyti galima 5 635 040 Eur suma, nes tik užbaigus projektą yra žinoma prie kurių TS buvo prisidėta. Šioje eilutėje susumuota visa priemonei patvirtinta parama.

Šaltinis: sudaryta ESTEP pagal NMA duomenis.

2 lentelėje detaliau pristatytos 2014–2024 m. patvirtintos, išmokėtos ir deklaruotos lėšos, kurios nėra priskirtos prie tikslinių sričių įgyvendinimo, t. y. priemonės M20 „Techninė pagalba“ bei tęstinių įsipareigojimų pagal priemonę M113 „Ankstyvas pasitraukimas“ finansinis įgyvendinimas. Techninei pagalbai iki 2024 m. pabaigos buvo išmokėta 97,5 mln. Eur (10 % daugiau nei 2023 m.), iš kurių Europos Komisijai deklaruota – beveik 77,6 mln. Eur.

Mokant išmokas anksčiau iš ūkininkavimo veiklos pasitraukusiems asmenis, pagal ankstesniais programavimo laikotarpiais prisiimtus įsipareigojimus, iki 2024 m. pabaigos buvo išmokėta beveik 61,8 mln. Eur (1,3 % daugiau nei 2023 m.), kurie visi buvo deklaruoti Europos Komisijai.

2 lentelė. Programos patvirtintos, išmokėtos ir deklaruotos lėšos 2014–2024 m.

Tikslinė sritis	2014–2024 m. patvirtintos paramos lėšos, Eur	2014–2024 m. išmokėtos lėšos, Eur	Dalis nuo visų išmokėtų lėšų, %	2014–2024 m. Europos Komisijai deklaruotos lėšos, Eur	Dalis nuo visų deklaruotų lėšų, %
Pagal tikslines sritis (žr. 1 lentelė)	2 651 729 200	2 425 376 423	93,8%	2 253 559 746	94,2%
Avansas (pagal M01, M16.1, M16.3, M16.4)		2 036 900	0,1%		
M20 „Techninė pagalba“	98 201 800	97 515 104,65	3,8%	77 568 543	3,2%
M113 „Ankstyvas pasitraukimas“	61 797 613	61 753 244	2,4%	61 753 244	2,6%
Iš viso:	2 811 728 613	2 586 681 672	100,00%	2 392 881 534	100,00%

Šaltinis: sudaryta ESTEP pagal NMA duomenis.

Didžiausia išmokėtos paramos dalis pagal tikslinę sritį, lyginant su skirta parama, buvo pagal 6C tikslinę sritį – 100 % Pagal 4 prioritetą išmokėtos paramos dalis siekė 99 %, o pagal 2B tikslinę sritį – 97 % Mažiausias finansinio įgyvendinimo lygis pasiektas pagal šias tikslines sritis – 5C (išmokėta 53 % skirtos paramos) ir 3A (išmokėta 59 % skirtos paramos). Vertinant bendrai, iš viso išmokėta 91 % visos skirtos sumos, t. y., 7 p. p. daugiau nei 2023 m.

3 lentelė. Tikslinių sričių finansinio įgyvendinimo lygis

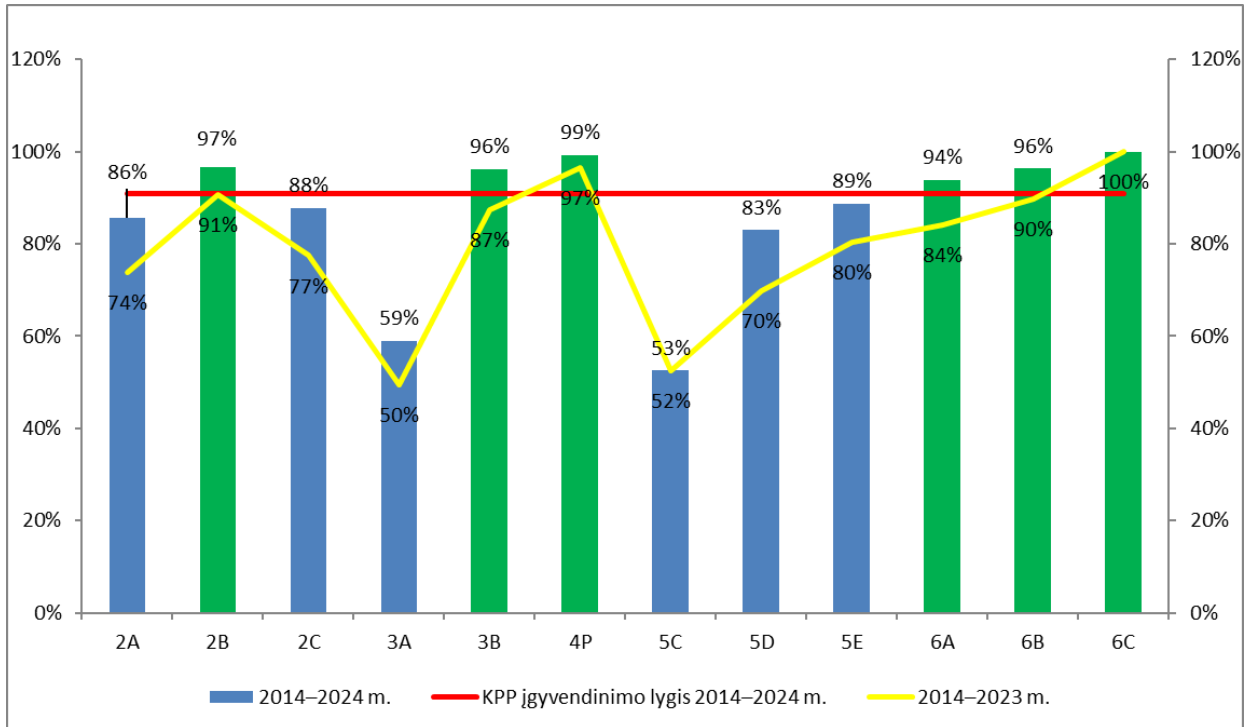
Tikslinė sritis	Skirta parama 2014–2024 m., Eur	2014–2024 m. patvirtintos paramos lėšos*, Eur	Dalis nuo skirtos paramos, %	2014–2024 m. išmokėtos lėšos, Eur	Dalis nuo skirtos paramos, %
2A	1 023 220 879	997 653 179	98%	876 003 080	86%
2B	102 670 952	103 303 959	101%	99 113 787	97%
2C	26 577 383	26 054 344	98%	23 345 333	88%
Iš viso pagal 2P	1 152 469 214	1 127 011 481	98%	998 462 200	87%
3A	157 887 047	144 371 654	91%	92 958 865	59%
3B	28 049 716	27 460 920	98%	26 989 151	96%
Iš viso pagal 3P	185 936 763	171 832 574	92%	119 948 017	65%
Iš viso pagal 4P	908 677 333	917 219 461	101%	902 165 195	99%
5C	12 179 431	6 402 014	53%	6 398 365	53%
5D	28 848 352	24 647 905	85%	23 932 976	83%
5E	76 415 706	76 453 505	100%	67 760 911	89%
Iš viso pagal 5P	117 443 489	107 503 424	92%	98 092 252	84%
6A	104 213 177	99 376 323	95%	97 770 106	94%
6B	212 326 266	224 354 737	106%	204 514 605	96%
6C	4 424 049	4 431 200	100%	4 424 049	100%
Iš viso pagal 6P	320 963 492	328 162 260	102%	306 708 760	96%
Iš viso pagal TS:*	2 685 490 290	2 651 729 200	99%	2 425 376 423	90%
Iš viso pagal KPP:	2 846 247 149	2 813 164 622	99%	2 586 681 672	91%

Šaltinis: sudaryta ESTEP pagal NMA duomenis.

*patvirtinta parama kai kurių tikslinių sričių atveju yra didesnė, nei skirta parama, nes kai kurioms priemonėms, prisidedančioms prie tikslinės srities, numatytas virškontraktavimas (t. y., prisiimant įsipareigojimus leista viršyti priemonei ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istoriškai visuomet būna sutaupymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama.

1 paveiksle pateiktas visų tikslinių sričių įgyvendinimo lygis – išmokėtos paramos dalis nuo skirtos paramos. Remiantis šiuo paveikslu, matyti, kad 2B, 3B, 4P, 6A, 6B ir 6C tikslinių sričių finansinis įgyvendinimo lygis yra lygus arba didesnis nei bendras Programos, kuris siekia 91 % Lyginant su 2023 m. visų tikslinių sričių įgyvendinimo lygis paaugo.

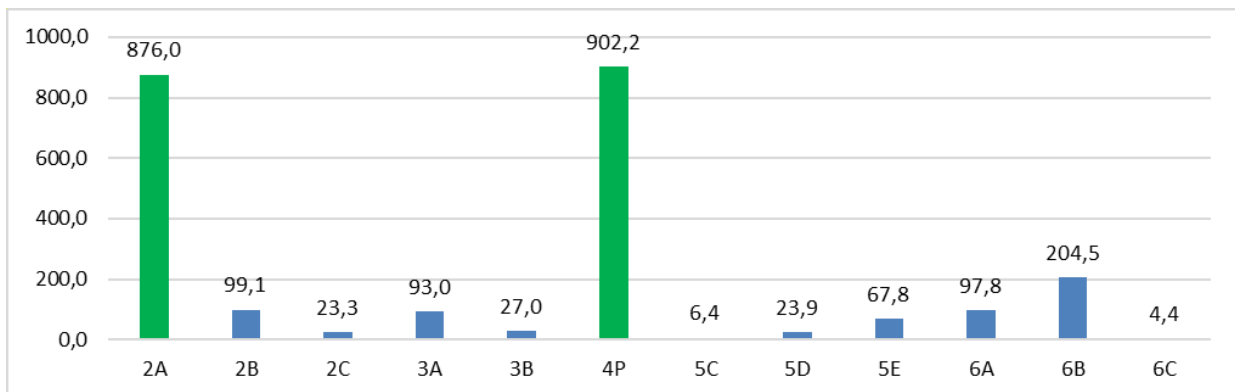
1 paveikslas. Tikslinių sričių 2014–2024 m. finansinis įgyvendinimo lygis (išmokėtos paramos dalis nuo skirtos paramos), %

Šaltinis: sudaryta ESTEP pagal NMA duomenis.

Vertinant absoliučiais dydžiais, t. y. išmokėtos paramos sumomis, matyti, kad daugiausia lėšų 2014–2024 m. buvo išmokėta pagal ketvirtąjį prioritetą, skirtą su žemės ūkiu ir miškininkystėje susijusių ekosistemų atkūrimui, išsaugojimui ir pagerinimui ir pagal 2A tikslinę sritį (bei visą 2 prioritetą), skirtą žemės ūkio veiklos konkurencingumo didinimui (žr. 2 paveikslą).

2 paveikslas. 2014–2024 m. išmokėtos lėšos pagal tikslines sritis, mln. Eur

Šaltinis: sudaryta ESTEP pagal NMA duomenis

4 lentelėje pateikti duomenys apie 2014–2024 m. išmokėtas ir EK deklaruotas lėšas pagal atskiras priemones ir veiklos sritis bei nurodyta pagal Programos priemones atliktų finansinių pataisų susigrąžinta parama. 2014–2024 m. laikotarpiu ji siekė kiek daugiau nei 4,4 mln. Eur. Šios lėšos grįžo į Programą ir buvo naudojamos tolimesniems išpareigojimams finansuoti. Daugiausiai finansinės paramos lėšų buvo susigrąžinta pagal priemonę M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ –0,96 mln. Eur.

Pirmasis prioritetas, skirtas žinių perdavimui ir inovacijoms žemės ūkio, miškininkystės sektoriuose ir kaimo vietovėse skatinti, buvo įgyvendinamas per 2–6 prioritetus horizontaliai. Prie pirmojo prioriteto

prisidedančių priemonių – M01, M02 ir M16 – finansinė pažanga detaliau įvertinta šios ataskaitos 1.2.1 dalyje.

PASTABA: Atliekant prioritetų analizę, stebėsenos lentelėse išmokėta paramos suma laikoma tos išmokėtos lėšos, kurios buvo išmokėtos baigtiems projektams ir deklaruotos Europos Komisijai bei, kai kuriais atvejais, papildomos nacionalinio finansavimo lėšos, kurios nėra deklaruojamos EK.

4 lentelė. Programos finansinis įgyvendinimas 2014–2024 m., Eur

Priemonė, veiklos sritis	Tikslinė sritis (TS)	Išmokėta parama						Deklaruota Europos Komisijai (įskaitant susigrąžintas lėšas ir atliktas finansines pataisas)						Susigrąžintos lėšos ir atliktos finansinės pataisos		
		2014–2024 m.			2024 m.			2014–2024 m.			2024 m.			2024 m.		
		IS viso	ES dalis	IS viso pagal T ¹	IS viso	ES dalis	IS viso pagal T ¹	IS viso	ES dalis	IS viso pagal T ¹	IS viso	ES dalis	IS viso pagal T ¹	IS viso	ES dalis	IS viso pagal T ¹
1 Žinių perdavimas ir informavimo veikla	2A	6 950 653,52	5 908 051,59		1 172 985,10	997 037,00		7 481 360,08	6 359 152,14		1 360 185,37	1 156 157,23		-1 347,32	-1 145,23	
	2B	137 237,77	116 651,99		12 015,00	10 212,75		174 126,68	148 007,56		12 015,00	10 212,75		-140,88	-119,75	
	2C	432 948,83	368 006,04		0,00	0,00		491 556,39	417 822,46		0,00	0,00		0,00	0,00	
	3A	2 299 113,45	1 954 244,59		634 430,14	539 265,34		2 516 481,54	2 139 007,47		686 478,89	583 506,78		-563,51	-479,00	
	4P	4 087 396,83	3 468 548,38	15 402 265,34	207 023,43	175 969,86	1 732 351,32	2 836 231,84	2 410 795,64	14 774 256,34	354 181,70	301 054,39	2 670 902,32	-92 606,57	-78 715,59	-94 658,28
	5D	881 249,34	749 061,42		139 811,35	118 839,62		881 249,34	749 061,42		139 811,35	118 839,62		0,00	0,00	
	6A	267 301,47	227 206,10		68 541,30	58 260,12		393 250,47	334 262,75		118 230,01	100 495,52		0,00	0,00	
	Avansas	346 364,13	300 146,98		-502 455,00	-427 086,75		0,00	0,00		0,00	0,00		0,00	0,00	
2 Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos	2A	2 400 387,66	2 040 329,10		333 842,42	283 766,01		2 400 387,66	2 040 329,10		333 842,42	283 766,01		0,00	0,00	
	2B	315 932,18	268 542,28		10 810,40	9 188,83		315 932,18	268 542,28		10 810,40	9 188,83		0,00	0,00	
	2C	463 953,00	394 359,94		47 595,00	40 455,75		463 953,00	394 359,94		47 595,00	40 455,75		0,00	0,00	
	3A	5 384,41	4 576,68		1 369,10	1 163,72		5 384,41	4 576,68		1 369,10	1 163,72		0,00	0,00	
	4P	1 206 154,53	1 025 231,21	5 635 039,50	146 644,25	124 647,60	614 149,08	1 206 154,53	1 025 231,21	5 635 039,50	146 644,25	124 647,60	614 149,08	0,00	0,00	0,00
	5C	19 886,10	16 903,14		1 229,10	1 044,73		19 886,10	16 903,14		1 229,10	1 044,73		0,00	0,00	
	5D	1 171 385,41	995 677,46		68 520,91	58 242,76		1 171 385,41	995 677,46		68 520,91	58 242,76		0,00	0,00	
	5E	9 817,06	8 344,47		0,00	0,00		9 817,06	8 344,47		0,00	0,00		0,00	0,00	
6A	42 139,15	35 818,21		4 137,90	3 517,21		42 139,15	35 818,21		4 137,90	3 517,21		0,00	0,00		
3 Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos	3A	1 327 872,94	1 128 685,05	1 327 872,94	8 302,88	7 057,42	8 302,88	1 327 872,94	1 128 685,05	1 327 872,94	8 302,88	7 057,42	8 302,88	0,00	0,00	0,00
4 Investicijos į materialųjį turta																
4.1 Parama investicijoms į žemės ūkio valdas	2A	577 052 448,36	489 252 829,67		94 428 795,65	79 753 526,74		566 139 684,96	485 496 754,65		88 058 788,30	77 800 419,25		-543 564,86	-478 441,08	
	3A	4 665 434,82	3 965 619,20	581 717 883,18	638 842,31	543 015,93	95 067 637,96	4 665 434,82	3 965 619,20	570 805 119,78	638 842,31	543 015,93	88 697 630,61	-4 982,66	-4 235,27	-548 547,52
	5C	0,00	0,00		0,00	0,00		0,00	0,00		0,00	0,00		0,00	0,00	
iš jų EURI	2A	29 669 986,89	29 669 986,89	29 669 986,89	20 801 498,26	20 801 498,26	20 801 498,26	28 520 415,38	28 520 415,38	28 520 415,38	19 669 676,72	19 669 676,72	19 669 676,72	-109 404,84	-109 404,84	-109 404,84
	4.2 Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą	2A	1 554 868,58	1 321 638,27	81 005 068,76	257 449,97	218 832,47	12 876 742,17	1 554 868,58	1 321 638,27	80 649 462,43	257 449,97	218 832,47	12 743 925,73	0,00	0,00
3A	79 450 200,18	67 532 668,78		12 619 292,20	10 726 398,21		79 094 593,85	67 230 403,41		12 486 475,76	10 613 504,24		-117 269,23	-99 678,84		
4.3 Parama investicijoms į žemės ūkio ir miškininkystės infrastruktūros plėtrą ir pritaikymą	2A	125 978 892,70	107 082 048,89	127 510 938,06	11 365 146,64	9 660 373,74	11 365 146,64	125 768 252,97	106 903 005,13	127 300 298,33	11 334 424,36	9 634 259,81	11 334 424,36	-52 795,45	-44 876,30	-52 795,45
	2C	1 532 045,36	1 302 238,37		0,00	0,00		1 532 045,36	1 302 238,37		0,00	0,00		0,00	0,00	
4.4 Parama pelno nesiekiančioms investicijoms	4P	1 488 802,15	1 116 600,57	1 488 802,15	64 867,68	48 650,69	64 867,68	1 488 802,15	1 116 600,57	1 488 802,15	64 867,68	48 650,69	64 867,68	-1 861,00	-1 395,75	-1 861,00
5. Gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių poveikio žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamos prevencinės veiklos vykdymas	3B	4 477 297,95	3 805 702,54	4 477 297,95	1 196 402,83	1 016 942,27	1 196 402,83	4 437 631,47	3 771 986,04	4 437 631,47	1 156 736,35	983 225,77	1 156 736,35	-19 552,64	-16 619,75	-19 552,64
6 Ūkio ir verslo plėtra																
6.1 Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui	2B	98 660 616,86	77 739 557,40	98 660 616,86	698 451,82	682 842,23	698 451,82	77 247 392,14	65 680 306,15	77 247 392,14	11 122 808,11	9 474 109,58	11 122 808,11	-714 196,86	-587 343,49	-714 196,86
	6A	52 542 774,83	30 041 820,99	52 542 774,83	-1 107 613,08	-538 017,45	-1 107 613,08	33 733 299,19	28 673 300,86	33 733 299,19	630 014,21	535 511,70	630 014,21	-461 290,38	-392 097,15	-461 290,38
6.3 Parama smulkiesiems ūkiams	2A	133 479 925,16	104 117 325,48	133 479 925,16	20 589 991,21	17 425 574,18	20 589 991,21	98 521 603,50	83 743 352,45	98 521 603,50	14 504 176,88	12 328 549,17	14 504 176,88	-153 757,22	-130 693,68	-153 757,22
	5C	6 378 479,19	5 421 707,27	49 960 743,67	0,00	0,00	3 868 156,72	6 378 479,19	5 421 707,27	49 747 158,22	311 750,00	264 987,50	4 546 759,27	0,00	0,00	-347 836,74
6.4 Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai	6A	43 582 264,48	37 044 922,26		3 868 156,72	3 287 933,05		43 368 679,03	36 863 374,65		4 235 009,27	3 599 757,71		-347 836,74	-295 661,27	
	6B	73 065 481,03	62 105 612,61	77 489 530,23	58 419,35	49 656,44	58 419,35	73 066 083,45	62 106 124,66	77 490 132,65	58 419,35	49 656,44	58 419,35	0,00	0,00	0,00
7 Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse	6C	4 424 049,20	3 760 441,80		0,00	0,00		4 424 049,20	3 760 441,80		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	5E	37 943 469,84	28 457 517,35	37 943 469,84	2 156 582,70	1 617 449,62	2 156 582,70	37 943 437,70	28 457 493,24	37 943 437,70	2 156 582,70	1 617 449,62	2 156 582,70	-40 881,24	-30 637,89	-40 881,24
8.1 Miško veisimas																
8.3 Parama miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių prevencijai	4P	489 827,23	416 353,09	489 827,23	0,00	0,00	0,00	489 827,23	416 353,09	489 827,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	8.4 Parama miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių padarytai miškui žalai atlyginti	4P	1 745 913,65	1 484 026,34	1 745 913,65	371 120,36	315 452,29	371 120,36	1 745 913,65	1 484 026,34	1 745 913,65	371 120,36	315 452,29	371 120,36	0,00	0,00
8.5 Investicijos, kurioms didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė	4P	9 234 042,55	7 848 931,48	9 234 042,55	1 350 816,04	1 148 192,82	1 350 816,04	9 234 042,55	7 848 931,48	9 234 042,55	1 350 816,04	1 148 192,82	1 350 816,04	-14 476,67	-12 305,22	-14 476,67
8.6 Investicijos į miškininkystės technologijas ir į miško produktų perdirbimą ir rinkodarą	2C	20 916 386,06	17 778 927,19	20 916 386,06	2 139 082,31	1 818 219,87	2 139 082,31	20 816 386,07	17 693 927,20	20 816 386,07	2 274 058,02	1 932 949,22	2 274 058,02	-28 501,84	-24 226,61	-28 501,84
	9 Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas	3A	1 181 989,87	1 004 691,39	1 181 989,87	283 108,07	240 641,86	283 108,07	1 181 989,87	1 004 691,39	1 181 989,87	283 108,07	240 641,86	283 108,07	-16 500,00	-14 025,00
10 Agrarinė aplinkosauga ir klimatas	4P	70 830 963,80	53 123 364,93		8 741 216,12	6 555 912,95		70 830 865,40	53 123 291,13		8 741 216,12	6 555 912,95		-453 176,27	-339 880,70	
	5D	21 470 437,34	16 102 819,29	122 109 024,89	3 292 620,12	2 469 463,75	16 162 079,26	21 470 439,25	16 102 820,73	122 108 928,40	3 292 620,12	2 469 463,75	16 162 079,26	-118 258,47	-88 693,64	-962 185,34
	5E	29 807 623,75	22 355 911,60		4 128 243,02	3 096 380,68		29 807 623,75	22 355 911,60		4 128 243,02	3 096 380,68		-390 750,60	-292 863,07	

Priemonė, veiklos sritis	Tikslinė sritis (IS)	Išmokėta parama						Deklaruota Europos Komisijai (įskaitant susigrąžintas lėšas ir atliktas finansines pataisas)						Susigrąžintos lėšos ir atliktos finansinės pataisos			
		2014–2024 m.			2024 m.			2014–2024 m.			2024 m.			2024 m.			
		IS viso	ES dalis	IS viso pagal TP	IS viso	ES dalis	IS viso pagal TP	IS viso	ES dalis	IS viso pagal TP	IS viso	ES dalis	IS viso pagal TP	IS viso	ES dalis	IS viso pagal TP	
		▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	
11	Ekologinis ūkininkavimas	4P	293 908 062,86	215 409 134,86	293 908 062,86	2 076 640,86	2 086 195,72	2 076 640,86	271 480 696,47	215 409 091,36	271 480 696,47	2 076 199,64	2 086 195,72	2 076 199,64	-162 189,68	-149 067,45	-162 189,68
	<i>iš jų EURI</i>	4P	47 193 979,54	47 193 979,54	47 193 979,54	2 116 183,69	2 116 183,69	2 116 183,69	47 193 979,54	47 193 979,54	47 193 979,54	2 116 183,69	2 116 183,69	2 116 183,69	-109 701,09	-109 701,09	-109 701,09
12	Natura 2000 išmokos ir su Bendrąja vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos	4P	30 229 732,36	22 672 261,47	30 229 732,36	4 223 687,71	3 167 764,65	4 223 687,71	30 229 732,36	22 672 261,47	30 229 732,36	4 223 687,71	3 167 764,65	4 223 687,71	-48 362,17	-36 258,32	-48 362,17
13	Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių	4P	487 615 502,98	340 119 819,41	487 615 502,98	1 698 978,13	1 080 309,69	1 698 978,13	436 855 241,13	340 115 865,72	436 855 241,13	1 472 614,00	1 080 309,69	1 472 614,00	-111 639,92	-83 988,45	-111 639,92
15	Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas	4P	1 092 442,42	819 329,63	1 092 442,42	0,00	0,00	0,00	1 092 442,42	819 329,63	1 092 442,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Bendradarbiavimas																
16.1	Parama veiklos grupių kūrimui ir veiklai	2A	8 169 499,51	6 944 072,75		1 772 690,10	1 506 786,12		7 956 592,64	6 763 101,90		1 772 690,10	1 506 786,12		-42 766,72	-36 351,72	
		3A	860 572,51	731 486,51	9 912 107,15	426 307,76	362 361,56	1 454 162,86	780 578,51	663 491,61	8 737 171,15	426 307,76	362 361,56	2 198 997,86	0,00	0,00	-42 766,72
		Avansas	882 035,13	749 729,85		-744 835,00	-633 109,75		0,00	0,00		0,00	0,00		0,00	0,00	
16.3	Parama smulkii ūkio subjektų bendradarbiavimui	2A	14 099 625,48	11 984 681,32		2 068 284,05	1 758 041,41		13 965 475,48	11 870 653,82		2 101 087,68	1 785 924,49		-4 608,33	-3 917,08	
		3A	1 415 483,38	1 203 160,81		187 540,15	159 409,12		1 415 483,38	1 203 160,81		187 540,15	159 409,12		0,00	0,00	
		4P	236 353,42	200 900,40	16 502 052,03	90 000,00	76 500,00	2 307 242,08	236 353,42	200 900,40	16 027 216,28	90 000,00	76 500,00	2 391 667,83	0,00	0,00	-4 608,33
		5D	409 904,00	348 418,40		13 040,00	11 084,00		409 904,00	348 418,40		13 040,00	11 084,00		0,00	0,00	
		Avansas	340 685,75	289 582,90		-51 622,12	-43 878,80		0,00	0,00		0,00	0,00		0,00	0,00	
16.4	Parama trumpų tiekimo grandinių ir vietos rinkų skatinimui vietos lygmeniu	2A	207 435,47	176 320,13		0,00	0,00		207 435,47	176 320,13		0,00	0,00		0,00	0,00	
		3A	1 752 813,92	1 489 891,45	2 428 064,37	228 056,70	193 848,17	147 723,91	1 752 813,92	1 489 891,45	1 960 249,39	228 056,70	193 848,17	228 056,70	-4 523,21	-3 844,73	-4 523,21
		Avansas	467 814,98	397 642,72		-80 332,79	-68 282,89		0,00	0,00		0,00	0,00		0,00	0,00	
17.1	Pasėlių ir augalų draudimo įmokos	3B	22 511 853,30	19 135 073,27	22 511 853,30	553 978,19	470 881,44	553 978,19	22 081 204,21	18 769 021,51	22 081 204,21	678 858,78	577 029,96	678 858,78	-4 513,65	-3 836,60	-4 513,65
17.3	Pajamų stabilizavimo priemonė (žemės ūkio rizikos valdymo fondai)	3B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19.1	Parengiamoji parama	6B	1 398 045,57	1 188 336,81	1 398 045,57	41 843,79	35 567,03	41 843,79	1 358 045,57	1 154 336,81	1 358 045,57	297 638,10	252 992,18	297 638,10	-45,68	-38,83	-45,68
19.2	Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS	6B	100 810 869,01	86 977 206,35	100 810 869,01	13 406 943,02	11 971 520,36	13 406 943,02	94 432 783,41	81 271 414,52	94 432 783,41	13 865 469,87	12 289 866,94	13 865 469,87	-448 724,25	-390 244,51	-448 724,25
	<i>iš jų EURI</i>	6B	8 586 623,49	8 586 623,49	8 586 623,49	3 837 476,87	3 837 476,87	3 837 476,87	6 690 495,03	6 690 495,03	6 690 495,03	3 361 468,87	3 361 468,87	3 361 468,87	-58 859,29	-58 859,29	-58 859,29
19.3	VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas	6B	3 211 840,00	2 730 063,96	3 211 840,00	924 687,75	785 984,56	924 687,75	2 551 772,80	2 169 006,84	2 551 772,80	696 778,05	592 261,32	696 778,05	-1 325,00	-1 126,25	-1 325,00
19.4	Parama VVG veiklai ir gyventojų aktyvumui	6B	26 028 369,03	22 442 713,46	26 028 369,03	1 834 238,18	1 651 584,78	1 834 238,18	22 647 831,71	19 569 256,76	22 647 831,71	1 929 871,18	1 732 872,83	1 929 871,18	-97,16	-82,59	-97,16
	<i>iš jų EURI</i>	6B	2 124 119,55	2 124 119,55	2 124 119,55	616 555,73	616 555,73	616 555,73	2 124 119,55	2 124 119,55	2 124 119,55	616 555,73	616 555,73	616 555,73	0,00	0,00	0,00
20	Techninė pagalba																
	Programos įgyvendinimas, iš jų:		83 168 058,20	70 692 805,37	83 168 058,20	8 063 885,30	6 854 296,33	8 063 885,30	65 021 735,97	55 268 446,86	65 021 735,97	15 400 360,16	13 090 305,29	15 400 360,16	0,00	0,00	0,00
	administravimo išlaidos (darbo užmokesčiai, priemonės, ...)		58 874 075,02	50 044 265,07	58 874 075,02	14 340 976,14	12 188 882,18	14 340 976,14	58 755 052,99	49 943 094,83	58 755 052,99	14 340 976,14	12 188 882,18	14 340 976,14	0,00	0,00	0,00
	kitos išlaidos (studijos, mokymai, ...)		6 158 623,68	5 233 502,21	6 158 623,68	1 059 384,02	901 423,11	1 059 384,02	6 266 682,98	5 325 352,03	6 266 682,98	1 059 384,02	901 423,11	1 059 384,02	0,00	0,00	0,00
	avansas		18 135 359,50	15 415 038,09	18 135 359,50	-7 336 474,86	-6 236 008,96	-7 336 474,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Programos viešinimas		10 102 239,84	8 586 900,37	10 102 239,84	107 991,36	91 792,60	107 991,36	8 797 897,21	7 478 209,54	8 797 897,21	1 575 531,40	1 339 201,61	1 575 531,40	0,00	0,00	0,00
	Lietuvos kaimo tinklas		4 244 806,61	3 608 082,59	4 244 806,61	1 077 533,81	915 903,01	1 077 533,81	3 748 910,03	3 186 570,52	3 748 910,03	1 017 370,58	864 764,27	1 017 370,58	-2 024,03	-1 720,44	-2 024,03
21	Šimtinė laikina parama ūkininkams ir MVĮ, kuriuos ypač paveikė COVID-19 krizė	2A	6 109 343,47	5 192 941,71		-4 579,37	-3 892,46	-32 269,26	6 109 174,36	5 192 797,97	7 426 765,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		6A	1 335 625,78	1 135 281,82	7 444 969,25	-27 689,89	-23 536,41		1 317 590,68	1 119 951,98		0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
113	Ankstyvas pasitraukimas (tęstiniai KPP 2004–2006 ir KPP 2007–2013 įsipareigojimai)		61 753 244,45	52 490 018,82	61 753 244,45	766 184,18	651 254,19	766 184,18	61 753 244,45	52 490 018,82	61 753 244,45	766 184,18	651 254,19	766 184,18	-29 054,41	-24 696,17	-29 054,41
	IŠ VISO, iš jų:		2 586 681 672,15	2 040 909 518,53	2 586 681 672,15	208 149 247,19	175 197 408,74	208 149 247,19	2 392 881 533,71	1 973 722 395,49	2 392 881 533,71	219 570 167,32	188 091 005,88	219 570 167,32	-4 434 184,62	-3 669 307,42	-4 434 184,62
	<i>EŽŪFKP</i>		2 499 106 962,68	1 953 334 809,06	2 499 106 962,68	180 777 532,64	147 825 694,19	180 777 532,64	2 308 352 524,21	1 889 193 385,99	2 308 352 524,21	193 806 282,31	162 327 120,87	193 806 282,31	-4 156 219,40	-3 391 342,20	-4 156 219,40
	<i>EURI</i>		87 574 709,47	87 574 709,47	87 574 709,47	27 371 714,55	27 371 714,55	27 371 714,55	84 529 009,50	84 529 009,50	84 529 009,50	25 763 885,01	25 763 885,01	25 763 885,01	-277 965,22	-277 965,22	-277 965,22

Pastaba: priemonėje M01 pagal kai kurias tikslines sritis 2014–2024 m. EK deklaruotos paramos suma yra didesnė nei išmokėtos paramos suma. Taip yra todėl, kad pagal M01 yra išmokami avansai. Išmokėjimo metu tik pagal dalį avansų yra žinoma, kurios konkrečios tikslinės srities išlaidoms jie bus skirti, likusieji avansai išmokami be konkrečios tikslinės srities. Be tikslinės srities išmokėtas avansas rodomas išmokėtų sumų „avanso“ eilutėje, o patvirtintas ir deklaruotas – prie konkrečios tikslinės srities.

Pagal priemonę M20 atliekami avansiniai mokėjimai, kurie konkrečiai kategorijai taip pat priskiriami kai yra deklaruojami EK, todėl EK deklaruotos paramos suma (kartu su avansu) yra didesnė nei išmokėtos paramos suma.

1.2 PROGRAMOS PRIORITETŲ IR TIKSLINĖMS SRITIMS NUSTATYTŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

1.2.1 1 prioritetas. Žinių perdavimo ir inovacijų žemės ūkio, miškininkystės sektoriuose ir kaimo vietovėse skatinimas

Programos **pirmasis prioritetas** (P1) yra skirtas **žinių perteikimui ir inovacijoms** žemės ūkio, miškininkystės sektoriuose ir kaimo vietovėse skatinti. Šį prioritetą sudaro trys tikslinės sritys:

- **1A: inovacijų skatinimas**, bendradarbiavimas ir žinių bazės vystymas kaimo vietovėse;
- **1B: žemės ūkio, maisto produktų gamybos bei miškininkystės ir mokslinių tyrimų bei inovacijų ryšių stiprinimas**, taip pat siekiant geresnio aplinkosaugos valdymo ir aplinkosauginio veiksmingumo;
- **1C: mokymosi visą gyvenimą ir profesinio mokymo** žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose **skatinimas**.

Šis prioritetas yra įgyvendinamas per 2-6 prioritetus horizontaliai. P1 tikslinėms sritims skirtas finansavimas ir tikslo bei produkto rodiklių reikšmės yra lygios priemonių M01, M02 ir M16 pasiekimų, įgyvendinant vertikalius prioritetus (P2–P6), sumai.

Iki 2024 m. pabaigos buvo užbaigti¹ 37 projektai (dar 6 įgyvendinami), susiję su profesiniu mokymu. Šiuose projektuose iš viso dalyvavo 66 254 mokymų dalyviai. Taip pat buvo užbaigti 63 projektai (dar 8 įgyvendinami), kuriais prisidedama prie parodomųjų projektų ir informavimo veiklos. Pagal M02 priemonę teikiamomis konsultavimo paslaugomis pasinaudojo 10 601 paramos gavėjas, kurių didžioji dalis buvo konsultuojami agrarinės aplinkosaugos srities klausimais. 2014–2024 m. duomenimis, buvo įgyvendinami 52 projektai, kuriais remiamos Europos inovacijų partnerystės (toliau – EIP) veiklos grupės ir jų veikla, iš jų 34 projektai buvo užbaigti. Be to, 2014–2024 m. įgyvendinta 216 smulkių ūkių bendradarbiavimo ir trumpų tiekimo grandinių vystymo projektų pagal 16.3 ir 16.4 veiklos sritis.

1.2.1.1 Parama inovacijų skatinimui (1A tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 1A tikslinės srities įgyvendinimo turi prisidėti trys priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M16 „Bendradarbiavimas“ visos trys veiklos sritys – 16.1. „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“, 16.3. „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ ir 16.4. „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“.

2014–2024 m. patvirtinta parama siekė 57,7 mln. Eur ir sudarė 91 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta parama siekė beveik 49,9 mln. Eur (78 % tikslinei sričiai skirtos paramos), EK deklaruota paramos suma – 47,1 mln. Eur (74 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos), o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 39,4 mln. Eur (71 % tikslinei sričiai skirtos paramos).

¹ Užbaigtais priemonės M01 projektais laikomi tie, pagal kuriuos buvo pateikti galutiniai mokėjimo prašymai ir pagal juos išmokėta parama.

5 lentelė. 1A tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P1 „Skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse“							
1A TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur**	Skirta parama 2014–2025 m., Eur	Įgyvendinimo lygis 2024 m., %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m. p. p.	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M01	16 565 822***	14 774 254	15 715 038	94%	+22	-1 142 118
	M02	7 071 049***	5 635 040	6 588 235	86%	+9	0
	M16	34 110 933	24 818 795	41 376 496	60%	+11	-530 626

*Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

**Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir Europos Komisijai deklaruota parama.

***Patvirtinta parama didesnė nei Programoje skirta parama, nes numatytas virškontraktavimas (t. y. prisiimant išpareigojimus leista viršyti priemonei ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istoriskai visuomet būna sutauptymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad 2025 m. Programos keitimu priemonei M01 skirtas finansavimas buvo padidintas 0,253 mln. Eur, o priemonei M02 –0,006 mln. Eur.

2024 m. atliktu Programos pakeitimu priemonėms M01 ir M16 buvo sumažintas skirtas finansavimas, atitinkamai 1,14 mln. Eur ir 0,53 mln. Eur. Atsižvelgiant į tai, M01 yra patvirtinta visa skirta parama, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 94 % visam laikotarpiui skirtos paramos. Pagal priemonę M02, skirtą ūkininkų, žemės ir miškų valdytojų bei MVĮ konsultavimui taip pat patvirtinta visa skirta parama. Būtina atkreipti dėmesį, kad visos šios sumos išskirti pagal tikslines sritis nėra galimybės tol, kol nėra pasirašomi mokėjimų prašymai ir paaiškėja, pagal kurią tikslinę sritį vyko konsultacijos, todėl pagal šią priemonę patvirtinta paramos suma pagal atskiras tikslines sritis siekė kiek daugiau nei 5,63 mln. Eur. Tiek pat buvo išmokėta bei deklaruota EK (86 % skirtos paramos). Pagal priemonę M16, skirtą bendradarbiavimui skatinti, patvirtinta 82 %, o išmokėta ir EK deklaruota 60 % visam laikotarpiui skirtos paramos. Lyginant su 2023 m., didžiausia pažanga (22 p. p.) pasiekta įgyvendinant priemonę M01, toliau sekė priemonė M16 (11 p. p. pažanga) ir M02 (9 p. p. pažanga).

Siekiant atspindėti inovacijų skatinimo, bendradarbiavimo ir žinių plėtros priemonių įgyvendinimą (1A TS), numatytas **tikslo rodiklis T1** „Išlaidų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14, 15 ir 35 straipsnius procentinė dalis, palyginti su visomis KPP išlaidomis“, kuris yra susietas su M01, M02 ir M16 priemonių rodikliu O.1 „Visos viešosios išlaidos“.

6 lentelė. 1A tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

TS	Tikslo rodiklis	2014 – 2015m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.
1A	T1. Išlaidų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14, 15 ir 35 straipsnius procentinė dalis, palyginti su visomis KPP išlaidomis (1A tikslinė sritis)	0%	0,01%	0,08%	0,21%	0,45%	0,77%	0,8%	1,05%	1,32%	1,59%	2,42%

2014–2024 m. šių trijų priemonių visų viešųjų išlaidų suma siekė 45,2 mln. Eur. Visos planuojamos KPP viešosios išlaidos yra 2,85 mlrd. Eur. Taigi, iki 2024 m. pabaigos pasiekta tikslo rodiklio reikšmė buvo 1,59 %. Lyginant su 2025 m. suplanuota reikšme, pasiekta 68 % suplanuoto tikslo. Per metus rodiklio pasiekimas padidėjo 20 % (arba 7,6 mln. Eur). Nepaisant to, įgyvendinimo pažanga pagal šią TS yra žemesnė, lyginant su kitomis TS. Didžiausia dalimi prie rodiklio T1 pasiekimo prisideda priemonė M16. Vertinant pagal patvirtintą paramą, tikslo rodiklio pasiekimo lygis turėtų išaugti. Pagal M01 ir M02 patvirtintos visos lėšos, o pagal M16 priemonę patvirtintos paramos suma siekia 82 % visų priemonei skirtų lėšų. Pagal 16.1 veiklos sritį patvirtinta visa skirta parama, pagal 16.3 veiklos sritį – 86 %, o pagal 16.4 veiklos sritį patvirtinta mažiausiai – 48 %.

Kiekvienos priemonės **produktų rodiklių** pasiekimai iki 2024 m. pabaigos pateikti lentelėje žemiau.

7 lentelė. 1A tikslinės srities įgyvendinimas

M01	M01 TS 1A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m, p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (mokymai, mainų ūkių srityje programos, parodomoji veikla) (1.1–1.3 punktai)	14 774 254	15 715 038	94%	+22
M02	M02 TS 1A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024m, p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (2.1–2.3 punktai)	5 635 040	6 588 235	86%	+9
M16	M16 TS 1A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m, p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (16.1–16.9 punktai)	24 818 795	41 376 496	60%	+11
Papildoma informacija					
M01	M01 TS 1A	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	O3. Veiksmų, kuriais prisidedama prie parodomųjų projektų ir informavimo veiklos, skaičius (1.2 punktas)	75	0		
M02	M02 TS 1A	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	O3. Paremų veiksmų skaičius (2.1 punktas)	10 601	+557		
	O13. Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius (2.1 punktas)	10 601	+557		

Iki 2024 m. pabaigos pagal prie 1A TS prisidedančią M01 priemonę buvo įgyvendinamas 71 projektas, iš jų užbaigti 63 projektai, kuriais prisidedama prie parodomųjų projektų ir informavimo veiklos ir paremti 75 veiksmai (veiksmų skaičius yra didesnis, nes įgyvendinus vieną projektą pagal jį vykdytomis veiklomis prisidedama prie daugiau nei vienos TS), kuriems išmokėta beveik 9 mln. Eur. Daugiausiai veiksmų (40) prisidėjo prie 2A TS, skirtos ūkių modernizavimui ir ekonominės veiklos rezultatų gerinimui. Nemaža dalis veiksmų (13) prisidėjo prie 3A TS, skirtos pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimui, dar 11 – prie 4 prioriteto, skirto agrarinei aplinkosaugai. Jau nuo 2022 m. naujos paraiškos pagal šią veiklos sritį nerenkamos.

Prie 1A tikslinės srities įgyvendinimo taip pat prisidėjo priemonės M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“ įgyvendinimas. Iki 2024 m. pabaigos projektams pagal šią priemonę buvo išmokėta ir EK deklaruota 5,6 mln. Eur (86 % visų skirtų lėšų). Iš viso konsultavimo paslaugomis pasinaudojo 10 601 paramos gavėjas (rodikliu skaičiuojami ne unikalūs paramos gavėjai) – ūkininkai, jaunieji ūkininkai ir kiti žemės valdytojai (557 daugiau nei iki 2023 m. pabaigos). Daugiausia (3 954) paramos gavėjų pasinaudojo konsultavimo paslaugomis agrarinės aplinkosaugos srities klausimais (konsultacijomis, prisidedančiomis prie 4 prioriteto įgyvendinimo). 3 302 paramos gavėjai konsultavosi 2A tikslinės srities „Visų ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimas ir palankesnių sąlygų ūkių restruktūrizavimui ir modernizavimui sudarymas, visų pirma siekiant intensyvinti dalyvavimą rinkoje ir orientavimą, taip pat žemės ūkio įvairinimą“ įgyvendinimo klausimais. Taip pat reikšmingas skaičius (2 104 paramos gavėjai) – 5D tikslinės srities įgyvendinimo klausimais (dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimo). Konsultacijos vangiai vyko pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimo srityje (3A TS; 19 paramos gavėjų), atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimo bioekonomikos tikslais srityje (5C TS; 17 paramos gavėjų), anglies dioksido išlaikymo ir sekvestracijos žemės ūkyje ir miškininkystėje skatinimo srityje (5E TS; 17 paramos gavėjų) bei veiklos įvairinimo kaimo vietovėse, mažų įmonių kūrimo ir plėtojimo, taip pat darbo vietų kūrimo palengvinimo srityje (6A TS; 40 paramos gavėjų).

Pagal 1A tikslinę sritį numatyti du specialieji (konkretūs) Programos rodikliai, matuojantys suorganizuotų renginių ir dalyvių renginiuose skaičių. 2024 m. duomenimis, abiejų rodiklių siektinos reikšmės yra pasiektos. Pagal M01 veiklos sritį 1.2 buvo suorganizuoti 3 956 renginiai (iš jų 537 per

2024 m.), kuriuose dalyvavo 31 190 asmenų (iš jų 4 395 per 2024 m.). Rodiklio SO01.1 įgyvendinimo lygis 2014–2024 m. siekė 154 % (21 p. p. daugiau nei 2023 m.), o SO1.2 – 100 % (14 p. p. daugiau nei 2023 m.).

8 lentelė. 1A TS konkrečių produkto rodiklių įgyvendinimas

Priemonė	Rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2014–2024 m.	Siektina reikšmė 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %
M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis 1.2. „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai“	SO01.1. Suorganizuotų renginių skaičius (M01.2)	3 956	2 570	154%
	SO01.2. Dalyvių renginiuose skaičius (M01.2)	31 190	31 160	100%

1.2.1.2 Parama ryšių stiprinimui (1B tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 1B tikslinės srities įgyvendinimo prisideda viena priemonė:

- M16 „Bendradarbiavimas“ – visos trys veiklos sritys: 16.1. „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“, 16.3. „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ ir 16.4. „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“.

Iki 2024 m. pabaigos pagal priemonę M16 pavirtinta parama siekė 34,1 mln. Eur ir sudarė 82 % tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta parama siekė 28,8 mln. Eur (70 % tikslinei sričiai skirtos paramos), EK deklaruota – 26,7 mln. Eur (65 % tikslinei sričiai skirtos paramos), baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 24,8 mln. Eur (60 % tikslinei sričiai skirtos paramos). Lyginant su 2014–2023 m., priemonės įgyvendinimo lygis padidėjo 11 p. p.

9 lentelė. 1B tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P1 „Skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse“							
1B TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis 2024 m., %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m. p. p.	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M16	34 110 933	24 818 795	41 376 496	60%	+11	-530 626

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

Siekiant skatinti žemės ūkio, maisto produktų gamybos bei miškininkystės ir mokslinių tyrimų bei inovacijų ryšių stiprinimą (1B TS), numatytas **tikslo rodiklis T2** „Bendras bendradarbiavimo veiksmų, remiamų taikant bendradarbiavimo priemonę skaičius“, kuris yra susietas su priemonės M16 produkto rodikliais „Remtinų EIP veiklos grupių skaičius“ ir „Kitų bendradarbiavimo veiksmų skaičius“. 2024 m. pabaigoje bendradarbiavimo veiksmų skaičius siekė 250 ir buvo pasiekta 96 % tikslo (per metus bendradarbiavimo veiksmų skaičius padidėjo 37 veiksmiais, o tikslo pasiekimo lygis 14 p. p.).

10 lentelė. 1B tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

TS	Tikslo rodiklis	2014–2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.
1B	T2. Bendras bendradarbiavimo veiksmų, remiamų taikant bendradarbiavimo priemonę skaičius (Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 35 straipsnis) (grupės, klasteriai / tinklai, bandomieji projektai ir kt.) (1B tikslinė sritis)	0	0(11)	15	25	73	105	152	213	250	260

Iki 2024 m. pabaigos įgyvendinant priemonę M16 buvo paremti 34 bendradarbiavimo veiksmai, kuriais paremta EIP veiklos grupių veikla bei įgyvendinta 216 kitų bendradarbiavimo veiksmų, iš kurių 194

pagal 16.3 veiklos sritį „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ ir 22 pagal 16.4 veiklos sritį „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“.

Prie 1B tikslinės srities prisidedančios priemonės M16 „Bendradarbiavimas“ produkto rodiklių pasiekimai pateikti lentelėje žemiau.

11 lentelė. 1B tikslinės srities įgyvendinimas

M16	M16 TS 1B	2014–2024m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m, p. p
	Produkto rodikliai				
	O16. Remtinų EIP veiklos grupių skaičius (steigimas ir veikla) (16.1 punktas)	34	45	76%	+18
	O17. Kitų bendradarbiavimo veiksmų skaičius (grupės, tinklai / branduoliai, bandomieji projektai...) (16.2–16.9 punktai)	216	233	93%	+12
Papildoma informacija					
M16	M01 TS 1B	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	O9. Valdų, dalyvaujančių remiamose schemose, skaičius (16.4 punktas)	43	Pokytis lyginant su 2023 m, nefiksuotas, nes 2023 m. stebėsenos ataskaitoje buvo pateiktas įgyvendinamų, o ne užbaigtų projektų valdų skaičius. Todėl per 2024 m. užbaigus 4 projektus, paremtų valdų skaičius nepasikeitė.		

Iki 2024 m. pabaigos įgyvendinant priemonės M16 veiklos sritį 16.1 „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ buvo užbaigti 34 EIP veiklos grupių vykdomi projektai (dar 18 projektų įgyvendinama). Dauguma užbaigtų EIP veiklos grupių projektų (31) prisidėjo prie 2A TS, dar 3 projektai prie 3A TS. Remiantis Lietuvos kaimo tinklo (toliau –LKT) svetainėje pateiktais projektų aprašymais, daugiausiai projektų (apie 44 %) įgyvendinama gyvulininkystės sektoriuje (projektais siekiama didinti gyvulininkystės ūkių produktyvumą diegiant technologines naujoves, taikant inovatyvius sprendimus, susijusius su pašarų kokybės užtikrinimu, infekcinių ir parazitinių ligų pasireiškimo mažinimu, galvijų reprodukcija ir pan.). Maždaug penktadalis projektų įgyvendinami augalininkystės sektoriuje (projektais siekiama skatinti ūkius diegti naujoves, užtikrinančias efektyvią kenksmingų organizmų kontrolę, tarpinių pasėlių diversifikavimą, dirvos struktūros ir kokybės gerinimą, sukurti išmanią žemės ūkio technikos informacinę sistemą ir pan.). Apie penktadalis projektų nėra susiję su konkrečiu sektoriumi, o jų rezultatai gali būti pritaikomi įvairiuose ūkiuose. Pavyzdžiui, projektais siekiama skatinti trumpų tiekimo grandinių plėtrą, biodujų gamybos technologijų panaudojimą žemės ūkyje. Sukurti įvairias bendradarbiavimo, konsultacijų platformas. Po pora projektų įgyvendinama uogininkystės ir bitininkystės sektoriuose.

Įgyvendinant šią veiklos sritį siekiama plėtoti aktyvų bendradarbiavimą tarp žemės, miško ūkio, maisto sektoriaus dalyvių ir mokslo įstaigų, konsultantų bei kitų suinteresuotų subjektų dalinantis žiniomis ir sprendimais, reikalingais prisitaikyti prie kintančios aplinkos, iššūkių ir galimybių, kuriant ir diegiant inovacijas. Atsižvelgiant į tai, priemone daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama ūkininkų arba miškininkų reikmėms, siekiant inovatyviais būdais spręsti būtent jiems kylančias problemas, tačiau dažniausiai iniciatyvą dėl projektų įgyvendinimo rodo mokslo/studijų įstaigos ir konsultantai. Tikėtina, kad ūkininkai labiau linkę projektuose dalyvauti kaip partneriai dėl gana ilgai trunkančio paraiškų administravimo laiko – EIP veiklos grupės iš pradžių teikia galimybių studijas, kurios yra vertinamos, priimami sprendimai dėl pritarimo/nepritario ir tik vėliau teikiamos paraiškos dėl projektų įgyvendinimo².

Įgyvendinant 16.3 veiklos sritį, skirtą smulkių ūkių subjektų bendradarbiavimui, iki 2024 m. pabaigos buvo užbaigti 194 bendradarbiavimo projektai (25 projektai daugiau nei iki 2023 m. pabaigos), iš kurių 170 prisideda prie 2A TS, 18 prie 3A TS, 2 prie 4 prioriteto ir 4 prie 5D TS. Remiantis papildomais NMA duomenimis, dar 37 projektai yra įgyvendinami (parama patvirtinta 231 projektui). Dauguma smulkių ūkių subjektų bendradarbiavimo projektų vykdomi įgyvendinant žemės ūkio veiklą. Įgyvendinant

² Remiantis informacija gauta Programos priemonių kuratorių apklausos metu.

projektus dažniausiai įsigyjama žemės ūkio technika, kuria pareiškėjai dalinasi su partneriais. 2024 m. pagal šią priemonę vykčius du kvietimus teikti paraiškas, buvo gauta 40 paraiškų, o iki 2024 m. pabaigos buvo patvirtinta 21 paraiška.

Pagal 16.4 veiklos sritį „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“ 2014–2024 m. buvo patvirtinta 30 projektų, iš kurių užbaigti 22 (4 projektais daugiau nei 2023 m.). Užbaigtuose projektuose dalyvavo 43 žemės ūkio valdos. 2024 m. paraiškos pagal šią priemonę buvo renkamos 2 kartus, buvo gautos 7 paraiškos 668 tūkst. Eur sumai, patvirtintos 2 paraiškos 193,6 tūkst. Eur sumai. Pastaruoju metu buvo stebimas pareiškėjų susidomėjimo šia priemone mažėjimas (2023 m. buvo sulaukta 2 paraiškų, 2022 m. – 1 paraiška, kai 2021 m. buvo gauta 16), tačiau 2024 m. sulaukta didesnio paraiškų skaičiaus. Tai galėjo lemti ŽŪM dedamos pastangos viešinant priemonę ir jos naudą bei tai, kad 2024 m. kvietimai buvo vykdomi pagal supaprastintas priemonės įgyvendinimo taisykles. Nuo 2022 m. buvo sukurta darbo grupė, skirta trumpoms tiekimo grandinėms vystyti ir sklandžiam bendradarbiavimui su socialiniais partneriais užtikrinti. 2024 m. ir toliau vyko šios darbo grupės posėdžiai (per metus vyksta po 2-3 posėdžius). Priemonė viešinta per LKT veiklas³, buvo sukurta ir viešinamas vaizdo įrašas pristatantis sėkmės istorijas bei skatinantis dalyvauti trumpose tiekimo grandinėse.⁴ 2024 m. antroje pusėje per nacionalinę transliuotoją LRT taip pat buvo rodyta socialinė reklama, skatinanti vartotojus naudotis trumpomis tiekimo grandinėmis ir pirkti žemės ūkio produktus tiesiai iš ūkininkų.⁵ Sukurta ir pristatyta internetinė svetainė (www.maistograndine.lt) kaip mokymų ir bendradarbiavimo platforma trumpoms tiekimo grandinėms plėtoti.⁶ Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad 2024 m. jau buvo paskelbti du kvietimai teikti paraiškas pagal analogišką 2023–2027 m. Strateginio plano priemonę (jų metu gautos 5 paraiškos⁷).

3-ojo prioriteto vertinimo⁸ metu atkreiptas dėmesys, kad trumpų tiekimo grandinių plėtra išlieka vienas iš svarbių žemės ūkio politikos prioritetų, todėl būtina skatinti ūkininkus aktyviau dalyvauti trumpose tiekimo grandinėse. Tai siūlyta padaryti stiprinant partnerystės ryšius tarp ūkininkų, vietos įmonių ir vartotojų (pavyzdžiui, per ūkininkų organizuojamas atvirų durų dienas, per įvairių degustacijų organizavimą). Taip pat įgyvendinant kitas priemones, galinčias paskatinti dalyvavimą trumpose tiekimo grandinėse, pavyzdžiui, vykdant rinkodaros mokymus (įtraukiant mentorystės programas), finansuojant bendras logistikos ir saugojimo sistemas, kurios sumažintų ūkininkų sąnaudas ir riziką. Siūloma skirti dėmesio ir paklausos trumpoms tiekimo grandinėms skatinimui vartotojų tarpe, todėl palankiai vertinama 2024 m. vykdyta socialinė reklama.

1.2.1.3 Parama mokymosi visą gyvenimą skatinimui (1C tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

³ LKT informacija: <https://www.kaimotinklas.lt/lt/naujienos/rugsejo-5d-lkt-dirbtuvese-buvo-pristatomas-kpp-priemones-bendradarbiavimas-veiklos-srities-parama-trumpoms-tiekimo-grandines-ir-vietos-rinkoms-skatinti-vietos-lygmeniu-igyvendinimo-supaprastinta-tvarka-taisykliu-pakeitimas>

⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=Xuqs2d0M6wQ>

⁵ Per LRT socialinė reklama transliuota 2024 rugsėjo – gruodžio mėn. Reklamos vaizdo klipas: https://www.youtube.com/watch?v=Syt_8_9s024. Nors reklaminiame klipe nurodyta, kad trumpų tiekimo grandinių vystymas remiamas pagal Strateginio plano priemonę, tačiau pagrindinė reklamos žinutė yra skirta ne tik potencialiems pareiškėjams, bet ir visuomenei skatinant juos naudotis trumpomis tiekimo grandinėmis.

⁶ ŽŪM naujienos: <https://zum.lrv.lt/lt/naujienos/sveikas-ir-kokybiskas-lietuvisko-maistas-vienoje-vietoje-internete-nauda-ir-ukininkams-ir-pirkejams/>

⁷ NMA skelbiama 2023–2027 m. Strateginio plano įgyvendinimo savaitinė statistika:

<https://www.paramakaimui.lt/index.php/parama/lietuvos-zemes-ukio-ir-kaimo-pletros-20232027-metu-strateginis-planas/statistika/44705#res>

⁸ ESTEP (2025), „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonių, skirtų skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje, efektyvumo ir veiksmingumo vertinimas“: <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1/tyrimai-ir-vertinimai-1/>

Programoje numatyta, kad prie 1C tikslinės srities įgyvendinimo turi prisidėti dvi priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis 1.1 „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“.

Iki 2024 m. pabaigos pagal abi priemones M01 ir M02, skirtas žinių perdavimui, informavimui ir konsultavimui buvo patvirtinta visa skirta parama, o išmokėtos ir EK deklaruotos paramos suma sudarė 90 % visam laikotarpiui 1C TS skirtos paramos. Lyginant su 2023 m. 1C TS įgyvendinimo lygis padidėjo 19 p. p. (2023 m. jis siekė 71 %).

12 lentelė. 1C tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P1 „Skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse“							
1C TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur***	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur**	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis 2024 m., %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m, p. p	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M01	6 640 199	5 815 410	6 143 961	95%	+28	-514 863
	M02	7 071 049	5 635 040	6 588 235	86%	+9	0

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

**Išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK.

***Patvirtinta parama didesnė nei KPP skirta parama, nes numatytas virškontraktavimas (t. y. prisiimant įsipareigojimus leista viršyti priemonei ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istoriskai visuomet būna sutaupymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad 2025 m. Programos keitimu priemonei M01 skirtas finansavimas buvo padidintas 0,253 mln. Eur, o priemonei M02 –0,006 mln. Eur.

Siekiant skatinti mokymąsi visą gyvenimą (1C TS), numatytas **tikslo rodiklis T3** „Bendras mokymų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14 straipsnį dalyvių skaičius“, kuris yra susietas su priemonės M01 produkto rodikliu „Mokymų dalyvių skaičius“. Iki 2024 m. pabaigos bendras mokymuose dalyvavusiųjų skaičius buvo 66 254, o tai sudarė 44 % 2025 m. numatyto tikslo. Lyginant su 2023 m., mokymų dalyvių skaičius išaugo 15 282 (10 p. p.). Visgi, bendras įgyvendinimo lygis išlieka gana žemas. Pagrindinė priežastis, lėmusi mažesni mokymų dalyvių skaičių buvo ta, kad ūkininkai dažnai rinkosi 2 ir daugiau dienų mokymus. Remiantis teminių vertinimų rezultatais, mažesni nei planuota mokymų dalyvių skaičių iš dalies galėjo lemti tai, kad mokymai ne visada atitiko esamus ūkininkų poreikius – mokymai buvo teoriniai, trūko praktinių užsiėmimų, po kurių ūkininkams būtų lengviau pritaikyti įgytas žinias savo ūkyje. Pastebima, kad mokymų temos buvo daugiau bendresnės, o ne konkrečios, susijusios su ūkininkams aktualiomis problemomis⁹.

13 lentelė. 1C tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

TS	Tikslo rodiklis	2014–2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.
1C	T3. Bendras mokymų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14 straipsnį dalyvių skaičius (1C tikslinė sritis)	0	1 523	6 168	14 329	21 820	24 081	35 559	50 972	66 254	149 900

Prie 1C tikslinės srities prisidedančios priemonės M01 veiklos srities 1.1 „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžių įgijimui“ **produkto rodiklių** pasiekimai pateikti lentelėje žemiau.

14 lentelė. 1C tikslinės srities įgyvendinimas

⁹ Smart Continent (2021), Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos įtaka ekologiniam ūkininkavimui. Galutinė ataskaita:

https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritis/Kaimo_pletra/Lietuvos_kaimo_pletros_2014%E2%80%932020%20m._programa/Steb%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/2021/KPP%20itaka%20ekologiniam%20ukininkavimui_2021.pdf

M01	M01 TS 1C				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m, p. p
	012. Mokymų dalyvių skaičius (1.1 punktas)	66 254	149 900	44%	+10
Papildoma informacija					
M01	M01 TS 1C	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (mokymai, mainų ūkių srityje programos, parodomoji veikla) (1.1 punktas)	5 815 410	+1 370 651		
	03. Paremtų veiksmų skaičius (1.1 punktas)	114	+4		
	011. Mokymo dienų skaičius (1.1 punktas)	6 070	+1 410		

Veiklos srities įgyvendinimo pažangą 2014–2024 m. atspindi ne tik išaugęs mokymų dalyvių skaičius, bet ir tai, kad buvo įgyvendinami 43 projektai, iš kurių užbaigti 37 projektai (per 2024 m. užbaigti 8 projektai) kuriais paremta 114 veiksmų (veiksmų skaičius yra didesnis, nes įgyvendinus vieną projektą pagal jį vykdytomis veiklomis prisidedama prie daugiau nei vienos TS). Taip pat, gana reikšmingai padidėjo mokymų dienų skaičius. 2014–2024 m. laikotarpiu mokymų dienų skaičius pagal šią veiklos sritį siekė 6 070 dienų (per 2024 m. buvo suorganizuota 1 410 mokymų dienų). Daugiausia mokymų dienų (2 881) buvo skirta ūkių veiklos rezultatų gerinimui, modernizavimui bei restruktūrizavimui (prisidedanti prie 2A tikslinės srities įgyvendinimo) bei 1 803 – agrarinės aplinkosaugos klausimams (prisidedanti prie 4 prioriteto įgyvendinimo). Visgi, vertinant pagal mokymų dalyvių skaičių, 1.1 veiklos srities įgyvendinimas yra gana žemas.

1.2.2 2 prioritetas. Žemės ūkio konkurencingumas ir tvarus miškų valdymas

Programos **antras prioritetas (P2)** yra skirtas ūkių perspektyvumui ir visų tipų **žemės ūkio veiklos konkurencingumui** visuose regionuose **didinti**, taip pat **inovacinėms ūkių technologijoms ir tvariam miškų valdymui skatinti**. Šį prioritetą sudaro trys tikslinės sritys:

- **2A:** visų ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimas ir palankesnių sąlygų **ūkių restruktūrizavimui ir modernizavimui** sudarymas, visų pirma siekiant intensyvinti dalyvavimą rinkoje ir orientavimą, taip pat žemės ūkio įvairinimą;
- **2B:** palankesnių sąlygų sudarymas reikiamos kvalifikacijos ūkininkams **pradėti veiklą žemės ūkio sektoriuje** ir visų pirma kartų kaitos palengvinimui;
- **2C:** **miškininkystės ekonominės vertės didinimas ir miško plotų plėtra.**

2014–2024 m. buvo paremta 4 850 žemės ūkio valdų, įgyvendinusių investicijų į ūkių restruktūrizavimą ir modernizavimą projektus. Taip pat buvo paremti 2 094 jaunųjų ūkininkų įsikūrimo projektai bei 9 395 smulkūs ūkiai, siekiant jiems sudaryti sąlygas aktyviau dalyvauti rinkoje. Be to, buvo vykdomos investicijos į su žemės ūkio ir miškininkystės plėtra, modernizavimu ar pritaikymu susijusią infrastruktūrą. Šioje srityje buvo įgyvendinti 436 projektai, susiję su žemės ūkiu, kuriems išmokėta ir EK deklaruota 122,1 mln. Eur. Taip pat buvo įgyvendinta 19 projektų, kurie skirti miškų infrastruktūrai gerinti, o jiems išmokėtos ir EK deklaruotos paramos suma siekė 1,5 mln. Eur. Pagal antrąjį prioritetą parama taip pat buvo skirta ir miško kirtimo, apvalios medienos ir medienos biokuro ruošos technologijų diegimui, jaunuolynų ir krūmynų pertvarkymui. Šioje srityje iki 2024 m. pabaigos buvo įgyvendinta 260 projektų, kuriems išmokėtų ir EK deklaruotų lėšų suma sudarė 20,8 mln. Eur.

2014–2024 m. pagal antrąjį prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė 1,13 mlrd. Eur ir sudarė 98 % visam programavimo laikotarpiui šio prioriteto įgyvendinimui skirtos lėšų sumos.¹⁰ Iki 2024 m. pabaigos iš viso pagal antrąjį prioritetą išmokėtos paramos suma siekė 998,5 mln. Eur ir sudarė 87 % visos šiam prioritetui skirtos lėšų sumos. Išmokėtos ir EK deklaruotos paramos suma siekė 931,1 mln. Eur ir sudarė 81 % visos šiam prioritetui skirtos lėšų sumos. Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota 895,4 mln. Eur (78 % prioritetui skirtos sumos).

1.2.2.1 Parama ūkių modernizavimui (2A tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 2A tikslinės srities, kuria siekiama gerinti ūkių ekonominės veiklos rezultatus ir sudaryti palankesnes sąlygas ūkių restruktūrizavimui bei modernizavimui (intensyvesniam dalyvavimui rinkoje bei žemės ūkio įvairinimui), įgyvendinimo turi prisidėti šešios priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritys 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ bei 4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“ ir veiklos sritis 4.3 „Parama investicijoms į su žemės ūkio ir miškininkystės plėtra, modernizavimu ar pritaikymu susijusią infrastruktūrą“ veiklos 4.3.1. „Parama žemės konsolidacijai“ ir 4.3.2 „Parama žemės ūkio vandentvarkai“;
- M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.3 „Parama smulkiesiems ūkiams“;
- M16 „Bendradarbiavimas“;
- M21 „Išimtinė laikina parama ūkininkams ir MVĮ, kuriuos ypač paveikė COVID-19 krizė“.

¹⁰ Antrajam prioritetui skirta suma– 1 152 469 214 Eur.

2014–2024 m. patvirtina parama siekė 997,7 mln. Eur ir sudarė 98 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta parama siekė 876 mln. Eur (86 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos), EK deklaruota parama – 830 mln. Eur (81 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos) o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 787,8 mln. Eur ir sudarė 77 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos.

15 lentelė. 2A tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P2 „Didinti ūkių perspektyvumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą“							
2A TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur***	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur**	Skirta parama 2014–2024 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis 2024 m., %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M01	8 763 752	7 530 842	8 365 731	90%	+10	690 950
	M02	2 400 388	2 400 388	2 599 983	92%	-6	493 807
	M04	814 535 863	642 041 467	848 254 915	76%	+12	-1 975 756
	<i>Iš jų EURI lėšos</i>	<i>74 152 844</i>	<i>28 520 415</i>	<i>76 981 077</i>	<i>39%</i>	<i>+31</i>	<i>0</i>
	M06	140 046 889	108 855 314	134 172 156	81%	+1	17 373 213
	M16	25 796 943	20 864 649	23 702 766	88%	+15	0
	M21	6 109 174	6 109 174	6 125 329	100%	0	0

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

**Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama. Taip pat 4 lentelėje EK deklaruotose sumose nėra įskaičiuota papildoma nacionalinė parama (ji nėra deklaruojama EK).

***Patvirtinta parama yra didesnė nei skirta parama, nes priemonėms numatytas virškontraktavimas (t. y. prisiimant įsipareigojimus leista viršyti priemonei ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istoriskai visuomet būna sutaupymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama. M16 priemonės atveju atvirlinta parama didesnė už skirtą tik pagal šią TS, bendrai M16 patvirtinta paramos suma siekia 34,1 mln. Eur, o skirta 41,4 mln. Eur.

Didžiausias įgyvendinimo lygis pasiektas pagal priemones M21; M02 ir M01 (atitinkamai 100 %; 92 % ir 90 %), o pagal priemonę M04, kuriai skirtas didžiausias finansavimas, pasiektas įgyvendinimo lygis – 76 %. Lyginant su 2014–2023 m. pasiekta pažanga, per metus finansinė pažanga pasiekta pagal visas priemones ir jų veiklos sritis, prisidedančias prie 2A TS, išskyrus M21 – ši priemonė jau užbaigta įgyvendinti. Didžiausia metinė pažanga pasiekta pagal M16 ir M04. Tikslinės srities įgyvendinimo pažangai įtakos turėjo Programos finansinio plano pakeitimai: M04 priemonei skirtas finansavimas buvo sumažintas, o priemonėms M01, M02 ir M06 – padidintas. Itin reikšmingai (beveik 17,4 mln. Eur) finansavimas padidintas M06 priemonei, todėl priemonės įgyvendinimo lygis per metus padidėjo tik 1 p. p.

Ūkių modernizavimo (2A TS) mastui atspindėti vadovaujamosi **tikslo rodikliu T4** „Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą investicijoms į restruktūrizavimą ir modernizavimą, procentinė dalis“, kuris susietas su priemone M04 „Investicijos į materialųjį turimą“ veiklos srities 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ produkto rodikliu „Valdų, gaunančių žemės ūkio valdoms skirtą paramą investicijoms, skaičius“.

16 lentelė. 2A tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

TS	Tikslo rodiklis	2014 m.–2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.
2A	T4. Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą investicijoms į restruktūrizavimą ir modernizavimą, procentinė dalis (2A tikslinė sritis)	0%	0,60%	1,07%	1,46%	1,64%	1,83%	2,17%	2,27%	2,34%	2,43%	2,88%

2014–2024 m. iš viso buvo modernizuota 4 850 žemės ūkio valdų, t. y. šių valdų modernizavimo paramos projektai buvo baigti įgyvendinti (166 žemės ūkio valdomis daugiau nei 2023 m.). Remiantis Programoje nurodyta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme, iš viso Lietuvoje buvo užregistruotos 199 910 žemės ūkio valdos, todėl iki 2024 m. pabaigos paramą gavusių valdų procentinė dalis sudarė 2,43 % visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų ir buvo pasiekta 84 % suplanuotos rodiklio reikšmės. Lyginant su 2023 m., suplanuotos reikšmės pasiekimas padidėjo 3 p. p. Atsižvelgiant į tai, kad pagal 4.1 veiklos sritį parama patvirtinta 6 804 projektams (iš jų 6 550 jau užbaigti), prognozuotina, kad rodiklio tikslo reikšmė bus pasiekta.

Atskirų priemonių, prisidedančių prie 2A tikslinės srities, produkto rodiklių pasiekimai pateikti lentelėje žemiau.

17 lentelė. 2A tikslinės srities įgyvendinimas

M01	M01 TS 2A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (mokymai, mainų ūkių srityje programos, parodomoji veikla) (1.1–1.3 punktai)	7 530 842	8 365 731	90%	+10
M01	M01 TS 2A				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O12. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas). Mokymų dalyvių skaičius	31 853	64 878	49%	+6
	O1. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas). Visos viešosios išlaidos, skirtos mokymui / įgūdžių įgijimu	2 743 356	3 062 732	90%	+15
M02	M02 TS 2A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (Eur) (2.1–2.3 punktai)	2 400 388	2 599 983	92%	+6
M02	M02 TS 2A				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O13. Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius (2.1 punktas)	3 302	1 796	184%	-30
M04	M04 TS 2A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (Eur)	642 041 467	848 254 915	76%	+12
M04	M04 TS 2A				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O4. Valdų, gaunančių žemės ūkio valdoms skirtą paramą investicijoms, skaičius (4.1 punktas)	4 850	5 765	84%	+3
	O1. Bendros viešosios išlaidos (Eur) (4.1 punktas)	518 372 438	718 163 286	72%	+9
	O1. Visos viešosios išlaidos investicijoms į infrastruktūrą (Eur) (4.3 punktas)	122 126 611	130 091 628	94%	+25
	O2. Bendra investicijų suma (viešųjų ir privačiųjų) (Eur)	1 161 961 725	1 543 400 000	75%	+9
M06	M06 TS 2A (įskaitant tęstinius įsipareigojimus)				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (Eur)	108 855 314	134 172 156	81%	+1
M06	M06 TS 2A (įskaitant tęstinius įsipareigojimus)				

	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	04. Paramos gavėjų (valdų), gaunančių smulkiems ūkiams skirtą paramą verslui pradėti, skaičius (6.3 punktas)	9 395	10 589	89%	0
	02. Bendra investicijų suma (Eur) (viešųjų ir privačiųjų) (tik 2014–2020 m. projektams)	108 624 434	134 172 156	81%	+2
M16	M16 TS 2A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (16.1–16.9 punktai)	20 864 649	23 702 766	88%	+15
M21	M21 TS 2A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Bendros viešosios išlaidos (Eur)	6 109 174	6 125 329	100%	0
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	04. Valdų, gaunančių žemės ūkio valdoms skirtą paramą, skaičius	7 649	1 300	588%	0
Papildoma informacija					
		2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
M01	M01 TS 2A				
	03. Veiksmų, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius (1.1 punktas)	39		+1	
	011. Mokymų dienų skaičius (1.1 punktas)	2 881		+343	
	03. Veiksmų, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius (1.2 punktas)	40		0	
M02	M02 TS 2A				
	03. Veiksmų, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius (2.1 punktas)	3 302		+240	
M04	M04 TS 2A				
	03. Veiksmų, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius (4.1 punktas)	6 550		+334	
	03. Paremtų veiksmų / veiklų skaičius (4.2 punktas)	7		+4	
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (4.2 punktas)	1 542 417		+434 528	
	03. Paremtų veiksmų / veiklų skaičius (4.3 punktas)	436		+117	
M06	M06 TS 2A				
	03. Veiksmų, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius	9 470		+993	
M16	M16 TS 2A				
	016. Remiamų EIP bendradarbiavimo operacijų skaičius	31		+8	
	017. Remiamų bendradarbiavimo operacijų skaičius (išskyrus EIP)	172		+23	

2014–2024 m. laikotarpiu pagal priemonės M01 veiklos sritį 1.1 „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžių įgijimui“ buvo įgyvendinti 39 veiksmai/projektai, 1 daugiau lyginant su 2023 m. Įgyvendinant šiuos veiksmus buvo vedami mokymai, kuriems skirtų dienų skaičius išaugo nuo 2 538 (2023 m.) iki 2 881 (2024 m.). Mokymų dalyvių skaičius nuo 25 470 išaugo iki 31 853. Lyginant su Programoje numatytais tikslais, šios priemonės produkto rodiklio, susijusio su mokymų dalyvių skaičiumi, įgyvendinimo lygis yra gana ribotas – pasiekta 49 % tikslo (6 p. p. daugiau nei 2023 m.).

Tuo tarpu priemonės M02 produkto rodiklio tikslas buvo pasiektas ir viršytas jau 2018 m. Iki 2024 m. pabaigos pasinaudojusių konsultavimo paslaugomis skaičius išaugo iki 3 302 (per metus padidėjo 240 paramos gavėjų), o įgyvendinimo lygis siekė 184 %.

Didesni pasiekimai stebimi ir įgyvendinant priemones M04 ir M06. Iki 2024 m. pabaigos pagal M04 priemonės veiklos sritį 4.1 projektus įgyvendino 4 850 žemės ūkio valdų (rodiklio įgyvendinimo lygis siekė 84 %) ir buvo įgyvendinta 6 550 projektų (per 2024 m. užbaigti 334 projektai). 51 projektas įgyvendinamas EURI lėšomis, o iš jų 6 projektai jau užbaigti įgyvendinti. Projektais, įgyvendinamais pagal 4.1 veiklos sritį, modernizuotos žemės ūkio valdos remiant naujos žemės ūkio technikos ir naujos žemės ūkio įrangos, naujų technologinių įrengimų, skirtų specializuoto žemės ūkio sektoriaus pirminiems žemės ūkio produktams apdoroti ar perdirbti ir paruošti realizacijai, įsigijimą; taip pat remiant specializuotame žemės ūkio sektoriuje vykdyti būtinų pastatų ar statinių statybą, rekonstravimą ar kapitalinį remontą ir kt. Didžiausia dalis (3 835) modernizavimo projektų buvo įgyvendinti gyvulininkystės bei (1 862) augalininkystės ūkiuose. Bendros viešosios išlaidos ūkių modernizavimo projektams sudarė 518,4 mln. Eur (įgyvendinimo lygis siekė 72 %). 2024 m. pagal veiklos sritį 4.1 taip pat buvo įgyvendinama finansinė priemonė. *Detaliau finansinės priemonės įgyvendinimo pažanga išanalizuota 4 ataskaitos dalyje.*

Pagal priemonės M04 veiklos sritį 4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“ buvo įgyvendinti 7 projektai, prisidedantys prie 2A TS. Jiems išmokėta kiek daugiau nei 1,5 mln. Eur.

Pagal priemonės M04 veiklos sritį 4.3 „Parama investicijoms į žemės ūkio ir miškininkystės infrastruktūros plėtrą ir pritaikymą“ buvo įgyvendinti 436 projektai (117 projektų daugiau nei iki 2023 m. pabaigos). Didžioji dalis projektų (428) buvo skirti žemės ūkio vandentvarkos, likę (8) – žemės konsolidacijos gerinimui. Viešosios išlaidos (deklaruotos EK) investicijoms į šiuos infrastruktūros projektus sudarė 122,1 mln. Eur. Projektų, susijusių su žemės konsolidacijos gerinimu, įgyvendinimas ir paramos išmokėjimas buvo baigtas dar 2017 m. Parama žemės ūkio vandentvarkai (pavyzdžiui, lauko drenažo inžinerinės infrastruktūros atnaujinimui, lauko drenažo sistemų pritaikymui joms keliamiems aplinkosauginiams reikalavimams ir kt.) buvo viena populiariausių paramos priemonių ankstesniu finansiniu laikotarpiu ir tokia išliko ir 2014–2022 m. finansiniu laikotarpiu. Didelis paramos intensyvumas (80 %), skiriama paramos suma (300 tūkst. Eur ar 600 tūkst. Eur, kai rekonstruojami polderiai) ir galimybė ES lėšomis pagerinti dirbamos žemės agrarinę būklę priemonę daro patrauklia pareiškėjams. Remiantis papildomais ŽŪM duomenimis, šiuo metu įgyvendinami dar 22 projektai, skirti žemės ūkio vandentvarkai gerinti. Įgyvendinant M04 priemonės projektus, be viešosios paramos taip pat buvo investuojamos ir privačios lėšos (Programoje yra numatytas paramos intensyvumas ir minimalus privalomas prisidėjimas prie projekto įgyvendinimo privačiomis lėšomis, kuris priklauso nuo veiklų ir sektoriaus, į kurį investuojama, bei kitų papildomų sąlygų, tačiau tiek pagal 4.1, tiek pagal 4.2 veiklos sritis paramos intensyvumas negali viršyti 70 % tinkamų finansuoti išlaidų, pagal 4.3.2 veiklos sritį paramos intensyvumas yra 80 %), bendra investuotų lėšų suma 2024 m. pabaigoje siekė beveik 1,16 mlrd. Eur.

2014–2024 m. parama pagal priemonės M06 veiklos sritį 6.3 „Parama smulkiems ūkiams“ buvo suteikta 9 395 smulkiems ūkiams (977 ūkiais daugiau nei 2023 m.), o įgyvendinimo lygis siekė 89 %. Lyginant su 2023 m., įgyvendinimo lygis nepasikeitė, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad 2024 m. šiai veiklos sričiai buvo padidintas finansavimas ir nuo 9 431 iki 10 589 padidintas paramos gavėjų tikslas. Smulkių ūkių projektams išmokėtos viešosios išlaidos siekė beveik 108,9 mln. Eur paramos (įgyvendinimo lygis – 81 %), iš jų beveik 105,3 mln. Eur buvo skirta pagal 2014–2020 m. KPP paramą gavusiems smulkiems ūkiams, o 3,6 mln. Eur – tęstiniams 2007–2013 m. išsipareigojimams pagal priemonę „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“ vykdyti. Bendra investicijų suma (tik 2014–2020 m. projektams) siekė 108,6 mln. Eur, o tai reiškia, kad nors parama smulkiems ūkiams teikiama kaip išmoka (maksimali paramos suma vienam pareiškėjui yra 15 tūkst. Eur), dalis paramos gavėjų prie projektų įgyvendinimo prisidėjo ir nuosavomis lėšomis (pvz., pareiškėjas verslo plane nurodo, kad visa jo projekto vertė yra 30 tūkst., todėl jam išmokama 15 tūkst., o likusią sumą sumoka jis pats). 2024 m., kaip ir ankstesniais veiklos srities įgyvendinimo metais, sulaukta didelio kiekio paraiškų. Buvo gautos 1 608 paraiškos, kuriose prašoma 24,1 mln. Eur (2,6 mln. Eur pieninės galvijininkystės sektoriui ir 21,5 kitiems sektoriams), o kvietimui buvo suplanuota 25 mln. Eur, iš kurių 6 mln. Eur pieninės galvijininkystės sektoriui ir 19 mln. Eur kitiems sektoriams.

Pagal M16 priemonę 2014–2024 m. buvo paremtas 31 EIP bendradarbiavimo projektas ir 172 smulkiųjų ūkių bendradarbiavimo projektai (23 projektais daugiau nei 2023 m.) bei 2 trumpųjų tiekimo grandinių projektai (tiek pat kiek ir 2023 m.), kuriais prisidedama prie 2A TS įgyvendinimo. Jiems išmokėtų viešųjų lėšų suma sudarė 88 % suplanuotos skirti paramos.

Priemonės M21 įgyvendinimas pasibaigė 2021 m. pabaigoje, suplanuoti stebėsenos rodikliai buvo pasiekti. Detaliau priemonės įgyvendinimas analizuojamas ankstesnėse metinėse ataskaitose.

Remiantis Programos specialiųjų (konkrečių) produkto rodiklių pasiekimais galima teigti, kad iki 2024 m. pabaigos jaunųjų ūkininkų, pasinaudojusių parama investicijoms į žemės ūkio valdas ir smulkių ūkių investicijoms verslui pradėti, dalis buvo didesnė nei planuota Programoje – sudarė 64,7 % ir 41,8 % šių veiklos sričių paramos gavėjų, o buvo planuota, kad jų dalis sieks mažiau nei pusę (40 %). Vertinant paramos gavėjų pasiskirstymą pagal sektorius, matyti, kad pagal 4.1 veiklos sritį mažesniu mastu nei planuota įgyvendinami augalininkystės ir sodininkystės sektoriaus investiciniai projektai, o pagal 6.3 veiklos sritį – augalininkystės ir sodininkystės ūkių investiciniai projektai.

18 lentelė. 2A TS konkrečių produkto rodiklių įgyvendinimas

Priemonė	Rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2014–2024 m	Siektina reikšmė 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %
M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritis 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“	SO03. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, dalis pagal ūkio valdytojo amžių – iki 40 metų amžiaus (imtinai), % (M04.1)	64.7	40	163%
	SO2.5. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, skaičius pagal sektorius – augalininkystės ūkių (M04.1)	1 862	2 304	81%
	SO2.4. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, skaičius pagal sektorius – daržininkystės ūkių (M04.1)	578	86	672%
	SO2.1. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, skaičius pagal sektorius – gyvulininkystės ūkių (M04.1)	3 835	3 284	117%
	SO2.2. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, skaičius pagal sektorius – sodininkystės ūkių (M04.1)	41	57	72%
	SO2.3. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, skaičius pagal sektorius – uogininkystės ūkių (M04.1)	115	29	397%
M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.3 „Parama smulkiems ūkiams“	SO05. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių dalis pagal ūkio valdytojo amžių – iki 40 metų (imtinai), % (M06.3)	41,8	40	105%
	SO04.5. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių skaičius pagal sektorius – augalininkystės ūkių (M06.3)	646	4 246	15%
	SO04.4. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių skaičius pagal sektorius – daržininkystės ūkių (M06.3)	1 315	600	219%
	SO04.1. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių skaičius pagal sektorius – gyvulininkystės ūkių (M06.3)	912+3 849 (mixed)	5 432	88%
	SO04.2. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių skaičius pagal sektorius – sodininkystės ūkių (M06.3)	74	111	67%
	SO04.3. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių skaičius pagal sektorius – uogininkystės ūkių (M06.3)	282	200	141%

1.2.2.2 Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui (2B tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 2B tikslinės srities, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas reikiamos kvalifikacijos jauniems ūkininkams pradėti veiklą žemės ūkio sektoriuje ir palengvinti kartų kaitą, įgyvendinimo turi prisidėti trys priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis 1.1 „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.1 „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“.

Iki 2024 m. pabaigos pagal šią veiklos sritį buvo patvirtinta visa suplanuota paramos suma (103,3 mln. Eur), o išmokėta – 99,1 mln. Eur (97 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos). EK deklaruota – 77,7 mln. Eur (76 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos), o baigtiems projektams išmokėta parama siekė 84,3 mln. Eur ir sudarė 82 %¹¹ visos tikslinei sričiai skirtos paramos.

19 lentelė. 2B tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P2 „Didinti ūkių perspektyvumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą“							
2B TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur***	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur**	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis 2024 m., %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M01	256 211	174 127	231 053	75%	+43	-267 476
	M02	315 932	315 932	663 235	48%	+2	0
	M06	102 731 816	83 826 967	101 776 664	82%	+15	-5 458 248

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

**Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama. Taip pat 4 lentelėje EK deklaruotose sumose nėra įskaičiuota papildoma nacionalinė parama (ji nėra deklaruojama EK).

*** Patvirtinta parama kai kuriais atvejais yra didesnė nei skirta parama, nes priemonėms numatytas virškontraktavimas (t. y. prisimant įsipareigojimus leista viršyti priemonei ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istoriskai visuomet būna sutaupymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama.

Pagal priemonės M01 veiklos sritį, prisidedančią prie 2B tikslinės srities, buvo patvirtinta visa suplanuota parama, o išmokėtos ir EK deklaruotos paramos dalis – 75 % Pagal priemonę M02 patvirtintos ir išmokėtos, ir EK deklaruotos paramos dalis siekė 48 % Didžiausia paramos suma (102,7 mln. Eur) buvo patvirtinta pagal priemonės M06 veiklos sritį 6.1 „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“. Šiai veiklos sričiai patvirtinta visa suplanuota skirti parama. Užbaigtiems projektams išmokėta parama siekė 83,8 mln. Eur ir sudarė 82 % visos priemonei skirtos sumos (EK deklaruota kiek mažesnė paramos suma – 77,2 mln. Eur, nes EK nėra deklaruojamos papildomo nacionalinio finansavimo lėšos). 2024 m. Programos keitimu šiai veiklos sričiai skirtas finansavimas buvo sumažintas beveik 5,5 mln. Eur. Finansavimas sumažintas atsižvelgiant į tai, kad lėšų likutis buvo nepakankamas naujam paraiškų priėmimui organizuoti (per finansinį laikotarpį kvietimui skirtų lėšų vidurkis buvo 19 mln. Eur, vidutiniškai per kvietimą pateikta paraiška už 28 mln. Eur). Taip pat analogiška priemonė nuo 2023 m. yra įgyvendinama pagal Strateginį planą.¹²

Siekiant atspindėti paramos jaunesiems ūkininkams įgyvendinimą, 2B tikslinei sričiai buvo numatytas **tikslo rodiklis T5** „Žemės ūkio valdų, parengusių pagal Programą remiamą verslo plėtros planą / gavusių investicijų jaunesiems ūkininkams, procentinė dalis (2B tikslinė sritis)“, susietas su priemonės M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities 6.1 „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ produkto rodikliu „Paramos gavėjų (valdų), gaunančių jaunesiems ūkininkams skirtą paramą verslui pradėti, skaičius“.

20 lentelė. 2B tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

TS	Tikslo rodiklis	2014 m.–2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.

¹¹ EK deklaruota kiek mažesnė paramos suma, nes EK nėra deklaruojamos papildomo nacionalinio finansavimo lėšos

¹² Programos 17.1 versija, 1.1.5 skyrius.

2B	T5. Žemės ūkio valdų, parengusių pagal Programą remiamą verslo plėtros planą / gavusių investicijų jauniems ūkininkams, procentinė dalis (2B tikslinė sritis)	0%	0,02%	0,13%	0,23%	0,35%	0,43%	0,54%	0,70%	0,88%	1,05 %	1,24%
----	---	----	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	-------

2014–2024 m. jaunųjų ūkininkų, gavusių paramą verslui pradėti ir jau įgyvendinusių projektus, skaičius siekė 2 094 (332 daugiau nei 2023 m.). Remiantis Programoje nurodyta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme, iš viso Lietuvoje buvo užregistruotos 199 910 žemės ūkio valdos. Taigi, 2024 m. pabaigoje žemės ūkio valdų, gavusių jauniems ūkininkams skirtų investicijų, procentinė dalis sudarė 1,05 % visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų. 2014–2024 m. buvo pasiekta 85 % suplanuotos rodiklio reikšmės (14 p. p. daugiau nei 2023 m.). Atsižvelgiant į nuosekliai kasmet didėjančią tikslo rodiklio reikšmę, priemonės populiarumą bei tai, kad 548 projektai dar įgyvendinami, tikėtina, kad 2025 m. siektina rodiklio reikšmė bus pasiekta.

Atskirų priemonių, prisidedančių prie 2B tikslinės srities, **produkto rodiklių** pasiekimai pateikti lentelėje žemiau.

21 lentelė. 2B tikslinės srities įgyvendinimas

M01	M01 TS 2B	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)				
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (mokymai, mainų ūkių srityje programos, parodomoji veikla) (1.1–1.3 punktai)	174 127	231 053	75%	+43
	Produkto rodikliai				
	O12. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas). Mokymų dalyvių skaičius	2 704	4 857	56%	+30
	O1. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas). Visos viešosios išlaidos, skirtos mokymui / įgūdžių įgijimui	174 127	231 053	33%	+43
M02	M02 TS 2B				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)				
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (2.1–2.3 punktai)	315 932	663 235	48%	+2
	Produkto rodikliai				
	O13. Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius (2.1 punktas)	807	452	179%	+5
M06	M06 TS 2B				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)				
	O1. Visos viešosios išlaidos (Eur)	83 826 967	101 776 664	82%	+15
	Produkto rodikliai				
	O4. Paramos gavėjų (valdų), gaunančių jauniems ūkininkams skirtą paramą verslui pradėti, skaičius (6.1 punktas)	2094	2 481	84%	+13

	02. Bendra investicijų suma (EUR) (viešųjų ir privačiųjų)	94 387 507	101 776 663	93%	+11
Papildoma informacija					
M01	M01 TS 2B				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	03. Veiksmų, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius (1.1 veikla)	6	1		
M02	M02 TS 2B				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	03. Veiksmų, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius (2.1 punktas)	807	+22		
M06	M06 TS 2B				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	03. Veiksmų, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius	2 094	+332		
	01. Visos viešosios išlaidos (Eur) (6.1 punktas)	83 826 967	+11 581 339		

2014–2024 m. M01 priemonės veiklos sričiai 1.1 buvo išmokėta ir EK deklaruota 174 tūkst. Eur parama ir paremti 6 veiksmai/projektai, skirti jaunųjų ūkininkų profesiniams mokymams (1 veiksmu/ projektu daugiau nei praėjusiais metais). 2014–2024 m. mokymų dalyvių skaičius siekė 2 704, o įgyvendinimo lygis 56 % (įgyvendinimo lygis per metus padidėjo 30 p. p., tačiau tai lėmė veiklos sričiai sumažinta skirtos paramos suma ir atitinkamai sumažinta siektina produkto rodiklio reikšmė). Pagal priemonei M02 išmokėtą paramą (kuri siekė 48 % tikslo) konsultavimo paslaugomis jau pasinaudojo 807 jaunieji ūkininkai, kas lėmė Programoje numatyto įgyvendinimo lygio tikslo pasiekimą ir viršijimą (179 %). Programoje užsibrėžtas 2025 m. tikslas (452 konsultavimo paslaugomis pasinaudoję paramos gavėjai) jau buvo pasiektas 2019 m.

Kaip minėta anksčiau, investicinę paramą verslui pradėti pagal priemonę M06 gavo 2 094 jaunieji ūkininkai. Visos viešosios išlaidos (deklaruotos EK) įgyvendintiems projektams siekė 72,2 mln. Eur, o bendrosios investicijos buvo beveik 13 % didesnės ir siekė beveik 94,4 mln. Eur. Didesnės bendrosios investicijos rodo, kad dalis jaunųjų ūkininkų prie projektų įgyvendinimo prisidėjo ir nuosavomis lėšomis, nepaisant to, kad jaunųjų ūkininkų įsikūrimo projektui įgyvendinti mokama vienodo dydžio išmoka (maksimali viešosios paramos suma vienam paramos gavėjui įsikurti yra 40 tūkst. Eur). Įgyvendinant projektus jaunieji ūkininkai investavo į žemės ūkio technikos (pvz. frontaliųjų krautuvų, kultivatorių, purkštuvų) įsigijimą, ūkinių gyvūnų (mėsinių galvijų, danielių, avių, telyčių) įsigijimą, daugiamečių augalų (braškių daigų, aviečių, šaltalankių sodinukų ir t.t.) įsigijimą, taip pat investuota į infrastruktūros kūrimą ir statybą (aptvarų įrengimą, angarų statybas ir t.t.). 6.1 veiklos sritis įgyvendinama sėkmingai ir sulaukė didelio jaunųjų ūkininkų susidomėjimo. 2024 m. kvietimai teikti paraiškas nebuvo organizuojami, buvo atliekami mokėjimai pagal ankstesniais metais patvirtintus ir įgyvendinamus projektus. Kvietimas teikti paraiškas buvo vykdytas pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginį planą.

Pagal 2B tikslinę sritį numatyti penki specialieji (konkretūs) Programos rodikliai, matuojantys paramą pagal priemonės M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį 6.1 „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ gavusių ūkių skaičių pagal sektorius (augalininkystės, daržininkystės, gyvulininkystės, sodininkystės, uogininkystės).

22 lentelė. 2B TS konkrečių produkto rodiklių įgyvendinimas

Priemonė	Rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2014–2024 m.	Siektina reikšmė 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %
M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.1 „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“	S006.5. Paramą gavusių ūkių skaičius pagal sektorius – augalininkystės ūkių (M06.1)	296	980	30%
	S006.4. Paramą gavusių ūkių skaičius pagal sektorius – daržininkystės ūkių (M06.1)	190	31	613%
	S006.1. Paramą gavusių ūkių skaičius pagal sektorius – gyvulininkystės ūkių (M06.1)	536+721 (mixed)	1 396	114%
	S006.2. Paramą gavusių ūkių skaičius pagal sektorius – sodininkystės ūkių (M06.1)	31	20	155%

S006.3. Paramą gavusių ūkių skaičius pagal sektorius – uogininkystės ūkių (M06.1)	126	25	504%
---	-----	----	------

Vertinant pagal specialiesiems rodikliams numatytų tikslų įgyvendinimo lygį, geriausi pasiekimai stebimi daržininkystės ir uogininkystės bei sodininkystės ir gyvulininkystės sektoriuose (numatyta siektina reikšmė buvo pasiekta ir viršyta). Mažiausiu mastu rodiklis įgyvendintas paramą gavusių ūkių augalininkystės sektoriuje – paramą gavo 296 ūkiai (arba 30 % numatyto tikslo). Tikėtina, kad šio rodiklio tikslas nebus pasiektas, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad Programoje augalininkystės sektorius nebuvo prioritetas vykdamas projektų atranką.

1.2.2.3 Miškininkystės ekonominės vertės didinimas (2C+ tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 2C+ tikslinės srities, kuria siekiama didinti miškininkystės ekonominę vertę ir skatinti miško plotų plėtrą, įgyvendinimo prisideda keturios priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities 4.3 „Parama investicijoms į su žemės ūkio ir miškininkystės plėtra, modernizavimu ar pritaikymu susijusią infrastruktūrą“ veikla 4.3.3 „Parama miškų infrastruktūrai gerinti“;
- M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritis 8.6 „Investicijos į miškininkystės technologijas“.¹³

Iki 2024 m. pabaigos patvirtinta parama siekė 26,1 mln. Eur ir sudarė 98 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos. Baigtiems projektams išmokėtos paramos suma siekė 23,3 mln. Eur, t. y., 88 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos.

23 lentelė. 2C+ tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P2 „Didinti ūkių perspektyvumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą“							
2C TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur**	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur***	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M01	506 617	491 558	482 301	102%	+61	-721 635
	M02	463 698	463 698	478 235	97%	+13	-20 000
	M04	1 777 469	1 532 045	1 532 046	100%	0	0
	M08	23 306 560	20 817 207****	24 084 801	86%	+8	0

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

** Patvirtinta parama kai kuriais atvejais yra didesnė nei skirta parama, nes priemonėms numatytas virškontraktavimas (t. y. prisiimant įsipareigojimus leista viršyti priemonei ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istorškai visuomet būna sutaupymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama.

*** Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama. Taip pat 4 lentelėje Europos Komisijai deklaruotose sumose nėra įskačiuota papildoma nacionalinė parama (ji nėra deklaruojama EK).

****Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal M08 priemonę yra mažesnė nei šioje lentelėje nurodyta išmokėta parama. Skirtumas atsiranda dėl sąskaitų apmokėjimo būdo: taikant sąskaitų apmokėjimo būdą, lėšos EK deklaruojamos tik tada, kai paramos gavėjas atsiskaito su tiekėju. Šioje lentelėje išmokėta parama yra skaičiuojama tada, kai apmokamas galutinis mokėjimo prašymas. Gavęs mokėjimą pagal galutinį mokėjimo prašymą pareiškėjas tik tada atsiskaito tiekėjui, todėl lėšos EK deklaruojamos vėliau.

Pagal priemonės M01 veiklos sritį 1.1 „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“ bei M04 priemonės veiklą 4.3.3 „Parama miškų infrastruktūrai gerinti“ buvo patvirtinta ir išmokėta visa Programoje numatyta skirti paramos suma¹⁴. Priemonei M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo“ iki 2024 m. pabaigos patvirtintos ir išmokėtos paramos suma siekė 97 % Programoje skirtos paramos. Priemonės M08 veiklos sričiai 8.6 „Investicijos į miškininkystės technologijas“ patvirtintos paramos dalis nuo Programoje skirtos siekė 97 %, o išmokėtos – 86 %. Per 2024 m. visų priemonių veiklos sričių, išskyrus 4.3.3 veiklos, finansinis įgyvendinimas padidėjo. Reikšmingiausiai padidėjo (61 p. p.) pagal 1.1 veiklos sritį, tačiau tam daugiausiai įtakos turėjo veiklos sričiai sumažintas finansavimas.

2C+ tikslinei sričiai numatytas **tikslo rodiklis** „Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus“. Iki 2024 m. pabaigos buvo sukurta 411 naujų darbo vietų (60 darbo vietų daugiau nei 2023 m.). Rodiklio tikslas buvo pasiektas jau 2021 m. Visos šios darbo vietos buvo sukurtos įgyvendinus miško kirtimo, apvaliosios medienos ir medienos biokuro technologijų diegimui skirtus projektus pagal 8.6 veiklos sritį. Aukštą rodiklio pasiekimą lėmė tai, kad pareiškėjams už papildomų darbo vietų sukūrimą skiriami atrankos balai (20 balų jei sukuriama daugiau nei 3 darbo vietos arba 10 balų jei sukuriama iki 3 darbo vietų), taip pat tai, kad 2018 m. buvo padidinta didžiausia galima paramos suma nuo 50 iki 100 tūkst., dėl ko buvo galima įgyvendinti didesnio masto investicijas bei sukurti daugiau darbo vietų.

24 lentelė. 2C+ tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

TS	Tikslo rodiklis	2014 m.–2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.
2C	Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (2C tikslinė sritis)	0	12	35	51	92	151	206	275	351	411	185

Atskirų priemonių, prisidedančių prie 2C+ tikslinės srities, **produkto rodiklių** pasiekimai pateikti lentelėje žemiau.

25 lentelė. 2C+ tikslinės srities įgyvendinimas

M01	M01 TS 2C											
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)					2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p			
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (mokymai, mainų ūkių srityje programos, parodomoji veikla) (1.1–1.3 punktai)					491 558	482 301	102%	+61			
	Produkto rodikliai					2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p			
	012. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas). Mokymų dalyvių skaičius					638	1 720	37%	+32			
	02. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas). Visos viešosios išlaidos, skirtos mokymui / įgūdžių įgijimui					92 781	80 966	115%	+98			
M02	M02 TS 2C											
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)					2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p			
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (2.1–2.3 punktai)					463 698	478 235	97%	+13			
	Produkto rodikliai					2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p			
	013. Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius (2.1 punktas)					341	316	108%	+11			

¹⁴ Priemonės M04 veiklai 4.3.3 pavirtinta parama yra didesnė nei skirta, tačiau, NMA duomenimis, visos sutartyse patvirtintos paramos lėšos nebuvo panaudotos ir projektai įgyvendinti mažesne apimtimi.

M04	M04 TS 2C				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	01. Visos viešosios išlaidos (Eur)	1 532 045	1 532 046	100%	0
M08	M08 TS 2C				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (8.6 punktas)	20 817 207	24 084 801	86%	+8
Papildoma informacija					
M04	M04 TS 2C			Pokytis per 2024 m.	
	03. Paremtų veiksmų / veiklų skaičius (4.3 punktas)	19		0	
M08	M08 TS 2C			Pokytis per 2024 m.	
	03. Paremtų veiksmų / veiklų skaičius (8.6 punktas)	260		20	
	02. Bendra investicijų suma (Eur) (viešųjų ir privačiųjų)	61 917 812		13 421 704	

2014–2024 m. laikotarpiu pagal priemonės M01 veiklos sritį 1.1 buvo įgyvendinti 2 mokymų veiksmai/projektai, kuriems skirta 92,8 tūkst. Eur parama (98 % tikslo). Mokymų dalyvių skaičius siekė 638 ir sudarė 37 % siekiamo tikslo. Pagal 1.2 veiklos sritį taip pat įgyvendinti 3 veiksmai/ projektai, kuriems skirta 398,8 tūkst. Eur parama.

Pagal priemonės M02 2.1 veiklos sritį konsultavimo paslaugomis jau pasinaudojo 341 miško valdytojas (21 miško valdytoju daugiau nei 2023 m.). Tai siekė 108 % konsultuojamų paramos gavėjų skaičiaus rodiklio tikslo.

Priemonės M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veikla 4.3.3 užbaigta įgyvendinti ir jos stebėsenai numatytų rodiklių reikšmės pasiektos 2022 m.

Daugiausia 2C+ tikslinės srities viešosios paramos – 20,8 mln. Eur – išmokėta M08 priemonės 8.6 veiklos srities projektams. Panaudojant šias lėšas per 2014–2024 m. buvo pabaigta įgyvendinti 260 projektų (per 2024 m. užbaigta 20 projektų), kuriuose diegtos miškininkystės technologijos ir kuriais prisidėta prie miškų ūkio modernizavimo bei ekonominės vertės didinimo, jaunuolynų ir krūmynų pertvarkymo, biokuro gamybos, panaudojant miško kirtimo atliekas. Bendra projektams įgyvendintų investicijų suma siekė 61,9 mln. Eur ir yra beveik 3 kartus didesnė nei viešosios išlaidos. Priemonė įgyvendinama sėkmingai ir nuosekliai. Per visą Programos įgyvendinimo laikotarpį pagal 8.6 veiklos sritį buvo gautos 472 paraiškos, iš kurių patvirtintos 302 paraiškos¹⁵. 2024 m. vykusiam kvietimui skirta kiek daugiau nei 4,5 mln. Eur paramos lėšų. Pateiktos 29 paraiškos, prašoma paramos suma sudarė beveik 2,6 mln. Eur. Įvertinus paraiškas buvo pasirašytos 24 projektų įgyvendinimo sutartys 2,2 mln. Eur sumai¹⁶. Paraiškų kvietimas sulaukė gana didelio pareiškėjų susidomėjimo, tikėtina dėl to, kad 2023–2027 m. Strateginiame plane nėra numatytas šios priemonės rėmimas¹⁷.

Specialiųjų Programos rodiklių pagal šią tikslinę sritį nebuvo numatyta.

¹⁵ NMA Bendra Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonių statistika (žiūrėta 2025-03-07 versija) <https://www.paramakaimui.lt/index.php/parama/lietuvos-kaimo-pletros-20142020-m-programa/statistika/9156#res>

¹⁶ NMA Bendra Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonių statistika (žiūrėta 2025-03-07 versija) <https://www.paramakaimui.lt/index.php/parama/lietuvos-kaimo-pletros-20142020-m-programa/statistika/9156#res>

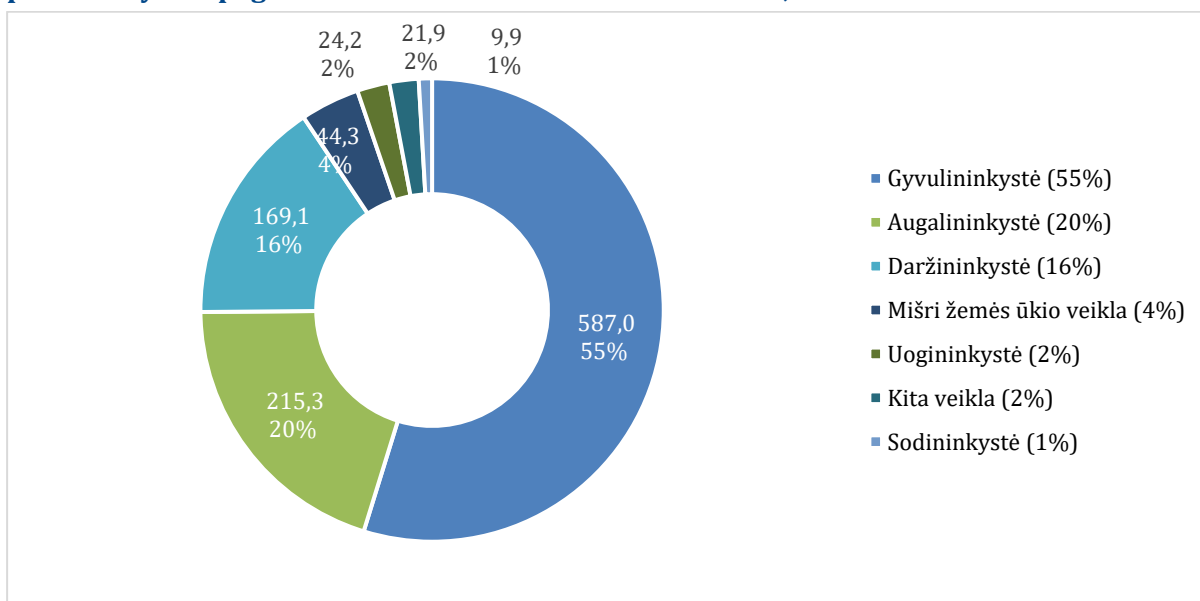
¹⁷ Informacija gauta priemonių kuratorių apklausos metu.

1.2.3 Paramos investicijoms į žemės ūkio sektorius apžvalga

Šiame skyriuje pateikta investicijų į žemės ūkio sektorius apžvalga. Nagrinėjamas investicinės priemonės M04 „Investicijos į materialųjį turta“ 4.1 veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, 4.2 veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“, priemonės M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ 6.1 veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ ir 6.3 veiklos srities „Parama smukliesiems ūkiams“ bei priemonės M16 „Bendradarbiavimas“ 16.3 veiklos srities „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ ir 16.4 veiklos srities „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“ indėlis į pagrindinių žemės ūkio sektorių plėtrą.

Iš viso 2014–2024 m. laikotarpiu pagal 6 analizuotas veiklos sritis patvirtinta parama siekė 1 071,6 mln. Eur. Didžiausia dalis paramos – 587 mln. Eur arba 55 % buvo patvirtinta investicijų projektams gyvulininkystės sektoriuje. Investicijų projektams augalininkystės sektoriuje patvirtinta paramos suma siekė 215,3 mln. Eur ir sudarė 20 % visos investicinės paramos. Daržininkystės sektoriuje – 169 mln. Eur ir sudarė 16 % visos investicinės paramos. Parama investicijoms į kitus sektorius sudaro mažesnę dalį – mišriai žemės ūkio veiklai patvirtinta 44,3 mln. Eur ir parama sudarė 4 %, uogininkystės sektoriui patvirtinta parama siekė 24,2 mln. Eur ir sudarė 2 % visos investicinės paramos. Sodininkystei patvirtinta 1 % investicinės paramos. Kategorijai „kita veikla“ patvirtinta 21,9 mln. Eur parama (2 %). Šiai kategorijai priskirta dalis 6.1 veiklos srities projektų, 16.3 veiklos sričių projektai, kurie priskiriami alternatyviajai veiklai, taip pat 16.4 veiklos srities projektai, kadangi jie nėra skirstomi į detalesnius sektorius bei 4.2 veiklos srities projektai, pagal kuriuos investicijos įgyvendinamos į kitų Sutarties dėl ES veikimo I priede išvardytų produktų perdirbimą ir (ar) rinkodarą.

3 paveikslas. Patvirtintos investicinės paramos pagal 4.1, 4.2, 6.1, 6.3, 16.3 ir 16.4 veiklos sritis pasiskirstymas pagal žemės ūkio sektorius 2014–2024 m., mln. Eur

Šaltinis: parengta ESTEP pagal NMA duomenis

2014–2024 m. laikotarpiu pagal 6 analizuotas veiklos sritis išmokėta parama siekė 900,6 mln. Eur. Didžiausia dalis paramos – 488,6 mln. Eur arba 54 % buvo išmokėta investicijų projektams gyvulininkystės sektoriuje. Antroje vietoje augalininkystės sektorius, kuriam išmokėta 20 % visos pagal analizuotas veiklos sritis išmokėtos paramos sumos, o trečioje vietoje – daržininkystės sektorius (15 %).

26 lentelė. Patvirtintos ir išmokėtos investicinės paramos pagal 4.1, 4.2, 6.1, 6.3, 16.3 ir 16.4 veiklos sritis pasiskirstymas pagal žemės ūkio sektorius 2014–2024 m.

Visos priemonės	Projektų skaičius	Užbaigtų projektų skaičius	Patvirtintos paramos suma, Eur	Patvirtintos paramos dalis	Išmokėtos paramos suma, Eur	Išmokėtos paramos dalis
Gyvulininkystė	9 518	8 353	586 959 222	55%	488 644 343	54%
Augalininkystė	3 176	2 943	215 326 278	20%	184 011 806	20%
Daržininkystė	3 360	2 411	169 050 492	16%	137 895 063	15%
Mišri žemės ūkio veikla	1 765	1 506	44 308 180	4%	42 428 117	5%
Uogininkystė	748	572	24 218 894	2%	22 171 979	2%
Kita veikla	272	160	21 891 825	2%	16 859 544	2%
Sodininkystė	242	163	9 894 319	1%	8 608 883	1%
Iš viso	19 081	16 108	1 071 649 210	100%	900 619 734	100%

Šaltinis: parengta ESTEP pagal NMA duomenis

Toliau 4.2 veiklos srities indėlis į žemės ūkio sektorių plėtrą bus analizuojamas atskirai nuo 4.1, 6.1 ir 6.3 veiklos sričių, nes pagal šią veiklos sritį yra investuojama į žemės ūkio produktų perdirbimą ir skiriasi žemės ūkio sektorių klasifikacija.

Investicinė parama žemės ūkiui taip pat teikiama ir pagal priemonės M16 „Bendradarbiavimas“ veiklos sritis 16.3 „Parama smulkių ūkių bendradarbiavimui“ ir 16.4 „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“, tačiau šių priemonių atveju nėra renkama informacija, prie kokio konkretaus žemės ūkio sektoriaus plėtros prisideda pagal veiklos sritis įgyvendinamas projektas. Iki 2022 m. 16.3 veiklos srities atveju projektai tik skirstomi į žemės ūkio veiklos projektus ir alternatyviosios veiklos projektus. Nuo 2023 m. naujai pradėti įgyvendinti projektai, skirstomi į kiek detalesnius sektorius. Iš viso pagal 16.3 veiklos sritį yra įgyvendinami 233 smulkių ūkių bendradarbiavimo projektai (195 projektai užbaigti), kuriems patvirtintos paramos suma siekia kiek daugiau nei 18,6 mln. Eur, o išmokėtos – beveik 16,5 mln. Eur. Didžioji dalis (174) projektų yra priskiriami žemės ūkio veiklos projektams, 23 projektai – alternatyviosios veiklos projektams, 5 projektai – mišriai žemės ūkio veiklai, po 3 projektus – gyvulininkystės ir miškininkystės sektoriams, 2 projektai – uogininkystės sektoriui, 1 projektas – sodininkystės sektoriui (likusieji 22 projektai nepriskirti jokiam sektoriui). Įgyvendinant projektus dažniausiai investuojama į žemės ūkio technikos ir įrangos įsigijimą (pavyzdžiui, traktorių, skutikų, plūgų, sėjamųjų, sodinamųjų). 16.4 veiklos srities atveju trumpų tiekimo grandinių projektai nėra skirstomi pagal sektorius. Įgyvendinant šios veiklos srities projektus yra dažniausiai investuojama į prekybinių baldų (stelažai, lentynos, šaldymo vitrinos ir kt.) ir įrangos (svarstyklės, kavos aparatas ir kt.) įsigijimą, fasavimo ir (arba) pakavimo įrangą, gaminamų produktų apdorojimo ir (arba) perdirbimo ir paruošimo realizacijai įrangą bei į transporto priemones, skirtas kroviniams vežti ir (ar) mobiliai prekybai vykdyti.

Pagal tris analizuotas priemonių veiklos sritis (4.1, 6.1 ir 6.3) gyvulininkystės sektoriuje yra įgyvendinami 9 458 projektai (iš jų 8 309 jau užbaigti) (detalesniai žr. 3 priedą), kuriems išmokėta 454,3 mln. Eur (56,7 % visos pagal analizuotas veiklos sritis išmokėtos paramos). Lyginant su iki 2023 m. pab. pasiekta pažanga, užbaigtų projektų gyvulininkystės sektoriuje padaugėjo 621, o išmokėtos paramos suma padidėjo 10,3 mln. Eur. Šiame sektoriuje daugiausiai paramos patvirtinta ir išmokėta pagal 4.1 veiklos sritį (detalesniai žr. 27 lentelę). Pagal šią veiklos sritį yra įgyvendinami 4 079 projektai (iš jų užbaigti 3 878 projektai), kuriems išmokėta 344,7 mln. Eur. Dar 1 112 projektų įgyvendinami (iš jų užbaigti 978 projektai) pagal 6.1 veiklos sritį, kuriems išmokėta kiek daugiau nei 48,6 mln. Eur ir 4 257 projektai įgyvendinami (iš jų užbaigti 3 453 projektai) pagal 6.3 veiklos sritį, kuriems išmokėta 60,9 mln. Eur.

27 lentelė. Patvirtintos ir išmokėtos investicinės paramos pasiskirstymas pagal žemės ūkio sektorius 2014–2024 m.

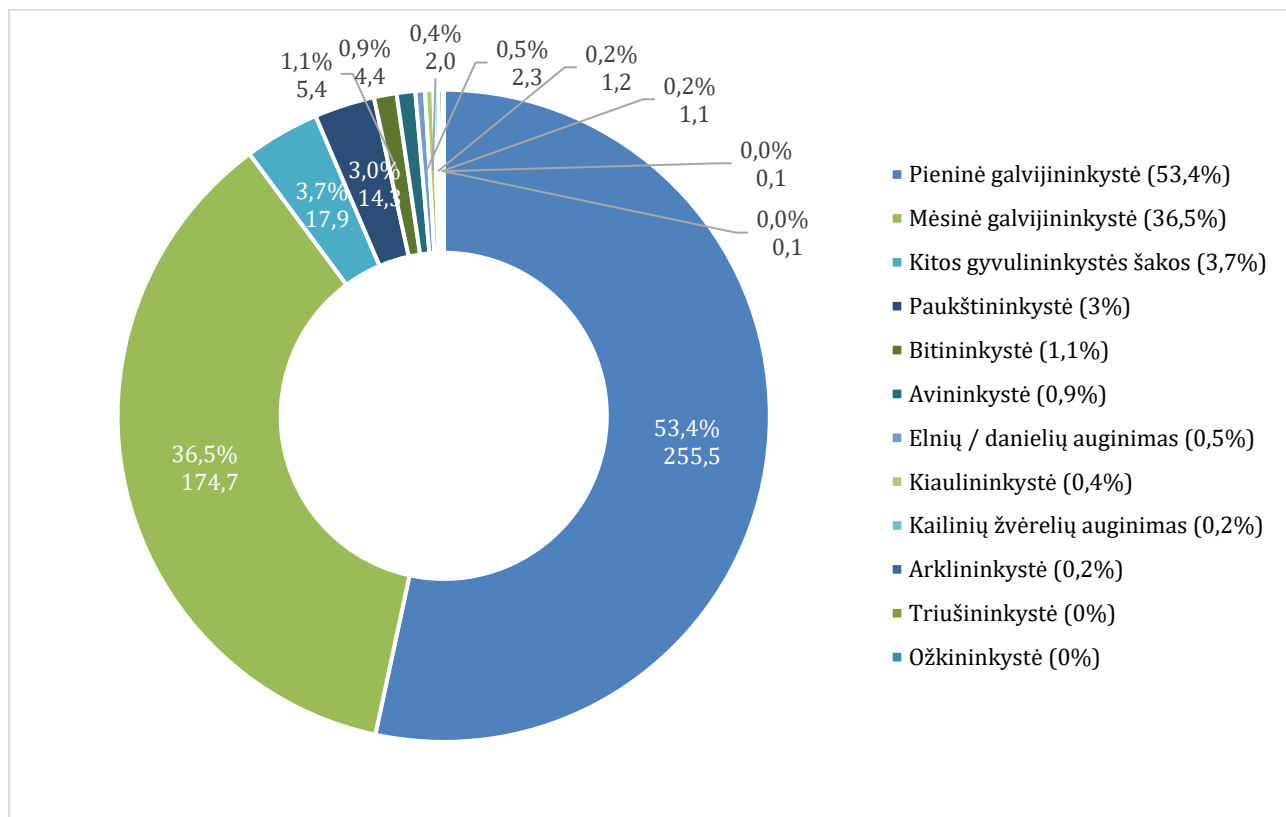
Sektorius	Projektų skaičius	Užbaigtų projektų skaičius	Patvirtinta parama, Eur	Išmokėta parama, Eur
-----------	-------------------	----------------------------	-------------------------	----------------------

4.1 veiklos sritis				
Augalininkystė	2 006	1 913	148 520 955	130 606 543
Daržininkystė	666	629	103 342 206	84 376 843
Sodininkystė	51	48	5 375 151	4 542 096
Uogininkystė	148	138	10 271 848	9 230 909
Gyvulininkystė:	4 079	3 878	415 098 548	344 682 472
<i>Mėsinė galvijininkystė</i>	<i>1 919</i>	<i>1 845</i>	<i>155 494 243</i>	<i>140 342 695</i>
<i>Pieninė galvijininkystė</i>	<i>1 856</i>	<i>1 746</i>	<i>230 092 901</i>	<i>179 929 556</i>
<i>Paukštininkystė</i>	<i>51</i>	<i>43</i>	<i>11 797 952</i>	<i>7 444 686</i>
<i>Kiaulininkystė</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>1 726 178</i>	<i>1 692 877</i>
<i>Arklininkystė</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>1 058 853</i>	<i>1 053 213</i>
<i>Avininkystė</i>	<i>75</i>	<i>70</i>	<i>4 423 549</i>	<i>4 202 556</i>
<i>Bitininkystė</i>	<i>24</i>	<i>21</i>	<i>1 259 462</i>	<i>1 118 613</i>
<i>Elių / danielių auginimas</i>	<i>16</i>	<i>15</i>	<i>1 070 826</i>	<i>943 179</i>
<i>Kailinių žvėrelių auginimas</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>1 134 313</i>	<i>1 109 698</i>
<i>Ožkininkystė</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>52 361</i>	<i>52 361</i>
<i>Triušininkystė</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>148 949</i>	<i>148 949</i>
<i>Kitos gyvulininkystės šakos</i>	<i>88</i>	<i>88</i>	<i>6 838 961</i>	<i>6 644 089</i>
6.1 veiklos sritis				
Augalininkystė	312	305	10 266 812	10 157 308
Daržininkystė	365	277	13 191 156	12 255 740
Sodininkystė	87	39	2 904 666	2 548 765
Uogininkystė	240	161	8 426 506	7 780 168
Mišri žemės ūkio veikla	277	227	10 458 608	9 964 975
Gyvulininkystė	1 122	978	50 535 191	48 626 890
Kita veikla	186	107	6 948 877	6 348 493
6.3 veiklos sritis				
Augalininkystė	797	677	11 863 396	11 445 945
Daržininkystė	2 300	1 487	34 423 398	31 917 688
Sodininkystė	103	75	1 542 878	1 446 398
Uogininkystė	358	272	5 340 540	5 036 774
Mišri žemės ūkio veikla	1 309	1 114	19 548 739	18 856 639
Gyvulininkystė:	4 257	3 453	63 691 364	60 947 169
<i>Mėsinė galvijininkystė</i>	<i>1 279</i>	<i>1 005</i>	<i>19 164 831</i>	<i>18 271 407</i>
<i>Pieninė galvijininkystė</i>	<i>1 696</i>	<i>1 423</i>	<i>25 411 773</i>	<i>24 418 724</i>
<i>Paukštininkystė</i>	<i>168</i>	<i>123</i>	<i>2 513 750</i>	<i>2 378 685</i>
<i>Kiaulininkystė</i>	<i>16</i>	<i>12</i>	<i>240 000</i>	<i>228 000</i>
<i>Bitininkystė</i>	<i>275</i>	<i>184</i>	<i>4 114 128</i>	<i>3 836 316</i>
<i>Elių / danielių auginimas</i>	<i>80</i>	<i>57</i>	<i>1 199 898</i>	<i>1 118 617</i>
<i>Kailinių žvėrelių auginimas</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>30 000</i>	<i>30 000</i>
<i>Kitos gyvulininkystės šakos</i>	<i>741</i>	<i>647</i>	<i>11 016 984</i>	<i>10 665 420</i>

Šaltinis: parengta ESTEP pagal NMA duomenis

Pagal 4.1 ir 6.3 veiklos sritis įgyvendinami investiciniai projektai gyvulininkystės sektoriuje yra skirstomi į detalesnius subsektorius. Iš viso pagal šias veiklos sritis gyvulininkystės sektoriui patvirtintos paramos suma siekė beveik 478,8 mln. Eur. Didžiausia dalis paramos – 53,4 % (255,5 mln. Eur) patvirtinta pieninės galvijininkystės sektoriui, 36,5 % (174,7 mln. Eur) patvirtinta mėsinės galvijininkystės sektoriui. Paukštininkystės sektoriui pagal šias veiklos sritis patvirtinta parama sudarė 3 % (17,9 mln. Eur), kiaulininkystės – 0,4 % (2 mln. Eur). Kitoms gyvulininkystės šakoms patvirtinta 6,8 % (32,3 mln. Eur) gyvulininkystės sektoriui skitų lėšų.

4 paveikslas. Patvirtintos investicinės paramos gyvulininkystės sektoriui pasiskirstymas pagal 4.1 ir 6.3 veiklos sritis 2014–2024 m., mln. Eur

Šaltinis: parengta ESTEP pagal NMA duomenis

Įgyvendinant projektus gyvulininkystės sektoriuje pagal 4.1, 6.1 ir 6.3 veiklos sritis dažniausiai įsigyjama žemės ūkio technika ir įranga, pavyzdžiui, traktoriai, frontaliniai krautuvai, krautuvai, javų nuėmimo kombainai; įvairūs žemės apdirbimo padargai: plūgas, skutikas, kultivatorius ir kt.; pašarų galvijams ruošimo, dalijimo įrenginiai: šienapjovės, grėbliai, presai, pašarų dalytuvai, girdyklos; mėšlo tvarkymo įrenginiai: mėšlo smulkintuvai, mėšlo kratytuvai; melžimo įrenginiai/ melžimo robotai, pieno aušintuvai. Taip pat įgyvendinant didelę dalį projektų pagal 4.1 veiklos sritį investuota į pastatų (fermų, angarų, gamybinių pastatų) statybą, rekonstravimą ar kapitalinį remontą, o pagal 6.1 veiklos sritį įsigyti ūkiniai gyvūnai.

Augalininkystės sektoriuje įgyvendinami 3 115 projektų (iš jų 2 895 yra užbaigti), kuriems išmokėta 152,2 mln. Eur (19 % pagal 4.1, 6.1 ir 6.3 veiklos sritis išmokėtos investicinės paramos). Lyginant su iki 2023 m. pab. pasiekta pažanga, užbaigtų projektų augalininkystės sektoriuje padaugėjo 129, o išmokėtos paramos suma padidėjo beveik 11 mln. Eur. Augalininkystės sektoriuje, kaip ir gyvulininkystės, daugiausiai paramos taip pat patvirtinta ir išmokėta pagal 4.1 veiklos sritį. Pagal šią veiklos sritį yra įgyvendinami 2 006 projektai (iš jų užbaigti 1 913 projektų), kuriems išmokėta 130,6 mln. Eur. Dar 312 projektų įgyvendinami (iš jų užbaigti 305 projektai) pagal 6.1 veiklos sritį, kuriems išmokėta 10,2 mln. Eur ir 797 projektai įgyvendinami (iš jų užbaigti 677 projektai) pagal 6.3 veiklos sritį, kuriems išmokėta 11,4 mln. Eur. Įgyvendinant projektus augalininkystės sektoriuje pagal 4.1, 6.1 ir 6.3 veiklos sritis dažniausiai įsigyjama žemės ūkio technika ir įranga, pavyzdžiui, traktoriai,

javų nuėmimo kombainai, plūgai, skutikai, kultivatoriai, sėjamosios, purkštuvai, trąšų barstytuvai ir pan. Taip pat įgyvendinant didelę dalį projektų pagal 4.1 investuota į gamybinių pastatų, grūdų talpyklų statybą.

Daržininkystės sektoriuje įgyvendinamas 3 331 projektas (iš jų 2 393 yra užbaigti), kuriems išmokėta beveik 128,6 mln. Eur (16,1 % pagal 4.1, 6.1 ir 6.3 veiklos sritis išmokėtos investicinės paramos). Lyginant su iki 2023 m. pab. pasiekta pažanga, užbaigtų projektų daržininkystės sektoriuje padaugėjo 420, o išmokėtos paramos suma padidėjo 24,3 mln. Eur. Šiame sektoriuje daugiausiai paramos patvirtinta ir išmokėta pagal 4.1 veiklos sritį. Pagal šią veiklos sritį yra įgyvendinami 666 projektai (iš jų užbaigti 629 projektai), kuriems išmokėta beveik 84,4 mln. Eur. Nors daugiausiai paramos patvirtinta ir išmokėta pagal 4.1 veiklos sritį, tačiau daugiausiai projektų – 2 300 – yra įgyvendinama (iš jų užbaigti 1 487 projektai) pagal 6.3 veiklos sritį. Jiems išmokėta paramos suma siekia beveik 32 mln. Eur. Dar 365 projektai įgyvendinami (iš jų užbaigti 277 projektai) pagal 6.1 veiklos sritį, kuriems išmokėta 12,3 mln. Eur. Įgyvendinant projektus daržininkystės sektoriuje pagal 4.1, 6.1 ir 6.3 veiklos sritis dažniausiai įsigyjama žemės ūkio technika ir įranga, pavyzdžiui, traktoriai, sėjamosios, sėklų sodinamosios, skutikai, plūgai, kultivatoriai, purkštuvai, trąšų barstytuvai, krautuvai ir pan. Investuojama ir į bulvių sodinamąsias, nuėmimo kombainus, daržovių fasavimo įrangą. Taip pat investuojama į infrastruktūros kūrimą valdoje – artezinių gręžinių, laistymo įrenginių įrengimą. Įgyvendinant didelę dalį projektų pagal 4.1 investuojama į gamybinių pastatų statybą, rekonstrukciją, šiltnamių statybą. Įgyvendinant projektus pagal 6.1 veiklos sritį įsigijami daugiamečiai augalai ir jų sodinimo paslaugos.

Uogininkystės sektoriuje įgyvendinami 746 investiciniai projektai (iš jų 571 yra užbaigtas), kuriems išmokėta 22 mln. Eur (2,8 % pagal 4.1, 6.1 ir 6.3 veiklos sritis išmokėtos investicinės paramos). Lyginant su iki 2023 m. pab. pasiekta pažanga, įgyvendinamų projektų uogininkystės sektoriuje padaugėjo 73, o išmokėtos paramos suma padidėjo 3,2 mln. Eur. Daugiausiai paramos patvirtinta ir išmokėta pagal 4.1 veiklos sritį. Pagal šią veiklos sritį yra įgyvendinami 148 projektai (iš jų užbaigti 138 projektai), kuriems išmokėta 9,2 mln. Eur. Dar 358 projektai įgyvendinami (iš jų užbaigti 272 projektai) pagal 6.3 veiklos sritį, kuriems išmokėta 5 mln. Eur ir 240 projektų įgyvendinami (iš jų užbaigtas 161 projektas) pagal 6.1 veiklos sritį, kuriems išmokėta beveik 7,8 mln. Eur. Įgyvendinant projektus uogininkystės sektoriuje pagal 6.1, 6.3 ir 4.1 veiklos sritis dažniausiai įsigyjama žemės ūkio technika ir įranga, pavyzdžiui, traktoriai, kultivatoriai, parentuvai, šienapjovės, uogininkystės įranga. Taip pat investuojama į gamybinių pastatų, angarų statybą, infrastruktūros kūrimą valdoje – artezinių gręžinių, laistymo sistemų įrengimą, tvenkinių iškasimą. Pagal 6.1 ir 6.3 veiklos sritis, ypač pagal 6.1, dažnai įsigijami daugiamečiai augalai ir jų sodinimo paslaugos.

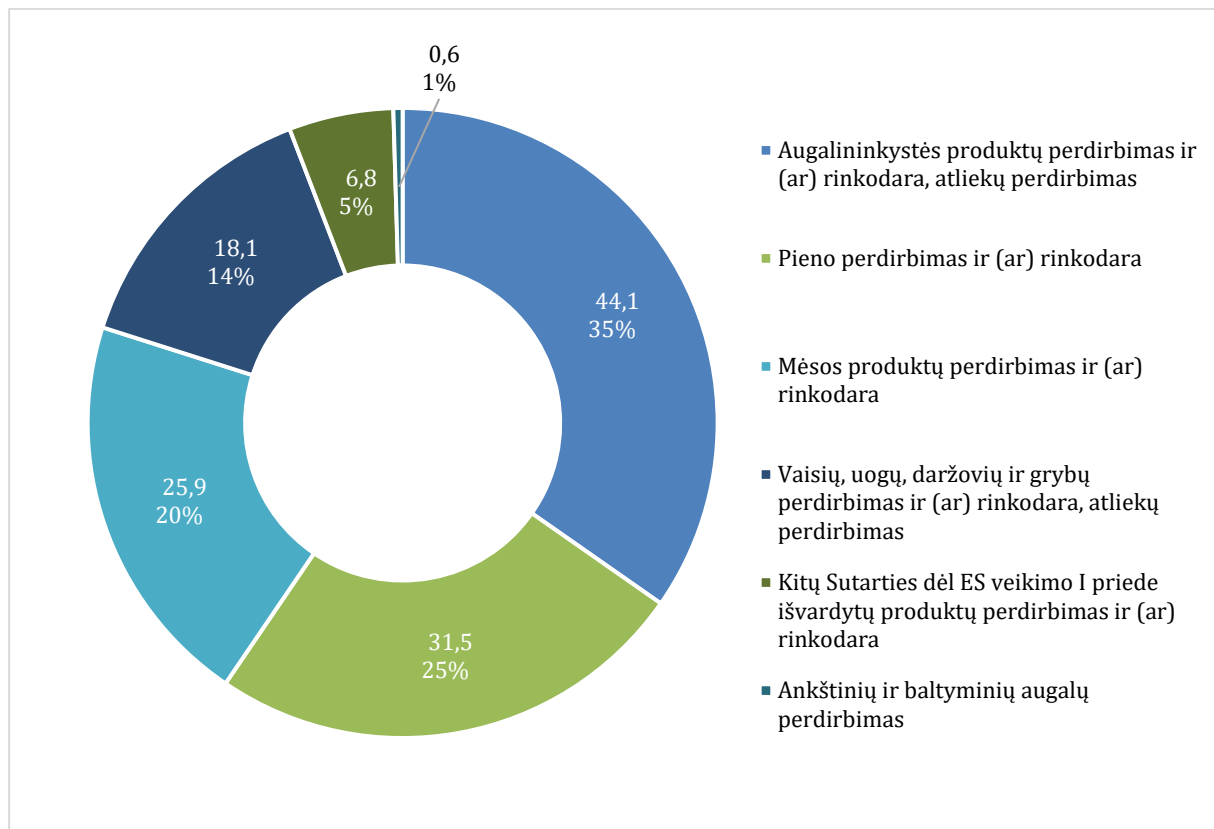
Sodininkystės sektoriuje įgyvendinamas 241 investicinis projektas (iš jų 162 yra užbaigti), kuriems išmokėta 8,5 mln. Eur (1,1 % pagal 4.1, 6.1 ir 6.3 veiklos sritis išmokėtos investicinės paramos). Lyginant su iki 2023 m. pab. pasiekta pažanga, įgyvendinamų projektų sodininkystės sektoriuje padaugėjo 19, o išmokėtos paramos suma padidėjo beveik 971 tūkst. Eur. Kaip ir daugumos anksčiau analizuotų sektorių atveju, sodininkystės sektoriuje daugiausiai paramos patvirtinta ir išmokėta pagal 4.1 veiklos sritį. Pagal šią veiklos sritį yra įgyvendinamas 51 projektas (iš jų užbaigti 48 projektai), kuriems išmokėta 4,5 mln. Eur. Dar 87 projektai įgyvendinami (iš jų užbaigti 39 projektai) pagal 6.1 veiklos sritį, kuriems išmokėta kiek daugiau nei 2,5 mln. Eur ir 103 projektai įgyvendinami (iš jų užbaigti 75 projektai) pagal 6.3 veiklos sritį, kuriems išmokėta beveik 1,5 mln. Eur. Įgyvendinant projektus sodininkystės sektoriuje pagal 4.1, 6.1 ir 6.3 veiklos sritis dažniausiai įsigyjama žemės ūkio technika ir įranga, pavyzdžiui, traktoriai, purkštuvai, krautuvai, smulkintuvai, sodininkystės įranga. Taip pat investuojama į infrastruktūros kūrimą valdoje – artezinių gręžinių, laistymo įrenginių įrengimą bei daugiamečių augalų ir jų sodinimo paslaugų įsigijimą.

Mišri žemės ūkio veikla remiama pagal 6.1 ir 6.3 veiklos sritis. Pagal 6.1 veiklos sritį įgyvendinami 277 projektai (iš jų 227 projektai jau užbaigti), kuriems išmokėta beveik 10 mln. Eur. Lyginant su iki 2023 m. pab. pasiekta pažanga, užbaigtų projektų šiame sektoriuje padaugėjo 29, o išmokėtos paramos suma padidėjo 46,5 tūkst. Eur. Pagal 6.3 veiklos sritį įgyvendinami 1 309 projektai (iš jų 1 114 projektų jau užbaigti), kuriems išmokėta 18,9 mln. Eur. Iš viso investiciniams projektams, susijusiems su mišria žemės ūkio veikla, išmokėta 3,6 %. visos investicinės paramos pagal 4.1, 6.1 ir 6.3 veiklos sritis.

Igyvendinant projektus pagal 6.1 veiklos sritį dažniausiai įsigyjama žemės ūkio technika ir įranga, pavyzdžiui, traktoriai, skutikai, šienapjovės, priekabos, krautuvai ir kt. Taip pat įgyvendinant didelę dalį projektų įsigijami ūkiniai gyvūnai bei daugiamečiai augalai ir jų sodinimo paslaugos. Igyvendinant projektus pagal 6.3 veiklos sritį dažniausiai įsigyjama žemės ūkio technika ir įranga, pavyzdžiui, traktoriai, kombainai, frontaliniai krautuvai, priekabos, plūgai, skutikai, sėjamosios ir kt.

Iš viso 2014–2024 m. laikotarpiu pagal 4.2 veiklos sritį patvirtinta parama siekė beveik 127 mln. Eur. (7,7 mln. daugiau lyginant su patvirtinta parama iki 2023 m. pab.), o išmokėta – 81 mln. Eur (12,6 mln. daugiau lyginant su išmokėta parama iki 2023 m. pab.). Didžiausia dalis paramos – 44,1 mln. Eur arba 35 % buvo patvirtinta investicijoms augalininkystės produktų perdirbimui ir (ar) rinkodarai.

5 paveikslas. Patvirtintos investicinės paramos pasiskirstymas pagal 4.2 veiklos sritį 2014–2024 m., mln. Eur

Šaltinis: parengta ESTEP pagal NMA duomenis

Pagal 4.2 veiklos sritį yra įgyvendinama 60 projektų (iš jų 47 projektai jau užbaigti), susiję su augalininkystės produktų perdirbimu ir (ar) rinkodara, kuriems išmokėta 31,2 mln. Eur (detalesnė žr. 3 priedą). Igyvendinant šiuos projektus daugiausiai investuojama į naujų įrenginių ir (arba) įrangos įsigijimą (įsigyjama įranga, susijusi su augalininkystės produktų perdirbimu, taip pat laboratorinė – žaliavų, technologinio proceso ir produkcijos kokybės kontrolės įranga, rūšiavimo ir pakavimo įranga, produktų transportavimo įranga) ir nekilnojamojo turto statybą, rekonstrukciją ir kapitalinį remontą (gamybinių pastatų ir patalpų statyba/ rekonstrukcija, grūdų džiovyklų ir saugyklų statyba).

Pagal 4.2 veiklos sritį yra įgyvendinami 32 mėsos produktų ir 25 pieno perdirbimo projektai. Iš 25 įgyvendinamų pieno perdirbimo projektų, 19 jau yra užbaigti, o visiems projektams yra išmokėta 19,1 mln. Eur. Iš 32 įgyvendinamų mėsos perdirbimo produktų, 23 yra užbaigti, o visiems projektams yra išmokėta 15 mln. Eur. Tiek investiciniuose projektuose į pieno perdirbimą, tiek į mėsos perdirbimą daugiausiai investuojama į naujų įrenginių ir (arba) įrangos įsigijimą. Įsigyjama įranga susijusi su vykdoma veikla ir visu gamybos ciklu, taip pat rūšiavimo ir pakavimo įranga, šaldymo įranga, transportavimo įranga. Investuojama ir į gamybinių pastatų statybą/ rekonstrukciją.

Taip pat yra investuojama ir į vaisių, uogų, daržovių ir grybų perdirbimą. Šiame sektoriuje yra įgyvendinami 29 projektai (iš jų 18 projektų jau užbaigti), kuriems išmokėta 9,3 mln. Eur. Projektams investuojama į įrangą, susijusią su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu, plovimo, rūšiavimo ir pakavimo, šaldymo, transportavimo įrangą. Taip pat ir į gamybinių pastatų statybą/ rekonstrukciją. 1 projektas yra užbaigtas ankštinių ir baltyminių augalų perdirbimo srityje, išmokėta paramos suma siekia 0,6 mln. Eur. Likusieji 10 projektų, iš kurių 7 yra užbaigti, yra priskirti kategorijai „kitų Sutarties dėl ES veikimo I priede išvardytų produktų perdirbimas“¹⁸, o jų įgyvendinimui yra išmokėta 5,7 mln. Eur. Įgyvendinant šiuos projektus, kaip ir kitų perdirbimo projektų atveju, daugiausiai investuojama į naujų įrenginių ir (arba) įrangos įsigijimą ir gamybinių pastatų statybą/ rekonstrukciją.

Vertinant investicinių priemonių veiklos sričių pasiskirstymą **pagal Programos tikslines sritis ir žemės ūkio sektorius**, matyti, kad **įgyvendinant 2A TS**, kuria remiamas visų ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimas ir palankesnių sąlygų ūkių restruktūrizavimui ir modernizavimui sudarymas, daugiausiai paramos, lyginant su visa patvirtinta ir išmokėta parama pagal 4.1 ir 6.3 veiklos sritis, prisidedančias prie 2A TS įgyvendinimo, buvo patvirtinta ir išmokėta gyvulininkystės sektoriuje (atitinkamai 58,7 % patvirtintos paramos ir 57,9 % išmokėtos paramos, detaliau žr. 28 lentelę). Toliau seka augalininkystės sektorius – patvirtinta 19,6 % paramos, o išmokėta 20,3 % paramos¹⁹ (lyginant su visa patvirtinta ir išmokėta parama pagal 4.1 ir 6.3 veiklos sritis, prisidedančias prie 2A TS). Daržininkystės sektoriui – patvirtinta 16,7 % paramos, o išmokėta 16,3 % paramos.

28 lentelė. Patvirtintos ir išmokėtos 2014–2024 m. investicinės paramos pasiskirstymas pagal Programos 2A TS ir žemės ūkio sektorius

2A TS	Projektų skaičius	Užbaigtų projektų skaičius	Patvirtinta parama, Eur	Patvirtintos paramos dalis, proc.	Išmokėta parama Eur	Išmokėtos paramos dalis, proc.
4.1 ir 6.3 veiklos sritys						
Augalininkystė	2 799	2 588	159 314 463	19,6%	141 757 191	20,3%
Daržininkystė	2 944	2 094	135 463 488	16,7%	114 044 325	16,3%
Sodininkystė	152	121	6 715 443	0,8%	5 787 115	0,8%
Uogininkystė	496	400	15 266 076	1,9%	13 925 866	2,0%
Gyvulininkystė	8 315	7 311	477 129 380	58,7%	404 058 165	57,9%
Mišri žemės ūkio veikla	1 309	1 114	19 548 739	2,4%	18 856 639	2,7%
Iš viso	16 015	13 628	813 437 589	100,0%	698 429 302	100,0%

Šaltinis: parengta ESTEP pagal NMA duomenis

Prie šios tikslinės srities įgyvendinimo prisideda ir 4.2 veiklos sritis. 2014–2024 m. laikotarpiu yra užbaigti 3 projektai, o jiems išmokėtos paramos suma siekia beveik 1,5 mln. Eur. Po 1 projektą įgyvendinta augalininkystės, pieno, vaisių, uogų daržovių ir grybų perdirbimo ir (ar) rinkodaros srityse.

Prie Programos 2B TS, kuria remiamas jaunųjų ūkininkų įsikūrimas, prisideda 6.1 veiklos sritis. Daugiausiai paramos, lyginant su visa patvirtinta ir išmokėta parama pagal 6.1 veiklos sritį, prisidedančia prie 2B TS įgyvendinimo, buvo patvirtinta ir išmokėta gyvulininkystės sektoriuje (atitinkamai 49,2 % ir 49,8 %, detaliau žr. 29 lentelę). Toliau seka daržininkystės sektorius – patvirtinta 12,8 % paramos, o išmokėta 12,5 % paramos ir augalininkystės sektorius – patvirtinta 10 % paramos, o išmokėta 10,4 % paramos.

¹⁸ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 1 priedas: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0015.01/DOC_5&format=PDF

NMA pateiktuose duomenyse kategorijai „kitų Sutarties dėl ES veikimo I priede išvardytų produktų perdirbimas ir (ar) rinkodara“ priskirti projektai nėra išskiriami į detalesnes kategorijas

¹⁹ Paaiškinimas: čia ir toliau sektorinėje analizėje kai kurių sektorių atveju patvirtintos paramos dalis yra mažesnė nei išmokėtos paramos dalis, nes skiriasi projektų įgyvendinimo tempas. Įgyvendinus visus projektus išmokėtos paramos dalis atitiks patvirtintos paramos dalį.

29 lentelė. Patvirtintos ir išmokėtos 2014–2024 m. investicinės paramos pasiskirstymas pagal Programos 2B TS ir žemės ūkio sektorius

2B TS	Projektų skaičius	Užbaigtų projektų skaičius	Patvirtinta parama, Eur	Patvirtintos paramos dalis, proc.	Išmokėta parama, Eur	Išmokėtos paramos dalis, proc.
Augininkystė	312	305	10 266 812	10,0%	10 157 308	10,4%
Daržininkystė	365	277	13 191 156	12,8%	12 255 740	12,5%
Sodininkystė	87	39	2 904 666	2,8%	2 548 765	2,6%
Uogininkystė	240	161	8 426 506	8,2%	7 757 131	7,9%
Gyvulininkystė	1 122	978	50 535 191	49,2%	48 626 890	49,8%
Mišri žemės ūkio veikla	277	227	10 458 608	10,2%	9 964 975	10,2%
Kita veikla	186	107	6 948 877	6,8%	6 348 493	6,5%
Iš viso	2 589	2 094	102 731 816	100,0%	97 659 301	100,0%

Šaltinis: parengta ESTEP pagal NMA duomenis

Prie Programos 3A TS, kuria remiamas pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimas geriau juos integruojant į žemės ūkio maisto produktų grandinę taikant kokybės sistemas, kuriant žemės ūkio produktų pridėtinę vertę, propaguojant vietos rinkas ir pasitelkiant trumpas tiekimo grandines, gamintojų grupes, prisideda investicinės 4.1 ir 4.2 veiklos sritys. Daugiausiai paramos, lyginant su visa patvirtinta ir išmokėta parama pagal 4.1 veiklos sritį, prisidedančią prie 3A TS įgyvendinimo, buvo patvirtinta ir išmokėta daržininkystės sektoriuje (atitinkamai 41,2 % ir 48,3 %, detaliau žr. 30 lentelę). Toliau seka gyvulininkystės sektorius – patvirtinta 29,8 % paramos, o išmokėta 33,7 % paramos.

30 lentelė. Patvirtintos ir išmokėtos 2014–2024 m. investicinės paramos pasiskirstymas pagal 4.1 veiklos sritį, prisidedančią prie Programos 3A TS, ir žemės ūkio sektorius

3A TS	Projektų skaičius	Užbaigtų projektų skaičius	Patvirtinta parama, Eur	Patvirtintos paramos dalis, proc.	Išmokėta parama, Eur	Išmokėtos paramos dalis, proc.
Augininkystė	4	2	1 069 888	19,2%	295 297	6,3%
Daržininkystė	22	22	2 302 116	41,2%	2 250 206	48,3%
Sodininkystė	2	2	202 586	3,6%	201 379	4,3%
Uogininkystė	10	10	346 312	6,2%	341 817	7,3%
Gyvulininkystė	21	21	1 660 532	29,8%	1 571 474	33,7%
Iš viso	59	57	5 581 434	100,0%	4 660 173	100,0%

Šaltinis: parengta ESTEP pagal NMA duomenis

Daugiausiai paramos, lyginant su visa patvirtinta ir išmokėta parama pagal 4.2 veiklos sritį, prisidedančią prie 3A TS įgyvendinimo, buvo patvirtinta ir išmokėta augininkystės produktų perdirbimui (atitinkamai 34,6 % ir 38,5 % detaliau žr. 31 lentelę). Toliau seka pieno perdirbimas – patvirtinta 24,9 % paramos, o išmokėta 23,7 % paramos. Mėsos produktų perdirbimui – patvirtinta 20,6 %, o išmokėta 18,9 %. Vaisių, uogų, daržovių ir grybų perdirbimui ir (ar) rinkodarai – patvirtinta 14 %, o išmokėta 11 %. Likusi dalis paramos (6 %) yra patvirtinta kitų Sutarties dėl ES veikimo I priede išvardytų produktų bei ankštinių ir baltyminių produktų perdirbimui ir (ar) rinkodarai.

31 lentelė. Patvirtintos ir išmokėtos 2014–2024 m. investicinės paramos pasiskirstymas pagal 4.2 veiklos sritį, prisidedančią prie Programos 3A TS, ir perdirbimo sektorius

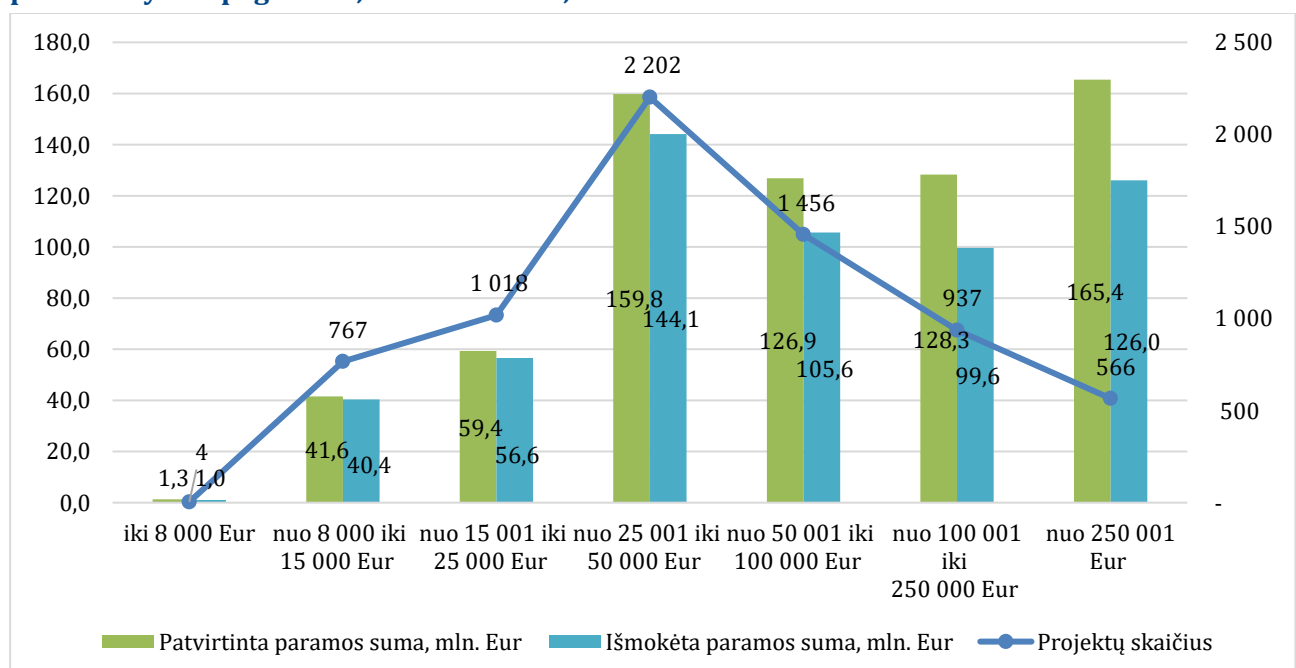
3A TS	Projektų skaičius	Užbaigtų projektų skaičius	Patvirtinta parama, Eur	Patvirtintos paramos dalis, proc.	Išmokėta parama, Eur	Išmokėtos paramos dalis, proc.
Ankštinių ir baltyminių augalų perdirbimas (išskyrus Taisyklių)	1	1	599 530	0,5%	599 530	0,8%

11.2.2 papunktyje nurodytą remiamą veiklą)						
Augininkystės produktų perdirbimas ir (ar) rinkodara, atliekų perdirbimas	59	46	43 443 949	34,6%	30 582 307	38,5%
Mėsos produktų perdirbimas ir (ar) rinkodara	32	23	25 908 016	20,6%	15 032 080	18,9%
Pieno perdirbimas ir (ar) rinkodara	24	18	31 204 127	24,9%	18 822 727	23,7%
Vaisių, uogų, daržovių ir grybų perdirbimas ir (ar) rinkodara, atliekų perdirbimas	28	17	17 505 983	14,0%	8 757 043	11,0%
Kitų Sutarties dėl ES veikimo I priede išvardytų produktų perdirbimas ir (ar) rinkodara	10	7	6 819 117	5,4%	5 707 092	7,2%
Iš viso	154	112	125 480 722	100,0%	79 500 779	100,0%

Šaltinis: parengta ESTEP pagal NMA duomenis

Vertinant 4.1 veiklos srities paramos pasiskirstymą pagal valdos ekonominį dydį (toliau – VED) (detaliau žr. 6 paveikslą), daugiausiai paramos – 165,4 mln. Eur – patvirtinta paramos gavėjams, kurių VED yra nuo 250 001 Eur. Šie paramos gavėjai įgyvendina 566 projektus, kuriems iki 2024 m. pabaigos išmokėta 126 mln. Eur. Daugiausiai projektų – 2 202 – įgyvendina paramos gavėjai, kurių VED yra nuo 25 001 iki 50 000 Eur. Šiems projektams įgyvendinti patvirtintos paramos suma siekia 159,8 mln. Eur, o išmokėtos 144,1 mln. Eur. Tai rodo, kad parama yra paskirstyta tiek mažiems, tiek dideliems ūkiams, bet aiškiai dominuoja vidutinio dydžio ūkių projektai. Taip pat pastebėtina, kad mažesni ūkiai įgyvendina mažesnės vertės projektus. Ūkių, kurių VED yra nuo 25 001 iki 50 000 Eur, vidutinė patvirtintos paramos suma vienam projektui siekia 72,5 tūkst. Eur., ūkių, kurių VED nuo 250 001 Eur, vidutinė patvirtintos paramos suma vienam projektui siekia 292,3 tūkst. Eur.

6 paveikslas. Pagal 4.1 veiklos sritį patvirtintos ir išmokėtos investicinės paramos pasiskirstymas pagal VED, 2014–2024 m., mln. Eur

1.2.4 3 prioritetas. Maisto tiekimo grandinių organizavimo skatinimas

Programos **trečias prioritetas (P3)** yra skirtas **maisto grandinės organizavimo skatinimui**, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje. Šį prioritetą sudaro dvi tikslinės sritys:

- **3A:** pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimas geriau juos integruojant į **žemės ūkio maisto produktų grandinę taikant kokybės sistemas, kuriant žemės ūkio produktų pridėtinę vertę**, propaguojant vietos rinkas ir pasitelkiant **trumpas tiekimo grandines, gamintojų grupes** ir tarpšakines organizacijas;
- **3B:** **ūkių rizikos prevencijos** ir valdymo rėmimas.

2014–2024 m. įgyvendinant 3A tikslinę sritį baigtiems projektams buvo išmokėta ir EK deklaruota 86,3 mln. Eur. Įgyvendinti 165 projektai, kuriems skirta parama investicijoms žemės ūkio valdose bei investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą. Paramos lėšos taip pat buvo išmokėtos 395 žemės ūkio valdoms už dalyvavimą kokybės sistemose, trumposiose tiekimo grandinėse ir gamintojų organizacijose: pagal priemonę M03 parama išmokėta 162 ūkio valdoms pagal tęstinius 2007–2013 m. KPP įsipareigojimus ir 102 valdoms pagal naujas 2014–2020 m. KPP paraiškas, 43 ūkio valdoms pagal užbaigtus projektus, prisidedančius prie 16.4 veiklos srities ir 88 valdoms, dalyvaujančioms remiamose gamintojų grupėse (M09). Įgyvendinant 3B tikslinę sritį, skirtą paskatinti žemės ūkio valdų dalyvavimą rizikos valdymo sistemose, pagal priemonę M17 išmokėta ir EK deklaruota 22,1 mln. Eur paramos, kurią gavo 2 155 ūkiai, o pagal priemonę M05 – beveik 4,4 mln. Eur, kurią gavo 64 ūkio valdos.

2014–2024 m. pagal trečiąjį prioritetą visų patvirtintų lėšų suma siekė beveik 171,8 mln. Eur ir sudarė 92 % šio prioriteto įgyvendinimui skirtos lėšų sumos.²⁰ Išmokėtos paramos suma siekė 119,9 mln. Eur (65 % šiam prioritetui skirtos lėšų sumos), EK deklaruotos paramos suma siekė 119,3 mln. Eur (64 % šiam prioritetui skirtos lėšų sumos). Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota 112,7 mln. Eur (61 % prioritetui skirtos sumos).

1.2.4.1 Žemės ūkio produktų perdirbimas, kokybės sistemos, trumpos maisto tiekimo grandinės, gamintojų grupės (3A tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 3A tikslinės srities, kuria siekiama didinti pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumą geriau juos integruojant į žemės ūkio maisto produktų grandinę (taikant kokybės sistemas, kuriant žemės ūkio produktų pridėtinę vertę, propaguojant vietos rinkas ir pasitelkiant trumpas tiekimo grandines, gamintojų grupes ir tarpšakines organizacijas), įgyvendinimo prisideda šešios priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M03 „Žemės ūkio produktų ir maisto produktų kokybės sistemos“;
- M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritys 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ ir 4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“;
- M09 „Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas“;
- M16 „Bendradarbiavimas“.

Iki 2024 m. pabaigos patvirtinta parama siekė 144,4 mln. Eur ir sudarė 91 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta 93 mln. Eur, (59 % tikslinei sričiai skirtos paramos), EK deklaruota – 92,7 mln. Eur

²⁰ Iš viso prioritetui skirta 185 936 763 Eur.

(59 % tikslinei sričiai skirtos paramos). Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 86,3 mln. Eur (55 % tikslinei sričiai skirtos paramos).

32 lentelė. 3A tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P3 „Skatinti maisto grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje“							
3A TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur**	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur***	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M01	2 691 193	2 516 481	2 566 702	98%	+30	-200 430
	M02	5 384	5 384	213 235	3%	+1	0
	M03	1 328 688	1 327 909	1 433 692	93%	+33	-791 014
	M04	131 011 256	77 681 075	136 855 191	57%	+8	1 975 756
	M09	1 500 000	1 181 990	1 400 000	84%	+20	0
	M16	7 835 132	3 558 329	15 418 227	23%	+6	-530 626

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

** Patvirtinta parama kai kuriais atvejais yra didesnė nei skirta parama, nes priemonėms numatytas virškontraktavimas (t. y. prisiimant įsipareigojimus leista viršyti priemonei ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istoriskai visuomet būna sutaupymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama.

*** Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama.

Kaip ir ankstesniais metais, mažiausia paramos suma (5 384 Eur) buvo patvirtinta pagal priemonę M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“. Priemonei M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ patvirtinta parama siekė 2,7 mln. Eur. Priemonei M03 „Žemės ūkio produktų ir maisto produktų kokybės sistemos“ patvirtinta parama siekė 1,3 mln. Eur. Priemonės M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ 4.1 ir 4.2 veiklos sritims buvo patvirtinta 131 mln. Eur. Pagal priemonę M09 „Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas“ 2014–2024 m. patvirtinta parama siekė 1,5 mln. Eur. Pagal visas priemones M16 „Bendradarbiavimas“ veiklos sritis (16.1, 16.3 ir 16.4) patvirtinta 7,8 mln. Eur parama.

Vertinant pagal išmokėtą ir EK deklaruotą paramą, mažiausiu mastu įgyvendinama „minkštoji priemonė“ M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“ – šiai priemonei išmokėtų lėšų suma sudarė 3 % nuo skirtos paramos. Didžiausia suma išmokėta investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir plėtrą, t. y., priemonei M04. Pagal priemonę užbaigtiems projektams buvo išmokėti 77,7 mln. Eur, o įgyvendinimo lygis siekė 57 % Atkreiptinas dėmesys, kad šios priemonės 4.2 veiklos sričiai 2024 m. Programos keitimu papildomai skirta beveik 2 mln. Eur. Pagal priemonę M01 buvo išmokėta 2,5 mln. Eur (98 %), pagal priemonę M03 išmokėta kiek daugiau nei 1,3 mln. Eur (93 %), o pagal priemonę M09 iki 2024 m. pabaigos buvo išmokėta beveik 1,2 mln. Eur (84 % skirtos paramos). Pagal priemonę M16 išmokėta 2,6 mln. Eur (23 % skirtos paramos). Per metus didžiausia išmokėjimo pažanga pasiekta pagal M01; M03 ir M09 priemones, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad M01 ir M03 priemonėms buvo sumažintas skirtas finansavimas.

Siekiant skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą (3A TS), numatytas **tikslo rodiklis T6** „Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą už dalyvavimą kokybės sistemose, vietos rinkose, trumpose tiekimo grandinėse ir gamintojų grupėse / organizacijose, procentinė dalis“, kuris yra susietas su priemone M03 „Žemės ūkio produktų ir maisto produktų kokybės sistemos“ produkto rodikliu „Remiamų ūkių skaičius“, priemonės M09 „Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas“ produkto rodikliu „Valdų, dalyvaujančių remiamose gamintojų grupėse, skaičius“ bei priemone M16 „Bendradarbiavimas“ produkto rodikliu „Žemės valdų, dalyvaujančių teikimo grandinės dalyvių bendradarbiavimo/vietos veiklos skatinimo programose, skaičius“.

33 lentelė. 3A tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

TS	Tikslo rodiklis	2014–2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.

3A	T6. Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą už dalyvavimą kokybės sistemose, vietos rinkose, trumposiose tiekimo grandinėse ir gamintojų grupėse / organizacijose, procentinė dalis (3A tikslinė sritis)	0%	0,08%	0,1%	0,12%	0,13%	0,14%	0,17%	0,18%	0,18%	0,20%	0,25%
----	---	----	-------	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

2024 m. buvo paremtos 395 žemės ūkio valdos (32 valdomis daugiau nei 2023 m.), dalyvaujančios kokybės sistemose, trumposiose tiekimo grandinėse ir gamintojų organizacijose, o tai sudarė 0,2 % visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų skaičiaus (remiantis Programoje nurodyta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme²¹). 2024 m. pasiekta 80 % šio tikslo rodiklio.

Atskirų priemonių, prisidedančių prie 3A tikslinės srities, **produkto rodiklių** pasiekimai pateikti lentelėje žemiau.

34 lentelė. 3A tikslinės srities įgyvendinimas

M01	M01 TS 3A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (mokymai, mainų ūkių srityje programos, parodomoji veikla) (1.1–1.3 punktai)	2 516 481	2 566 702	98%	+30
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	O1. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas) Visos viešosios išlaidos, skirtos mokymui / įgūdžių įgijimui	678 742	730 828	93%	+23
	O13. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas) Mokymų dalyvių skaičius	7 970	15 530	51%	+20
M02	M02 TS 3A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (2.1–2.3 punktai)	5 384	213 235	3%	+1
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	O13. Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius (2.1 punktas)	19	157	12%	+3
M03	M03 TS 3A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	O1. Visos viešosios išlaidos (Eur) (3.1-3.2 punktai)	1 327 909	1 433 692	93%	+33
	Produkto rodikliai	2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	O4. Remiamų ūkių skaičius (3.1-3.2 punktai)	264	280	94%	-1
M04	M04 TS 3A				

²¹ Remiantis Programa, iš viso Lietuvoje 2013 m. buvo užregistruotos 199 910 žemės ūkio valdos.

	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	01. Visos viešosios išlaidos (Eur)	77 681 075	136 855 191	57%	+8
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	02. Bendra investicijų suma (viešųjų ir privačiųjų) (Eur)	271 508 100	273 735 000	99%	+8
	03. Veiksmų, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius (pavyzdžiui, žemės ūkio valdose, žemės ūkio produktų perdirbimas ir rinkodara) (4.1 ir 4.2 punktai)	165	146	113%	+14
M09	M09 TS 3A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	01. Bendros viešosios išlaidos (EUR)	1 181 990	1 400 000	84%	+20
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	03. Remiamų veiksmų (gamintojų grupių kūrimas) skaičius	3	3	100%	+25
	09. Valdų, dalyvaujančių remiamose gamintojų grupėse, skaičius	88	30	293%	+110
M16	M16 TS 3A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (16.1–16.9 punktai)	3 558 329	15 418 227	23%	+6
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p
	09. Žemės valdų, dalyvaujančių tiekimo grandinės dalyvių bendradarbiavimo / vietos veiklos skatinimo programose, skaičius (16.4 punktas)	43	175	25%	nevertinta
Papildoma informacija					
M01	M01 TS 3A				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.			Pokytis per 2024 m.
	03. Veiksmų, kuriais prisidedama prie profesinio mokymo ir įgūdžių įgijimo, skaičius (1.1 punktas)	17			+1
	03. Veiksmų, kuriais prisidedama prie parodomųjų projektų ir informavimo veiklos, skaičius (1.2 punktas)	13			0
	011. Mokymų dienų skaičius (1.1 punktas)	536			+141
	012. Mokymų dalyvių skaičius (1.1 punktas)	7 970			+2 889
M02	M02 TS 3A				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.			Pokytis per 2024 m.
	03. Veiksmų, kuriais padedama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis, skaičius (2.1 punktas)	19			+4
M04	M04 TS 3A				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.			Pokytis per 2024 m.
	04. Paremtų ūkių / paramos gavėjų skaičius (4.1 punktas)	53			4
	01. Bendros viešosios išlaidos (Eur) (4.1 punktas)	4 420 217			+763 830
	01. Bendros viešosios išlaidos (Eur) (4.2 punktas)	73 260 859			+10 689 735
M16	M16 TS 3A				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.			Pokytis per 2024 m.
	017. Veiksmų, kuriais prisidedama prie smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimo, skaičius (16.3 punktas)	18			+2

Pagal M01 priemonę „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ visos viešosios išlaidos, skirtos mokymui / įgūdžių įgijimui siekė beveik 679 tūkst. Eur (įgyvendinimo lygis 93 %), mokymuose dalyvavo 7 970 dalyviai, 2 889 daugiau nei iki 2023 m. pabaigos (2025 metams suplanuota pasiekti rodiklio tikslinė reikšmė buvo įgyvendinta 51 %). Pagal priemonę M02 konsultacijas gavo 19 paramos gavėjų (4 daugiau nei iki 2023 m. pabaigos).

2024 m. pagal M03 priemonę parama buvo išmokėta 264 ūkiams, iš kurių 102 ūkiams pagal 3.1 veiklos sritį „Parama pirmą kartą dalyvaujantiems kokybės sistemose“ ir 162 ūkiams pagal 3.2 veiklos sritį „Tęstiniai KPP 2007–2013 įsipareigojimai“. 2025 metams suplanuota pasiekti rodiklio reikšmė buvo įgyvendinta 94 %. Dalyvavimo kokybės sistemose skatinimui skirtos viešosios išlaidos deklaruotos EK 2024 m. siekė kiek daugiau nei 1,3 mln. Eur. Įgyvendinant M03 priemonę buvo susidurta su iššūkiais, todėl priemonė įgyvendinta mažesniu mastu nei buvo planuota. Detaliau iššūkiai aptarti ankstesnėse metinėse stebėsenos ataskaitose ir 3-ojo prioriteto vertinime.²²

Pagal priemonę M04 „Investicijos į materialųjį turta“ 2014–2024 m. buvo užbaigti 165 projektai, 20 projektų daugiau nei iki 2023 m. pabaigos (įgyvendinimo lygis siekė 113 %). 53 projektai buvo skirti investicijoms į žemės ūkio valdas pagal veiklos sritį 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“. 112 projektų skirti investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą pagal priemonės veiklos sritį 4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“. Visos viešosios išlaidos projektams siekė kiek daugiau nei 77,7 mln. Eur, iš kurių didžioji dalis (beveik 73,3 mln. Eur) buvo skirtos žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir plėtrai. Bendra investicijų suma (viešųjų ir privačiųjų) siekė 271,5 mln. Eur. 3-ojo prioriteto vertinimo²³ rezultatai rodo, kad tiek pagal 4.2 veiklos sritį projektus vykdžiusių įmonių veiklos priežiūros rodiklių (pardavimo pajamos, grynasis pelnas, naujų produktų gamybos pardavimo pajamos) dinamiką, tiek remiantis pačių paramos gavėjų nuomone, įgyvendinti projektai turėjo teigiamos įtakos įmonių konkurencingumo didėjimui, veiklos ekonominių rodiklių gerėjimui bei gaminamos produkcijos kiekio, kokybės ir įvairovės didėjimui. Šiuos rezultatus patvirtino atlikta kontrafaktinio poveikio vertinimo analizė, kuri rodo, kad dėka KPP paramos augalininkystės įmonių pajamos buvo 2,0 mln. Eur, mėsos produktų perdirbimo – 4,9 mln. Eur, vaisių, uogų, daržovių ir grybų perdirbimo veiklą vykdančių įmonių – 8,2 mln. Eur didesnės, lyginat su situacija, jei įmonės nebūtų įgyvendinusios KPP finansuotų investicijų.

Pagal M09 priemonę atlikti mokėjimai siekia beveik 1,2 mln. Eur. Mokėjimai buvo atlikti trijų gamintojų organizacijų (UAB „Pieno partneriai“, Žemės ūkio kooperatyvas „Radviliškio aruodas“, Žemės ūkio kooperatinė bendrovė „BIO LEUA“) projektams. Šiose gamintojų grupėse dalyvaujančių valdų skaičius siekė 88 (293 % 2025 m. siekiamos reikšmės). Atliktas 3-ojo prioriteto vertinimas rodo, kad gamintojų organizacijų, gavusių KPP paramą, veikla yra efektyvi ir turi reikšmingą teigiamą poveikį jų ekonominiam gyvybingumui bei vietos rinkų plėtrai.²⁴

Pagal priemonės M16 veiklos sritį 16.1 buvo užbaigti 3 EIP projektai, 18 smulkiųjų ūkių bendradarbiavimo projektų buvo užbaigti pagal 16.3 veiklos sritį (2 projektais daugiau nei 2023 m.), ir 20 trumpųjų tiekimo grandinių projektų buvo užbaigta pagal 16.4 veiklos sritį (4 projektais daugiau nei 2023 m.), kuriuose dalyvavo 43 žemės ūkio valdos. Pagal priemonę M16 įgyvendintiems projektams išmokėta beveik 3,6 mln. Eur (23 % skirtos paramos), iš kurių 0,55 mln. Eur – 16.1 veiklos sričiai, 1,4 mln. Eur – 16.3 veiklos sričiai ir 1,6 mln. Eur – 16.4 veiklos sričiai.

Specialiųjų Programos rodiklių pagal šią tikslinę sritį nebuvo numatyta.

²² ESTEP (2025), „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonių, skirtų skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje, efektyvumo ir veiksmingumo vertinimas“: <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1/tyrimai-ir-vertinimai-1/>

²³ Ten pat.

²⁴ Ten pat.

1.2.4.2 Ūkių rizikos prevencija ir valdymas (3B tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Prie 3B tikslinės srities, kuria siekiama remti ūkių rizikos prevenciją ir valdymą, įgyvendinimo prisideda dvi priemonės – M05 „Gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamos prevencinės veiklos vykdymas“ ir M17 „Rizikos valdymas“.

Iki 2024 m. patvirtinta parama siekė beveik 27,5 mln. Eur ir sudarė 98 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta parama siekė beveik 27 mln. Eur (96 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos), baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama siekė beveik 26,5 mln. Eur (95 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos).

35 lentelė. 3B tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P3 „Skatinti maisto grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje“							
3B TS	Priemonė	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur**	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis 2024 m., %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M05	4 948 661	4 359 856	5 065 385	86%	+37	-1 334 615
	M17	22 512 259	22 098 838	22 884 332	97%	+1	430 626

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

**Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama.

Iki 2024 m. pabaigos priemonei M05 patvirtinta parama siekė kiek beveik 5 mln. Eur, o išmokėta ir EK deklaruota 4,4 mln. Eur. Bendras priemonės M05 finansinio įgyvendinimo lygis siekė 86 % (37 p. p. daugiau nei 2023 m., tačiau atkreiptinas dėmesys, kad priemonei buvo reikšmingai sumažintas skirtas finansavimas). Pagal priemonę M17 „Rizikos valdymas“ buvo išmokėta ir EK deklaruota 22 mln. Eur, o priemonės finansinio įgyvendinimo lygis siekė 97 % (1 p. p. daugiau nei 2023 m. tačiau būtina atkreipti dėmesį, kad priemonei 2024 m. buvo skirtos papildomos lėšos).

Siekiant užtikrinti ūkių rizikos prevenciją ir valdymą (3B TS), numatytas **tikslo rodiklis T7** „Ūkių, dalyvaujančių rizikos valdymo sistemose, procentinė dalis“, kuris yra susietas su priemonės M17 „Rizikos valdymas“ produkto rodikliu „Ūkio valdų, kurioms teikiama parama draudimo įmokoms susimokėti, skaičius“.

36 lentelė. 3B tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

TS	Tikslo rodiklis	2014 – 2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.
3B	T7. Ūkių, dalyvaujančių rizikos valdymo sistemose, procentinė dalis (3B tikslinė sritis)	0%	0,23%	0,29%	0,41%	0,55%	0,71%	0,92%	1,07%	1,08%	0,73%

Iki 2024 m. pabaigos paramą draudimo įmokoms gavo 2 155 ūkio valdos (17 valdų daugiau nei 2023 m.), o bendras valdų skaičius, remiantis Programoje pateikta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme, siekė 199 910. Vadinasi, iki 2024 m. pabaigos tikslo rodiklis siekė 1,08 %, o tai rodo, kad trečius metus iš eilės buvo pasiektas ir viršytas 2025 m. tikslas.

Prie 3B tikslinės srities prisidedančių priemonių M05 ir M17 **produkto rodiklių** pasiekimai pateikti lentelėje žemiau.

37 lentelė. 3B tikslinės srities įgyvendinimas

M05	M05 TS 3B	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)				
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (5.1–5.2 punktai)	4 359 856	5 065 385	86%	+37
	01. Bendros viešosios išlaidos (EUR) (5.1 punktas)	4 359 856	5 065 385	86%	+37
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	04. Paramos prevencinei veiklai gavėjų skaičius (5.1 punktas). Ūkio valdos	64	72	89%	+23
M17	M17 TS 3B	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)				
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (17.1 punktas)	22 098 838	22 884 332	97%	+1
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	04. Ūkio valdų, kuriems teikiama parama draudimo įmokoms susimokėti, skaičius (17.1 punktas)	2 155	1 450	149%	+1
Papildoma informacija					
	Produkto rodiklis	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
M05	03. Atliktų veiksmų (įgyvendintų projektų), susijusių su prevencine veikla, skaičius.	131	+26		

Iki 2024 m. pabaigos pagal M05 priemonę buvo paremtos 64 ūkio valdos (89 % tikslo), per metus paremtos 5 unikalios ūkio valdos, kurios gavo paramą ūkių biologinei saugai (pvz., dezinfekciniams purkštuvams, valymo, dezinfekavimo įrangai įsigyti, investicijoms į aptvarus, ir kt.). Šiose valdose įgyvendintas 131 projektas, o per metus įgyvendinti 26 projektai (įgyvendintų projektų skaičius didesnis nei paremtų valdų skaičius, nes pagal šią priemonę vienas pareiškėjas gali įgyvendinti daugiau nei vieną projektą).

Iki 2024 m. pabaigos pagal M17 priemonę 2 155 ūkio valdoms buvo suteikta parama draudimo įmokoms susimokėti (įgyvendinimo lygis 149%). 2 008 žemės ūkio valdos gavo paramą pasėlių draudimo įmokoms kompensuoti, o 147 – gyvūnų.

2022 m. priemonė M17 buvo papildyta 17.3 veiklos sritimi „Pajamų stabilizavimo priemonės (žemės ūkio rizikos valdymo fondai)“. Pagal šią visų sektorių ūkiams skirtą priemonę finansiniai įnašai įnešami į žemės ūkio rizikos valdymo fondą, iš kurio skiriamos kompensacijos ūkininkams dėl didelio jų pajamų sumažėjimo. 2024 m. vykusio kvietimo teikti paraiškas metu, nebuvo pateikta nei viena paraiška. Kaip rodo 3-ojo prioriteto vertinimo rezultatai, ūkininkų atsargumą ir tai kad Lietuvoje nėra steigiami rizikos valdymo fondai lemia keletas ekonominių, administracinių ir praktinių priežasčių. Nors ŽŪM vykdo aktyvius viešinimo veiklas, tačiau vertinimo metu atliktos apklausos duomenys rodo, kad dalis ūkininkų dar nežino apie rizikos valdymo fondų galimybes ir naudas. Nors fondai gali padėti sumažinti riziką ir suteikti papildomą finansinę pagalbą, dalis ūkininkų nėra pakankamai gerai informuoti apie tai, kaip šie fondai veikia, kokios yra jų sąlygos ir kokią pagalbą jie gali gauti. Kartu pastebėta ir tai, kad dalis ūkininkų rizikos valdymo fondų steigimu nesidomi arba nelaiko šio rizikos valdymo būdo aktuali ar patraukliu bei naudingu. Pastebėta, kad šios priemonės patrauklumą bent iš dalies sumažina tai, kad ūkininkai pajamas stabilizuoja gaudami tiesiogines išmokas, o taip pat pasinaudodami kitomis nacionalinėmis kompensacinėmis priemonėmis. Ūkininkams taip pat trūksta pasitikėjimo dėl to, ar rizikos valdymo fondai iš tiesų suteikia naudos, nes fondų kompensacijos gali būti mažesnės už patirtus

nuostolius, arba pačios fondų taisyklės gali būti sudėtingos ir neaiškios. Ūkininkai nerimauja, kad draudimo ar kompensacijos išmokos nepadengs realių nuostolių, arba kad prireikus pagalbos fondai veiks per lėtai arba nebus pajėgūs užtikrinti efektyvios paramos. Svarbus ir rizikos fondų kaštų aspektas. Ūkininkams, ypač smulkesniems, gali atrodyti, kad ūkio rizikos valdymo fondų steigimas ir dalyvavimas jiems yra per brangus. Nepaisant to, kad šie fondai padeda apsaugoti nuo gamtos stichijų, ligų ir kitų nepalankių veiksnių, privalomos įmokos ir administracinės išlaidos gali būti didelės, todėl kai kurie ūkininkai nusprendžia, kad jie gali susidoroti su rizikomis patys, be papildomų finansinių įsipareigojimų arba taikant kitas rizikos valdymo priemones (pavyzdžiui draudimą ar pasirenkant tinkamas technologijas).²⁵

Pagal 3B tikslinę sritį numatyti trys specialieji (konkretūs) Programos rodikliai, susieti su priemone M17 ir matuojantys paremtą apdraustą pasėlių plotą, apdraustų ūkinių gyvūnų skaičių (gyvulius ir paukščius) per metus.

38 lentelė. 3B TS konkrečių produkto rodiklių įgyvendinimas

Priemonė	Rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2024 m.	Siektina reikšmė 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %
M17 „Rizikos valdymas“ veiklos sritis	SO07. Paremtas apdraustas pasėlių plotas per metus, ha (M17.1)	226 388	100 000	226%
17.1 „Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo įmokos“	SO08.1. Paremtas apdraustų ūkinių gyvūnų skaičius per metus pagal rūšis – gyvuliai, SG vienetai (M17.1)	47 929	710 000	7%
	SO08.2. Paremtas apdraustų ūkinių gyvūnų skaičius per metus pagal rūšis – paukščiai, SG vienetai (M17.1)	22 848	187 000	12%

Lyginant su 2023 m., apdraustų pasėlių plotas sumažėjo 1,8 tūkst. ha, tačiau paremtų apdraustų pasėlių plotas viršijo siektiną 2025 m. reikšmę daugiau nei du kartus. Vertinant apdraustų pasėlių dalį šalies mastu, 2024 m. buvo apdrausta kiek daugiau nei 8 % žemės ūkio paskirties ploto (skaičiuojant nuo viso žemės ūkio paskirties ploto – konteksto rodiklio C.18 „Žemės ūkio paskirties plotas - Iš viso NŽP“). Apdraustų pasėlių plotas pagal KPP mažėjo, nes nuo 2023 m. pradėta įgyvendinti analogiška Strateginio plano priemonė. Tačiau pažanga pagal paremtus apdraustus ūkinius gyvūnus yra ribota – apdraustų ūkinių gyvūnų skaičius ženkliai mažesnis, nei buvo planuota. Pasiesti 7 % apdraustų gyvulių tikslo (skaičiuojant SG vienetais) ir 12 % apdraustų paukščių tikslo (skaičiuojant SG vienetais). Lyginant su 2023 m., apdraustų gyvulių sumažėjo (10,8 tūkst. SG), o apdraustų paukščių – padidėjo (kiek daugiau nei 1,1 tūkst. SG).

²⁵ ESTEP (2025), „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonių, skirtų skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje, efektyvumo ir veiksmingumo vertinimas“: <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1/tyrimai-ir-vertinimai-1/>

1.2.5 4 prioritetas: Aplinkosauga – biologinė įvairovė, vandens ir dirvožemio gerinimas

Programos **ketvirtas prioritetas (P4)** yra skirtas su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusių ekosistemų atkūrimui, išsaugojimui ir pagerinimui. Šį prioritetą sudaro trys tikslinės sritys:

- **4A: biologinės įvairovės atkūrimas**, išsaugojimas ir didinimas, taip pat „Natura 2000“ teritorijose ir **teritorijose, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių** ar užsiimama didelės gamtinės vertės ūkininkavimu, taip pat Europos **kraštovaizdžių būklės atkūrimas**, išsaugojimas ir gerinimas;
- **4B: vandentvarkos gerinimas**, įskaitant trąšų ir pesticidų valdymo gerinimą;
- **4C: dirvožemio erozijos prevencija** ir dirvožemio valdymo gerinimas.

Programoje numatyta, kad priemonės, prisidedančios prie aplinkosaugos tikslų pasiekimo, prisideda prie visų ketvirtojo prioriteto tikslinių sričių įgyvendinimo, kadangi sudėtinga įvertinti atskirų aplinkosauginių priemonių indėlį, siekiant atskirų atskiroms tikslinėms sritims numatytų tikslų. Programoje išskirtos šios priemonės / veiklos sritys, prisidedančios prie 4 prioriteto ir jo tikslinių sričių:

- M01 „Žinių perdavimo ir informavimo veikla“ abi veiklos sritys;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritis 4.4 „Parama pelno nesiekiančioms investicijoms“;
- M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritys 8.3–8.4 „Miškams padarytos žalos prevencija ir atlyginimas“ ir 8.5 „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė“;
- M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ visos veiklos (išskyrus veiklas 10.1.02 „Specifinių pievų tvarkymas“, 10.1.03 „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“, 10.1.13 „Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje“ ir 10.1.14 „Ražienų laukai per žiemą“);
- M11 „Ekologinis ūkininkavimas“;
- M12 „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“;
- M13 „Išmokos už vietas, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“;
- M15 „Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas“;
- M16 „Bendradarbiavimas“ veiklos sritis 16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“.

2014–2024 m. pagal visas prie 4 prioriteto įgyvendinimo prisidedančias priemones patvirtinta parama siekė kiek daugiau nei 917,2 mln. Eur ir sudarė 101 % visos prioritetui skirtos paramos, o išmokėta – 902,2 mln. Eur (99 % visos prioritetui skirtos paramos), EK deklaruota – 827,7 mln. Eur (91 % visos prioritetui skirtos paramos). Pagal M16 priemonę – patvirtintos ir išmokėtos paramos dydis nesikeitė nuo 2018 m.

39 lentelė. Ketvirtojo prioriteto intervencijos logikos įgyvendinimas

P4 „Atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas“							
4A; 4B; 4C TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur**	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur***	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendini mo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M01	2 812 594	2 786 748	2 542 094	110%	+31	-480 122
	M02	1 206 155	1 206 155	1 429 365	84%	+4	116 130
	M04	1 514 080	1 488 802	1 514 461	98%	+68	-3 124 460
	M08	13 154 513	10 853 472	16 673 036	65%	+7	0
	M10	72 180 907	70 844 337	73 319 639	97%	+16	2 543 728
	M11	304 040 181	293 908 063****	294 851 824	100%	+3	-5 837 736
	<i>Iš jų EURI lėšos</i>	<i>47 193 980</i>	<i>47 193 980</i>	<i>47 912 264</i>	<i>99%</i>	<i>+11</i>	<i>-3 337 736</i>
	M12	30 981 591	30 230 814	27 798 739	109%	+13	528 828
	M13	490 168 857	487 615 503****	488 645 697	100%	0	0
	M15	1 093 029	1 092 442	1 092 443	100%	+14	-181 889
	M16	67 554	67 553	751 835	9%	0	0

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

** Patvirtinta parama kai kuriais atvejais yra didesnė nei skirta parama, nes priemonėms numatytas virškontraktavimas (t. y. prisiimant įsipareigojimus leista viršyti priemonėi ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istoriskai visuomet būna sutaupymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama. Atkreiptinas dėmesys, kad 2025 m. Programos keitimu M12 priemonėi skirtas finansavimas padidintas 4,772 mln. Eur.

***Išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama.

***Priemonių M11 ir M13 atveju vertinama išmokėta parama, nes priemonėms yra skirtos ir išmokėtos papildomos nacionalinio finansavimo lėšos, kurios nėra deklaruojamos EK.

Finansinė pažanga pagal atskiras priemones yra gana skirtinga. Per 2024 m. pažanga padaryta pagal 8 iš 10 priemonių. Visos Programoje suplanuotos lėšos išmokėtos pagal 5 priemones: M01 „Žinių perdavimo ir informavimo veikla“ (110 %); M13 „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ (100 %), M11 „Ekologinis ūkininkavimas“ (100 %), M12 „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ (109 %), M15 „Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas“ (100 %). Pagal 3 priemones išmokėtos beveik visos suplanuotos lėšos: pagal priemonę M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ pasiektas įgyvendinimo lygis – 97 %, priemonę M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkių valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“ – 84 %, o priemonę M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ – 98 %. Priemonės M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ įgyvendinimo lygis – 65 %. Žemiausias įgyvendinimo lygis pasiektas pagal M16 priemonę „Bendradarbiavimas“ – 9 %. 2024 m. 4 priemonėms (M01; M04; M11 ir M15) skirtas finansavimas buvo sumažintas beveik 13 mln. Eur. M02, M10 ir M12 priemonėms skirtas finansavimas buvo padidintas kiek daugiau nei 3 mln. Eur. Bendrai visam prioritetui skirtos paramos suma sumažėjo kiek daugiau nei 6,4 mln. Eur.

Siekiant įvertinti Programos indėlį įgyvendinant 4 prioritetą, yra numatyti keturi **tikslo rodikliai** – du rodikliai 4A tikslinei sričiai (žemės ūkiu bei miškų plotams) bei po vieną 4B ir 4C tikslinėms sritims.

40 lentelė. Ketvirtojo prioriteto tikslinių sričių tikslo rodiklių pasiekimas

T S	Tikslo rodiklis	2014 – 2015m	2016 m	2017 m	2018 m	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m
Žemės ūkis												
4 A	T9. Žemės ūkiu paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos	0%	9,26%	8,52%	10,39%	10,30 %	10,20 %	1,95 %	2,22 %	2,12 %	1,49 %	3,4%

T S	Tikslo rodiklis	2014 – 2015m	2016 m	2017 m	2018 m	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m
	valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės ir (arba) kraštovaizdžio apsauga, procentinė dalis (4A tikslinė sritis)											
4 B	T10. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su vandentvarkos gerinimu, procentinė dalis (4B tikslinė sritis)	0%	0,11%	0,12%	0,31%	0,30%	0,38%	0,26 %	0,27 %	0,27 %	0,2%	0,66%
4C	T12. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija, procentinė dalis (4C tikslinė sritis)	0%	7,26%	7,56%	8,63%	8,88%	8,94%	6,73 %	9,43 %	9,81 %	0,67 %	10,2%
Miškas												
4 A	T8. Miškų arba kitų miškingų plotų, kuriuose vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės apsauga, procentinė dalis (4A tikslinė sritis)	0%	0,33%	0,58%	0,67%	0,70%	0,80%	0,99 %	1,11 %	1,26 %	1,42 %	0,51%

Paaiškinimas: lentelėje pilka spalva pažymėtos rodiklio reikšmės, kurios buvo pasiektos iki 2021 m. Nuo 2021 m. keitėsi pagal 4-ąjį ir 5-ąjį prioritetus paremto ploto tikslo rodiklių apskaičiavimo metodika, dėl kurios buvo sumažintos siektinos reikšmės.

Siekiant biologinės įvairovės atkūrimo, išsaugojimo ir didinimo (4A TS), numatytas **tikslo rodiklis T9** „Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės ir (arba) kraštovaizdžio apsauga, procentinė dalis“. 2024 m. buvo paremtas 40 897 ha žemės ūkio paskirties žemės plotas (17 tūkst. ha mažiau nei 2023 m.), kuriame buvo vykdomos su biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga susijusios valdymo sutartys. Nustatant tikslo rodiklių reikšmę

naudota konteksto rodiklio C.18 „Žemės ūkio paskirties plotas“ (ariama žemė, pievos ir kt.) 2010 m. reikšmė, kuri siekė 2 742 560 ha. Vadinasi, pagal Programą paremtas plotas, kuriame vykdytos biologinės įvairovės išsaugojimo ir kraštovaizdžio apsaugos veiklos, sudarė 1,49 % viso Lietuvoje esančio žemės ūkio paskirties žemės. Lyginant 2025 m. suplanuotą tikslo rodiklio reikšmę su pasiekta, pastebėtina, kad 2024 m. buvo pasiekta 44 % suplanuotos rodiklio reikšmės (18 p. p. mažiau nei 2023 m.). Kadangi tikslo rodiklis yra metinis, jo reikšmė mažėja, nes baigiasi dalies prisiimtų įsipareigojimų laikas. 2024 m. paramos paraiškos buvo priimamos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus, nes pradėtos įgyvendinti analogiškos Strateginio plano priemonės. Didžiausia rodiklio reikšmė (94 % tikslo) buvo pasiekta 2018, tačiau nuo 2021 m. keitėsi rodiklio apskaičiavimo metodika ir į rodiklio reikšmę nebeįskaičiuojami plotai pagal netiesiogiai prisidedančias priemones, todėl sumažėjo rodiklio siektinas tikslas. Po rodiklio skaičiavimo pakeitimų, didžiausia rodiklio reikšmė buvo pasiekta 2022 m. – 65 % tikslo.

4A tikslinei sričiai taip pat numatytas **tikslo rodiklis T8** „Miškų arba kitų miškingų plotų, kuriuose vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės apsauga, procentinė dalis“. 2024 m. buvo paremtas 31 936 ha miško paskirties žemės plotas²⁶ (3,5 tūkst. ha daugiau nei 2023 m.), kuriame vykdytos su biologinės įvairovės apsauga susijusios valdymo sutartys. Remiantis Programoje numatyta konteksto rodiklio C.29 reikšme, 2015 m. miškų ar kitų miškingų vietovių plotas Lietuvoje siekė 2 249 000 ha, todėl pagal Programą paremto ploto procentinė dalis sudarė 1,42 % viso Lietuvoje esančio miškingo ploto (lyginant su 2023 m. pasiekta reikšme, padidėjimas siekia 0,16 p. p.). Lyginant 2025 m. suplanuotą rodiklio reikšmę su faktine, pastebėtina, kad jau septintus metus suplanuotas tikslas buvo viršytas. Daugiausia prie šio rodiklio viršijimo prisidėjo veiklos srities 8.5 įgyvendinimo rezultatai – pagal šią veiklos sritį investicijos, kuriomis didinamas miško ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė, atiliktos 3 kartus didesniuose plotuose nei planuota.

Siekiant vandentvarkos gerinimo (4B TS), numatytas **tikslo rodiklis T10** „Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su vandentvarkos gerinimu, procentinė dalis“. 2024 m. buvo paremtas 5 556 ha plotas, kuriame vykdytos su vandentvarkos gerinimu susijusios sutartys. Paremtas plotas sudarė 0,20 % viso Lietuvoje registruoto žemės ūkio paskirties žemės ploto. Lyginant 2025 m. suplanuotą tikslo rodiklio reikšmę su pasiekta, 2024 m. pabaigoje buvo pasiekta 31 % planuotos reikšmės, t. y. tikslo pasiekimas yra gana ribotas. 2023 m. buvo pasiekta didžiausia rodiklio reikšmė per visą Programos įgyvendinimo laikotarpį. Prie T10 tikslo rodiklio tiesiogiai prisideda tik dvi 10.1 veiklos srities veiklos: 10.1.7. „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamoje žemėje“ ir 10.1.9. „Rizikos vandens telkinių būklės gerinimas“. Pagal veiklą 10.1.7 „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamoje žemėje“ paremtas labai mažas plotas (2024 m. paremtas plotas yra 6,22 ha, 2023 m. buvo – 17,42 ha, 2022 m. – 19,05 ha, o 2021 m. – 21,6 ha, kai kasmet pagal veiklą buvo siekiama paremti 10 tūkst.), kas lėmė gana žemą T10 rodiklio pasiekimo procentą. Atliktas M10 priemonės vertinimas²⁷ parodė, kad mažą pareiškėjų aktyvumą lėmė praktinis veiklos įgyvendinimo sudėtingumas, o ūkininkai šios veiklos reikšmės neįvertino, nors aplinkosauginiu požiūriu ji labai didelė, nes nuo jos įgyvendinimo priklauso vandens ir dirvožemio kokybė.

Siekiant dirvožemio erozijos prevencijos ir dirvožemio valdymo gerinimo (4C TS), suplanuotas **tikslo rodiklis T12** „Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija, procentinė dalis“. 2024 m. buvo paremtas 18 258 ha žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame buvo vykdomos veiklos, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir dirvožemio erozijos prevencija. Paremtas plotas sudarė 0,67 % viso Lietuvoje registruoto žemės ūkio paskirties žemės ploto (konteksto rodiklio C.18 2010 m. reikšmė), o tai sudarė 7 % 2025 m. siektinos reikšmės (89 p. p. mažiau nei 2023 m.). Prie šio tikslo rodiklio

²⁶ Į šį plotą įskaičiuoti miško plotai paremti pagal M12 priemonės veiklos sritį 12.2 (8 298 ha), plotas paremtas pagal M08 priemonės veiklą bei 8.5 (23 638 ha).

²⁷ EKVI, „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos M10 priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ efektyvumo vertinimas“, 2022.

https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritis/Kaimo_pletra/Lietuvos_kaimo_pletros_2014%E2%80%932020m_programa/Steb%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/2022/KPP2014-2020%20M10_tyrimo_galutin%C4%97_ataskaita%202022.pdf

pasiekimo prisideda M10 priemonės veiklos 10.1.10 „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ ir 10.1.11 „Dirvožemio apsauga“ bei M11 priemonė „Ekologinis ūkininkavimas“. Kadangi tikslo rodiklis yra metinis, jo reikšmė mažėja, nes baigiasi dalies prisiimtų įsipareigojimų laikas. Pagal M10 veiklas 2024 m. paramos paraiškos buvo priimamos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus, o pagal M11 paraiškos nebuvo rinktos, nes pradėtos įgyvendinti analogiškos Strateginio plano priemonės. Rodiklio tikslo reikšmė buvo pasiekta ir viršyta 2018–2020 m., tačiau nuo 2021 m. pasikeitus rodiklio apskaičiavimo metodikai, didžiausia rodiklio reikšmė (96 %) ir buvo pasiekta 2023 m.

Siekiant 4 prioriteto tikslų, yra įgyvendinamos 3 horizontalaus pobūdžio priemonės (M01, M02 ir M16), 2 investicinės (M04 ir M08) bei 5 kompensacinio pobūdžio plotinės priemonės (M10, M11, M12, M13 ir M15). Kiekvienos priemonės **produktų rodiklių** pasiekimai 2024 m. pabaigoje pateikti lentelėje žemiau.

41 lentelė. Ketvirtojo prioriteto visų tikslinių sričių įgyvendinimas

M01	M01 visos TS				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (mokymai, mainų ūkių srityje programos, parodomoji veikla) (1.1–1.3 punktai)	2 786 748	2 542 094	110%	+31
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas). Visos viešosios išlaidos, skirtos mokymui / įgūdžių įgijimui	1 733 156	1 540 236	113%	+30
	012. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas). Mokymų dalyvių skaičius	18 155	32 847	55%	+14
M02	M02 visos TS				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (2.1–2.3 punktai)	1 206 155	1 429 365	84%	+3
	Produkto rodikliai	2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	013. Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius (2.1 punktas)	3 954	960	412%	-20
M04	M04 visos TS				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (Eur)	1 423 934	4 638 921	98%	+68
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	03. Remiamų veiksmų, kuriems skiriamos negamybinės investicijos, skaičius (4.4 punktas)	247	329	75%	+4
	02. Bendra investicijų suma (Eur) (viešųjų ir privačiųjų)	1 585 150	1 514 461	105%	+71
M08	M08 visos TS				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (8.3 punktas)	489 827	1 088 235	45%	0
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (8.4 punktas)	1 654 583	2 000 000	83%	+15
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (8.5 punktas)	9 198 889	13 584 801	68%	+10
	Produkto rodikliai	2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.

	04. Paramos prevencinei veiklai gavėjų skaičius (8.3 punktas).	0 (ankstesniais metais pasiekta reikšmė – 4)	17	24% (pasiekta ankstesniais metais)	0
		2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	03. Veiksmų (susijusių su investicijomis, kuriomis didinamas miško ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė) skaičius (8.5 punktas)	1 990	1 100	181%	+31
		2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	05. Žemės plotai, susiję su investicijomis, kuriomis didinamas miško ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė (8.5 punktas)	23 638	6 500	364%	+54
M10	M10 visos TS (su tęstiniais už 2007–2013 m. KPP)				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (10.1 ir 10.2 punktai)	70 844 337	73 319 639	97%	+16
	Produkto rodikliai	2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Pokytis lyginant su 2023 m. pasiektu įgyvendinimo lygiu, p. p.
	05. Plotas (ha), susijęs su agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities priemonėmis (10.1 punktas)	21 610	147 150	15% (aukščiausias lygis – 32 % buvo pasiektas 2022 m.)	-13
M11	M11 visos TS (su tęstiniais už 2007–2013 m. KPP)				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR)	293 908 063	294 851 824	100%	+3
	Produkto rodikliai	2023²⁸ m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Pokytis lyginant su 2022 m. pasiektu įgyvendinimo lygiu, p. p.
	05. Plotas (ha): perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo (11.1 punktas)	12 446	60 000	21% (aukščiausias lygis – 86 % buvo pasiektas 2022 m.)	-65
	05. Plotas (ha): ekologinio ūkininkavimo išlaikymas (11.2 punktas)	2 114	158 000	1% (aukščiausias lygis – 134 % buvo pasiektas 2022 m.)	-133
M12	M12 visos TS				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (12.1 punktas)	17 517 872	16 277 909	108%	+11
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (12.2 punktas)	12 711 860	11 520 829	110%	+17
	Produkto rodikliai	2023 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Pokytis lyginant su 2022 m. pasiektu įgyvendinimo lygiu, p. p.
	05. Plotas (ha): „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemė (12.1 punktas)	28 541	26 000	110%	-9
	05. Plotas (ha): „Natura 2000“ miško paskirties žemė (12.1 punktas)	8 298	7 000	119%	+2

²⁸ NMA stebėsenos duomenų atskaitą (kurios pagrindu rengiama ši ataskaita) parengė 2025 m. vasario mėn., kai dar nebuvo suadministruotos visos 2024 m. paraiškos, todėl stebėsenos ataskaitoje pateikti 2023 m. paremti plotai.

M13	M13 visos TS (su testiniais už 2007–2013 m. KPP)				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR)	487 615 503	488 645 697	100%	+1
	Produkto rodikliai	2023 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Pokytis lyginant su 2022 m. pasiektu įgyvendinimo lygiu, p. p.
	05. Plotas (ha): kitos vietovės, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių (13.2 punktas)	652 722	780 000	84% (aukščiausias lygis – 155 % buvo pasiektas 2020 m.)	+1
05. Plotas (ha): kitos vietovės, kuriose esama specifinių kliūčių (13.3 punktas)	77 354	80 000	97% (aukščiausias lygis – 103 % buvo pasiektas 2017 m.)	+1	
M15	M15 visos TS (tik testiniai už 2007–2013 m. KPP)				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR)	1 092 442	1 092 443	100%	+14
	Produkto rodikliai	2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Pokytis lyginant su 2023 m. pasiektu įgyvendinimo lygiu, p. p.
05. Plotas (ha), už kurį mokamos miškų aplinkosaugos išmokos	0 (priemonė užbaigta 2021 m.)	960	Tikslas buvo pasiektas ankstesniais metais	nevertinama	
M16	M16 visos TS				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (16.1–16.9 punktai)	67 553	751 835	9%	0
Papildoma informacija					
M01	M01 visos TS				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	03. Paremtų veiksmų skaičius (1.1 punktas)	33	0		
	011. Mokymų dienų skaičius (1.1 punktas)	1 803	+427		
M02	M02 visos TS				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	03. Paremtų veiksmų skaičius (2.1 punktas)	3 954	+151		
M08	M08 visos TS				
	Produkto rodikliai	2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	05. Žemės plotai, susiję su investicijomis, kuriomis vykdoma prevencinė veikla nuo miško gaisrų, stichinių nelaimių ir katastrofų (ha) (8.3 punktas)	0 (anksčiau paremtas plotas – 28 ha)	0		
		2014–2024 m.	Pokytis lyginant su 2022 m. pasiektu rezultatu		
	05. Žemės plotai, susiję su investicijomis, kuriomis vykdomas miškams padarytos žalos atlyginimas (ha) (8.4 punktas)	952	162		
	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.			
	04. Paremtų valdų / paramos gavėjų, gavusių paramą miško gaisrų, stichinių nelaimių ir katastrofų miškams padarytai žalai atlyginti, skaičius (8.4 punktas)	133	+62		

	02. Bendra investicijų suma (Eur) (viešųjų ir privačiųjų) (8.5 punktas)	10 026 789	+1 210 446
M10	M10 visos TS		
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.
	01. Viešosios genetinių išteklių išsaugojimo išlaidos (Eur) (10.2 punktas)	737 150	+70 577
		2024 m.	Pokytis lyginant su 2023 m. pasiektu rezultatu
	07. Paremtų sutarčių skaičius (10.1 punktas)	2 589	-332
	07. Paremtų sutarčių skaičius (10.2 punktas)	502	0
M11	M11 visos TS (su tęstiniais už 2007–2013 m. KPP)		
	Produkto rodikliai	2023 m.²⁹	Pokytis lyginant su 2022 m. pasiektu rezultatu
	04. Paremtų valdų / paramos gavėjų skaičius	741	-1 891
M12	M12 visos TS		
	Produkto rodikliai	2024 m.	Pokytis lyginant su 2023 m. pasiektu rezultatu
	04. Paremtų valdų / paramos gavėjų skaičius	4 755	+251
M13	M13 visos TS (su tęstiniais už 2007–2013 m. KPP)		
	Produkto rodikliai	2024 m.	Pokytis lyginant su 2023 m. pasiektu rezultatu
	04. Paremtų valdų / paramos gavėjų skaičius	33 913	-1 112
M15	M15 visos TS (tik tęstiniai už 2007–2013 m. KPP)		
	Produkto rodikliai	2024 m.	Pokytis lyginant su 2023 m. pasiektu rezultatu
	04. Paremtų valdų / paramos gavėjų skaičius	0	0
M16	M16 visos TS		
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.
	017. Paremtų bendradarbiavimų veiksmų skaičius (ne EIP) (16.3 punktas)	2	2

Įgyvendinant priemonės M01 veiklos sritį 1.1. „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“ 2024 m. buvo paremti 33 veiksmai/projektai (tiek pat kiek iki 2023 m. pab.), kuriuos įgyvendinant vykdyti mokymai ūkininkams bei kitiems žemės valdytojams biologinės įvairovės išsaugojimo srityje. Šių mokymų dalyvių skaičius siekė 18 155 (55 % tikslo), o jiems skirta viešųjų išlaidų suma – šiek tiek daugiau nei 1,7 mln. Eur (113 % tikslo). Ataskaitiniu laikotarpiu buvo paremta 11 veiksmų/projektų pagal veiklos sritį 1.2 „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai“ (pagal 1.1. ir 1.2 veiklos sritis, kurios prisideda prie atskirų TS yra skaičiuojami paremti veiksmai, kadangi vienas pagal šias veiklos sritis įgyvendinamas projektas prisideda prie kelių TS).

Pagal priemonei M02 išmokėtą ir EK deklaruotą paramą (kuri siekė 84 % tikslo) konsultavimo paslaugomis pasinaudojo 3 954 ūkininkai ar kiti žemės bei miško valdytojai (151 per 2024 m.).

2014–2024 m. pagal prie ketvirtojo prioriteto prisidedančią M04 priemonės veiklos sritį 4.4 „Parama pelno nesiekiančioms investicijoms“ buvo užbaigti 247 projektai (14 projektų užbaigti per 2024 m.). 16 projektų buvo skirti labiausiai nykstančių rūšių buveinių ir EB svarbos natūralių buveinių išsaugojimui (4.4.1. veikla), 231 projektas skirtas prevencinių priemonių taikymui prieš plėšrūnų ūkiniams gyvūnams daromą žalą (4.4.2 veikla). Šiems projektams įgyvendinti išmokėta ir EK deklaruota beveik 1,5 mln. Eur, iš kurių 482 tūkst. Eur pagal 4.4.1 veiklą ir 1 mln. Eur pagal 4.4.2 veiklą.

Prie biologinės įvairovės išsaugojimo taip pat prisidedama, teikiant paramą pagal M08 priemonės 8.3–4 veiklos sritį „Miškų gaisrų, stichinių nelaimių ir katastrofinių įvykių žalos prevencija ir atlyginimas“. Iki 2024 m. pab. paramą gavo 137 unikalūs paramos gavėjai, iš kurių 4 buvo skirta parama prevencinei veiklai nuo miško gaisrų, stichinių nelaimių ir katastrofų, o 133 skirta parama miškams padarytai žalai atlyginti. Paremtas plotas, kuriam 2014–2024 m. buvo skirta parama miškams padarytai žalai atlyginti (pagal 8.4 veiklos sritį), siekė 952 ha (162 ha daugiau lyginant su 2014–2023 m. laikotarpiu paremtu

²⁹ NMA stebėsenos duomenų atskaitą (kurios pagrindu rengiama ši ataskaita) parengė 2025 m. vasario mėn., kai dar nebuvo suadministruotos visos 2024 m. paraiškos, todėl stebėsenos ataskaitoje pateikti 2023 m. paremti plotai.

plotu), o investicijoms skirta viešųjų lėšų suma sudarė beveik 1,7 mln. Eur. Pareiškėjų aktyvumas pagal 8.3-4 veiklos sritį išlieka nedidelis, ir lyginant su 2023 m. beveik nepakitęs (2023 m. buvo gautos 25 paraiškos, o 2024 m. – 26). Tai priklauso nuo Lietuvoje įvykusių stichinių nelaimių masto, per kurias paveikiami miško plotai. Valstybinės miškų tarnybos duomenimis, didėja vabzdžių, ligų sukėlėjų, žvėrių, abiotinių ir kitų veiksnių pažeidimų miškuose. Prognozuojama, kad pažeistų miškų plotas toliau didės, ypač dėl žievėgraužio tipografo populiacijos augimo.³⁰ Pagal veiklos sritį 8.5 „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė“ buvo paremtas 23 638 ha plotas (beveik 3,5 tūkst. daugiau nei 2023 m.), o šiai sričiai išmokėta paramos suma siekė beveik 9,2 mln. Eur. 2024 m. pareiškėjų aktyvumas lyginat su 2023 m. buvo aukštesnis (2023 m. iš viso patvirtinta 281 paraiška, o 2024 m. – 376, kurioms patvirtintas finansavimas siekė kiek daugiau nei 1,5 mln. Eur)³¹. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad kaip ir ankstesniais metais, finansinių ir fizinių rodiklių pasiekimai yra netolygūs (pvz., pagal 8.5 veiklos sritį paremtas plotas jau 3,5 karto viršija numatytą tikslą, o viešųjų išlaidų rodiklio pasiekimas yra 68 %). Tokią situaciją galima paaiškinti tuo, kad veiklos sritis susideda iš kelių veiklų, tačiau populiariausia veikla yra jaunuolynų ugdymas, kurios projektų vertės nėra didelės. Kitoms veikloms paramos beveik neprašoma.

42 lentelėje pateikta informacija apie 2024 m. paremtus plotus pagal atskiras M10 priemonės veiklas.

42 lentelė. Paremti plotai pagal atskiras priemonės M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklas ir jų prisidėjimas prie 4 prioriteto

Veiklos	Iš viso (2024 m. patemtas plotas ir tęstiniai rodikliai)	4A	4B	4C
		2024 m. paremtas plotas, ha	2024 m. paremtas plotas, ha	2024 m. paremtas plotas, ha
10.1.01. Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius	11 419,67	11 419,67	0	0
10.1.02. Specifinių pievų tvarkymas	777,38	0,00	0	0
10.1.03. Ekstensyvus šlapynių tvarkymas	2 311,60	0	0	0
10.1.04. Meldinės nendrinukės buveinių išsaugojimas natūraliose ir pusiau natūraliose pievose	469,52	469,52	0	0
10.1.05. Meldinės nendrinukės buveinių išsaugojimas šlapynėse	0,00	0,00	0	0
10.1.06. Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamoje žemėje	80,96	80,96	0	0
10.1.07. Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamoje žemėje	6,22	0	6,22	0
10.1.08. Melioracijos griovių šlaitų priežiūra	385,42	385,42	0	0
10.1.09. „Rizikos vandens telkinių būklės gerinimas“	5 549,67	0	5 549,67	0
10.1.10. „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“	3 177,10	0	0	3 177,1
10.1.11. „Dirvožemio apsauga“	521,41	0	0	521,41
10.1.12. "Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas"	0,00	0	0	0

³⁰Priemonių kuratorių apklausos metu gauta informacija; https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2366207/del-zievegrauzio-tipografo-pazeistu-eglynu-rokiskio-rajone-skelbiama-stichine-nelaimis?srsltid=AfmBOootQRVik_rUL0iWTwyZPuIT15XK80eT6U4LL3Z65FSyHxPHNgek; <https://amvmt.lrv.lt/lt/naujienos/zievegrauzio-tipografo-daromos-zalos-ir-populiacijos-kitimo-prognoze-2024-metams/>; <https://amvmt.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/misko-sanitarine-apsauga/zievegrauzio-tipografo-monitoringas/>

³¹ 2025-03-06 NMA savaitė statistika, <https://www.paramakaimui.lt/index.php/parama/lietuvas-kaimo-pletros-20142020-m-programa/statistika/9156#res>

Veiklos	Iš viso (2024 m. patentas plotas ir tęstiniai rodikliai)	4A	4B	4C
		2024 m. patentas plotas, ha	2024 m. patentas plotas, ha	2024 m. patentas plotas, ha
10.1.13 Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje	7 566,55	0	0	0
10.1.14 Ražienų laukai per žiemą	17 359,96	0	0	0
Iš viso:	49 625,46	12 355,57	5 555,89	3 698,51

Apibendrinant galima pastebėti, kad pagal priemonės M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ išsipareigojimus 2014–2024 m. iš viso baigtoms administruoti paraiškoms buvo išmokėta kiek daugiau nei 70,8 mln. Eur parama siekianti 97 % tikslo. Pagal priemonės veiklas, prisidedančias prie 4 prioriteto įgyvendinimo, 2024 m. paremtas plotas siekė 21 607 ha (lyginant su 2023 m. sumažėjo 19 tūkst. ha ir sudarė 15 % tikslo). Iš jų 12 356 ha prisidėjo prie biologinės įvairovės atkūrimo tikslų (4A TS ir T9 rodiklio pasiekimo), 5 556 ha prisidėjo prie vandentvarkos gerinimo (4B TS ir T10 rodiklio pasiekimo), o 3 699 ha prie dirvožemio erozijos prevencijos ir dirvožemio valdymo gerinimo (4C TS ir T12 rodiklio pasiekimo). Atkreiptinas dėmesys, kad 2024 m. pagal M10 priemonės veiklas buvo priimtos paraiškos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus išsipareigojimus. Kadangi dalies pareiškėjų išsipareigojimai pagal atskiras priemonės veiklas baigėsi, todėl sumažėjo paremti plotai.

Įgyvendinant priemonę M11 „Ekologinis ūkininkavimas“ siekiama skatinti atkurti ir išsaugoti biologinę įvairovę bei prisidėti prie dirvožemio erozijos mažinimo ir taikyti dirvožemio tausojimą užtikrinančius ūkininkavimo būdus. Pagal šią priemonę buvo remiamos dvi veiklos sritys 11.1 „Parama perėjimui prie ekologinio ūkininkavimo“ ir 11.2 „Parama ekologiniam ūkininkavimui“. Pagal 11.1 veiklos sritį parama teikiama 2 arba 3 metus, priklausomai nuo auginamos kultūros, kol ūkis tampa ekologišku ir tuomet parama teikiama pagal 11.2 veiklos sritį „Parama ekologiniam ūkininkavimui“. 2023 m. duomenimis³² pagal 11.1 veiklos sritį „Parama perėjimui prie ekologinio ūkininkavimo“ buvo paremtas 12 446 ha plotas, kuris sudarė 21 % tikslo, o pagal 11.2 veiklos sritį „Parama ekologiniam ūkininkavimui“ 2 114 ha plotas, kuris sudarė 1 % tikslo. 2023 m. buvo paskutiniai metai kuomet buvo priimamos paraiškos pagal M11 priemonę, tačiau tik pagal 2021–2022 m. prisiimtus išsipareigojimus. Dėl šios priežasties taip reikšmingai sumažėjo pagal priemonę paremtas plotas. Didžiausias paremtas plotas buvo 2022 m. ir siekė 263 tūkst. ha. Tuomet ir buvo pasiektos bei viršytos paremto ploto rodiklių tikslinės reikšmės. Viešosios išlaidos, išmokėtos ekologiniam ūkininkavimui (11.1 veiklai ir 11.2 veiklai bendrai sudėjus) 2014–2024 m. siekė 293,9 mln. Eur (100 % skirto finansavimo), iš jų kiek daugiau nei 47 mln. Eur sudarė EURI lėšos. Nuo 2023 m. analogiška priemonė yra įgyvendinama pagal 2023–2027 m. Strateginį planą.

Siekiant išsaugoti biologinę įvairovę „Natura 2000“ teritorijose 2023³³ m. buvo paremtos 4 755 unikalios valdos (251 valda daugiau nei 2022 m.). Kaip ir praėjusiais metais, daugiausiai buvo remiamas žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuris siekė 28 541 ha (110 % tikslo). 2023 m. paremtas „Natura 2000“ miško paskirties žemės plotas sudarė 8 298 ha (119 % tikslo). Paremtų žemės ūkio paskirties žemės ir miško plotų rodikliai viršijo siektinas 2025 m. reikšmes. Viešųjų išlaidų rodikliai, susiję žemės ūkio paskirties žemės plotu, per visą 2014–2024 m. laikotarpį įgyvendinti 108 %, o su miško paskirties plotu – 109 %. Išankstiniais NMA duomenimis, 2024 m. pagal M12 priemonę buvo paremtos 4 747 valdos ir 27 204 ha žemės ūkio paskirties plotas (105 % tikslo) bei 9 603 ha miško paskirties žemės plotas (116 % tikslo).³⁴

³² NMA stebėsenos duomenų atskaitą (kurios pagrindu rengiama ši ataskaita) parengė 2025 m. vasario mėn., kai dar nebuvo suadministruotos visos 2024 m. paraiškos, todėl stebėsenos ataskaitoje pateikti 2023 m. paremti plotai.

³³ NMA stebėsenos duomenų atskaitą (kurios pagrindu rengiama ši ataskaita) parengė 2025 m. vasario mėn., kai dar nebuvo suadministruotos visos 2024 m. paraiškos, todėl stebėsenos ataskaitoje pateikti 2023 m. paremti plotai.

³⁴ Ataskaita papildyta išankstiniais NMA duomenimis, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis EK nustatyta tvarka, galutiniai duomenys už praėjusius metus būna birželio mėn. pabaigoje, todėl stebėsenos lentelėse ir ataskaitoje plotinių priemonių duomenys yra už N-2 metus.

Pagal M13 priemonę „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ 2023 m.³⁵paramą gavo 33 913 unikalių valdų (1,1 tūkst. mažiau nei 2022 m., pastebėtina, kad nuo 2018 m. paremtų valdų skaičius nuolat mažėja), esančios didelių gamtinių ar kitų specifinių kliūčių turinčiose vietovėse. Iš viso pagal priemonę paremtas plotas siekė 730 077 ha. Vietovėse, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių, paremtas plotas siekė 652 722 ha (lyginant su 2022 m. padidėjo 3,3 tūkst. ha) ir sudarė 84 % tikslo, o vietovėse, kuriose esama specifinių kliūčių, paremtas plotas siekė 77 354 ha (lyginant su 2022 m. padidėjo 872 ha) ir sudarė 97 % tikslo. Didžiausias paremtas plotas pagal abi veiklos sritis buvo pasiektas 2020 m. – 1 293 127 ha. 2014–2024 m. laikotarpiu pagal šią priemonę iš viso išmokėta beveik 487,6 mln. Eur ir pasiekta 100 % tikslo. 2024 m. paraiškos pagal šią priemonę renkamos nebuvo, analogiška priemonė pradėta įgyvendinti pagal 2023–2027 m. Strateginį planą.

2021 m. buvo užbaigtas priemonės M15 „Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas“ įgyvendinimas. Įgyvendinat šią priemonę mokėtos miškų aplinkosaugos išmokos tiems miškų savininkams, kurie pagal ankstesniu programiniu laikotarpiu (2007–2013 m.) prisiimtus įsipareigojimus laikėsi ekonominės veiklos apribojimų ir prisidėjo prie su miškininkyste susijusių ekosistemų išsaugojimo bei atkūrimo. 2014–2024 m. visos viešosios išlaidos šiai priemonei sudarė beveik 1,1 mln. Eur (100 % skirtos paramos).

Pagal trečiosios horizontalaus pobūdžio priemonės M16 veiklos sritį 16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ 2024 m. naujų projektų, prisidedančių prie 4P bei užbaigtų projektų nebuvo ir papildomai išmokėtų lėšų nebuvo. Per visą 2014–2024 laikotarpį buvo paremti 2 bendradarbiavimo projektai, kurie buvo pabaigti įgyvendinti 2018 m.

Specialiųjų Programos rodiklių pagal ketvirtąjį prioritetą nebuvo numatyta.

---

³⁵ NMA stebėsenos duomenų atskaitą (kurios pagrindu rengiama ši ataskaita) parengė 2025 m. vasario mėn., kai dar nebuvo suadministruotos visos 2024 m. paraiškos, todėl stebėsenos ataskaitoje pateikti 2023 m. paremti plotai.

1.2.6 5 prioritetas. Efektyvus išteklių naudojimas

Programos **penktasis prioritetas (P5)** skirtas **efektyvaus išteklių naudojimo skatinimui** ir perėjimo prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose rėmimui. Programoje numatyta įgyvendinti tris tikslines sritis:

- **5C: atsinaujinančiųjų energijos išteklių**, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų **tiekimu ir naudojimo palengvinimas** bioekonomikos tikslais;
- **5D: žemės ūkio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų** ir amoniako kiekio **mažinimas**;
- **5E: anglies dioksido išlaikymo** ir sekvestracijos žemės ūkyje ir miškininkystėje **skatinimas**.

2024 m. buvo pabaigti įgyvendinti 4 projektai, prisidedantys prie 5C tikslinės srities „Parama biodujų gamybai“ tikslo. Taip pat 2024 m. parama buvo išmokėta pagal 2 597 paraiškas, pagal kurias įgyvendinti veiksmai, prisidedantys prie žemės ūkio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) ir amoniako kiekio mažinimo. Be to, 852 valdos gavo paramą miško įveisimui, taip siekiant prisidėti prie anglies dioksido išlaikymo ir sekvestracijos miškininkystėje. Žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame buvo vykdomos su išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimu susijusios valdymo sutartys, siekė 18 137 ha, o žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas, kuriame buvo vykdomos su anglies sekvestracija ir išsaugojimu susijusios valdymo sutartys, siekė 41 040 ha.

2014–2024 m. pagal penktąjį prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė 107,5 mln. Eur ir sudarė 92 % šio prioriteto įgyvendinimui skirtos finansavimo.³⁶ Iki 2024 m. pabaigos pagal penktąjį prioritetą išmokėtos ir EK deklaruotos paramos suma siekė beveik 98,1 mln. Eur ir sudarė 84 % visos šiam prioritetui skirtos lėšų sumos.

1.2.6.1 Parama biodujų gamybai (5C tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 5C tikslinės srities, kuria siekiama palengvinti atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimą ir naudojimą, įgyvendinimo prisideda dvi priemonės / veiklos sritys:

- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities 6.4 „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veikla 6.4.2 „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“.

Įgyvendinant 5C tikslinę sritį patvirtinta ir išmokėta parama siekė 6,4 mln. Eur (52 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos).

43 lentelė. 5C tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P5 „Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose“							
5C TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur**	Skirta parama 2014–2025m., Eur*	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M02	19 641	19 641	22 907	86%	+46	-22 975
	M06	6 382 373	6 378 479	12 156 524	52%	+0	0

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

³⁶ Visa prioritetui skirta suma siekia 117 443 489 Eur.

**Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama.

Pagal M02 priemonę konsultavimo paslaugomis pasinaudojo 17 paramos gavėjų (tiek pat kiek ir iki 2023 m. pabaigos), o šioms konsultacijoms patvirtinta ir išmokėta 19,6 tūkst. Eur (86 % skirtos paramos, 46 p. p. daugiau nei iki 2023 m. pab.). Priemonės įgyvendinimo lygis 2024 m. stipriai išaugo, tačiau tai lėmė tikslinei sričiai skirtų lėšų perskirstymas kitoms tikslinėms sritims.

Patvirtinta ir išmokėta parama pagal M06 veiklą 6.4.2 „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ siekė beveik 6,4 mln. Eur. Patvirtintos paramos suma sumažėjo, o išmokėtos paramos suma per 2024 m. nepasikeitė, nes buvo nutrauktos sutartys dėl 4 projektų įgyvendinimo. Pagrindinė priežastis, kodėl priemonė įgyvendinta mažesniu mastu nei planuota yra tai, kad parama gali pasinaudoti tik labai mažos ir mažos įmonės bei ūkininkai atitinkantys labai mažos ir mažos įmonės apibrėžtį. Tačiau mažiems ūkio subjektams trūksta žinių bei gerųjų pavyzdžių dėl sėkmingos biodujų gamybos iš žemės ūkio ir kitų atliekų. Taip pat svarbus ir finansų klausimas. Biodujų gamyba yra galimai nepakankamai ekonomiškai efektyvi veikla, ūkiams taip pat nuolat reikia finansų ūkiams plėsti, naujai technikai įsigyti. Klimato kaitos įtaka vis dažniau lemia įvairius nuostolius, todėl susilaikoma nuo tokio tipo investicijų. Abejones dėl tokių investicijų lemia ir Lietuvoje stebima gyvulininkystės ūkių mažėjimo tendencija.³⁷ Įgyvendinant šią priemonę 2014–2022 m. laikotarpiu iš viso buvo gautos 28 paraiškos, iš kurių 8 buvo atmestos (įvertintos kaip netinkamos), 16 paraiškų buvo išregistruota, t. y. projektai buvo nutraukti. Atkreiptinas dėmesys, kad beveik 60 % projektų buvo nutraukti.

Siekiant skatinti atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą (5C TS), numatytas **tikslo rodiklis T16** „Bendros investicijos į atsinaujinančios energijos gamybą“, kuris susiejamas su priemone M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ produkto rodikliu „Bendra investicijų suma“.

44 lentelė. 5C tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

T S	Tikslo rodiklis	2014 – 2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m
5 C	T16. Bendros investicijos į atsinaujinančios energijos gamybą (Eur) (5C tikslinė sritis)	0	0 (12 016 837)	0 (14 136 993)	2 637 288	2 637 288	2 637 288	2 637 288	10 803 212	10 803 212	20 260 872

Iki 2024 m. pab. buvo įgyvendinti 4 projektai, todėl 5C tikslinės srities tikslo rodiklis siekė 10 803 212 Eur ir sudarė 53 % siektino tikslo. Atsižvelgiant į tai, kad 4 projektai buvo nutraukti, 2025 m. atliktu Programos keitimu³⁸ T16 rodiklio siektina reikšmė sumažinta iki 10 640 000 mln. Eur, todėl rodiklio reikšmė bus pasiekta.

Kiekvienos priemonės **produktų rodiklių** pasiekimai iki 2024 m. pabaigos pateikti lentelėje žemiau.

45 lentelė. 5C tikslinės srities įgyvendinimas

M02	M02 TS 5C	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)				
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (2.1–2.3 punktai)	19 641	22 907	86%	+46
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.

³⁷ Interviu su VDU Žemės ūkio akademijos Biodujų laboratorijos vadovu profesoriumi Kęstučiu Navicku:

<https://manoukis.lt/mano-ukis-zurnalas/2023/10/bioduju-gamybos-pletra-mazuose-ukiuose-labai-pradziugintu/>

³⁸ KPP keitimas patvirtintas Europos Komisijos 2025-03-10 sprendimu Nr. C(2025)1617

	O13. Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius (2.1 punktas)	17	16	106%	+53
M06	M06 TS 5C				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR)	6 378 479	12 156 524	52%	0
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O4. Paramos gavėjų (valdų), gaunančių paramą verslui pradėti / paramą investicijoms ne žemės ūkio veiklai vykdyti kaimo vietovėse, skaičius (6.2 ir 6.4 punktai)	4	7	57%	0
	O2. Bendra investicijų suma (EUR) (viešųjų ir privačiųjų)	10 803 212	20 260 872	53%	0
	O3. Paremtų veiksmų skaičius	4	7	57%	0
Papildoma informacija					
M02	M02 TS 5C				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	O3. Paremtų veiksmų skaičius	17	0		

Pagal 5C tikslinę sritį buvo numatytas vienas specialusis (konkretus) Programos rodiklis, matuojantis paremtų projektų, kurie skirti biodujų gamybai iš atsinaujinančių energijos šaltinių, skaičių.

46 lentelė. 5C TS konkrečių produkto rodiklių

Priemonė	Rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2014–2024 m.	Siektina reikšmė 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %
M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.4.2 „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“	S009. Paremtų biodujų gamybai iš atsinaujinančių energijos šaltinių projektų skaičius (M06.4.2)	4	7	57%

2014–2024 m. siektinos rodiklio S009 reikšmės įgyvendinimo lygis yra 57 %. Atkreiptinas dėmesys, kad šis rodiklis sutampa su Programoje numatytu ir bendroje stebėsenos sistemoje fiksuojamu M06 priemonės produkto rodikliu O3. Paremtų veiksmų skaičius, tad šio specialiojo rodiklio matavimas nėra tikslingas.

1.2.6.2 Šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimas (5D tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 5D tikslinės srities, kuria siekiama mažinti žemės ūkio išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekį, įgyvendinimo tiesiogiai prisideda keturios priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis 1.2 „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklos 10.1.02 „Specifinių pievų tvarkymas“ ir 10.1.14 „Ražienų laukai per žiemą“;
- M16 „Bendradarbiavimas“ veiklos sritis 16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“.

Iki 2024 m. pabaigos 5D tikslinės srities patvirtintos paramos suma siekė 24,6 mln. Eur ir sudarė 85 % šiai tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėtos ir EK deklaruotos paramos suma siekė 23,9 mln. Eur ir sudarė 83 % šiai tikslinei sričiai skirtos paramos.

47 lentelė. 5D tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P5 „Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose“							
5D TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur**	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur***	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M01	1 059 150	881 249	1 029 010	86%	+25	-190 021
	M02	1 171 385	1 171 385	1 107 460	106%	+19	-166 364
	M10	22 006 065	21 470 439	25 208 212	85%	+13	0
	M16	411 304	328 264	1 503 669	22%	0	0

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

** Patvirtinta parama kai kuriais atvejais yra didesnė nei skirta parama, nes priemonėms numatytas virškontraktavimas (t. y. prisiimant įsipareigojimus leista viršyti priemonei ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istoriskai visuomet būna sutaupymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama.

*** Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama.

Pagal M01 priemonės 1.2 veiklos sritį patvirtinta beveik 1,1 mln. Eur parama, o išmokėta 881,2 tūkst. Eur parama arba 86 % nuo visos skirtos paramos. Didžiausia metinė pažanga (+25 p. p.) ir buvo pasiekta pagal šią priemonę. Didžiausias įgyvendinimo lygis pasiektas pagal M02 priemonę – 106 % (patvirtinta bei išmokėta kiek beveik 1,1 mln. Eur). M10 priemonei patvirtintų lėšų suma siekė 22 mln. Eur, išmokėtų lėšų suma – beveik 21,5 mln. Eur, o įgyvendinimo lygis siekė 85 % Pagal priemonės M16 veiklos sritį 16.3 buvo patvirtinta 411,3 tūkst. Eur, o užbaigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota 328,3 tūkst. Eur (įgyvendinimo lygis siekė 22 % ir, lyginant su praėjusiais metais, išliko nepakitęs). Atkreiptinas dėmesys, kad M01 ir M02 priemonėms pagal šią TS buvo sumažintas skirtas finansavimas.

Siekiant mažinti žemės ūkio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekį (5D TS), numatytas **tikslo rodiklis T18** „Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo ŠESD ir (arba) amoniako kiekio mažinimu, procentinė dalis“.

48 lentelė. 5D tikslinės srities tikslo rodiklių pasiekimas

TS	Tikslo rodiklis	2014 – 2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.
5D	T18. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo ŠESD ir (arba) amoniako kiekio mažinimu, procentinė dalis (5D tikslinė sritis)	0%	1,25%	0,86%	2,11%	2,21%	2,39%	1,57%	1,64%	1,23%	0,66%	2,55%

Paaiškinimas: lentelėje pilka spalva pažymėtos rodiklio reikšmės, kurios buvo pasiektos iki 2021 m. Nuo 2021 m. keitėsi pagal 4-ąją ir 5-ąją prioritetus paremto ploto tikslo rodiklių apskaičiavimo metodika, dėl kurios buvo sumažintos siektinos reikšmės.

2024 m. buvo paremtas 18 137 ha žemės ūkio paskirties žemės plotas (15,5 tūkst. ha mažiau nei 2023 m.), kuriame vykdytos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo ŠESD ir (arba) amoniako kiekio

mažinimu. Remiantis Programoje nurodyta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme, žemės ūkio paskirties žemės plotas Lietuvoje 2010 m. siekė 2 742 560 ha. Pagal šią kontekstinio rodiklio reikšmę apskaičiuotas T18 tikslo rodiklis, kuris nurodo, jog 2024 m. paremto žemės ploto, kuriame mažinamas žemės ūkyje išmetamas ŠESD ir amoniako kiekis, procentinė dalis sudarė 0,66 % viso Lietuvoje registruoto žemės ūkio paskirties žemės ploto. Lyginant su praėjusiais metais, pasiekta rodiklio reikšmė yra 0,57 p. p. mažesnė. Lyginant 2025 m. suplanuotą rodiklio reikšmę su pasiekta, 2024 m. buvo pasiekta 26 % suplanuotos rodiklio reikšmės. Atsižvelgiant į 2021 m. pakeistą rodiklio skaičiavimo metodiką ir perskaičiuotą bei sumažintą tikslą, didžiausia rodiklio reikšmė buvo pasiekta 2022 m. (64 % tikslo). Kadangi tikslo rodiklis yra metinis, jo reikšmė mažėja, nes baigiasi prisiimtų įsipareigojimų laikas pagal M10 priemonės veiklas. Mažesnę nei planuota tikslo rodiklio pasiekimą lėmė pagal M10 priemonės veiklą „Specifinių pievų tvarkymas“ paremtas plotas. Pagal šią veiklą buvo planuojama kasmet paremti 12 tūkst. ha plotą, tačiau didžiausias paremtas plotas buvo 2021 m ir siekė 2 272 ha plotą (19 %). M10 priemonės vertinimo³⁹ metu nustatyta, kad mažesnę susidomėjimą veikla „Specifinių pievų tvarkymas“ lėmė per maža kompensacinė išmoka (kuri buvo per maža atsižvelgiant į veiklos įgyvendinimo eigoje pakitusius reikalavimus) ir tai, kad dar viena pievoms skirta veikla „Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius“ buvo patrauklesnė dėl didesnės kompensacinės išmokos, nors dalyvavimo joje reikalavimai buvo sudėtingesni. Atkreiptinas dėmesys, kad 16-uju Programos keitimu kompensacinė išmoka padidinta nuo 69 iki 297 Eur/ha, tačiau 2023 ir 2024 m. paramos paraiškos buvo priimamos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus.

Kiekvienos priemonės **produktų rodiklių** pasiekimai iki 2024 m. pab. pateikti lentelėje žemiau.

49 lentelė. 5D tikslinės srities įgyvendinimas

M01	M01 TS 5D				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (mokymai, mainų ūkių srityje programos, parodomoji veikla) (1.1–1.3 punktai)	881 249	1 029 010	86%	+25
M02	M02 TS 5D				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (2.1–2.3 punktai)	1 171 385	1 273 824	92%	+5
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O13. Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius (2.1 punktas)	2 104	785	268%	+48
M10	M10 TS 5D (su tęstiniais už 2007–2013 m. KPP)				
	Bendros viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Bendros viešosios išlaidos (EUR)	21 470 439	25 208 212	85%	+13
	Produkto rodikliai	2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Pokytis lyginant su 2023 m. pasiektu įgyvendinimo lygiu, p. p.
	O5. Plotas (ha) pvz., žalioji danga, tarpinių kultūrų auginimas, sumažintas tręšimas, ekstensyvinimas)	18 137	70 000	29% (aukščiausias lygis – 64 % buvo pasiektas 2022 m.)	-25
M16	M16 TS 5D				

³⁹ EKVI, „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos M10 priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ efektyvumo vertinimas“, 2022.

https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritis/Kaimo_pletra/Lietuvos_kaimo_pletros_2014%E2%80%932020m_programa/Steb%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/2022/KPP2014-2020%20M10_tyrimo_galutin%C4%97_ataskaita%202022.pdf

	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (EUR) (16.1–16.9 punktai)	328 264	1 503 669	22%	+5
Papildoma informacija					
M01	M01 TS 5D				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	03. Paremtų veiksmų skaičius (1.2 punktas)	8	0		
M02	M02 TS 5D				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	03. Paremtų veiksmų skaičius (2.1 punktas)	2 104	+119		
M10	M10 TS 5D				
	Produkto rodikliai	2024 m.	Pokytis lyginant su 2022 m. pasiektu rezultatu		
	07. Paremtų sutarčių skaičius	2 597	-689		
M16	M16 TS 5D				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	017. Paremtų bendradarbiavimo veiksmų skaičius (ne EIP) (16.3 punktas)	4	0		

*Lentelėje M10 nurodytos 05 ir 07 rodiklių reikšmės atspindi tik 2024 m. reikšmę, o likę rodikliai – kumulatyvią 2014–2024 m. rodiklių reikšmę.

2014–2024 m. pagal „minkštųjų veiklų“ priemonę M01 užbaigti 8 parodomieji bandymai/projektai (tiek pat kiek ir 2023 m.), o pagal priemonę M02 konsultavimo paslaugomis jau pasinaudojo 2 104 ūkininkai ar kiti žemės valdytojai (119 daugiau nei 2023 m. pab.), o tai daugiau nei 2,5 karto viršijo 2025 m. tikslą.

2024 m. buvo patvirtintos 2 597 paraiškos (689 mažiau nei 2023 m., tačiau atkreiptinas dėmesys, kad pagal M10 veiklas naujos paraiškos nėra renkamos, tik tęsiamas mokėjimas už jau prisiimtus išsipareigojimus, kurie kasmet mažėja), skirtos išsipareigojimams pagal M10 priemonės 10.1.2 veiklą „Specifinių pievų tvarkymas“ ir 10.1.14 veiklą „Ražienų laukai per žiemą“ vykdyti. Pagal 10.1.2 ir 10.1.14 veiklų paraiškas paremtas plotas siekė 18 137 ha, o įgyvendinimo lygis – 25 %.

Pagal trečiosios horizontalaus pobūdžio priemonės M16 veiklos sritį 16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ iki 2024 m. pabaigos buvo užbaigti 4 projektai.

Specialiųjų Programos rodiklių pagal šią tikslinę sritį nebuvo numatyta.

1.2.6.3 Anglies dioksido išlaikymo ir sekvestracijos skatinimas (5E tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 5E tikslinės srities, kuria siekiama skatinti anglies dioksido išlaikymą ir sekvestraciją žemės ūkyje ir miškininkystėje, įgyvendinimo tiesiogiai prisideda trys priemonės / veiklos sritys:

- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritis 8.1 „Miško veisimas“;
- M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklos 10.1.03 „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“ ir 10.1.13 „Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje“.

2014–2024 m. patvirtina parama siekė 76,4 mln. Eur ir sudarė 100 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta ir EK deklaruota – beveik 67,8 mln. Eur ir sudarė 89 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos.

50 lentelė. 5E tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P5 „Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose“							
5E TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur**	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur***	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M02	10 317	10 317	10 317	100%	+93	-127 330
	M08	45 814 383	37 943 438	44 443 703	85%	+5	0
	M10	30 628 805	29 807 624	31 961 687	93%	+13	0

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

** Patvirtinta parama kai kuriais atvejais yra didesnė nei skirta parama, nes priemonėms numatytas virškontraktavimas (t. y. prisiimant įsipareigojimus leista viršyti priemonei ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istorškai visuomet būna sutaupymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama.

*** Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama.

Pagal M02 priemonę patvirtinta 10,3 tūkst. Eur – 100 % Programoje suplanuotų lėšų. M08 priemonės 8.1 veiklos sričiai patvirtinta 45,8 mln. Eur, o išmokėta beveik 38 mln. Eur ir įgyvendinimo lygis siekia 85 %. Pagal priemonę M10 patvirtinta 30,6 mln. Eur, o išmokėta 29,8 mln. Eur, o tai sudaro 93 % Programoje suplanuotų lėšų.

Siekiant skatinti anglies dioksido išlaikymą ir sekvestraciją žemės ūkyje ir miškininkystėje (5E TS), numatytas **tikslo rodiklis T19** „Žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su anglies dioksido sekvestracija ir išsaugojimu, procentinė dalis“, susijęs su priemonės M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ produkto rodikliu „Mišku apželdintos žemės plotas (ha)“ bei priemonės M10 veiklą 10.1.03 „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“, 10.1.13 „Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje“ produkto rodikliu „Plotas (ha), susijęs su agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities anglies dioksido sekvestracijos priemonėmis“.

51 lentelė. 5E tikslinės srities tikslo rodiklių pasiekimas

Tikslo rodiklis	2014 – 2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.
T19. Žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su anglies dioksido sekvestracija ir išsaugojimu, procentinė dalis (5E tikslinė sritis)	0%	0,51%	1,01%	1,85%	2,4%	2,67 %	1,25 %	1,48 %	1,17 %	0,82 %	0,43%

Paaiškinimas: lentelėje pilka spalva pažymėtos rodiklio reikšmės, kurios buvo pasiektos iki 2021 m. Nuo 2021 m. keitėsi pagal 4-ąjį ir 5-ąjį prioritetus paremto ploto tikslo rodiklių apskaičiavimo metodika, dėl kurios buvo sumažintos siektinos reikšmės.

2024 m. pagal šias priemones buvo paremtas 41 040 ha žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas (17 tūkst. ha mažiau nei 2023 m.), kuriame tiesiogiai buvo prisidedama prie anglies dioksido

sekvestracijos ir išsaugojimo. Remiantis Programoje pateiktais su kontekstu susijusiais rodikliais, žemės ūkio paskirties žemės plotas Lietuvoje siekia 2 742 560 ha, o miško ir kitos miškingos žemės plotas – 2 249 000 ha., todėl plotas, kuriame prisidedama prie anglies dioksido sekvestracijos ir išlaikymo, sudarė 0,82 % viso Lietuvoje registruoto žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės ploto. Nors lyginant su 2023 m. rodiklio reikšmė sumažėjo 0,35 p. p. (kadangi tikslo rodiklis yra metinis, jo reikšmė mažėja, nes baigiasi dalies prisiimtų įsipareigojimų laikas. 2024 m. pagal M10 priemonės veiklas paramos paraiškos buvo priimamos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus), tačiau pasiekta rodiklio reikšmė viršija 2025 m. siektiną tikslo reikšmę. Atsižvelgiant į 2021 m. pakeistą rodiklio skaičiavimo metodiką ir perskaičiuotą bei sumažintą tikslą, didžiausia rodiklio reikšmė buvo pasiekta 2022 m. (tikslas viršytas daugiau nei 3 kartus).

Kiekvienos priemonės **produktų rodiklių** pasiekimai iki 2024 m. pabaigos pateikti lentelėje žemiau.

52 lentelė. 5E tikslinės srities įgyvendinimas

M02	M02 TS 5E				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (2.1–2.3 punktai)	10 317	10 317	100%	+93
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O13. Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius (2.1 punktas)	17	5	340%	+322
M08	M08 TS 5E (su tęstiniais už 2007–2013 m. KPP)				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Bendros viešosios išlaidos (EUR) (tik naujai apželdinimam mišku plotui skirtos viešosios išlaidos) (Eur) (8.1 punktas)	10 978 516	44 443 703	79%	+12
	O1. Bendros viešosios išlaidos (EUR) (jau anksčiau mišku apželdintam plotui skirtos viešosios išlaidos, įskaitant įsipareigojimus pagal 2007–2013 m. KPP ir 2004–2006) (Eur) (8.1 punktas)	26 970 990			
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O5. Mišku apželdintos žemės plotas (ha) (tik naujai mišku apželdintas žemės plotas pagal 2014–2020 m. KPP paraišką) (8.1 punktas)	4 369	5 300	76%	+3
	O5. Mišku apželdintos žemės plotas (ha) (pagal 2007–2013 m. KPP mišku apželdinto ploto palaikymui) (8.1 punktas)	26 793 (tik 2024 m.)	-	-	-
M10	M10 TS 5E (su tęstiniais už 2007–2013 m. KPP)				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Bendros viešosios išlaidos (EUR) (10.1 punktas)	29 807 624	31 961 687	80%	+20
	Produkto rodikliai	2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Pokytis lyginant su 2023 m. pasiektu įgyvendinimo lygiu, p. p.
	O5. Plotas (ha), susijęs su agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities anglies dioksido sekvestracijos priemonėmis (10.1 punktas)	9 878	16 000	62%(aukščiausias lygis – 297 % buvo pasiektas 2022 m.)	-113
Papildoma informacija					
M02	M02 TS 5E				
	Produkto rodikliai	2014–2024m.	Pokytis per 2024 m.		

	03. Paremų veiksmų skaičius (2.1 punktas)	17	0
M08	M08 TS 5E (su tęstiniais už 2007–2013 m. KPP)		
	Produkto rodikliai	2014–2024 m	Pokytis per 2024 m.
	04. Paremų valdų / paramos gavėjų skaičius (tik naujai paramą miško įveisimui gavusiųjų skaičius) (8.1 punktas)	852	+38
		2024 m.	Pokytis per 2024 m.
	04. Paremų valdų / paramos gavėjų skaičius (paramos gavėjų, kuriems mokamos kasmetinės išmokos už jau įveistą mišką, skaičius) (8.1 punktas)	1 185	-1 501
M10	M10 TS 5E		
	Produkto rodikliai	2024 m	Pokytis lyginant su 2022 m. pasiektu rezultatu
	07. Paremų sutarčių skaičius (10.1 punktas)	1 681	-528

2014–2024 m. pagal M02 priemonę, skirtą konsultavimui, buvo paremta 17 veiksmų/miško valdytojų. Po 2024 m. atlikto Programos keitimo, priemonei išmokėta visa Programoje numatyta skirti paramos suma.

2014–2024 m. paramą miško įveisimui gavo 852 valdos (38 valdomis daugiau nei iki 2023 m. pab.), o naujai mišku apželdintos žemės plotas sudarė 4 369 ha (324 ha daugiau nei iki 2023 m. pab.). Jiems išmokėta beveik 11 mln. Eur paramos. Paramos gavėjų, kuriems mokamos išmokos už jau anksčiau įveistą mišką, skaičius siekė 1 185 valdas (įskaitant ir tęstinius įsipareigojimus pagal 2007–2013 m. KPP). Pagal 2007–2013 m. KPP įsipareigojimus mišku apželdintos žemės plotas siekė 26,8 tūkst. ha. Vertinant naujai mišku apželdintą žemės plotą tik pagal 2014–2020 m. KPP paraiškas, pasiekta 82 % tikslo (4 369 ha). Veiklos sritis nesulaukė tokio pareiškėjų aktyvumo kaip buvo planuota Programos rengimo metu. Pagrindinėmis to priežastimis laikoma tai, kad 1) iš potencialių pareiškėjų buvo išbrauktos miškų urėdijos (reglamento nuostata); 2) nuo 2004 m. buvo pradėtas miško įveisimo finansavimas ES lėšomis, todėl dauguma norinčių veisti mišką jau pasinaudojo galimybe; 3) žemės plotas, kuriame galima veisti mišką, yra baigtinis ir konkuruoja su žemės ūkiui veiklai naudojamais plotais ir 4) pastaraisiais metais susiduriama su miško dauginamosios medžiagos trūkumu.⁴⁰ 2024 m. buvo surengti du paraiškų rinkimo etapai. I kvietimui buvo skirta 9 296 944 Eur, II kvietimui skirta 8 987 137 Eur. Abiejų kvietimų metu pateiktoje 41 paraiškoje prašoma paramos suma – 915 708 Eur, patvirtinta paramos suma 2024 m. – 707 878 Eur pagal 32 paraiškas. Priemonė sulaukė mažesnio pareiškėjų aktyvumo nei 2023 m., kuomet buvo gautos 63 paraiškos.

Prie anglies dioksido išlaikymo žemės ūkyje taip pat prisidėjo veiksmai pagal M10 priemonės veiklas 10.1.03 „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“ ir 10.1.13 „Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje“, pagal šias veiklas 2024 m. parama buvo skirta 1 681 paramos gavėjui (528 mažiau nei 2023 m.) ir paremtas 9 878 ha plotas (18 tūkst. ha mažiau nei 2023 m.). Vertinant paremtą plotą 2025 m. tikslas buvo pasiektas ir viršytas 2019–2023 m. laikotarpiu. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal M10 veiklos sritis naujos paraiškos nėra renkamos, tik tęsiamas mokėjimas už jau prisiimtus įsipareigojimus, kurie kasmet mažėja.

Specialiųjų Programos rodiklių pagal šią tikslinę sritį nebuvo numatyta.

⁴⁰ Priemonių kuratorių apklausos metu gauta informacija.

1.2.7 6 prioritetas. Ekonominės plėtros ir socialinės įtraukties skatinimas

Programos šeštasis prioritetas (P6) skirtas socialinės įtraukties skatinimui, skurdo mažinimui ir ekonominės plėtros kaimo vietovėse skatinimui. Šį prioritetą sudaro trys tikslinės sritys:

- **6A:** veiklos įvairinimo, mažų įmonių kūrimo ir plėtojimo, taip pat darbo vietų kūrimo palengvinimas;
- **6B:** vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimas;
- **6C:** prieigos prie informacinių ir ryšių technologijų (IRT) didinimas, jų naudojimo skatinimas ir kokybės gerinimas kaimo vietovėse.

2014–2024 m. buvo įgyvendinti 2 152 projektai, skirti ne žemės ūkio veiklos verslo plėtojimui kaime. Taip pat toliau buvo remiami veiksmai, kuriais gerinamos paslaugos ir infrastruktūra (įskaitant ir kultūrinį bei gamtinį paveldą) kaimo vietovėse – įgyvendinti 8 296 projektai. 2024 m. pabaigoje gyventojų, kurie naudojos geresnėmis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius siekė 348 531 asmenį (arba 33 % visų kaimo gyventojų).

Pagal 6B TS įgyvendinamos 49 vietos plėtros strategijos (46 kaimo vietovių ir 3 dvisektorės, finansuojamos iš EŽŪFKP ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (toliau – EJRŽF). Gyventojų skaičius, tenkantis VVG, siekia 1 075 726 asmenis ir apima visus Lietuvos kaimo vietovėse gyvenančius žmones.

2014–2024 m. pagal 6 prioritetą buvo patvirtinta visa skirta paramos suma (328,2 mln. Eur) Iki 2024 m. pabaigos pagal šeštąjį prioritetą išmokėtos paramos suma siekė 306,7 mln. Eur (96 % prioritetui skirto finansavimo). EK deklaruota – 277,3 mln. Eur, kurie sudarė 86 % prioritetui skirto finansavimo. Baigtiems projektams, įskaitant ir papildomą nacionalinį finansavimą, išmokėta 287,6 mln. Eur (90 % prioritetui skirto finansavimo).

1.2.7.1 Mažų įmonių kūrimas ir plėtojimas, darbo vietų kūrimo palengvinimas (6A tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 6A tikslinės srities, kuria siekiama palengvinti sąlygas veiklos įvairinimui, mažųjų įmonių kūrimui ir plėtojimui, taip pat darbo vietų kūrimui kaime, įgyvendinimo turi prisidėti keturios priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.2 „Parama ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“ ir veiklos srities 6.4 „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veikla 6.4.1 „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“;
- M21 „Išimtinė laikina parama ūkininkams ir MVĮ, kuriuos ypač paveikė COVID-19 krizė“.

2014–2024 m. patvirtinta parama siekė beveik 99,4 mln. Eur ir sudarė 95 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta parama siekė beveik 97,8 mln. Eur (94 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos), EK deklaruota – 78,9 mln. Eur (76 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos). Baigtiems projektams, įskaitant ir papildomą nacionalinį finansavimą, išmokėtos paramos suma siekė 91,1 mln. Eur ir sudarė 87 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos.

53 lentelė. 6A tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

P6 „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“							
6A TS	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur**	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis 2024 m., %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur

M01	476 304	393 249	451 146	87%	+29	-20 383
M02	42 139	42 139	52 298	81%	+69	-284 467
M06	97 522 254	89 356 669***	102 339 497	87%	+12	-8 360 680
M21	1 335 626	1 335 626	1 370 235	97%	-2	-2 171 558

* Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 17.1 versija, EK patvirtinta 2024-04-17 sprendimu Nr. C(2024)2638.

**Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama.

*** Priemonei M06 lentelėje nurodyta išmokėta parama skiriasi nuo šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje nurodyta išmokėta ir EK deklaruota parama dėl to, kad pagal priemonę išmokėtos papildomo nacionalinio finansavimo lėšos nėra deklaruojamos EK.

Pagal priemonę M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ patvirtintiems projektams patvirtinta 476 tūkst. Eur, o išmokėta 393 tūkst. Eur. Pagal priemonę M02 konsultacijoms verslo kūrimo ir plėtojimo kaime klausimais buvo patvirtinta ir išmokėta bei EK deklaruota 42 tūkst. Eur parama. Pagal priemonę M06 alternatyviems žemės ūkio veiklai projektams patvirtinta parama siekė 97,5 mln. Eur (95 % skirtos paramos), o išmokėta – 89,4 mln. Eur (87 % skirtos paramos), tačiau EK deklaruota – 77,1 mln. (74 % skirtos paramos), nes likusios lėšos yra išmokėtos kaip avansas ir nėra deklaruojamos EK, kol projektai nėra užbaigti, o taip pat EK nėra deklaruojamos papildomos nacionalinio finansavimo lėšos. 2024 m. 6A TS įgyvendinimui skirta parama sumažinta beveik 8,7 mln. Eur, iš jų daugiausiai M06 priemonei, atsižvelgiant nepanaudotas šių veiklos sričių lėšas ir sutaupymus baigtuose įgyvendinti projektuose.⁴¹

Siekiant skatinti veiklos įvairinimą, mažųjų įmonių kūrimą ir plėtrą, taip pat darbo vietų kūrimą kaimo vietovėse (6A TS), buvo numatytas **tikslo rodiklis T20** „Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus“. 2014–2024 m. laikotarpiu įgyvendintose projektuose buvo sukurta 3 790 darbo vietų (164 daugiau nei 2023 m.) ir buvo pasiekta 127 % siektino tikslo (6 p. p. daugiau nei 2023 m.).

54 lentelė. 6A tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

TS	Tikslo rodiklis	2014 – 2016 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.
6A	T20. Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (6A tikslinė sritis)	0	0	7	53	273	726	1 730	2 976	3 626	3 790	2 985

Kiekvienos priemonės **produktų rodiklių** pasiekimai iki 2024 m. pabaigos pateikti lentelėje žemiau.

55 lentelė. 6A tikslinės srities įgyvendinimas

M01	M01 TS 6A	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)				
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (mokymai, mainų ūkių srityje programos, parodomoji veikla) (1.1–1.3 punktai)	393 249	451 146	87%	+29
M01	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O12. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas). Mokymų dalyvių skaičius	4 934	9 568	52%	+23
	O2. Mokymas / įgūdžių įgijimas (1.1 punktas). Visos viešosios išlaidos, skirtos mokymui / įgūdžių įgijimui	393 249	451 146	87%	+29
M02	M02 TS 6A	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)				
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR) (2.1–2.3 punktai)	42 139	52 298	81%	+69

⁴¹ KPP 17.1 versija, 1.1.5 skyrius.

	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O13. Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius (2.1 punktas)	40	40	100%	+84
M06	M06 TS 6A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O1. Visos viešosios išlaidos (EUR)	89 356 669	102 339 497	87%	+12
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O4. Paramos gavėjų (valdų), gaunančių paramą verslui pradėti / paramą investicijoms ne žemės ūkio veiklai vykdyti kaimo vietovėse, skaičius (6.2 ir 6.4 punktai)	2 137	1 924	111%	+2
	O2. Bendra investicijų suma (EUR) (viešųjų ir privačiųjų)	151 342 859	179 071 000	85%	+15
	M21 TS 2A				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
M21	O1. Bendros viešosios išlaidos (Eur)	1 335 626	1 370 235	97%	-2
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	O4. Remiamų MVĮ skaičius	185	190	98%	0
Papildoma informacija					
M01	M01 TS 6A				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	O3. Veiksmų, kuriais prisidedama prie profesinio mokymo ir įgūdžių įgijimo, skaičius (1.1 punktas)	17	+1		
	O3. Veiksmų, kuriais prisidedama prie parodomųjų projektų ir informavimo veiklos, skaičius (1.2 punktas)	0	0		
	O11. Mokymų dienų skaičius (1.1 punktas)	537	+57		
M02	M02 TS 6A				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	O3. Veiksmų, kuriais padedama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis, skaičius (2.1 punktas)	40	+0		
M06	M06 TS 6A				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	O3. Veiksmų, kuriais remiama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse ir ekonominės veiklos kūrimas ir plėtra, skaičius (6.2, 6.4. punktai)	2 152	+47		

Įgyvendinant priemonės M01 veiklos sritį 1.1, skirtą mokymams, buvo paremta 17 veiksmų/projektų (1 daugiau nei 2023 m. pab.). Jų įgyvendinimui išmokėta ir EK deklaruota 393,2 tūkst. Eur parama. Buvo suorganizuotos 537 mokymų dienos (157 daugiau nei 2023 m. pab.), kuriose dalyvavo 4 934 asmenys, 2 069 asmenimis daugiau nei 2023 m., ir pasiekta 52 % siektinos reikšmės. Organizuoti mokymai susiję su buhalterine apskaita ir mokesčiais, finansinės veiklos organizavimu, kaimo verslais, saulės, vėjo ir geoterminės energijos sistemų panaudojimu, verslumo ugdymu⁴². Pagal konsultavimo priemonę M02 buvo konsultuota 40 paramos gavėjų (81 % tikslo, įgyvendinimo lygio padidėjimą lėmė rodiklio tikslo sumažinimas atsižvelgiant į priemonę sumažintą finansavimą). Už šias konsultacijas buvo išmokėta 42 tūkst. Eur.

⁴² Smart Continent (2021), „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos įtaka socialinės įtraukties skatinimui, skurdo mažinimui ir ekonominei plėtrai kaimo vietovėse“. Galutinė ataskaita:

[https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/20211028_6P%20vertinimo%20galutine%20ataskaita\(1\).pdf](https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/20211028_6P%20vertinimo%20galutine%20ataskaita(1).pdf)

2014–2024 m. pagal priemonę M06 buvo įgyvendinti 2 152 projektai, pagal kuriuos paramą gavo 2 137 unikalūs paramos gavėjai (pasiekta 111 % tikslo). Verslo kaime pradžios projektų įgyvendinimui pagal 6.2 veiklos sritį paramą gavo ir projektus užbaigę 1 869 unikalūs paramos gavėjai (jiems išmokėta 48,3 mln. Eur). Pagal 6.4.1 veiklą paramą gavo 268 projektus užbaigę unikalūs paramos gavėjai (jiems išmokėta beveik 41,1 mln. Eur). Pagal verslo kaime pradžia skirtą 6.2 veiklos sritį 2024 m. projektus įgyvendino 14 paramos gavėjų, pagal 6.4 veiklą, skirtą investicijoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai, 33 paramos gavėjai. Pagal 6.2 veiklos sritį daugiausia (beveik 71 %) projektų buvo įgyvendinta paslaugų srityje, pavyzdžiui, buvo kuriamos paslaugos statybos sektoriuje, administravimo ir aptarnavimo, transporto, turizmo ir kt. srityse. 25 % projektų buvo įgyvendinta pramonėje (pvz., gaminių ir dirbinių iš medienos, kamštienos, šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba, baldų gamyba, kepyklos ir miltinių produktų gamyba).

Pagal 6.4.1 daugiausia projektų (apie 67 %) taip pat buvo įgyvendinta paslaugų srityje, pavyzdžiui, apgyvendinimo ir maitinimo sektoriuje (poilsiautojų ir kitos trumpalaikės apgyvendinimo veiklos paslaugos, pagaminto valgio tiekimas), statybų sektoriuje (pvz., statinių nugriovimas ir statyb vietės paruošimas, statybos baigimas ir apdaila) bei meninėje, pramoginėje ir poilsio organizavimo srityje. Kiek mažiau nei trečdalis projektų (28 %) įgyvendinti pramonės srityje (pvz., baldų gamyba, medienos apdirbimas, medienos gaminių gamyba, metalo apdirbimas, metalo gaminių gamyba, plastikinių gaminių gamyba).

Baigtiems projektams pagal abi veiklos sritis skirtos viešosios išlaidos sudarė 89,4 mln. Eur. Bendra įgyvendintų projektų investicijų suma siekė beveik 151,3 mln. Eur. Pagal 6.4.1 veiklą numatytas paramos intensyvumas yra 50 % tinkamų finansuoti išlaidų, o didžiausia galima viešosios paramos suma vienam projektui – 200 tūkst. Eur. Projektus įgyvendinantys pareiškėjai prie projekto įgyvendinimo privalo prisidėti nuosavomis ar skolintomis lėšomis.

Priemonės M21 įgyvendinimas pasibaigė 2021 m. pabaigoje, suplanuoti stebėsenos rodikliai iš esmės pasiekti. Detaliau priemonės įgyvendinimas analizuojamas ankstesnėse metinėse ataskaitose.

Pagal 6A tikslinę sritį buvo numatyti aštuoni specialieji (konkretūs) Programos rodikliai, matuojantys paramos gavėjų skaičių pagal projektų veiklos sritis (paslaugas, pramonę, prekybą ir kitas). Pažanga, lyginant su 2023 m., pagal užbaigtų projektų skaičių buvo padaryta pagal 4 rodiklius iš 8 (SO10.3; SO10.1; SO11.3; SO11.1). Kitų rodiklių reikšmė per metus nepakito. Rodiklių SO10.3 ir SO10.1 ir SO11.3. siektinos reikšmės buvo pasiektos ir viršytos. Atkreiptinas dėmesys, kad projektai prekybos ir kitose srityse įgyvendinami mažesniu mastu nei planuota, kaip ir buvo minėta, daugiausiai projektai įgyvendinami paslaugų ir pramonės srityse.

56 lentelė. 6A TS konkrečių produkto rodiklių įgyvendinimas

Priemonė	Rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2014–2024 m.	Siektina reikšmė 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %
M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.2 „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“	SO10.3. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – paslaugos (M06.2)	1 327	584	227%
	SO10.4. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – kita (M06.2)	5	305	2%
	SO10.1. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – pramonė (M06.2)	458	367	125%
	SO10.2. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – prekyba (M06.2)	79	150	53%
M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.4.1 „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“	SO11.3. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – paslaugos (M06.4.1)	179	161	111%
	SO11.4. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – kita (M06.4.1)	5	126	4%
	SO11.1. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – pramonė (M06.4.1)	75	157	48%
	SO11.2. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – prekyba (M06.4.1)	9	74	12%

1.2.7.2 Vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimas (6B tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 6B tikslinės srities, kuria siekiama skatinti vietos plėtrą kaimo vietovėse, įgyvendinimo turi prisidėti dvi priemonės / veiklos sritys:

- M07 „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritys 7.2 „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ (parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą – regioninis planavimas; parama asbestinių stogų dangos keitimui; parama vietiniams keliams) ir 7.6 „Parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį (parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį – regioninis projektų planavimas; tradicinių amatų centrų plėtra);
- M19 „LEADER programa“.

Iki 2024 m. pabaigos buvo patvirtinta visa TS skirta parama, kuri siekė beveik 224,4 mln. Eur. Patvirtinta paramos suma yra kiek didesnė nei suplanuota skirti paramos suma, nes priemonėms yra numatytas virškontraktavimas. Istoriskai visuomet būna sutaupymų ir tai yra būdas užtikrinti, kad išmokėta paramos suma siektų maksimalią skirtą paramos sumą. TS išmokėta parama siekė 204,5 mln. Eur (96 % tikslinei sričiai skirtos paramos), EK deklaruota – 194,1 mln. Eur (91 % tikslinei sričiai skirtos paramos). Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 192,2 mln. Eur (91 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos).

57 lentelė. 6B tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas

6B TS	P6 „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“						
	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2024 m., Eur**	Išmokėta parama 2014–2024 m., Eur***	Skirta parama 2014–2025 m., Eur*	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.	Skirtos paramos pokytis per 2024 m., Eur
	M07	78 191 544	73 066 083	73 272 618	100%	+1	-680 946
	M19	146 163 193	119 177 482	139 053 648	86%	+11	3 337 736
	Iš jų EURI	14 367 807	7 605 723	15 017 736	51%	+10	+3 337 736

*Šioje ir kitose lentelėse siektinos rodiklių reikšmės ir skirtos paramos suma nurodytos vadovaujantis Programos 16.1 versija, EK patvirtinta 2024-06-20 sprendimu Nr. C(2024)4287.

** Patvirtinta parama kai kuriais atvejais yra didesnė nei skirta parama, nes priemonėms numatytas virškontraktavimas (t. y. prisiimant įsipareigojimus leista viršyti priemonei ar veiklos sričiai Programoje skirtas lėšas). Istoriskai visuomet būna sutaupymų, todėl virškontraktavimas yra būdas užtikrinti, kad būtų panaudota visa skirta parama.

***Baigtiems projektams išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK. Lyginant su šios ataskaitos 1.1 dalies 4 lentelėje pateiktais duomenimis, išmokėta parama, kuri buvo deklaruota EK, pagal kai kurias priemones gali skirtis, nes šioje lentelėje nurodyta užbaigtiems projektams išmokėta parama, o 4 lentelėje visiems projektams išmokėta ir EK deklaruota parama.

2014–2024 m. pagal priemonę M07 patvirtinta beveik 78,2 mln. Eur, o išmokėta 73,1 mln. Eur – beveik visa skirtos paramos suma. Pagal priemonę M19 „LEADER programa“ patvirtinta parama siekė beveik 146 mln. Eur (105 % skirtos paramos), iš kurių 14,4 mln. Eur EURI lėšos, o baigtiems projektams išmokėta 119,2 mln. Eur – 91 % skirtos paramos. Iš jų EURI lėšos sudarė 7,6 mln. Eur. LEADER priemonės atveju virškontraktavimas svarbus valdyti rizikas, t. y., siekiant užtikrinti, kad dėl įvairių priežasčių pareiškėjams neužbaigus įgyvendinti vietos projektų arba atsisakius paramos, 5 proc. lėšų riba, numatyta Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 59 str. 5 punkte, būtų išlaikyta.⁴³

Siekiant skatinti vietos plėtrą kaimo vietovėse (6B TS), numatyti trys **tikslo rodikliai**.

58 lentelė. 6B tikslinės srities tikslo rodiklio pasiekimas

⁴³ KPP 17.1 versija, 1.1.5 skyrius.

T S	Tikslo rodiklis	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Tikslas 2025 m.
6 B	T21. Kaimo gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, procentinė dalis (6B tikslinė sritis)	0%	0%	102,3 %	102,3 %	102,3 %	102,3 %	102,3 %	102,3 %	102,3 %	102,3 %	102,3 %	100%
	T22. Kaimo gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra, procentinė dalis (6B tikslinė sritis)	0%	0,01%	0,25%	6,56%	11,28 %	25,62 %	27,31 %	29,0%	33,1%	33,1%	33,1%	14,26 %
	T23. Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (LEADER) (6B tikslinė sritis)	0	0	0	0	6	164	463	848	1 369	1 895	2 349	1 104

Tikslo rodiklis T21 „Kaimo gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, procentinė dalis“ yra susietas su priemonės M19 „LEADER programa“ produkto rodikliu „Gyventojų skaičius, tenkantis VVG“. Iki 2016 m. pabaigos gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, skaičius Lietuvoje siekė 1 075 026 žmones ir apėmė visus Lietuvos kaimo vietovių bei kelių mažų miestelių gyventojus. Nuo 2016 m. rodiklis viršija 100 % ir jo pasiekimas lygus 102,3 %. Atkreiptinas dėmesys, kad šio rodiklio tikslas Programoje bei jo pasiekimas, nustatytas patvirtinus VPS, neperskaičiuojamas atsižvelgiant į kasmet faktiškai mažėjantį gyventojų skaičių.

Tikslo rodiklis T22 „Kaimo gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra, procentinė dalis“ yra susietas su priemonės M07 „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ produkto rodikliu „Gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra, skaičius“. 2014–2024 m. dėl įgyvendintų projektų geresnėmis paslaugomis ir infrastruktūra naudojami 348 531 gyventojai (tiek pat kiek ir 2023 m.), kurie sudarė 33 % bendro Lietuvos kaimo gyventojų skaičiaus, todėl T22 rodiklio siekiama reikšmė buvo pasiekta ir viršyta daugiau negu du kartus.

Tikslo rodiklis T23 „Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus“ yra susietas su priemonės M19 „LEADER programa“ įgyvendinimu. Iki 2024 m. pabaigos baigtuose įgyvendinti vietos projektuose buvo sukurtos 2 349 naujos darbo vietos (per 2024 sukurtos 454 darbo vietos) ir buvo pasiekta bei du kartus viršyta siektina tikslo reikšmė.

Kiekvienos priemonės **produktų rodiklių** pasiekimai iki 2024 m. pabaigos pateikti lentelėje žemiau.

59 lentelė. 6B tikslinės srities įgyvendinimas

M07	M07 TS 6B				
	Visos viešosios išlaidos (pagal priemonę)	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Visos viešosios išlaidos (Eur)	73 066 083	73 272 618	100%	+2
	M07 TS 6B				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.

	03. Veiksmų, kuriais remiamos investicijos į nedidelio masto infrastruktūrą, įskaitant investicijas į atsinaujinančios energijos gamybą ir energijos taupymą, skaičius (7.2 punktas)	8 262	7 050	117%	0
	03. Veiksmų, kuriais remiamos studijos / investicijos, susijusios su kaimo kultūrinio ir gamtiniu paveldu, įskaitant didelės gamtinės vertės vietoves, skaičius (7.6 punktas)	34	45	76%	+0
	015. Gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra, skaičius (7.1., 7.2, 7.4, 7.5, 7.6 ir 7.7 punktai)	348 531	150 000	232%	0
M19	M19 TS 6B				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Tikslas 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %	Įgyvendinimo lygio pokytis per 2024 m., p. p.
	01. Bendros viešosios išlaidos (Eur). Parengiamoji techninė bendradarbiavimo parama (19.1 punktas)	1 318 988	1 408 683	94%	+38
	01. Bendros viešosios išlaidos (EUR). Parama veiksams pagal BIVP strategiją įgyvendinti (19.2 punktas)	89 465 490	107 779 321	83%	+11
	01. Bendros viešosios išlaidos (EUR). Vietos veiklos grupės bendradarbiavimo veiklos rengimas ir įgyvendinimas (19.3 punktas)	2 364 636	3 604 695	66%	+18
	01. Bendros viešosios išlaidos (Eur). Parama einamosioms išlaidoms ir aktyvaus pritaikymo išlaidoms padengti (19.4 punktas)	26 028 369	26 260 950	99%	+7
	018. Gyventojų skaičius, tenkantis VVG	1 075 726	1 051 768	102%	0
	019. Atrinktų VVG skaičius	49	50	98%	0
Papildoma informacija					
M07	M07 TS 6B				
	Produkto rodikliai	2014–2024 m.	Pokytis per 2024 m.		
	02. Bendra investicijų suma (Eur) (viešųjų ir privačiųjų)	126 064 619	-3 596 582 (suma sumažėjo, nes buvo nutrauktų projektų)		
	01. Viešosios investicijos (Eur) (7.6 punktas)	3 996 353	+0		
	03. Veiksmų, kuriais remiama visų rūšių mažos apimties infrastruktūra ir kaimo kultūros ir gamtos paveldas bei kraštovaizdis, skaičius (7.2, 7.6 punktai)	8 296	+2		

2014–2024 m. pagal priemonės M07 veiklos sritį 7.2 buvo užbaigti 8 262 projektai (per 2024 m. užbaigti 2 projektai), iš jų 320 pagal 7.2.1 veiklą „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“, kuria finansuojami regioninio planavimo projektai, skirti visuomenės paskirties pastatų rekonstravimui ar kapitaliniam remontui, inžinerinių statinių statybai, mažųjų architektūros elementų sukūrimui ir atnaujinimui ir kt., 7 780 pagal 7.2.2 veiklą „Parama asbestinių stogų dangos keitimui“ ir 162 pagal 7.2.3 veiklą „Parama vietiniams keliams“.

Pagal priemonės M07 veiklos sritį 7.6 „Parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį“ buvo įgyvendinti 34 projektai. Didžioji dalis – 23 projektai – skirti tradicinių amatų centrų plėtrai. Likusieji 11 projektų buvo regioninio planavimo projektai, kuriais finansuoti istorinių želdynų, istorinę, etnokultūrinę, architektūrinę, memorialinę vertę turinčių nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų, gamtos paveldo objektų, kraštovaizdžio elementų tvarkybos darbai.

Pagal priemonę M07 įgyvendintų projektų naudą pajuto 348 531 kaimo gyventojas. Investicijos prisidėjo prie trūkstamos infrastruktūros sukūrimo ir atnaujinimo, gyvenamosios aplinkos bei gyvenimo kokybės gerinimo.

VPS parengimui pagal 19.1 veiklos sritį buvo išmokėta 1,3 mln. Eur – 94 % tam Programoje skirtos paramos. Vietos plėtros projektams įgyvendinti VPS numatyta parama pagal 19.2 veiklos sritį siekia beveik 107,8 mln. Eur ir sudaro didžiausią dalį visai priemonei M19 skirtų lėšų. Pagal šią sritį 2 701 užbaigtam įgyvendinti projektui išmokėta suma 2014–2024 m. siekė 89,5 mln. Eur. Daugiau nei pusė (54 %) projektų prisideda prie 6B TS, kuria siekiama vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimo. Kiek

daugiau nei trečdalis projektų (34 %) prisideda prie 6A TS, kuria kaimo vietovėse siekiama veiklos įvairinimo, mažųjų įmonių kūrimo ir plėtojimo bei naujų darbo vietų kūrimo. Prie kitų 1A, 1C, 3A, 4A ir 5C prisideda likusieji 12 % projektų. EURI lėšomis yra įgyvendinti 124 projektai, jiems išmokėta beveik 5,5 mln. Eur. EURI lėšomis finansuotų projektų dauguma taip pat prisideda prie 6A ir 6B TS įgyvendinimo. Įgyvendinat 19.2 veiklos sritį 3,6 mln. Eur yra skirti sumaniųjų kaimų projektams įgyvendinti. 2022 m. buvo patvirtintos Sumaniųjų kaimų projektų įgyvendinimo gairės ir VVG papildė VPS, kurias įgyvendinant VVG kviečia teikti paraiškas sumaniųjų kaimų bandomiesiems projektams įgyvendinti. Bandomuosius projektus įgyvendina 15 Lietuvos VVG⁴⁴. Dauguma projektų yra ne pelno siekiantys, daugiausia orientuoti į infrastruktūros tvarkymą, aplinkos patrauklumo didinimą, skatinant turizmo ir paslaugų vietas gyventojams plėtrą. Tokius tikslus savo strategijose numatė didžioji dalis VVG, siekdamas stipresnio vietos socialinio gyvybingumo, draugiškumo aplinkai, didesnės socialinės įtraukties.⁴⁵

Pagal 19.3 veiklos sritį, skirtą VVG bendradarbiavimo projektų rengimui ir įgyvendinimui, iki 2024 m. pabaigos 53 įgyvendinamiems projektams, iš kurių 39 buvo užbaigti, išmokėta beveik 2,4 mln. Eur. Apie pusę įgyvendinamų projektų (27) yra tarptautinio bendradarbiavimo projektai, į kuriuos įsitraukę 117 unikalinių VVG narių. Kita pusė (26) projektų yra teritorinio bendradarbiavimo projektai, į kuriuos įsitraukę 48 unikalūs VVG nariai. Pagal priemonės M19 veiklos sritį 19.4, kuri yra skirta VVG veiklos išlaidoms ir VVG teritorijos gyventojų, nevyriausybinių organizacijų, verslo subjektų, kitų kaimo plėtros dalyvių aktyvumo skatinimui, buvo išmokėta 26 mln. Eur, iš jų kiek daugiau nei 2 mln. Eur yra EURI lėšos.

Priemonės įgyvendinimas vyksta sklandžiai, 2024 m. atliktu Programos keitimu 19.2 veiklos sričiai padidintas EURI lėšų finansavimas. Atlikus vietos veiklos grupių (toliau – VVG) apklausą, nustatyta, kad dauguma VVG turi EURI vietos projektų rezervą ir (arba) yra pasiruošę naujai organizuoti kvietimus pagal EURI priemones.

Pagal 6B tikslinę sritį buvo numatyti trys specialieji (konkretūs) Programos rodikliai, matuojantys pakeistų asbestinių dangų stogų skaičių, regioninio planavimo būdu įgyvendintų mažos apimties infrastruktūros projektų skaičių bei rekonstruotų kelių ilgį. Visų rodiklių siektinos reikšmės buvo pasiektos ir viršytos.

60 lentelė. 6B TS konkrečių produkto rodiklių įgyvendinimas

Priemonė	Rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2014–2024m.	Siektina reikšmė 2025 m.	Įgyvendinimo lygis, %
M07 „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritis 7.2 „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“	SO12.2. Pakeistų asbestinių dangų stogų skaičius (M07.2)	7780	6 750	115%
	SO12.1. Regioninio planavimo būdu įgyvendintų mažos apimties infrastruktūros projektų skaičius (M07.2)	320	180	178%
	SO12.3. Rekonstruotų kelių ilgis, km (M07.2)	152	100	152%

1.2.7.3 Plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtra (6C tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 6C tikslinės srities, kuria siekiama didinti prieigą prie informacinių ir ryšių technologijų, skatinti jų naudojimą ir gerinti kokybę kaimo vietovėse, įgyvendinimo prisideda priemonės M07 „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritis 7.3 „Parama plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai“. Jau iki 2019 m. pabaigos pagal 6C tikslinę sritį buvo

⁴⁴ Dzūkijos VVG, Joniškio VVG, Kaišiadorių VVG, Kupiškio VVG, Šilutės r. VVG, Molėtų VVG, Pakruojo VVG, Pasvalio r. VVG, Skuodo VVG, Šiaulių VVG, Šilalės VVG, Švenčionių VVG, VVG „Nemunas“, Pajūrio krašto VVG, Šiaurės Vakarų VVG.

⁴⁵ NMA informacija, <https://www.nma.lt/index.php/naujienos/pirmieji-sumanaus-kaimo-projektai-jau-suplanuoti/44730>

patvirtinta ir išmokėta visa šios tikslinės srities įgyvendinimui skirta paramos dalis. Investicijos į plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą ir prieigą prie jos, įskaitant e-valdžios paslaugas, buvo vykdytos, įgyvendinant vieną projektą, kuriam ir patvirtinta bei išmokėta visa tikslinei sričiai numatyta paramos suma. Numatyti TS stebėsenos rodikliai pasiekti ir viršyti. Detaliau TS įgyvendinimo analizę žr. ankstesnėse metinėse stebėsenos ataskaitose.

1.3 PROGRAMOS VEIKLOS REZULTATŲ PLANO ĮGYVENDINIMAS

Programoje pateiktame veiklos rezultatų plane nurodyti pagal kiekvieną prioritetą suplanuoti siekiami tikslai. Siektinų reikšmių įgyvendinimo situacija nagrinėjama prioriteto lygiu. Antrajam prioritetui veiklos rezultatų plane numatyti 2 rodikliai, trečiajam prioritetui – 3 rodikliai ir 1 alternatyvus rodiklis, ketvirtajam prioritetui – 2 rodikliai ir 1 alternatyvus rodiklis, penktajam prioritetui – 3 rodikliai, o šeštajam prioritetui – 3 rodikliai. Detalesnė informacija apie prioritetams numatytus rodiklius ir siektinas reikšmes bei 2024 m. pabaigoje pasiektus rezultatus pateikiama lentelėse, kurių pirmojoje nurodomi veiklos plano rodikliai, o antrojoje – papildomi rodikliai.

61 lentelė. Veiklos rezultatų plano rodiklių pasiekimas 2024 m. pabaigoje

Prioritetas	Rodiklis ir matavimo vienetas	2025 m. tikslas (a)	Pasiekta reikšmė 2024 m.	2025 m. tikslo įgyvendinimo lygis 2024 m., %	Papildomų lėšų koregavimas (b)	Korekcija NGEU (EUR) (c)	Siekiamą absoliučią reikšmę (a-b-c)	2024 m. pasiektas absoliučios reikšmės proc.
P2: didinti ūkių perspektyvumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą	Bendros viešosios išlaidos (P2) (Eur)	1 152 469 214	895 423 368	77,7%	58 623 759	76 981 077	1 016 864 378	88,1 %
	Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą investicijoms į ūkio restruktūrizavimą, skaičius (2A TS) + Žemės ūkio valdų, parengusių pagal Programą remiamą verslo plėtros planą / gavusių investicijų jauniems ūkininkams, skaičius (2B TS)	8 246	6 944	84,2%	0	10	8 236	84,3 %
P3: skatinti maisto grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje	Bendros viešosios išlaidos (P3) (Eur)	185 936 763	112 729 862	60,6%	0	0	185 936 763	60,6 %
	Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą už dalyvavimą kokybės sistemose, vietos rinkose / trumposios tiekimo grandinėse ir gamintojų grupėse / organizacijose, skaičius (3A TS)	485	395	81,4%	0	0	485	81,4 %
	Žemės ūkio valdų, dalyvaujančių rizikos valdymo sistemose, skaičius (3B TS)	1 602	2 219	138,5%	0	0	1 602	138,5 %
P4: atkurti, išsaugoti ir	Bendros viešosios išlaidos (P4) (Eur)	908 677 333	900 093 890	99,1%	73 500 000	47 912 264	787 265 069	114,3 %

Prioritetas	Rodiklis ir matavimo vienetas	2025 m. tikslas (a)	Pasiekta reikšmė 2024 m.	2025 m. tikslo įgyvendinimo lygis 2024 m., %	Papildomų lėšų koregavimas (b)	Korekcija NGEU (EUR) (c)	Siekiami absoliučioji reikšmė (a-b-c)	2024 m. pasiekta absoliučios reikšmės proc.
pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkystės susijusias ekosistemas	Žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės apsauga (ha) (4A TS) + susijusios su vandentvarkos gerinimu (ha) (4B TS) + susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija (ha) (4C TS)	391 150	64 711 (didžiausias paremtas plotas 2023 m. – 334 787)	16,5% (didžiausia reikšmė pasiekta 2023 m. – 86%)	0	183 000	208 150	31,1 %
P5: skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose	Bendros viešosios išlaidos (P5) (Eur)	117 443 489	98 010 837	83,5%	0	0	117 443 489	83,5 %
	Žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su anglies dioksido sekvestracija / išsaugojimu (ha) (5E TS) + žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo šESD ir (arba) amoniako kiekio mažinimu (ha) (5D TS)	83 300	59 177 (didžiausias paremtas plotas 2022 m. – 118 658)	71% (didžiausia reikšmė pasiekta 2022 m. – 130%)	0	0	83 300	71%
	Investavimo į atsinaujinančios energijos gamybą veiksmų skaičius (5C TS)	7	4	57,1%	0	0	7	57,1 %
P6: skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse	Bendros viešosios išlaidos (P6) (Eur)	320 963 492	287 795 298	89,7%	19 033 241	11 680 000	290 250 251	99,2 %
	Remiamų veiksmų, skirtų gerinti pagrindines paslaugas ir infrastruktūrą kaimo vietovėse, skaičius (6B ir 6C TS)	7 096	8 297	116,9%	0	0	7 096	116,9 %
	Gyventojų skaičius, tenkantis VVG (6B TS)	1 051 768	1 075 726	102,3%	0	0	1 051 768	102,3 %

Paaiškinimas: bendrosios viešosios išlaidos – išlaidos baigtiems projektams, kurios buvo išmokėtos ir deklaruotos EK.

62 lentelė. Alternatyvių veiklos rezultatų plano rodiklių pasiekimas 2024 m. pabaigoje

Prioritetas	Rodiklis ir matavimo vienetas	2025 m. tikslas (a)	Pasiekta reikšmė 2024 m.	2025 m. tikslo įgyvendinimo lygis 2024m., %	Papildomų lėšų koregavimas (b)	Korekcija NGEU (C)	Siektina absoliučioji reikšmė (a-b)	2024 m. pasiekta absoliučioji reikšmė proc.
P3: skatinti maisto grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje	Veiksmy, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius (žemės ūkio valdose, žemės ūkio produktų perdirbimas ir rinkodara) (4.1 ir 4.2 punktai)	119	165	138,7%	0	0	119	138,7 %
P4: atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas	Kitų vietovių, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių (13.2), ir kitų vietovių, kuriose esama specifinių kliūčių, (13.3), plotas (ha)	960 000	726 868 (didžiausias parentas plotas 2020 m. – 1 293 127)	76% (didžiausia reikšmė pasiekta 2020 m. – 135 %)	0	0	960 000	76%

Pagal **antrąjį prioritetą**, kuris skirtas žemės ūkio konkurencingumui ir tvariam miškų valdymui skatinti, veiklos rezultatų plane numatyti rodikliai „Bendros viešosios išlaidos“ ir „Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą investicijoms į ūkio restruktūrizavimą, skaičius (2A TS) bei žemės ūkio valdų, parengusių pagal Programą remiamą verslo plėtros planą / gavusių investicijų jauniems ūkininkams, skaičius (2B TS)“.

Įgyvendinus Programą (iki 2025 m. pabaigos) siekiama deklaruoti kiek daugiau nei 1 152 mln. Eur paramos lėšų. Faktiškai iki 2024 m. pabaigos baigtiems projektams EK deklaruota lėšų suma pagal antrąjį prioritetą siekė 895,4 mln. Eur, t. y. buvo **pasiekta 77,7 % siektinos reikšmės**.

Kitu antrojo prioriteto rodikliu siekiama iki 2025 m. pabaigos paremti 8 246 valdas. Iki 2024 m. pabaigos buvo pasiekta beveik 84,2 % šio tikslo. Vertinant bendrai, antras prioritetas įgyvendinamas sėkmingai ir įvertinus pastarųjų metų pažangą bei padidintą prioritetui skiriamą lėšų sumą, tikėtina, kad siekiami tikslai bus įgyvendinti.

Pagal **trečiąjį prioritetą**, kuris skirtas maisto tiekimo grandinių organizavimo skatinimui, veiklos rezultatų plane numatyti rodikliai „Bendros viešosios išlaidos“, „Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą už dalyvavimą kokybės sistemose, vietos rinkose / trumpose tiekimo grandinėse ir gamintojų grupėse / organizacijose, skaičius (3A TS)“, „Žemės ūkio valdų, dalyvaujančių rizikos valdymo sistemose, skaičius (3B TS)“ bei papildomas rodiklis „Veiksmy, kuriems skiriama parama investicijoms, skaičius (žemės ūkio valdose, žemės ūkio produktų perdirbimas ir rinkodara)“.

Iki 2025 m. pabaigos numatyta EK deklaruoti beveik 186 mln. Eur. Faktiškai iki 2024 m. pabaigos baigtiems projektams EK deklaruota lėšų suma pagal trečiąjį prioritetą siekė 112,7 mln. Eur, t. y. buvo **pasiekta 60,6 % siektinos reikšmės**. 2024 m. patvirtintos paramos suma siekia 92 % prioritetui Programoje suplanuotų skirti lėšų, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad 2025 m. atliktu keitimu šiam prioritetui skirtos paramos suma sumažinta iki 170,5 mln. Eur.

Iki 2025 m. pabaigos numatyta užtikrinti, kad 485 valdos dalyvautų kokybės sistemose, vietos rinkose, trumpose tiekimo grandinėse ir gamintojų grupėse. Faktiškai iki 2024 m. pabaigos buvo paremtos 395 valdos, t. y. 81,4 % tikslo. Vadovaujantis dabartiniais rodiklio kitimo tempais, egzistuoja rizika, kad planuojamas rodiklio reikšmės tikslas nebus pasiektas pilna apimtimi, tačiau 2025 m. sumažinus prioritetui skirtos paramos sumą iki 386 sumažinta šio rodiklio reikšmė.

Kito šio prioriteto rodiklio tikslas pasiekti, kad iki 2025 m. pabaigos paremtų valdų, kurios dalyvauja rizikos valdymo sistemose, skaičius būtų 1 602 (3B TS). Faktiškai iki 2024 m. pabaigos pagal rizikos valdymui skirtas priemones M17 ir M05 paramą gavo 2 219 valdų, t. y. **buvo pasiektas ir viršytas 2025 m. tikslas.**

Trečiajam prioritetui numatytas dar vienas – alternatyvus – veiklos rezultatų plano rodiklis. Juo matuojamas paremtų veiksmų, skiriant paramą investicijoms žemės ūkio valdose, žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai, skaičius. Iki 2025 m. pabaigos numatyta paremti 119 tokių veiksmų. Faktiškai, iki 2024 m. pabaigos buvo paremti, t. y., baigti įgyvendinti 165 projektai, t. y. 138,7 % siektinos reikšmės. Iš paremtų 165 projektų 53 projektai buvo skirti investicijoms į žemės ūkio valdas pagal veiklos sritį 4.1, „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, o 113 projektų – investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą pagal priemonės veiklos sritį 4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“.

Pagal **ketvirtąjį prioritetą**, kuris skirtas su žemės ūkiu ir miškininkystėje susijusių ekosistemų atkūrimui, išsaugojimui ir pagerinimui, veiklos rezultatų plane numatyti rodikliai „Bendros viešosios išlaidos“ ir „Žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės apsauga (4A TS), susijusios su vandentvarkos gerinimu (4B TS) ir susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija (4C TS) (ha)“ bei papildomas rodiklis „Kitų vietovių, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių, ir kitų vietovių, kuriose esama specifinių kliūčių, plotas (ha)“.

Iki 2024 m. pabaigos suplanuotos viešosios išlaidos ketvirtajam prioritetui yra 908,8 mln. Eur paramos lėšų. Iki 2024 m. pabaigos pagal ketvirtąjį prioritetą buvo išmokėta beveik 900,1 mln. Eur, t. y. buvo **pasiekta 99,1 % siektinos reikšmės.**

Iki 2025 m. pabaigos kasmet pagal ketvirtąjį prioritetą planuojama paremti 391 tūkst. ha plotą, kuriame būtų vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės išsaugojimu, vandentvarkos gerinimu ir dirvožemio valdymo gerinimu bei dirvožemio erozijos prevencija. Faktiškai 2024 m. buvo paremtas 64,7 tūkst. ha plotas, kuriame tiesiogiai prisidedama prie biologinės įvairovės išsaugojimo, vandentvarkos gerinimo ir dirvožemio erozijos mažinimo, t. y. **siekiama reikšmė buvo įgyvendinta 16,5 % apimtimi.** Aukščiausias rodiklio įgyvendinimo lygis – 86 % – buvo pasiektas 2023 m.

Ketvirtajam prioritetui numatytas dar vienas – alternatyvus – veiklos rezultatų plano rodiklis. Juo matuojamas paremtų kitų vietovių, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių (13.2), ir kitų vietovių, kuriose esama specifinių kliūčių, (13.3), plotas. Iki 2025 m. pabaigos numatyta paremti 960 tūkst. ha tokių plotų. Faktiškai, 2024 m. pabaigoje buvo paremta 730,1 tūkst. ha šių plotų, todėl siektina reikšmė yra pasiekta 84,9 % apimtimi. Įvertinus pastarųjų metų pažangą, galima teigti, kad galutiniai ketvirtojo prioriteto tikslai, susiję su bendrosiomis viešosiomis išlaidomis bus pasiekti, tačiau rodiklio, kuriuo matuojami paremti plotai, siektina reikšmė nebus pasiekta pilna apimtimi – didžiausia rodiklio reikšmė užfiksuota 2023 m. ir tuomet buvo pasiekta 86 % tikslo. Alternatyviojo M13 priemonės ploto rodiklio reikšmė iki 2023 m. būdavo pasiekta ir viršyta beveik kiekvienais metais, todėl laikytina, kad šio rodiklio tikslas pasiektas.

Pagal **penktąjį prioritetą**, kuris skirtas efektyvaus išteklių naudojimo skatinimui ir perėjimui prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų, veiklos rezultatų plane numatyti rodikliai „Bendros viešosios išlaidos“, „Žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su anglies dioksido sekvestracija / išsaugojimu (ha) (5E TS), žemės ūkio paskirties žemės

plotas, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo ŠESD ir (arba) amoniako kiekio mažinimu (5D TS) (ha)“ ir „Investavimo į atsinaujinančios energijos gamybą veiksmų skaičius (5C TS)“.

Iki 2025 m. pabaigos suplanuota EK pagal penktąjį prioritetą deklaruoti 117,4 mln. Eur paramos lėšų. Iki 2024 m. pabaigos pagal penktąjį prioritetą EK deklaruotų lėšų suma siekė 98 mln. Eur, t. y. **buvo pasiekta 83,5 % siektinos reikšmės.**

Iki 2025 m. pabaigos pagal penktąjį prioritetą kasmet planuojama paremti 83,3 tūkst. ha plotą, kuriame būtų vykdomos valdymo sutartys, susijusios su anglies dioksido sekvestracija (5E TS) ir su išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimu (5D TS). 2024 m. buvo paremtas 59 tūkst. ha plotas, t. y. buvo **pasiekta 71 % siektinos reikšmės.** Aukščiausias rodiklio įgyvendinimo lygis – 130 % – buvo pasiektas 2022 m.

Iki 2025 m. pabaigos pagal penktąjį prioritetą suplanuota paremti 7 veiksmus, kuriais būtų investuojama į atsinaujinančios energijos gamybą (5C TS). Šie veiksmai remiami pagal priemonės M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklą 6.4.2, teikiant paramą biodujų gamybai. Iki 2024 m. pabaigos buvo įgyvendinti 4 projektai, skirti atsinaujinančios energijos gamybai, todėl pasiekta 57,1 % tikslo. Atkreiptinas dėmesys, kad atsižvelgiant į tai, kad buvo nutraukti 4 projektai, 2025 m. atliktu Programos keitimu tikslas sumažintas iki 4 veiksmų.

Pagal **šeštąjį prioritetą**, kuris skirtas socialinės įtraukties skatinimui, skurdo mažinimui ir ekonominės plėtros kaimo vietovėse skatinimui, veiklos rezultatų plane numatyti rodikliai „Bendros viešosios išlaidos“, „Remiamų veiksmų, skirtų gerinti pagrindines paslaugas ir infrastruktūrą kaimo vietovėse, skaičius (6B ir 6C TS)“ ir „Gyventojų skaičius, tenkantis VVG (6B TS)“.

Iki 2025 m. pabaigos pagal šeštąjį prioritetą EK planuojama deklaruoti beveik 321 mln. Eur paramos lėšų. Faktiškai iki 2024 m. pabaigos baigtiems projektams išmokėtų ir EK deklaruotų lėšų suma siekė 287,8 mln. Eur, t. y. **buvo pasiekta 89,7 % 2025 m. siektinos reikšmės.**

Iki 2025 m. pabaigos kaimo vietovėse planuojama įgyvendinti 7 096 veiksmus, skirtus gerinti pagrindines paslaugas ir infrastruktūrą. 2024 m. pabaigoje buvo įgyvendinti 8 297 tokie veiksmai., t. y. **tikslo reikšmė pasiekta ir viršyta.** Absoliuti dauguma šių veiksmų yra asbestinių stogų dangos keitimo projektai.

Programoje suplanuota, kad gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, skaičius Lietuvoje sieks kiek daugiau nei 1 mln. kaimo vietovių gyventojų. Šio rodiklio tikslas pagal EK nustatytą metodiką jau buvo pasiektas (užfiksuotas) 2016 m. patvirtinus visas VPS, o rodiklio reikšmė nėra perskaičiuojama atsižvelgiantį kasmet faktiškai mažėjantį gyventojų skaičių.

Apibendrinant galima pastebėti, kad po 2025 m. atliktų finansinio plano keitimų, tikėtina, kad beveik visų veiksmų plane numatytų rodiklių tikslai bus pasiekti. Pilna apimtimi nebus pasiektas ketvirtajam prioritetui numatytas paremto ploto (rodiklio „Žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės apsauga (ha) (4A TS) + susijusios su vandentvarkos gerinimu (ha) (4B TS) + susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija (ha) (4C TS)“) tikslas. Didžiausias visu Programos įgyvendinimo laikotarpiu fiksuotas tikslo pasiekimo lygis – 86 %. Kadangi paraiškos pagal prie tikslo prisidedančias priemones priimamos tik už anksčiau prisiimtų įsipareigojimų vykdymą, tai reiškia, kad nuo 2023 m. kasmet paremti plotai mažėja.

2 PROBLEMAS, DARANČIOS ĮTAKĄ PROGRAMOS IR JOS PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO REZULTATAMS

2.1 VEIKSMŲ, KURIŲ IMTASI SIEKIANT UŽTIKRINTI PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO KOKYBĘ IR EFEKTYVUMĄ, APRAŠYMAS

2.1.1 Vadovaujančios institucijos veiksmų analizė

Siekiant efektyvaus ir kokybiško Programos įgyvendinimo, vadovaujančioji institucija 2024 m. vykdė veiksmus, kuriuos galima suskirstyti į tris kategorijas. Pirmoji kategorija susijusi su Programos pakeitimais, antroji – su Programos administravimo taisyklių ir kitų nacionalinių teisės aktų pakeitimais, o trečioji – su priemonių įgyvendinimo taisyklių pakeitimais.

2.1.1.1 Programos pakeitimai

Iki 2024 m. buvo atlikta šešiolika Programos pakeitimų. 2024 m. buvo atliktas Programos keitimas, EK patvirtintas 2024 m. balandžio 17 d. sprendimu Nr. C(2024)2638.

Atsižvelgiant į KPP priemonių įgyvendinimo situaciją ir siekiant racionaliai panaudoti KPP lėšas, lėšos perskirstytos iš priemonių, veiklos sričių, kurias įgyvendinant suplanuoti rodikliai buvo pasiekti arba, atsižvelgiant į priemonės specifiką, yra rizika nepanaudoti visų joms skirtų lėšų arba lėšų likučiai, įskaitant baigtuose įgyvendinti projektuose nepanaudotas (sutaupytas) lėšas, yra per maži ir todėl 2024 m. kvietimai pagal jas neplanuojami. Lėšų perskirstymas pagal priemones pateiktas žemiau esančioje lentelėje, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad suplanuoto skirti finansavimo pokyčiai detalčiau analizuojami ir vertinant kiekvieno prioriteto ir tikslinės srities pažangą (1.2 skyrius). 2024 m. atliktu keitimu daugiausiai lėšų perskirstyta 6.3 veiklos srityje „Parama smulkiesiems ūkiams“, o taip pat vietos projektų įgyvendinimui (19.2 veiklos sritis) ir techninei pagalbai (M20). Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad M01 ir M02 priemonių atveju lėšos buvo perskirstytos tarp tikslinių sričių.

63 lentelė. 2024 m. atlikto Programos finansinio plano keitimo apibendrinimas

Priemonės, kurioms 2024 m. buvo padidintas Programoje numatytas finansavimas		
4.2. Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą	2,0 mln. Eur	~30,7 mln. Eur
6.3. Parama smulkiesiems ūkiams	17,4 mln. Eur	
M10. Agrarinė aplinkosauga ir klimatas	2,7 mln. Eur	
M12. Natura 2000 išmokos ir su Bendrąja vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos	0,5 mln. Eur	
17.1. Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo įmokos	0,5 mln. Eur	
19.2. Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS	3,5 mln. Eur (iš jų EURI – 3,3 mln. Eur)	
19.4 Parama VVG veiklai ir gyventojų aktyvinimui	0,2 mln. Eur	
M20. Techninė pagalba	3,9 mln. Eur	
Priemonės, kurioms 2024 m. buvo sumažintas Programoje numatytas finansavimas		
M01. Žinių perdavimas ir informavimo veikla	1,1 mln. Eur	~30,9 mln. Eur
M03. Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos	0,8 mln. Eur	
4.3. Parama investicijoms į žemės ūkio ir miškininkystės infrastruktūros plėtrą ir pritaikymą	2 mln. Eur	
4.4. Parama pelno nesiekiančioms investicijoms	3,1 mln. Eur	

M05. Gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamos prevencinės veiklos vykdymas	1,3 mln. Eur	
6.1. Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui	5,5 mln. Eur	
6.2. Parama ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse	2,6 mln. Eur	
6.4. Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai	5,7 mln. Eur	
7.2. Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą	0,7 mln. Eur	
M11. Ekologinis ūkininkavimas	6 mln. Eur (iš jų EURI – 3,3 mln. Eur)	
M15. Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas	0,2 mln. Eur	
M16.1 Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti	0,5 mln. Eur	
19.2. Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS	0,2 mln. Eur	
19.4 Parama VVG veiklai ir gyventojų aktyvinimui (EURI)	0,1 mln. Eur	
113. Ankstyvas pasitraukimas	1,1 mln. Eur.	

Šaltinis: parengta ESTEP pagal Programos 17.1 versijos 1.1.5 skyriuje pateiktą informaciją

2.1.1.2 Programos administravimo taisyklių ir kitų nacionalinių teisės aktų pakeitimai

2024 m. buvo atlikti trys Programos administravimo taisyklių pakeitimai.

- 1) 2024 m. vasario 15 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-112 patvirtinti pakeitimai, susiję su paraiškų priėmimo tvarkaraščio paskelbimo ir trukmės nustatymo tvarka, paraiškų, mokėjimo prašymų ir pirkimų dokumentų atsiėmimo (atšaukimo) tvarka bei pareiškėjų dalyvavimo projektų atrankos komiteto posėdžiuose tvarka.
- 2) 2024 m. balandžio 22 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-320 patvirtinti pakeitimai, susiję su paramos paraiškų priėmimo etapui skiriamos lėšų sumos nustatymo tvarka.
- 3) 2024 m. spalio 14 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-723 patvirtinti pakeitimai, kuriais apibrėžta tvarka, kaip reikia elgtis kai tas pats pareiškėjas pateikia paraišką pagal KPP ir panašios remiamos veiklos 2023–2027 m. Strateginio plano priemonę bei patikslintos nuostatos dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos reikalavimų taikymo tvarkos. Pakeitimais taip pat nustatyta, kad užbaigto projekto metinė ataskaita turi būti įvertinta iki einamųjų metų gruodžio 31 d. (vietoj spalio 31 d.) bei patikslintos nuostatos dėl paramos sumos pagal tinkamų finansuoti išlaidų kategorijas perskirstymo tvarkos.

2.1.1.3 Priemonių įgyvendinimo taisyklių pakeitimai ir kiti veiksmai

2024 m. siekiant spręsti ir kontroliuoti priemonių įgyvendinimo metu iškilusias problemas, taip pat siekiant paramos gavimo procesą padaryti aiškesnį ir paprastesnį buvo atlikti priemonių įgyvendinimo taisyklių pakeitimai. Detaliau analizuojami tik tų priemonių, kurių kvietimai buvo vykdyti 2024 m., įgyvendinimo taisyklių pakeitimai, jei tokie buvo atlikti 2024 m.

2024 m. vyko 3 kvietimai teikti paraiškas pagal **M04 priemonės 4.1 veiklos sritį** „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“. Pirmasis kvietimas vyko pagal 2021 m. spalio 22 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-674 patvirtintas veiklos srities įgyvendinimo Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės (EURI) lėšomis taisykles, kurios 2024 m. buvo pakeistos 2 kartus (2024 m. gegužės 29 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-434 ir 2024 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. 3D-509). Pakeitimais atnaujinti fiksuotieji įkainiai bei ištaisytos kelios techninės klaidos.

Antrasis ir trečiasis kvietimai vyko pagal 2022 m. birželio 27 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-420 patvirtintas veiklos srities įgyvendinimo taisykles, taikomas nuo 2022 m., kurios 2024 m. buvo pakeistos 3 kartus (2024 m. liepos 26 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-553; 2024 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 3D-646; 2024 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 3D-661). Pakeitimais patikslintos fiksuotųjų

įkainių reikšmės, didžiausios paramos sumos vienam paramos gavėjui, atrankos balų kriterijai, taip pat verslo plano reikalavimai bei tinkamos finansuoti išlaidos. Atkreiptinas dėmesys, kad trečiasis kvietimas vyko supaprastinta tvarka.

4.2 veiklos sričiai „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“ taikoma 2019 m. birželio 11 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-356 patvirtinta įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2019 m., redakcija. 2024 m. šios taisyklės buvo keistos vasario 29 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-150. Keitimais buvo padidinta didžiausia galima paramos suma vienam juridiniam asmeniui iki 6 mln. Eur ir iki 10 mln. Eur, kai įgyvendinamos kolektyvinės investicijos. Taip patikslinti *de minimis* pagalbos reikalavimai ir projektų atrankos kriterijai.

M08 priemonės „Investicijos į miškų plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ **8.1 veiklos srities** „Miško veisimas“ įgyvendinimo taisyklės 2024 m. keistos du kartus. Pirmas įgyvendinimo taisyklių keitimas atliktas 2024 m. kovo 12 d., žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-192. Šiuo keitimu buvo patikslintos nuostatos dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos reikalavimų taikymo tvarkos, pakeisti terminai dėl želdinamų medžių rūšių miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatų pateikimo NMA, patikslinti atrankos kriterijai, numatyti reikalavimai pareiškėjams ir NMA su suteikta parama susijusią informaciją ir dokumentus saugoti 10 metų nuo paramos suteikimo dienos bei atlikti kiti smulkūs pakeitimai. Antrasis keitimas atliktas 2024 m. birželio 20 d., žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-480. Šiuo keitimu patikslinta: paramos gavėjų išpareigojimų laikotarpio apibrėžimas, pareiškėjų prisiimtų išpareigojimų pabaigos terminai, želdinių kokybės vertinimo tvarka ir kiti smulkūs pakeitimai.

8.3-4 veiklos srities „Miškams padarytos žalos prevencija ir atlyginimas“ įgyvendinimo taisyklės 2024 m. keistos du kartus. Pirmas keitimas atliktas 2024 m. vasario 23 d., žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-142. Šiuo keitimu buvo patikslintos nuostatos dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos reikalavimų taikymo ir jos diskontavimo tvarkos bei numatyti reikalavimai pareiškėjams ir NMA su suteikta parama susijusią informaciją ir dokumentus saugoti 10 metų nuo paramos suteikimo dienos. Antrasis keitimas atliktas 2024 m. kovo 4 d., žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-160, keitimu ištaisyta paraiškos formos techninė klaida. **8.5 veiklos srities** „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė“ įgyvendinimo taisyklės 2024 m. keistos du kartus. Pirmas keitimas atliktas 2024 m. vasario 15 d., žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-111. Antrasis keitimas atliktas 2024 m. kovo 4 d., žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-159. Šie keitimai iš esmės yra analogiški 8.3-4 veiklos srities įgyvendinimo taisyklių pakeitimams. **8.6 veiklos srities** „Investicijos į miškininkystės technologijas“ įgyvendinimo taisyklių pakeitimas, patvirtintas žemės ūkio ministro 2024 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. 3D-444. Keitimai iš esmės yra analogiški 8.3-4 bei 8.5 veiklos sričių įgyvendinimo taisyklių pakeitimams.

2024 m. kovo 15 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-215 buvo pakeistos **M12 priemonės** „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos 2023 m. teikiamoms paraiškoms, ir išdėstytos nauja redakcija

M16 priemonės 16.3 veiklos srities „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ įgyvendinimo taisyklės (patvirtintos 2019 m. liepos 9 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-414) 2024 m. buvo keistos tris kartus (2024 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. 3D-235; 2024 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. 3D-535 ir 2024 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. 3D-587). Pirmuoju pakeitimu buvo patikslintos nuostatos dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos reikalavimų taikymo ir jos diskontavimo tvarkos bei numatyti reikalavimai pareiškėjams ir NMA su suteikta parama susijusią informaciją ir dokumentus saugoti 10 metų nuo paramos suteikimo dienos. Taip pat numatyta, kad paramos sutartis nesudaroma, o pareiškėjas paramos gavėju tampa priėmus sprendimą skirti paramą. Antruoju keitimu panaikinta nuostata, kad didžiausia paramos suma vienam paramos gavėjui (pareiškėjui ir partneriams atskirai) 2014–2020 m. laikotarpiu negali viršyti 200 tūkst. Eur. Taisyklės taip pat papildytos nuostata, kad projekto įgyvendinimo trukmė negali būti ilgesnė kaip iki 2025-06-30. Trečiuoju keitimu atnaujinta jungtinės veiklos sutarties forma ir patikslinta paraiškos forma.

2024 m. kvietimams pagal **16.4 veiklos sritį** „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“ buvo taikomos supaprastintosios įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos 2024 m. sausio 19 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-38. 2024 m. šios taisyklės buvo keistos du kartus. Pirmas keitimas, patvirtintas 2024 m. vasario 14 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-108. Antrasis – 2024 m. liepos 15 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-537. Pirmuoju keitimu patikslintas transporto priemonių kaip tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos aprašymas. Antruoju keitimu numatyta, kad projekto dalyviu nebelaikomas tarpininkas – numatomos vykdyti grandinės dalyviais nuo šiol laikomi pareiškėjas ir projekto partneris (-iai), o projekto partnerių skaičius nėra ribojamas. Taip pat patikslintos nuostatos susijusios su projekto partneriui – žemės ūkio kooperatyvui – taikomais reikalavimais. Taip pat panaikintas 3 priedas dėl vienos įmonės deklaracijos duomenų, o reikalingus duomenis prašoma pateikti paraiškos formoje.

M17 priemonės „Rizikos valdymas“ veiklos srities „Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo įmokos“, susijusios su pasėlių ir augalų draudimo įmokų kompensavimu, įgyvendinimo taisyklės buvo patvirtintos 2016 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 3D-327, o 2024 m. jos buvo keistos vieną kartą (2024 m. liepos 30 d. įsakymas Nr. 3D-564). Keitimu numatyta, kad tinkamos finansuoti išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius rinkos įkainius atitinkančius didžiausius galimus draudimo įmokos įkainius 1 ha deklaruoto ploto pagal augalų rūšių grupes ir draudžiamas rizikas, vadovaujantis žemės ūkio ministro 2023 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. 3D-570 „Dėl didžiausiųjų galimų draudimo įmokų įkainių nustatymo“. Taip pat patikslinti paraiškų teikimo terminai ir tvarka.

Įgyvendinant **M19 priemonės „LEADER programa“ 19.2 ir 19.4 veiklos sritis** „Vietos plėtros strategijų atranka ir įgyvendinimas“ 2024 m. atlikti penki teisės aktų pakeitimai.

Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklės, patvirtintos 2016 m. sausio 8 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-8, 2024 buvo keistos du kartus (2024 m. kovo 20 d. įsakymu Nr. 3D-230 ir 2024 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 3D-491). Pirmuoju keitimu patikslinti tinkamų finansuoti VPS administravimo išlaidų aprašymai ir numatyta, kad VPS administravimo vadovui pareiginės algos koeficientas negali viršyti 1,5 algos bazinio dydžio, o VPS buhalterinės apskaitos specialistui ir (arba) finansininkui – 1,3 dydžio. Antruoju keitimu įgyvendinimo taisyklės papildytos galutinės VPS įgyvendinimo ataskaitos forma – 9 priedu ir susijusiais priedais. Atsižvelgiant į pakeitimus patikslinti susiję taisyklių punktai.

Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklės, patvirtintos 2016 m. rugsėjo 21 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-544, 2024 m. buvo keistos 3 kartus (2024 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 3D-221, 2024 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-304 ir 2024 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. 3D-429). Pirmuoju keitimu buvo patikslintos nuostatos dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos reikalavimų taikymo ir jos diskontavimo tvarkos bei numatyti reikalavimai pareiškėjams ir NMA su suteikta parama susijusią informaciją ir dokumentus saugoti 10 metų nuo paramos suteikimo dienos. Antruoju keitimu atlikti daugiau redakciniai patikslinimai, susiję su pasikeitusiais įstaigų pavadinimais ir nuorodomis į teisės aktus. Trečiuoju pakeitimu numatyta, kad jei įgyvendinant vietos projektą investuojama valstybinės žemės sklypą, kuris yra nesuformuotas, turi būti gautas valstybinės žemės patikėtinio sutikimas. Taip pat buvo panaikintas rezervinio vietos projektų sąrašo galiojimo laiko terminas numatant, kad jį nustato VPS vykdytoja.

2.1.2 Stebėsenos komiteto veiksmų analizė

Programos įgyvendinimo stebėsenos komiteto funkcijos ir pareigos yra apibrėžtos Europos parlamento ir Tarybos reglamentuose (ES) Nr. 1303/2013 ir Nr. 1305/2013, Europos Komisijos deleguotame reglamente (ES) Nr. 240/2014 dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso ir taip pat Programos administravimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507.

Svarbiausia Stebėsenos komiteto funkcija – tikrinti Programos pažangą, veiklos rezultatus ir įgyvendinimo veiksmingumą. Stebėsenos komitetas nagrinėja visus klausimus, turinčius poveikį

Programos įgyvendinimui, taip pat mažiausiai vieną kartą per metus komitetas apžvelgia įgyvendinimo pažangą siekiant Programos tikslų, prieš pateikiant Europos Komisijai tvirtina metines Programos įgyvendinimo ataskaitas, įvertina Programos ir jos vertinimo plano įgyvendinimo pažangą.

2024 metais surengti du Stebėsenos komiteto posėdžiai:

1. 2024 m. vasario 20 d. vykusio posėdžio metu buvo svarstyti klausimai ir priimti sprendimai, dėl KPP finansavimo plano keitimo ir dėl sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai reglamento pakeitimo. KPP finansavimo plano keitimams buvo pritarta, o detaliau jie aptarti 2.1.1.1 poskyryje. Atsižvelgiant į tai, kad 2023 m. gruodžio 31 d. nustojo galioti 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, o nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 2023/2831 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, buvo būtina atlikti KPP keitimus. Vienas iš svarbiausių pakeitimų – padidinama *de minimis* pagalbos suma – ji kiekvienoje valstybėje narėje neviršija 300 000 Eur per bet kurį trejų metų laikotarpį (anksčiau buvo 200 000 Eur).
2. 2024 m. birželio 17 d. posėdžio metu buvo pristatyta ir patvirtinta KPP įgyvendinimo 2014–2023 m. ataskaita. Taip pat buvo pritarta 16.4 veiklos srities „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“ supaprastintos tvarkos atrankos kriterijų keitimui, kuris buvo inicijuotas siekiant paskatinti trumpųjų tiekimo grandinių kūrimąsi per 2024 m. rugsėjo mėn. kvietimą teikti paraiškas. Buvo atsisakyta atrankos kriterijaus „Projektas įgyvendinamas be tarpininkų“ už kurį suteikiami 5 balai, o kriterijaus „Projekto grandinės dalyviai yra žemės ūkio kooperatyvas arba tokio kooperatyvo narys“ svoris padidintas iki 10 balų.

Visi stebėsenos komiteto protokolai yra patalpinti ŽŪM svetainėje: <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1>

2.2 PROGRAMOS KOKYBĖS IR EFEKTYVUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS

2014–2024 m. įgyvendinant Programą buvo taikomas supaprastintų išlaidų apmokėjimas. Išmokėtų lėšų suma, kuriai buvo pritaikytas šis būdas, siekė beveik 1 271 mln. Eur, t. y. beveik 45 % visos Programos įgyvendinimui skirtos paramos. Lyginant su 2023 m., ši suma išaugo beveik 48,5 mln. Eur.

64 lentelė. Supaprastintas išlaidų apmokėjimas 2014–2024 m.

Supaprastintas išlaidų apmokėjimas (SIA) ⁴⁶			
	Pagal Programą skirta suma, iš viso [EŽŪFKP], Eur	Lėšų dalis, kurioms planuojama taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimo būdą 2014–2024 m., Eur	Išmokėtų lėšų dalis, kurioms pritaikytas supaprastintas išlaidų apmokėjimo būdas 2014–2024 m. (kumuliatyvūs duomenys) [EŽŪFKP], Eur
Iš viso	2 846 568 771,5 [2 097 769 297,0]	[bus apskaičiuota automatiškai SFC pagal Programos duomenis]	1 270 780 815,9 [925 972 665,98]

60 lentelėje pateikti duomenys apie investicinių priemonių paraiškas ir mokėjimo prašymus bei plotinių priemonių paraiškas. 2024 m. ir toliau augo elektroniniu būdu valdomų paraiškų apimtys. 2014–2024 m. elektroniniu būdu buvo pateikta 32 259 paraiškos investicinėms priemonėms, o paraiškose prašomos paramos suma siekė kiek daugiau nei 820,2 mln. Eur. Iki 2024 m. pabaigos elektroniniu būdu

⁴⁶ Pagal CPR straipsnį 67(5), supaprastinta sąnaudų apskaita yra skirta vieneto įkainių normomis grindžiamoms išmokoms, fiksuoto dydžio išmokoms, vienkartinėms išmokoms ir kitoms specifinėms pagal nurodyto straipsnio e dalį išmokoms, pavyzdžiui, verslo pradžia skirtai vienkartinėi išmokai, augintojų organizacijoms skirtoms fiksuoto dydžio išmokoms ir kitoms su plotu bei su gyvuliais susijusioms vieneto įkainių normomis grindžiamoms išmokoms.

pateiktų paraiškų pagal investicines priemones skaičius išaugo 10 %, lyginant su praeitais metais, o jose prašomos paramos suma – 24 %⁴⁷ Elektroniniu būdu buvo užpildyta 46 826 investicinių priemonių mokėjimo prašymai (8 % daugiau lyginant su praėjusiais metais), o juose prašoma 975,5 mln. Eur ir lyginant su praeitais metais apimtys išaugo 23 %.⁴⁸ Nagrinėjant plotinių priemonių paraiškas, pastebėtina, kad jų skaičius 2014–2024 m. siekė 758 442 paraiškas, o jose prašomos paramos suma sudarė kiek daugiau nei 1 mlrd. Eur. Lyginant su 2014–2023 m., paraiškų apimtys išaugo 1 %.⁴⁹

65 lentelė. Elektroninis paraiškų valdymas 2014–2024 m.

Elektroninis paraiškų valdymas		
Investicinės priemonės		
	Skaičius	Prašomos lėšos [EŽŪFKP lėšų dalis], Eur
Paraiškos	32 259	820 232 212 [667 941 685]
Mokėjimų prašymai	46 826	975 536 027 [816 303 941]
Plotinės priemonės		
Paraiškos	758 442	1 060 214 710 [774 194 502]

Remiantis NMA pateiktais duomenimis, vidutinis laikotarpis, per kurį paramos gavėjams atliekami mokėjimai, yra trumpesnis nei maksimaliai nustatytas ir siekė 27,69 dienos. Lyginant su praeitais metais vidutinis išmokėjimo laikotarpis šiek tiek pailgėjo (nuo 25,54 iki 27,69).

66 lentelė. Vidutiniai paramos gavimo terminai 2024 m.

Vidutiniai terminai, per kuriuos paramos gavėjai gauna mokėjimus	
[Dienos] Jei taikoma, VN terminas, per kurį paramos gavėjams turi būti atlikti mokėjimai	[Dienos] Vidutinis laikotarpis, per kurį paramos gavėjams atliekami mokėjimai
30	27,69

⁴⁷ 2014–2023 m. elektroniniu būdu buvo pateikta 29 320 paraiškų investicinėms priemonėms, o paraiškose prašomos paramos suma siekė 662 mln. Eur.

⁴⁸ 2014–2023 m. elektroniniu būdu buvo pateikta 43 178 mokėjimo prašymai investicinėms priemonėms, o juose prašomos paramos suma siekė 789,9 mln. Eur.

⁴⁹ 2014–2023 m. elektroniniu būdu buvo pateikta 748 407 paraiškų pagal plotines priemones, o jose prašomos paramos suma sudarė beveik 1 049,3 mln. Eur

3 VEIKSMAI, KURIŲ IMTASI VYKDANT TECHNINĖS PAGALBOS IR PROGRAMOS VIEŠINIMO REIKALAVIMUS

Siekiant užtikrinti veiksmingą ir efektyvų Programos rengimą, valdymą, įgyvendinimą, stebėseną, vertinimą, skundų nagrinėjimą, plačiosios visuomenės, įskaitant galimų ir esamų paramos gavėjų informavimą ir viešinimą apie Programos finansavimą, vaidmenį, strateginius sprendimus, paramos administravimo tvarką, geruosius pavyzdžius, pasiekimus žemės ūkyje, miškų ūkyje ir kaimo plėtroje bei paramos administravimo, jos panaudojimo skaidrumą ir viešumą, įgyvendinama Programos priemonė „Techninė pagalba“. Taip sudaromos sąlygos kokybiškiau įgyvendinti Programą bei stiprinti pastarosios poveikį Lietuvoje. 2014–2025 m. Techninei pagalbai skirtos paramos lėšos siekia kiek daugiau nei 98,1 mln. Eur. 2024 m. Techninei pagalbai buvo papildomai skirta 3,9 mln. Eur.

Parama Techninei pagalbai teikiama, įgyvendinant tris veiklos sritis: 1) Programos įgyvendinimas; 2) Programos informavimas ir viešinimas; 3) Lietuvos kaimo tinklas (toliau – Tinklas arba LKT).

2014–2024 m. buvo įgyvendinami 146 projektai, iš kurių 6 projektai yra tęstiniai. Pagal pirmąją veiklos sritį įgyvendinami 3 tęstiniai projektai (visų trijų galimų paramos gavėjų – ŽŪM, NMA ir ŽŪDC). Pagal antrąją veiklos sritį įgyvendinami 2 tęstiniai projektai (abiejų galimų paramos gavėjų – ŽŪM ir NMA). Pagal trečiąją veiklos sritį 1 tęstinį projektą įgyvendina Lietuvos kaimo tinklo sekretoriatas. 140 likusių projektų įgyvendinami LKT narių. Visiems šiems projektams 2014–2024 m. išmokėta 97,5 mln. Eur (tai sudarė 99 % visų 2014–2025 m. laikotarpiu Techninei pagalbai numatytų lėšų), o išmokėta ir EK deklaruota beveik 77,6 mln. Eur (79 % visų 2014–2025 m. laikotarpiu Techninei pagalbai numatytų lėšų).

3.1.1 Programos įgyvendinimas

Finansinis įgyvendinimas. Pirmajai veiklos sričiai skirtas finansavimas siekia beveik 83,4 mln. Eur. Siekdamas užtikrinti efektyvų Programos valdymą, įgyvendinimą ir priežiūrą, ŽŪM, NMA ir ŽŪDC įgyvendina po vieną projektą. ŽŪM ir NMA projektai pradėti įgyvendinti 2014 m. pabaigoje, o ŽŪDC projektas – nuo 2015 m. Minėtieji projektai yra tęstiniai. Pažymėtina, kad 2014–2024 m. pagal pirmąją veiklos sritį buvo išmokėta 83,2 mln. Eur, o tai sudarė 99 % pirmajai veiklos sričiai skirtos paramos sumos, EK deklaruota kiek daugiau nei 65 mln. Eur paramos (78 % pirmajai veiklos sričiai skirtos paramos sumos).

Įgyvendinami projektai. Nuo 2014 m. ŽŪM įgyvendina projektą „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos valdymas, priežiūra ir kontrolė“. Projekto tikslas – užtikrinti tinkamą ŽŪM, kaip vadovaujančiai institucijai, pavestų funkcijų, t. y., Programos valdymas, stebėseną, vertinimas, kontrolė bei auditas, vykdymą. Kaip ir ankstesniais metais, įgyvendinant šį projektą 2024 m. ŽŪM, kaip Programos vadovaujančiajai institucijai priskirtų funkcijų vykdymui buvo samdomi valstybės tarnautojai ir darbuotojai (dirbę pagal darbo sutartis), kurie visą arba dalį darbo laiko skyrė darbui, susijusiam su Programos ir SP kaimo plėtros priemonių įgyvendinimu. Iš šio projekto lėšų apmokėtos darbuotojų, kurių visas ar dalis darbo laiko buvo skirtas funkcijoms, susijusioms su Programos ir Strateginio plano kaimo plėtros priemonių įgyvendinimu, išlaikymo išlaidos. Atkreiptinas dėmesys, kad 2024 m. Programos lėšomis darbuotojų išlaikymo išlaidos buvo apmokamos tik sausio – vasario mėn.

NMA nuo 2014 m. įgyvendina projektą „Programos įgyvendinimas“. Projekto tikslas – efektyviai, kokybiškai ir skaidriai administruoti Programos priemones, vykdant NMA priskirtas funkcijas. 2024 m. įgyvendinant projektą, NMA, kaip Programos Mokėjimo agentūrai, priskirtų funkcijų vykdymui buvo samdomi valstybės tarnautojai ir darbuotojai (dirbę pagal darbo sutartis), kurie skirdami visą arba dalį darbo laiko vertino pagal įgyvendinamas Programos priemones pateiktas paraiškas paramai gauti, mokėjimo prašymus, atliko įvairias patikras, administravo paramos lėšas bei jų išmokėjimą. Siekiant užtikrinti tinkamą paramos administravimą, NMA darbuotojai dalyvavo įvairiuose mokymuose.

ŽŪDC projektą „Techninė pagalba 2014–2020 m. (Programos įgyvendinimas)“ įgyvendina nuo 2015 m. Projekto tikslas – užtikrinti techninę pagalbą Programos įgyvendinimui. Iš pirmos veiklos srities lėšų 2024 m. buvo užtikrinamas sklandus paraiškų priėmimo informacinės sistemos ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro administravimas, žemės ūkio valdos ekonominio dydžio, išreiškiamo ekonominio dydžio vienetais, apskaičiavimas ar perskaičiavimas bei produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimas ar perskaičiavimas. Šių funkcijų atlikimui buvo samdomi darbuotojai, kurių dalis darbo laiko buvo skiriama funkcijoms, susijusioms su Programos įgyvendinimu atlikti.

Rodiklių pasiekimo lygis. 2024 m. bendras ŽŪM, NMA ir ŽŪDC darbuotojų, prisidedančių prie Programos administravimo, skaičius (sąlyginu darbo vienetu (toliau – SDV)) siekė 412. Lyginant su 2023 m., darbuotojų, prisidedančių prie Programos administravimo, skaičius padidėjo 18 SDV (ŽŪM SDV skaičius šiek tiek padidėjo, NMA taip pat padidėjo, o ŽŪDC šiek tiek sumažėjo). 2024 m. šio rodiklio siektina reikšmė buvo pasiekta ir viršyta. 2024 m. taip pat pasiekta ir viršyta rodiklio „Apmokytų darbuotojų (administruojančių Programą) skaičius per metus“ siektina reikšmė. Per 2024 m. daugiausiai patikrų vietoje suorganizavo NMA – 7 918 (5,2 tūkst. mažiau nei 2023 m.), o ŽŪDC suorganizavo 3 033 (4,5 tūkst. mažiau nei 2023 m.). 2024 m. buvo atlikti 2 tyrimai, iš viso 2014–2024 m. buvo atliktos 42 studijos, tyrimai bei kiti vertinimai ir pasiekta 84 % siektinos reikšmės. 2024 m. buvo suorganizuotas 1 auditas, iš viso 2014–2024 m. buvo atlikta 116 auditų ir daugiau nei dvigubai viršytas siektinas tikslas.

Apibendrinus galima pastebėti, jog 3 iš 5 Programos įgyvendinimo veikloms vertinti skirtų rodiklių siekiamos reikšmės buvo viršytos. Mažiausias pasiekimo lygis stebimas pagal rodiklį matuojantį metinį patikrų vietoje skaičių. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad pastaraisiais metais stengiamasi mažinti patikrų vietoje skaičių į pagalbą pasitelkiant ALNSIS, bepilotes skraidyklas ir „NMA Agro“ programėlę, taip pat siekiama išvengti besidubliuojančių patikrų.⁵⁰ Stebint rodiklio, susijusio su atliktomis studijomis, tyrimais ir vertinimais, kitimo tendenciją, yra rizika, kad siektina šio rodiklio reikšmė nebus pasiekta pilna apimtimi, tačiau tikėtina, kad pasiekimo procentas bus gana aukštas. Rodiklis nebus pasiektas pilna apimtimi, nes dalis aktualių tyrimų buvo atlikti pasitelkiant konsultavimo sutartis, kurie nepatenka į šį rodiklį.

67 lentelė. Veiklos srities „Programos įgyvendinimas“ rodiklių pasiekimas

Veiklos rodikliai	2024 m.			2014–2024 m.			Siekta reikšmė	Įgyvendinimo lygis, %
	ŽŪM	NMA	ŽŪDC	ŽŪM	NMA	ŽŪDC		
Programą administruojančių darbuotojų skaičius per metus (SDV)	45,82*	353*	13,17*	-	-	-	370	111%
Apmokytų darbuotojų (administruojančių Programą) skaičius per metus (vnt.)	1	460	-	-	-	-	185	249%
Suorganizuotų patikrų vietoje skaičius per metus (vnt.)	0	7 918	3 033	-	-	-	35 000	31%
Studijų, tyrimų, vertinimų skaičius (vnt.)	1	1	-	34	8	-	50	84%
Suorganizuotų auditų skaičius (vnt.)	0	1	-	44	72	-	50	232%

* Į programą administruojančių darbuotojų skaičių yra įtraukiami darbuotojai, kurių darbo laikas, skiriamas darbui su KPP 2014–2020 m. programa yra 50 % ir daugiau. Tačiau šiame vertinime rodiklis yra apskaičiuojamas SDV, kas indikuoja mažesnę darbuotojų skaičių.

3.1.2 Programos informavimas ir viešinimas

Programos informavimo ir viešinimo veikla vykdoma vadovaujantis Programos viešinimo strategija, už strategijos įgyvendinimą atsakinga ŽŪM, kuri Programos informavimui ir viešinimui pasitelkia NMA ir LKT. Komunikacijos veiklas pastarasis vykdo remdamasis komunikacijos planu, kuris yra sudėtinė LKT

⁵⁰NMA 2023 m. veiklos ataskaita: <https://nma.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/3/Nz6H9052GXU.pdf>; ŽŪDC 2023 m. veiklos ataskaita: <https://zudc.lt/wp-content/uploads/2024/04/2023-m.-ZUDC-veiklos-ataskaita-isoriniam-puslapiui-1.pdf>; NMA 2024 m. veiklos ataskaita: <https://nma.lrv.lt/lt/naujienos/kvieciame-susipazinti-su-2024-m-nma-veiklos-ataskaita/>

veiksmų programos dalis. Tinklas taip pat papildė ŽŪM vykdomas informavimo ir viešinimo veiklas, numatytas Programos viešinimo strategijoje. Aktyvesnis LKT vaidmuo viešinant Programą yra viena iš svarbesnių 2014–2020 m. naujovių.

Programos viešinimo ir informavimo veiklomis siekiama skleisti informaciją apie kaimo plėtros procesus, paramos galimybes žemės ūkiui, miškų ūkiui ir kaimo plėtrai, kuo plačiau pristatant kaimo plėtros politikos strateginius sprendimus, paramos administravimo tvarką bei geruosius pavyzdžius. Taip pat siekiama informuoti plačiąją visuomenę apie Programos, finansuojamos EŽŪFKP ir nacionalinio biudžeto lėšomis, vaidmenį bei pasiekimus žemės ūkyje, miškų ūkyje ir kaimo plėtroje. Be to, įvairiomis viešinimo priemonėmis norima užtikrinti paramos administravimo veiklos ir jos panaudojimo skaidrumą.

Finansinis įgyvendinimas. Šiai veiklos sričiai skirtas finansavimas siekia kiek daugiau nei 10,1 mln. Eur. ŽŪM ir NMA, siekdamos užtikrinti efektyvų Programos viešinimą ir visuomenės informavimą apie paramą kaimo plėtrai ir jos teikiamas galimybes, administruojamų priemonių tikslus, turinį, tvarką, įgyvendinimo eigą bei pasiekimus, įgyvendino po vieną projektą. Pažymėtina, jog 2014–2024 m. pagal antrąją veiklos sritį buvo išmokėta beveik 10 mln. Eur (o tai sudarė 99 % antrajai veiklos sričiai skirtos paramos sumos), EK deklaruota beveik 8,8 mln. Eur paramos lėšų (87 % antrajai veiklos sričiai skirtos paramos sumos).

Įgyvendinami projektai. Nuo 2015 m. ŽŪM įgyvendina projektą „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos informavimas ir viešinimas“. Projekto tikslas – pasitelkiant įvairius informavimo veiksmus, efektyviai skelbti informaciją apie kaimo plėtros procesus, paramos galimybes žemės ūkiui, miškų ūkiui ir kaimo plėtrai bei informuoti visuomenę apie Programos vaidmenį ir pasiekimus žemės ūkyje, miškų ūkyje ir kaimo plėtroje. 2024 m. iš projekto lėšų buvo apmokėtas tik dalyvavimas parodoje „Žalioji savaitė“, o viešinimo veiksmai buvo vykdomi pasitelkiant naujo projekto pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano techninės paramos veiklos sritį „Strateginio plano viešinimas, informacijos sklaida“ lėšas.

NMA nuo 2015 m. įgyvendina projektą „Programos viešinimas ir informavimas“. Projekto tikslas – objektyvios, tikslios informacijos sklaidimas apie EŽŪFKP paramą kaimo plėtrai tikslinėms auditorijoms. 2024 m. NMA dalyvavo trijose parodose žemės ūkio tematika, taip pat vykdė susitikimus su socialiniais partneriais, viešino priemones internetinėje svetainėje ir Youtube paskyroje. Detaliau ŽŪM ir NMA viešinimo veiksmai aprašyti ataskaitos 3.1.2.1. poskyryje.

Rodiklių pasiekimo lygis. Per 2024 m. panaudojant techninės pagalbos lėšas NMA dalyvavo trijose parodose žemės ūkio tematika. Kiti 54 renginiai / susitikimai buvo įgyvendinti be techninės pagalbos lėšų. Tai 10 susitikimų su savivaldybių žemės ūkio skyrių (SŽŪS) atstovais, 24 susitikimai su socialiniais partneriais, 18 susitikimų su instituciniais partneriais, 2 tiesioginės transliacijos. Kadangi daugelio susitikimų dalyvių skaičius nebuvo fiksuotas, todėl galima įvertinti tik 2 tiesioginių transliacijų peržiūrų skaičių, kuris siekė 1 448 asmenis. Per visą 2014–2024 m. laikotarpį buvo suorganizuoti 627 renginiai – planuotas tikslas pasiektas ir viršytas. Taip pat pasiektas ir viršytas renginių dalyvių skaičiaus tikslas. Paskutiniaisiais metais stipriai išaugo organizuotų mokymų ir kitų renginių bei jų dalyvių skaičius, nes didelė dalis renginių vyko elektroninėje erdvėje, todėl jų organizavimui nepatirta išlaidų (arba jų patirta reikšmingai mažiau), o tokie renginiai sulaukė didesnio dalyvių skaičiaus.

Techninės pagalbos lėšomis 2024 m. viešinimas televizijoje, radijuje ir spaudoje nevyko.

68 lentelė. Veiklos srities „Programos informavimas ir viešinimas“ rodiklių pasiekimas

Veiklos rodikliai	2024 m.		2014–2024 m.		Siektina reikšmė	Įgyvendinimo lygis, %
	ŽŪM	NMA	ŽŪM	NMA		
Organizuotų seminarų, konferencijų, mokymų, kitų viešinimo ir informavimo renginių skaičius (vnt.)	0	54 ⁵¹	353	274	500	125%
Organizuotuose seminaruose, konferencijose, mokymuose, kituose viešinimo ir informavimo renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius (vnt.)	0	1 448	10 277	38 355	25 000	194%
Publikuojamos informacijos apie Programą kiekis (cm ²)	0	0	2 666 014,11	838 079,46	1 775 000	197%
Programos viešinimo per radiją, televiziją trukmė (min.)	0	0	7 250,4	7 620,76	14 200	105%

Apibendrinant, visų keturių Programos viešinimo rodiklių siekiama reikšmė jau viršyta. Vertėtų pastebėti, jog šie 4 veiklos rodikliai neatspindi platesnės Programos viešinimo perspektyvos, tad norint įvertinti visapusišką informavimo apie Europos Sąjungos paramos programų įgyvendinimą į metinius 2023–2027 m. laikotarpio komunikacijos planus būtų prasminga įtraukti daugiau viešinimo veiksmus atspindinčių rodiklių, pavyzdžiui, unikalių lankytojų NMA ir ŽŪM internetinėse svetainėse skaičius, socialinių tinklų rodikliai (pasidalinimai, paskyrų sekėjų skaičius, video peržiūrų skaičius, vartotojų paliktų teigiamų / neigiamų atsiliepimų santykis, publikuotų pranešimų skaičius).

3.1.2.1 Veiksmai, kurių imtasi siekiant užtikrinti programos viešinimą

Vienas iš pagrindinių paramą gaunančių, ar dėl jos ketinančių kreiptis asmenų informacijos šaltinių – internetinė svetainė www.nma.lrv.lt – čia 2024 m. paskelbti 194 pranešimai, susiję su Programos įgyvendinimu. Dar vienas Programos informacijos šaltinis ŽŪM administruojama internetinė svetainė www.zum.lrv.lt. Šioje svetainėje skelbiama informacija apie Programą, jos priemones, organizuojamus kvietimus, administravimą, stebėseną ir vertinimą. 2024 m. nuolat buvo atnaujinama informacija apie Programos pakeitimus, aktualijas bei kitus einamojo laikotarpio įvykius.

Informacijos apie paramos teikimo sąlygas, pareiškėjams keliamus reikalavimus sklaida vyko ir specializuotuose žemės ūkio paskirties naujienų portaluose. NMA užsakymu juose buvo publikuoti 8 straipsniai. 2024 m. žiniasklaidoje Programos viešinimas sumažėjo, tačiau tai paaiškinama tuo, kad Programos įgyvendinimas artėja į pabaigą, kvietimai buvo paskelbti tik nedidelei daliai priemonių, todėl didesnis dėmesys buvo skirtas 2023–2027 m. Strateginio plano viešinimui. Programos viešinimas vyko pasitelkiant ne tik projekto pagal Programos priemonės „Techninė pagalba“ lėšas, bet ir projekto pagal Strateginio plano techninę paramą lėšas.

2024 m. buvo suorganizuotos 2 tiesioginės transliacijos – jose NMA atstovai pristatė reikalavimus pareiškėjams, planuojantiems pasinaudoti KPP paramos priemonėmis. 2024 m. pavasarį suorganizuota nuotolinė tradicinė konferencija „Tiesioginių išmokų bei Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano su plotu ir gyvuliais susijusių priemonių aktualijos“, kurioje dalyvavo daugiau kaip 500 NMA socialinių partnerių, savivaldybių žemės ūkio skyrių bei seniūnijų specialistų. Nors konferencijoje pagrindinis dėmesys buvo skirtas Strateginio plano priemonių pristatymui ir viešinimui, tačiau kartu buvo aptartos ir Programos plotinės priemonės, pagal kurias 2024 m. dar buvo vykdomi kvietimai teikti paraiškas.

Siekiant pagelbėti ūkininkams, parengtas informacinis leidinys, skirtas tiesioginių išmokų bei su plotu susijusių priemonių 2024 m. aktualijoms. Leidinys platinamas ūkininkams per savivaldybių žemės ūkio

⁵¹ 2024 m. NMA dalyvavo trijose parodos žemės ūkio tematika, tačiau jų neorganizavo, todėl parodos į rodiklį nėra įtraukiamos. Kitos 54 veiklos buvo įgyvendintos be techninės pagalbos lėšų, tai 10 susitikimų su SŽŪS, 24 susitikimai su socialiniais partneriais, 18 susitikimų su instituciniais partneriais, 2 tiesioginės transliacijos.

padalinius ir seniūnijas. Nors leidinyje daugiausiai dėmesio skirta Strateginio plano priemonėms, tačiau taip pat pateikta informacija apie KPP priemones (pavyzdžiui, KPP plotinių priemonių ūkio darbų kalendorius).⁵²

2024 m. NMA taip pat organizavo apskritųjų stalų diskusijas su socialiniais ir instituciniais partneriais. Per šiuos metus įvyko 24 susitikimai su socialiniais, 18 susitikimų su instituciniais partneriais bei 10 susitikimų su savivaldos atstovais. Aptartos įvairių sektorių, skirtingų veiklos sričių 2024 metų paramos aktualijos, diskutuota įvairiais klausimais, sudaryti veiksmų planai konkreitiems partnerių siūlymams išanalizuoti ir įgyvendinti.

Panaudojant techninės pagalbos lėšas 2024 m. NMA dalyvavo trijose žemės ūkio tematikos parodose – „Ką pasėsi...“, „Agrovizija“, „Gyvulininkystė“. Parodų dalyviai buvo kviečiami aplankyti NMA standą ir sužinoti naudingos informacijos apie paramą žemės ūkiui ir kaimo plėtrai bei užduoti aktualius klausimus. ŽŪM dalyvavo ir parengė ekspoziciją parodoje „Žalioji savaitė“⁵³. Tarptautinė paroda Vokietijoje „Žalioji savaitė“ („Grüne Woche“) 2024 m. vyko sausio 19–28 dienomis. Tai pasaulyje labiausiai koncentruota žemės ūkio, sodininkystės ir maisto produktų pasiūla. Visose nacionalinėse šalių ekspozicijose stengiamasi akcentuoti savo šalies ir jos produktų bei patiekalų išskirtinumą, o tai renginį daro itin patrauklų.⁵⁴

Programos viešinimui pasitelkiami ir socialiniai tinklai. „Facebook“ socialiniame tinkle ŽŪM ir NMA paskyrose nuolat skelbiama aktualiusia informacija apie paramą ir vykdomas veiklas. ŽŪM „Facebook“ puslapio sekėjų skaičius 2024 m. pabaigoje buvo kiek daugiau nei 12,5 tūkst. sekėjų, NMA „Facebook“ sekėjų skaičius 2024 m. pabaigoje buvo daugiau kaip 22 tūkst. Siužetai ir informacija (vaizdo instrukcijos ir pan.) apie paramą skelbiami NMA ir ŽŪM paskyrose „YouTube“. 2024 m. NMA „YouTube“ paskyroje paskelbta 18 vaizdo ir audio siužetų⁵⁵ apie KPP paramą, publikuoti robotų atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus, skelbiamos įvairios vaizdo instrukcijos, tęsiama rubrika „NMA radijas“, kuri kviečia klausytojus bet kuriuo metu jiems patogioje vietoje klausytis aktualią informaciją apie reikalavimus bei išsipareigojimus, paramos administravimo naujoves.

3.1.3 Lietuvos kaimo tinklas

3.1.3.1 Veiksmai, kurių imtasi kuriant nacionalinį kaimo tinklą (valdymo struktūra ir tinklo palaikymo skyrius)

Remiantis Programos nuostatomis, 2014–2022 m. laikotarpiu įgyvendinant ES Reglamento Nr. 1305/2013 54 straipsnį, Lietuvoje yra naudojama 2007–2013 m. finansiniu laikotarpiu sukurta Tinklo organizacinė struktūra, tęsiama Tinklo veikla, kaimo plėtros dalyvių ir kitų viešųjų juridinių asmenų narystė jame. Tinklo valdymo struktūrą sudaro: Tinklo nariai, Tinklo darbo grupės ir Sekretoriatas⁵⁶. 2023 m. lapkričio 21 d. buvo patvirtinta Lietuvos kaimo tinklo 2023–2027 m. veiksmų programa, kurioje kiek pakeista Tinklo organizacinė struktūra. Ją sudaro: Tinklo nariai, Tinklo sekretoriatas ir Tinklo patariamoji taryba⁵⁷. Šios veiksmų programos įgyvendinimas finansuojamas Strateginio plano lėšomis.

⁵² NMA laikraštis: chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://zum.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/4/UzlK1uXMPUE.pdf, informacija, susijusi su KPP pateikta 14-21 psl.

⁵³ ŽŪM iš Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Techninė pagalba“ lėšų 2024 m. buvo apmokėtas tik dalyvavimas parodoje „Žalioji savaitė“, o viešinimo veiksmai buvo vykdomi pasitelkiant naujo projekto pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano techninės paramos veiklos sritį „Strateginio plano viešinimas, informacijos sklaida“ lėšas.

⁵⁴ ŽŪM naujienos, <https://zum.lrv.lt/lt/naujienos/tarptautineje-parodoje-zalioji-savaite-2024-susitinka-tradicijos-ir-ateitis/>

⁵⁵ Iš viso NMA Youtube paskyroje buvo paskelbta apie 90 vaizdo įrašų, tačiau iš jų su KPP parama susiję 18 vaizdo įrašų.

⁵⁶ Iki 2022 m. į Tinklo valdymo struktūrą įėjo LKT veiklos koordinavimo grupė, tačiau 2022 m. kovo 25 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-220 LKT veiklos koordinavimo grupė buvo panaikinta.

⁵⁷ Lietuvos kaimo tinklo 2023–2027 metų veiksmų programa: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/f490b22388ac11ee9ee3e4a7f62b7a26?ifwid=fhhu5mmk9>

Tinklo nariai. Narystė Tinkle yra atvira, savanoriška ir neatlygintina, grindžiama horizontaliu ir vertikaliu bendradarbiavimu, narių lygybe, jų reprezentatyviu atstovavimu. 2025 m. kovo mėn. duomenimis, LKT vienija 300 narių.

Tinklo darbo grupės. Tinklo narių darbas vyksta teminėse darbo grupėse. Tinklo darbo grupės gali būti nuolatinės ir laikinosios. 2024 m. Tinkle veikė šios nuolatinės darbo grupės⁵⁸:

- 1) Narystės Lietuvos kaimo tinkle nagrinėjimo darbo grupė;
- 2) Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos ir Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano projektų gerųjų pavyzdžių atrankos darbo grupė (toliau – Projektų gerųjų pavyzdžių atrankos darbo grupė).

2024 m. vyko 2 Projektų gerųjų pavyzdžių atrankos darbo grupės posėdžiai (rugpjūčio 30 d. ir rugsėjo 9 d.). Projektų gerųjų pavyzdžių atrankos darbo grupės posėdžiuose dalyvavo ŽŪM ir NMA atstovai, kurie, susipažinę su visais pateiktais projektais ir vadovaudamiesi nominacijų kriterijais, išrinko verčiausius ir, jų nuomone, labiausiai nusipelnčius projektus. Projektų gerųjų pavyzdžių atrankos darbo grupės posėdžių metu iš 50 konkursui pateiktų gerųjų pavyzdžių projektų buvo atrinkta 15 projektų (po tris projektus kiekvienoje iš penkių kategorijų), kurių vykdytojai lapkričio 28 d. buvo apdovanoti Lietuvos kaimo tinklo sekretoriato organizuotame renginyje – „Ateities kaimo kūrėjų apdovanojimai 2024“ (AKKA 2024).

Tinklo sekretoriatas. Tinklo sekretoriatas yra atsakingas už Tinklo veiksmų programos ir periodinių veiksmų planų rengimo ir įgyvendinimo koordinavimą, taip pat dalyvauja ir koordinuoja viešinimo veiklas, įskaitant ir viešinimą Tinklo internetinėje svetainėje. Tinklo sekretoriato funkcijas vykdo Vadovaujančios institucijos – Žemės ūkio ministerijos – Europos Sąjungos reikalų ir paramos politikos departamento Europos Sąjungos paramos programų stebėsenos ir vertinimo skyriaus paskirti konkretūs darbuotojai, atliekantys šią, padaliniui priskirtą, funkciją.

3.1.3.2 Veiksmai, kurių imtasi įgyvendinant nacionalinio kaimo tinklo veiksmų planą ir dabartinė situacija

Lietuvos kaimo tinklo 2016–2020 m. veiksmų programa buvo patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. 3D-696. 2022 m. kovo 2 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-145 buvo atliktas programos pakeitimas, kuriuo pakeistos nuostatos, susijusios su tinklo nariais, panaikinta LKT veiklos koordinavimo grupė ir jos funkcijomis, partnerystės principo įgyvendinimu, Tinklo grupės sukūrimu ir kt.

Lietuvos kaimo tinklo 2016–2020 m. veiksmų programoje išskirtos devynios Tinklo veiklos:

- 1) Komunikacija apie kaimo plėtrą;
- 2) Projektų pavyzdžių pagal Programos prioritetus rinkimas;
- 3) VVG mokymas ir bendradarbiavimo tinkle organizavimas bei techninė pagalba teritoriniam ir tarptautiniam VVG bendradarbiavimui;
- 4) Informacijos apie kaimo plėtros procesus keitimosi ir sklaidos organizavimas;
- 5) Keitimasis Programos stebėsenos ir vertinimo rezultatais ir jų sklaida;
- 6) Parama inovacijoms ir EIP veiklos grupių organizavimui, informacijos apie EIP veiklą sklaidai;
- 7) Konsultantų bendradarbiavimo tinkle organizavimas;
- 8) Dalyvavimas įgyvendinant ES Baltijos jūros regiono strategijos politinę sritį „Bioekonomika“;
- 9) Dalyvavimas Europos kaimo plėtros tinklo (toliau – EKPT) ir kitų ES šalių nacionalinių kaimo tinklų veikloje.

⁵⁸ Šios trys nuolatinės darbo grupės nurodytos LKT 2016-2020 m veiksmų programoje, 2023 m. lapkričio 21 d. patvirtintoje LKT 2023-2027 m. veiksmų programoje numatytos dvi nuolatinės darbo grupės: 1. Narystės Lietuvos kaimo tinkle klausimų nagrinėjimo darbo grupė ir 2. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos gerųjų projektų pavyzdžių atrankos darbo grupė.

Veiksmų programai įgyvendinti skirta 4,63 mln. Eur.

Lietuvos kaimo tinklo 2024 m. veiksmų planas buvo patvirtintas 2024 m. balandžio 10 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu Nr.3D-285. Jame numatytos konkrečios įgyvendinimo priemonės 3 iš 9 Veiksmų programoje įtvirtintų veiklų:

- 1) Komunikacija apie kaimo plėtrą;
- 2) Projektų pavyzdžių pagal Programos prioritetus rinkimas;
- 3) Parama inovacijoms ir EIP veiklos grupių organizavimui, informacijos apie EIP veiklą sklaidai.

2014–2024 m. pagal 20.3 veiklos sritį „Lietuvos kaimo tinklas“ patvirtinta parama siekė 4,8 mln. Eur, iš kurių kiek daugiau nei 0,7 mln. Eur patvirtinta Lietuvos kaimo tinklo sekretoriato įgyvendinamam projektui „Lietuvos kaimo tinklo veiksmų programos įgyvendinimas“, beveik 3,2 mln. Eur Lietuvos kaimo tinklo narių projektams, skirtiems renginių komunikacijos priemonėms įgyvendinti (parama iki 2024 m. pabaigos buvo patvirtinta 85 projektams) ir dar kiek daugiau nei 0,9 mln. Eur Lietuvos kaimo tinklo narių projektams, skirtiems elektroninės komunikacijos priemonėms įgyvendinti (parama iki 2024 m. pabaigos buvo patvirtinta 56 projektams). Išmokėta suma 2014–2024 m. siekė kiek daugiau nei 4,2 mln. Eur: 0,73 mln. Eur Lietuvos kaimo tinklo sekretoriato įgyvendinamam projektui, 2,63 mln. Eur 84 LKT narių įgyvendinamiems projektams, skirtiems renginių komunikacijos priemonėms įgyvendinti ir 0,89 mln. Eur 56 LKT narių įgyvendinamiems projektams, skirtiems elektroninės komunikacijos priemonėms įgyvendinti. Tačiau EK deklaruota paramos suma yra mažesnė už išmokėtą – ji pagal visą 20.3 veiklos sritį siekė 3,7 mln. Eur. Skirtumas tarp išmokėtos sumos ir EK deklaruotos sumos atsiranda dėl to, kad pagal projektus išmokami avansai nėra deklaruojami EK.

Įgyvendinant veiksmų planą 2024 m. LKT Sekretoriatas suorganizavo arba prisidėjo organizuojant 22 renginius. 18 iš jų buvo teminiai „LKT dirbtuvių“ formato renginiai. „LKT dirbtuvės“ – tai virtualių renginių ciklas, kurių metu bendrai diskusijai ir nuomonių apsikeitimui suburiami kaimo plėtros dalyviai, skatinamas efektyvesnis bendradarbiavimas ir visų suinteresuotų šalių įsitraukimas į informacijos ir žinių sklaidos procesą. 2024 m. 13 „LKT dirbtuvių“ renginių buvo skirti Strateginio plano intervencinių priemonių taisyklių ir susijusių teisės aktų projektų aptarimui, 3 – EIP veiklos grupių projektų rezultatų pristatymui, 2 – kitoms aktualioms temoms aptarti. LKT sekretoriatas taip pat organizavo dar 4 renginius:

- 1) Balandžio 24–25 d. Vilniuje suorganizuotas keturių Baltijos šalių – Latvijos, Estijos, Lenkijos ir Lietuvos ministerijų atstovų susitikimas, skirtas aptarti pagrindines problemas ir iššūkius, su kuriais susidūrė visos Baltijos valstybės, pradėjusios įgyvendinti savo Strateginius planus.
- 2) Rugsėjo 25–26 d. Birštone buvo suorganizuotas 4-asis Nacionalinių kaimo tinklų susitikimas. Susitikime dalyvavo daugiau nei 70 Nacionalinių BŽŪP tinklų atstovų, BŽŪP įgyvendinimo kontaktų centro, Europos Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato (angl. DG-AGRI) ir Europos Komisijos atstovai. Susitikimo metu buvo pristatyta nauja projektinių idėjų generavimo metodika – tinklų hakatonas.
- 3) Lapkričio 20–21 d. Birštone buvo suorganizuoti mokymai Vietos veiklos grupių (VVG) atstovams „LEADER pridėtinė vertė: kurk, atpažink, stebėk, parodyk“. Renginyje dalyvavo daugiau nei 120 dalyvių. Dviejų dienų mokymų metu dalyviai buvo supažindinti su LEADER pridėtinės vertės samprata ir vertinimo pagrindo elementais, kaip jie apibrėžti EK parengtose LEADER pridėtinės vertės vertinimo gairėse.
- 4) Lapkričio 28 d. Taujėnų dvare suorganizuoti iškilmingi, jau ketvirtus metus iš eilės organizuojami, „Ateities kaimo kūrėjų apdovanojimai 2024“. Atlikus gerųjų KPP ir Strateginio plano projektų atranką suorganizuotas renginys. Ateities kaimo kūrėjų apdovanojimuose, atsižvelgiant į skirtingas KPP ir Strateginio plano priemones, buvo išskirtos 5 nominacijos (t. y. „Pažangus ūkis“ – už inovacijų ir skaitmeninių technologijų diegimą žemės ūkio srityje; „Pažangus verslas“ – už inovacijų ir modernių technologijų diegimą ne žemės ūkio verslo srityje; „Drauge su gamta“ – už inovacijų ir modernių technologijų diegimą ne žemės ūkio verslo srityje; „Gerovės kūrėjai“ – už pažeidžiamų visuomenės grupių įtrauktį skatinančių paslaugų kūrimą ir

plėtra; „Jaunų asmenų ir (arba) moterų iniciatyvos“ – apdovanojimas už jaunų asmenų ir (arba) moterų iniciatyvumą ir jų aktyvumo skatinimą; ir paskelbti jų I-III vietų nugalėtojai. Renginys subūrė daugiau nei 120 vietos bendruomenių lyderių, inovatorių, entuziastų, kurie savo veikla kuria pokytį ir stiprina kaimo gyvenimą.

2024 m. toliau pildyta „Ateities kaimo kūrėjų apdovanojimus“ laimėjusių projektų informacinė bazė⁵⁹ ir tokiu būdu sudaryta galimybė visuomenei susipažinti su geraisiais KPP ir Strateginio plano projektų pavyzdžiais.

2024 m. buvo išleista 10 periodinių naujienlaiškių „LKT žinios“, kuriuose pristatyta LKT nariams, taip pat potencialiems nariams ir kitoms suinteresuotoms šalims aktuali informacija, teisės aktų pakeitimai, ES lygmens tinklaveikos naujienos, informacija apie LKT paramos projektams skirtus paraiškų kvietimus ir kt. LKT svetainės naujienų skiltyje bei interaktyviame kalendoriuje paskelbta informacija apie daugiau nei 100 aktualių skirtingo lygmens ES institucijų, Lietuvos ir tarptautinių organizacijų bei suinteresuotų šalių renginių ir iniciatyvų, susijusių su kaimo plėtros procesais ir žemės ūkiu. Europos BŽŪP tinklui buvo pateikta išsami statistinė informacija apie LKT 2023 m. vykdytas veiklas, dalyvavimą įvairiose Europos BŽŪP tinklo organizuotose bei pasiektus rodiklius.

LKT Sekretoriato atstovai periodiškai dalyvavo Europos sąjungos BŽŪP tinklo (angl. *EU CAP Network*) organizuotuose susitikimuose bei seminaruose bei Trečiojoje Europos BŽŪP tinklų Asamblėjoje. Susitikimuose ir seminaruose aptarti nacionaliniams BŽŪP tinklams keliami tikslai, jų veiklos sritys bei iššūkiai, su kuriais susiduria nacionaliniai BŽŪP visose ES šalyse. 2024 m. susitikimuose ir seminaruose daugiau dėmesio skirta gerajai mokymo ir konsultavimo paslaugų praktikai, mokymuisi visą gyvenimą, nacionalinių BŽŪP tinklų indėliui stiprinant ryšį tarp mokslininkų, mokymo paslaugų teikėjų bei kitų ŽŪŽIS subjektų bei LEADER metodo įgyvendinimui. Šiaurės Baltijos klasterio nacionalinių BŽŪP tinklų atstovams skirtuose mokymuose buvo sudaryta galimybė pagilinti žinias apie įvairius komunikacijos metodus bei į sprendimų priėmimą orientuoto mąstymo technikas (Kolbo mokymosi stiliai, Aiškios lyderystės bei GoMad metodai), taip pat dalyvauta atliekant individualias bei grupines praktines užduotis, susijusias su renginių (seminarų, konferencijų, dirbtuvių) planų rengimu, diskusijų moderavimu, komunikacijos tarp renginio ir/arba projekto dalyvių skatinimu pasitelkiant minėtas technikas ir metodus. Dar viename Šiaurės Baltijos klasterio nacionalinių BŽŪP tinklų atstovų susitikime pagrindinis dėmesys buvo skirtas efektyvios tinklaveikos galimybių paieškai – tinklo partnerių įsitraukimo į tinklo veiklas skatinimui bei bendradarbiavimo tarp skirtingų šalių nacionalinių BŽŪP tinklų galimybių paieškai.

LKT atstovai dalyvavo vykusioje „*Agricultural and Rural Inspiration Awards (ARIA) 2024*“ apdovanojimų ceremonijoje, kurioje buvo pasveikinti geriausi specialios ekspertų atrankos komisijos atrinkti ES finansuojami projektai, skatinantys aplinkosauginės iniciatyvas, socialinę įtrauktį, inovacijas žemės ūkyje bei tvarų vartojimą. Ypatingas dėmesys šių metų konkurse buvo skirtas jaunimo įtraukties bei lyčių lygybę skatinantiems visose ES šalyse įgyvendintiems projektams. LKT Sekretoriato atstovai dalyvavo ir *Nordic-Baltic* regione veikiančių kaimo tinklų sekretoriatų atstovų nuotoliniuose susitikimuose (2024 m. Sekretoriatas dalyvavo 10 tokių susitikimų), kurių metu pasidalinta idėjomis ir patirtimis su regione veikiančių nacionalinių kaimo tinklų sekretoriatų kolegomis.

LKT nariai įgyvendina dviejų tipų projektus: projektus, kurie skirti renginių komunikacijos priemonėms įgyvendinti ir projektus, kurie skirti elektroninės komunikacijos priemonėms įgyvendinti. Nuo 2023 m. renginių komunikacijos priemonių įgyvendinimo taisyklėse buvo integruoti du esminiai pakeitimai: 1) buvo sudaryta galimybė paramos paraiškas teikti ir paramos lėšomis komunikacijos projektus įgyvendinti ne tik nacionaliniu lygiu veikiantiems LKT nariams ir 2) buvo sudaryta galimybė potencialiems projektų vykdytojams įgyvendinti tiek renginių komunikacijos, tiek elektroninės komunikacijos priemones teikiant tik vieną paramos paraišką pagal vienas įgyvendinimo taisyklės.

---

⁵⁹ <https://www.kaimotinklas.lt/lt/gerieji-kpp-projektai/ateities-kaimo-kureju-apdovanojimai-akka-1>

2024 m. vyko paskutinis kvietimas teikti paraiškas Lietuvos kaimo tinklo narių projektams, skirtiems renginių komunikacijos priemonėms įgyvendinti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemonės „Techninė pagalba“ veiklos srities „Lietuvos kaimo tinklas“ įgyvendinimo taisykles, skirtas renginių komunikacijos priemonėms. Šio kvietimo metu buvo gauta 13 paraiškų, iš kurių buvo patvirtintos 7. Lyginant su praėjusių metų duomenimis, 2024 m. pastebimas padidėjęs numatomų įgyvendinti renginių (+18 proc.) ir ženkliai sumažėjęs (-56 proc.) įgyvendinamų elektroninės komunikacijos priemonių skaičius. Tokios dinamikos priežastys galėtų būti galutinai pasibaigęs pandeminis laikotarpis, taip pat priemonės įgyvendinimo taisyklėse numatytas apribojimas, kad pareiškėjui, kuriam jau buvo skirta parama trimis arba daugiau projektų pagal šias taisykles, didžiausia paramos suma per vieną paraiškų etapą negali viršyti 28 750 Eur, nepriklausomai nuo planuojamų įgyvendinti komunikacijos priemonių skaičiaus ir jų rūšių.

2024 m. buvo užbaigti įgyvendinti 54 (63 proc.) renginių komunikacijos priemonėms įgyvendinti ir 53 (95 proc.) elektroninėms komunikacijos priemonėms įgyvendinti skirti projektai. 2024 m. įgyvendinant LKT narių renginių ir elektroninės komunikacijos priemonės buvo suorganizuoti 566 renginiai (teminiai renginiai, renginiai „Atviras ūkis“ ir pan.), parengtos 244 publikacijos (straipsniai, elektroniniai leidiniai ir kt.) bei panaudoti 1 793 kiti įrankiai (socialinės medijos, audiovizualinė produkcija, virtualūs turai ir kt.)

4 FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO PAŽANGOS VERTINIMAS

Atsižvelgiant į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą, ex ante vertinimo (toliau – Ex-ante vertinimas) išvadas ir rekomendacijas, kurioms buvo pritarta 2020 m. rugsėjo 3 d. Programos Stebėsenos komitete, 2021 m. buvo pradėta įgyvendinti Pasidalintos rizikos paskolų priemonė (toliau – KPP finansinė priemonė), kurios tikslas – prisidedant prie Programos 4.1 veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ siekiamų tikslų, suteikti galimybę žemės ūkio veikla užsiimantiems subjektams gauti paskolų lengvatinėmis sąlygomis veiklos palaikymui ir (ar) plėtrai, įskaitant investicijas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionalinių plėtros įstaigų įstatymu ir Finansinių priemonių, įgyvendinamų Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos lėšomis, administravimo taisyklėmis, 2021 m. buvo įsteigtas fondų fondas „KPP finansinių priemonių fondas“ (toliau – KPP finansinių priemonių fondas) pasirašant trišalę finansavimo sutartį tarp Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, Nacionalinės mokėjimo agentūros ir UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondo (toliau – ŽŪPGF). Šia sutartimi KPP finansinių priemonių fondo valdytoju (toliau – Fondo valdytojas), laikantis Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 38 straipsnio 4 dalies b punkto iii papunkčio nuostatų, buvo paskirtas ŽŪPGF, kuriam buvo pavesta įgyvendinti finansines priemones, nustatytas Ex-ante vertinime. Atsižvelgiant į 2023 m. įgyvendintą nacionalinių plėtros įstaigų konsolidavimo reformą, kurios metu ŽŪPGF buvo reorganizuotas ir prijungtas prie nacionalinės plėtros įstaigos uždarnosios akcinės bendrovės „Investicijų ir verslo garantijos“ (toliau – INVEGA), 2023 m. balandžio 27 d. buvo pasirašytas finansavimo sutarties pakeitimas, kuriuo remiantis KPP finansinių priemonių fondas nuo susitarimo sudarymo yra įgyvendinamas ir valdomas INVEGOS, dabar – UAB „ILTE“⁶⁰ (toliau – ILTE).

Finansavimo sutartimi KPP finansinės priemonės įgyvendinimui skirta 16 mln. Eur Programos lėšų: tame skaičiuje 13,6 mln. Eur – EŽŪFKP lėšos ir 2,4 mln. Eur – Lietuvos biudžeto bendrojo finansavimo lėšos, iš jų lengvatinėms paskoloms teikti – 15,196 mln. Eur (2025 m. kovo mėn. KPP finansinės priemonės įgyvendinimui skirtas Programos įnašas sumažintas iki 8 mln. Eur). Pagal KPP finansinę priemonę teikiamos iki 200 tūkst. Eur dydžio paskolos ne ilgesniam kaip 60 mėn. laikotarpiui, kurioms taikoma ne didesnė kaip 1,3 % metinė palūkanų norma. Paskolos gali būti naudojamos investicijoms ir apyvartiniam kapitalui, o jomis turi būti finansuojamos veiklos, kuriomis prisidedama prie Programos 4.1 priemonės veiklos „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ tikslų. Paskolos gali būti derinamos su subsidijomis, teikiamomis pagal minėtą Programos priemonę.

Finansinei priemonei įgyvendinti Fondo valdytojas atranka finansų tarpininkus, kurie turi išskolinti lėšas galutiniams naudos gavėjams pagal sutartyje su Fondo valdytoju nustatytas sąlygas ir terminus. Pirmoji finansų tarpininkų atranka dėl paskolų teikimo pagal KPP finansinę priemonę buvo paskelbta 2021 m. liepos 20 d. Pagal šį kvietimą paskoloms teikti skirta 7,598 mln. Eur Programos lėšų. 2021 m. spalio 15 d. Fondo valdytojas pasirašė KPP finansinės priemonės įgyvendinimo sutartį su UAB „Medicinos bankas“⁶¹, kuris pasiūlė prie kiekvienos išduodamos paskolos prisidėti 50 % savo lėšų dalimi. Paskolos galutiniams naudos gavėjams pagal sutartį su UAB „Medicinos bankas“ buvo teikiamos 2 metus nuo sutarties su finansų tarpininku pasirašymo, t. y. iki 2023 m. spalio 14 d. Per šį laikotarpį atrinktas finansų tarpininkas su galutiniais naudos gavėjais pasirašė 64 paskolų sutartis, o sudarytų paskolų sutarčių vertė siekė 6,065 mln. Eur, iš jų KPP finansinės priemonės lėšų – 3,033 mln. Eur.

Pasibaigus KPP finansinės priemonės įgyvendinimo sutarčiai su UAB „Medicinos bankas“ ir likus neišskolintoms 12,163 mln. Eur KPP finansinės priemonės lėšoms, buvo rengiamasi antrajam finansų tarpininkų atrankos etapui. Antrasis kvietimas buvo paskelbtas 2024 m. pradžioje ir galiojo iki 2024 m. kovo 31 d. Per šį kvietimą buvo gautos trys finansų tarpininkų paraiškos ir, atitinkamai, pasirašytos šios

---

⁶⁰ 2024-09-10 UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ pervadintas į UAB „ILTE“.

⁶¹ 2024-02-01 UAB „Medicinos bankas“ pervadintas į UAB „Urbo bankas“.

bendradarbiavimo sutartys dėl KPP finansinės priemonės įgyvendinimo: 2024 m. balandžio mėn. su UAB Urbo banku, 2024 m. gegužės mėn. su Jungtinės centrinės kredito unijos ir 11 kredito unijų konsorciumu, 2024 m. birželio mėn. su Lietuvos centrinės kredito unijos ir 20 kredito unijų konsorciumu. Pagal pasirašytas bendradarbiavimo sutartis prie kiekvienos į KPP finansinės priemonės portfelį įtraukiamos paskolos finansų tarpininkai turi prisidėti 25 % savo privačių lėšų dalimi. Paskolos bus teikiamos iki 2025 m. gruodžio 31 d.

Per ataskaitinį laikotarpį, t. y. nuo 2024 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. buvo sudarytos 4 paskolų sutartys su galutiniais naudos gavėjais. 2024 m. pasirašytų paskolų sutarčių vertė – 530,8 tūkst. Eur, iš jų KPP finansinės priemonės lėšų – 398,1 tūkst. Eur.

Nuo KPP finansinės priemonės įgyvendinimo pradžios iki 2024 m. gruodžio 31 d. paskolų gavėjai Finansų tarpininkui už paskolas grąžino 948,3 tūkst. Eur. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos į KPP finansinių priemonių fondą grįžusių lėšų suma sudaro 545,5 tūkst. Eur.

Pagal KPP finansinės priemonės sąlygas Fondo valdytojui ir finansų tarpininkams yra mokami valdymo mokesčiai: bazinis valdymo mokestis, kuris priklauso nuo paskolų teikimui skirtos sumos, ir valdymo mokestis, susijęs su veiklos rezultatais, t. y. priklausantis nuo galutiniams naudos gavėjams išskolintų KPP finansinės priemonės lėšų sumos. Nuo KPP priemonės įgyvendinimo pradžios iki 2024 m. gruodžio 31 d. Fondo valdytojui sumokėta valdymo mokesčio suma yra 193,95 tūkst. Eur, šioje sumoje bazinis valdymo mokestis sudaro 163,75 tūkst. Eur, o valdymo mokestis grįstas veiklos rezultatais – 30,2 tūkst. Eur. Per tą patį laikotarpį finansų tarpininkams sumokėtas valdymo mokestis sudarė 32,69 tūkst. Eur, šioje sumoje bazinis valdymo mokestis – 17,60 tūkst. Eur, o valdymo mokestis grįstas veiklos rezultatais – 15,09 tūkst. Eur.

KPP finansinės priemonės įgyvendinimo stebėsenai yra nustatyti Programos stebėsenos rodikliai ir specialūs finansinės priemonės rodikliai. Planuojamos ir pasiektos rodiklių reikšmės pateiktos žemiau lentelėje. Išsamesni finansiniai duomenys apie KPP finansinės priemonės įgyvendinimą pateikti stebėsenos lentelėse 2 priede.

69 lentelė. Finansinės priemonės stebėsenos rodikliai

Rodiklis	Planuojamos pasiekti rodiklio reikšmės	Iki 2024 m. gruodžio 31 d. pasiektos rodiklio reikšmės
Programos lygmens stebėsenos rodikliai		
Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą investicijoms į restruktūrizavimą ar modernizavimą, skaičius (2A tikslinė sritis)	100	66
Bendrosios viešosios išlaidos, Eur	16 000 000	3 559 916
Papildomi finansinės priemonės rodikliai		
Pritrauktos privačios (Finansų tarpininko) lėšos paskolų teikimui, Eur	Ne mažiau kaip 5 000 000	2 939 220,55
Pritrauktų privačių (Finansų tarpininko) lėšų dalis bendrose lėšose paskolų teikimui, proc. (PRP1)*	Ne mažiau kaip 25 proc.	50 proc.
Pritrauktų privačių (Finansų tarpininko) lėšų dalis bendrose lėšose paskolų teikimui, proc. (PRP2)*	Ne mažiau kaip 25 proc.	50 proc.
Sverto rodiklis EŽŪFKP lėšoms ⁶²	1,6	2,28

⁶² Remiantis 2019 m. EK metodinėmis gairėmis „Guidance for Member States on Article 46 - reporting on financial instruments and on Article 37(2)(c) - leverage effect“ svarto rodiklis apskaičiuotas, galutiniams naudos gavėjams skirtą viešojo ir privataus

* PRP1 - 1 kvietimas finansų tarpininkų atrankai, PRP2 - 2 kvietimas finansų tarpininkų atrankai.

Kaip matyti iš pagrindinių stebėsenos rodiklių, ataskaitiniu laikotarpiu KPP finansinės priemonės įgyvendinimo pažanga išliko nepakankama. Siekiant didinti skolinimo apimtį, 2024 m. buvo pakeistas finansų tarpininkų atrankos modelis – nuo paslaugų pirkimo iš vieno finansų tarpininko pereita prie atrankos modelio, kuriame dalyvauti gali visi reikalavimus atitinkantys finansų tarpininkai. Tokiu būdu 2024 m. buvo pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su trimis finansų tarpininkais, tačiau nepaisant šių priemonių ir aktyvių komunikacijos veiksmų, per visus 2024 metus buvo sudarytos tik keturios naujos paskolų sutartys. Viena iš pagrindinių priežasčių, lėmusių mažą paskolų pagal KPP finansinę priemonę paklausą – lengvatinių paskolų konkuravimas su subsidijomis. Kadangi KPP finansinės priemonės įgyvendinimo modelis susieja kvietimus teikti paraiškas paskoloms su kvietimais subsidijoms, dauguma potencialių paramos gavėjų prioritetą teikia subsidijai – ją laiko patrauklesne, nes nereikia gražinti. Be to, pagal ES reglamentus, kai investicijoms skiriama ir subsidija, ir lengvatinė paskola, skaičiuojamas bendrasis subsidijos ekvivalentas, dėl kurio galutinė subsidijos suma projektui sumažėja. Tai dar labiau mažina ūkininkų ar kitų paramos gavėjų motyvaciją imti lengvatines paskolas. Paskolų patrauklumą finansinio laikotarpio pabaigoje mažino ir besibaigiantis KPP finansinės priemonės išlaidų tinkamumo laikotarpis – pagal ES reglamentus jis baigiasi 2025 m. gruodžio 31 d. Kadangi 2024 m. buvo pradėtos įgyvendinti naujos finansinės priemonės pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginį planą, pagal kurias siūlomos lengvatinės paskolos tai pačiai tikslinei grupei ir toms pačioms reikmėms, tačiau jų išlaidų tinkamumo laikotarpis, atsižvelgiant į ES reglamentus, yra iki 2029 m. gruodžio 31 d., dalis potencialių galutinių naudos gavėjų rinkosi šią alternatyvą.

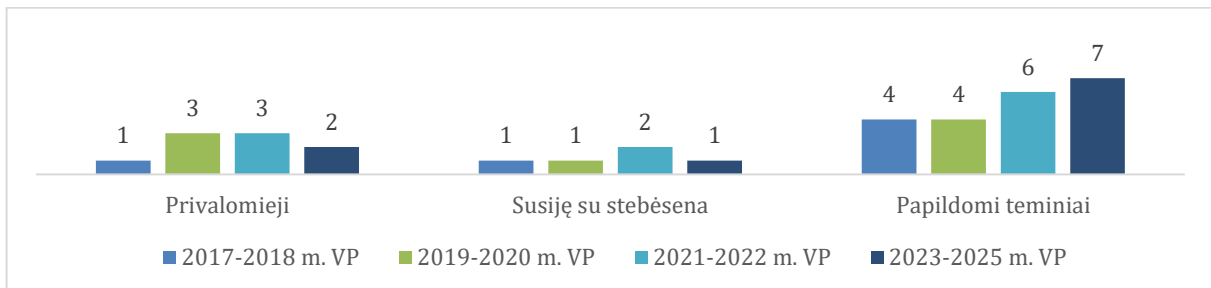
finansavimo lėšų sumą padalinus iš ES lėšų, skirtų finansinei priemonei įgyvendinti (įtraukiant lėšas skirtas valdymo mokesčiams).

5 PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO VEIKLŲ PLANO PERŽIŪRA

Programos įgyvendinimo vertinimai planuojami detaliuosiuose vertinimo planuose. Vertinimo laikotarpiu buvo parengti keturi detalieji vertinimo planai: 2017–2018 m., 2019–2020 m., 2021–2022 m. ir 2023–2025 m. Detaliuosiuose vertinimo planuose nurodomi tęstiniai (vykdomi) vertinimai bei planuojami vertinimai ir tyrimai. Planuojami vertinimai ir tyrimai skirstomi į tris kategorijas: privalomuosius vertinimus, vertinimus ir tyrimus, susijusius su stebėseną, ir papildomus teminius vertinimus ir tyrimus.

Paskutinis 2023–2025 m. vertinimo planas buvo patvirtintas 2023 m. kovo 8 d. (žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-43), kuris 2023 m. gruodžio 5 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-810 išdėstytas nauja redakcija. Jame suplanuoti 2 tęstiniai vertinimai, kurie jau buvo atlikti iki 2023 m. 2 privalomieji vertinimai, iš kurių vienas⁶³ yra atliekamas bei 7 teminiai vertinimai ir tyrimai. Detaliuosiuose vertinimo planuose suplanuotų vertinimų palyginimas pateiktas paveiksle žemiau.

7 paveikslas. Programos detaliųjų vertinimo planų palyginimas: suplanuotų vertinimų skaičius

Šaltinis. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos detalieji vertinimo planai

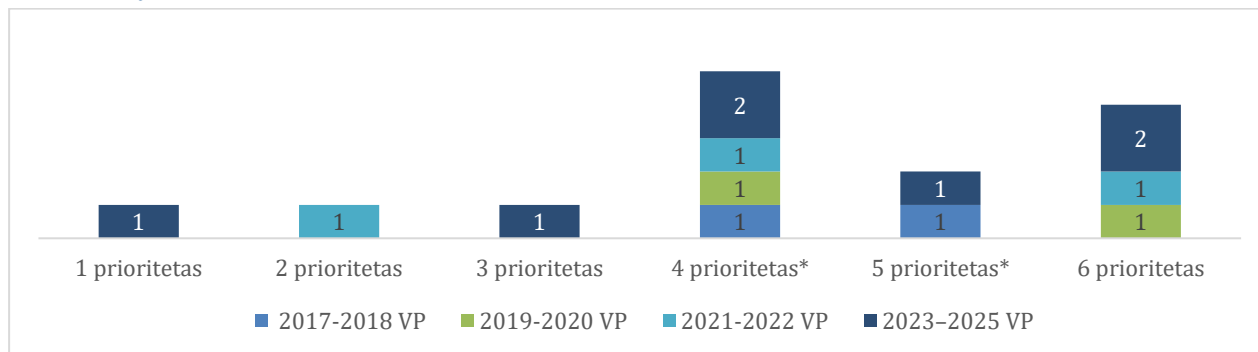
2023–2025 m. vertinimo plane kaip ir ankstesniais metais dominuoja (7 iš 9 suplanuotų vertinimų) teminiai vertinimai, susiję su socialiniais, ekonominiais ir aplinkosauginiais Programos įgyvendinimo aspektais. Numatyti 3 teminiai vertinimai, kurie susiję su konkrečių Programos prioritetų įgyvendinimu (1 prioritetu, 3 prioritetu ir 4-5 prioritetais). Taip pat numatyti 2 vertinimai, susiję su LEADER ir sumanių kaimų iniciatyvomis, 1 horizontalus vertinimas, susijęs su informavimo ir viešinimo apie Programą veiksmais. Dar vienas tyrimas skirtas biologinės įvairovės poveikio rodiklio „Agrarinio kraštovaizdžio paukščių populiacijų indikatorius“ kaitos 2024–2026 metais nustatymui. Iš 7 teminių vertinimų, 1 vertinimas (Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonių, skirtų skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje, efektyvumo ir veiksmingumo vertinimas) buvo užbaigtas 2025 m. sausio mėn. 2025 m. pradžioje taip pat buvo atliktas Informavimo ir viešinimo veiksnių apie Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą vertinimas, kuris buvo atliktas pagal konsultavimo paslaugų sutartį.⁶⁴ Dar du vertinimai (Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonių, skirtų inovacijų, bendradarbiavimo ir žinių vystymui, efektyvumo vertinimas ir Biologinės įvairovės poveikio rodiklio „Agrarinio kraštovaizdžio paukščių populiacijų indikatorius“ kaitos 2024–2026 metais tyrimas) šios ataskaitos rengimo metu buvo vykdomi bei buvo paskelbta rinkos konsultacija dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos poveikio gamtinei aplinkai, efektyviam išteklių naudojimui ir klimato kaitai vertinimo.

⁶³ Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014–2023 metais vertinimas buvo atliktas 2024 m.; Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014–2024 metais vertinimas yra atliekamas 2025 m. Detaliajame plane 2.1.1 eilutėje numatytą vertinimą sudaro trys atskiri vertinimai (už trejus metus).

⁶⁴ ESTEP (2025), Konsultavimo užduoties Nr. 43 „Rekomendacijos dėl informavimo ir viešinimo (komunikacijos) apie Europos Sąjungos bendrosios žemės ūkio politikos paramą veiksnių įgyvendinimo“ ataskaita. Užduotis parengta pagal 2022 m. kovo 8 d. sutartį Nr. 8P-22-34 dėl ekspertų konsultacijų ir rekomendacijų parengimo paslaugų, skirtų administruoti 2014–2020 m. Kaimo plėtros programą ir pasirengti įgyvendinti bei administruoti Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginį planą.

Pastebėtina, kad atlikti ir (arba) suplanuoti vertinimai apima visus ES kaimo plėtros prioritetus, (žr. paveikslą žemiau). Daugiausiai suplanuotų ir (arba) atliktų vertinimų yra susiję su 4-uoju prioritetu.

8 paveikslas. Programos detaliųjų vertinimo planuose suplanuotų ir/arba įvykdytų teminių vertinimų skaičius

* Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos poveikio gamtinei aplinkai, efektyviam išteklių naudojimui ir klimato kaitai vertinimas paveiksle nurodomas dukart: prie 4 ir 5 prioriteto.

Šaltinis. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos detalieji vertinimo planai

Atsižvelgiant į tai, kad 2023–2025 m. vertinimo plane yra suplanuotas vertinimas, skirtas 4-ojo ir 5-ojo Programos prioritetų įvertinimui dar tik bus atliekamas, vertinimo metu siūloma atkreipti dėmesį, kad 4-ojo prioriteto tikslo rodikliai T9 ir T10 nebuvo pasiekti. Todėl reikėtų identifikuoti ir detaliau įvertinti rodiklių nepasiekimo priežastis (pavyzdžiui, per daug ambicingas planavimas, per mažos kompensacinės išmokos, ar kt.). Vertinimo įžvalgos itin svarbos atsižvelgiant į tai, kad Strateginiame plane didelis dėmesys yra skiriamas priemonėms, susijusioms su aplinkos apsauga ir poveikiu klimato kaitai. Taip pat siūloma atkreipti dėmesį ir į 5C TS ir M06 priemonės 6.4.2 veiklos „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ įgyvendinimą. Ši veikla įgyvendinta mažesniu mastu nei planuota, o įgyvendinimo metu susidurta su iššūkiais.

Pastebėtina, kad 2023–2025 m. vertinimo plane daugelis suplanuotų vertinimų, išskyrus „LEADER programa“ ir bandomųjų sumanių kaimų projektų vertinimus, yra orientuoti į prioritetų vertinimą. Tai reiškia, kad analizuojamas didesnis priemonių/ veiklos sričių skaičius, tačiau ne pilna apimtimi, o kiek tai prisideda prie konkretaus prioriteto. Ateityje būtų tikslinga inicijuoti daugiau konkrečioms intervencijoms (pavyzdžiui, parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui, parama smulkiems ūkiams) skirtų kontrafaktinių poveikio vertinimų (kartu sprendžiant mikro lygmens ŪADT duomenų prieinamumo ir susiejimo su NMA duomenimis klausimą). Parama jauniems ir smulkiesiems ūkiams yra strategiškai svarbi ir išskiriamos kaip prioritetinės sritys tiek ES⁶⁵, tiek nacionaliniu lygmeniu⁶⁶. Paramos jauniems ir smulkiesiems ūkininkams priemonės yra ilgametės ir gana didelės apimties, tačiau iki šiol trūksta sistemingų kontrafaktinių vertinimų, kurie parodytų, kiek iš tikrųjų parama jaunųjų ūkininkų atveju prisideda prie ilgalaikio ūkininkavimo tęstinumo, o ne tik formalaus įsikūrimo, o parama smulkiesiems ūkininkams padeda augti, investuoti, pereiti prie tvaresnių ar rinkoje konkurencingesnių verslo modelių. Taip pat būtų tikslinga inicijuoti vertinimus konkrečioms priemonėms (pavyzdžiui, „Parama trumpoms tiekimo grandinėms“, „Savitarpio pagalbos fondai“), kurių įgyvendinimui kyla sunkumų ar pastebimas sumažėjęs/ mažas pareiškėjų susidomėjimas. Atskirų

⁶⁵ 2023-2027 m. BŽŪP politikos tikslai, įskaitant ir kartų kaitos užtikrinimą kaimo vietovėse:

https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27_en; Strateginio dialogo dėl ES žemės ūkio ateities ataskaitoje atkreiptas dėmesys į jaunųjų ūkininkų svarbą:

https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/c9fdbb7b-10c9-405f-9be8-427ef6ad7614_en?filename=strategic-dialogue-report-executive-summary-2024_en.pdf&prefLang=lt; Jaunųjų ūkininkų svarba ir indėlis į kaimo plėtrą taip pat akcentuojamas ir EK parengtoje Žemės ūkio ir maisto vizijoje- plataus užmojo Europos ūkininkavimo ir maisto ateities gairėse: https://zum.lrv.lt/public/canonical/1740037460/17471/communication-vision-agriculture-food_en.pdf

⁶⁶ Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano Strateginis pareiškimas:

https://zum.lrv.lt/public/canonical/1741099952/17543/Strateginis_planas_v.5.2_20250303.pdf; Devynioliktoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje taip pat numatytos veiklos kryptys, kurios apima ir jaunųjų bei smulkių ūkininkų stiprinimą (XII skyriaus antrasis skirsnis): <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d4b57910b89711efbb3fe9794b4a33e2?jfwid=-wdjtrcz3j>

Programos priemonių ar veiklos sričių lygiu atliekami teminiai vertinimai sudarytų galimybes vertinimų rezultatus plačiau naudoti ne tik atsiskaitymui, bet ir intervencijų turinio bei įgyvendinimo tobulinimui.

Atliktuose KPP atskirų prioritetų vertinimuose pastebėta, kad suplanuoti stebėsenos rodikliai nėra pakankami, kad būtų galima tinkamai įvertinti priemonių poveikį.⁶⁷ Atsižvelgiant į tai išlieka aktuali ankstesnėse vertinimo ataskaitose teikta rekomendacija 2023–2027 m. laikotarpiui. Siūloma apsvastyti galimybę atlikti horizontalų pagalbinį vertinimą, kurio metu būtų įvertintas naudojamų rodiklių rinkinio pakankamumas BŽŪP tikslų pasiekimams ir poveikiui matuoti. Jo metu galėtų būti nustatytas strateginių tikslų nacionalinių programavimo dokumentų (NPP, plėtros programų ir pan.) ir ES lygiu (pavyzdžiui, strategija „Nuo ūkio iki stalo“, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija, „Ilgalaikė kaimo vietovių vizija“) įgyvendinimui stebėti aktualių rodiklių sąrašas ir jų suderinamumas su Strateginio plano priemonių stebėsenai planuojamų naudoti informacinėse sistemose (duomenų bazėse) saugomos informacijos rinkiniais. Tai leistų tinkamai pasiruošti Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano detalajame 2025–2026 m. vertinimo plane numatytų vertinimų atlikimui įvertinant papildomų duomenų poreikį. Atsižvelgiant į tai, kad 2023–2027 m. Strateginis planas apima ne tik kaimo plėtrą, bet ir BŽŪP I ramsčio intervencijas, kurių poveikio iki 2023–2027 m. valstybės narės neprivalėjo vertinti, būtų naudinga iš anksto nustatyti, kokių papildomų duomenų reikėtų tinkamam tiesioginių išmokų poveikio vertinimui, kartu įvertinant ir galimybes tokius duomenis gauti, ar surinkti.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad atliktuose atskiruose vertinimuose (pavyzdžiui, 3-ojo prioriteto vertinimo ataskaitos 5 dalyje)⁶⁸ yra pateiktos rekomendacijos (pasiūlymai) dėl stebėsenos rodiklių sistemos tobulinimo, papildomų duomenų rinkimo bei siūlomų tolimesnių vertinimų atlikimo.

---

⁶⁷ ESTEP (2025), „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonių, skirtų skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje, efektyvumo ir veiksmingumo vertinimas“: <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1/tyrimai-ir-vertinimai-1/>; BGI Consulting (2022), „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonių įtakos didinant ūkių gyvybingumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą ir skatinant inovacines ūkio technologijas tyrimas“; https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritys/Kaimo_pletra/Lietuvos_kaimo_pletros_2014%20m._programa/Stebe%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/2022/BGI%20KPP%20P%20vertinimas%202022%20ataskaita%20LT.pdf

⁶⁸ ESTEP (2025), „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonių, skirtų skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje, efektyvumo ir veiksmingumo vertinimas“: <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1/tyrimai-ir-vertinimai-1/>

6 IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Atlikus KPP įgyvendinimo 2014–2024 metais pažangos analizę ir atsižvelgiant į tai, kad Programos įgyvendinimas einą į pabaigą, lentelėje pateikiamos išvados ir pasiūlymai dėl tolimesnio Programos ir atskirų priemonių įgyvendinimo bei jų pažangos stebėsenos ir vertinimo. Atkreiptinas dėmesys, kad 2025 m. kovo 10 d. EK sprendimu C(2025)1617 buvo patvirtintas Programos keitimas, kuriuo atlikti Programos finansinio plano pakeitimai perskirstant lėšas iš priemonių/ veiklos sričių, kurių, kaip nustatyta ir šioje vertinimo ataskaitoje, įgyvendinimo lygis yra žemesnis ir yra pagrįsta rizika nepanaudoti skirtų lėšų arba iš priemonių/ veiklos sričių pagal kurias nepanaudojant visų planuotų lėšų buvo pasiekti užsibrėžti tikslai. Pastebėtina, kad 2024 m. buvo pradėta įgyvendinti daugelis priemonių pagal Strateginį planą, o pagal didžiąją dalį KPP priemonių kvietimai teikti paraiškas jau nebuvo organizuoti. 2024 m. kvietimai teikti paraiškas buvo organizuojami pagal M04 priemonės 4.1 ir 4.2 veiklos sritis, pagal M06 priemonės 6.3 veiklos sritį, pagal visas M08 priemonės veiklos sritis, pagal M12 priemonę, pagal M16 priemonės 16.3 ir 16.4 veiklos sritis, M17 priemonės 17.1 ir 17.3 veiklos sritis bei pagal techninės pagalbos 20.2 veiklos sritį, skirtą LKT narių projektų įgyvendinimui. Pagal M10 priimtose paraiškos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus.

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
-	<p>Bendras Programos finansinis įgyvendinimas yra aukštas (išmokėta 91 % visų skirtų lėšų, o EK deklaruota 84 % visų skirtų lėšų).</p> <p>Atskirų tikslinių sričių ir priemonių finansinis įgyvendinimo lygis skiriasi. Laikyta, kad tikslinių sričių ir priemonių finansinis įgyvendinimo lygis (vertinant pagal baigtiems projektams išmokėtas ir EK deklaruotas lėšas) yra aukštas, jeigu jis viršija bendrą KPP įgyvendinimo lygį (84 %), vidutinis – jeigu įgyvendinimo lygis svyruoja nuo 60 iki 84 %, žemas – iki 60 %.</p>	-
P1	2014–2024 m. patvirtinta 57,7 mln. Eur lėšų, kurios sudarė 91 % viso Programoje prioritetui numatyto finansavimo, išmokėta 49,9 mln. Eur lėšų, kurios sudarė 78 % prioritetui skirtu finansavimu. EK deklaruota 47,1 mln. Eur, o tai sudarė 74 % viso prioritetui skirtu finansavimu. Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis – vidutinis.	-
1A	Šiai tikslinei sričiai patvirtinta parama siekė 91 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta – 78 %, EK deklaruota – 74 %. Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 71 %. Tikslinės srities pažanga laikoma vidutine. Atsižvelgiant į tai, kad 2025 m. atliktu Programos keitimu 16.3 ir 16.4 veiklos sritims, prisidedančioms prie 1A TS įgyvendinimo, buvo sumažinta skirtos paramos suma ir įvertintus patvirtintos paramos dalį, tikėtina, kad bus panaudota visa TS suplanuota paramos suma. Vertinant 1A srities tikslo rodiklio pažangą, iki 2024 m. pabaigos pasiekta tikslo rodiklio T1 reikšmė buvo 1,59 %. Lyginant su 2025 m. suplanuota reikšme, pasiekta 68 %	-

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
	suplanuoto tikslo, tačiau atsižvelgiant į 2025 m. Programos keitimą ir sumažintą rodiklio tikslo reikšmę, prognozuotina, kad rodiklio tikslas bus pasiektas.	
1B	<p>Šiai tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 82 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta – 70 %, EK deklaruota – 65 %, baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 60 %. Šios tikslinės srities pažanga vertinama kaip vidutinė, tačiau įvertintus patvirtintos paramos dalį ir 2025 m. atliktus Programos finansinio plano pakeitimus (lėšos sumažintos 16.3 ir 16.4 veiklos sritims), prognozuotina, kad finansinės pažangos lygis išsaugos iki 96 %.</p> <p>Iki 2024 m. pabaigos įgyvendinant priemonę M16 buvo užbaigti 34 EIP veiklos grupių projektai bei įgyvendinta 216 kitų bendradarbiavimo veiksmų, iš kurių 194 projektai buvo užbaigti pagal 16.3 veiklos sritį „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ ir 22 pagal 16.4 veiklos sritį „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“. Apibendrinus, iki 2024 m. pabaigos pasiekta 96 % 2025 m. siektinos tikslo rodiklio (T2) reikšmės. Atsižvelgiant į tai, kad dalis projektų pagal priemonės veiklos sritis dar yra įgyvendinami, prognozuotina, kad tikslo rodiklio reikšmė bus pasiekta ir viršyta.</p>	<p>Trumpų tiekimo grandinių plėtra išlieka vienas iš svarbių žemės ūkio politikos prioritetų, todėl būtina skatinti ūkininkus aktyviau dalyvauti trumpose tiekimo grandinėse. ŽŪM nuolat atliekami priemonės viešinimo ir paramos sąlygų gerinimo veiksmai vertinami teigiamai, o detalesnės rekomendacijos dėl tobulintinių sričių bei papildomų veiksmų, kurie galėtų paskatinti trumpų tiekimo grandinių plėtrą, pateiktos KPP 3-ojo prioriteto vertinime.</p>
1C	<p>Šiai tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 100 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta ir EK deklaruota – 90 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis yra aukštas. Įvertintus patvirtintos paramos dalį, tikėtina, kad bus panaudota visa tikslinei sričiai skirta parama. Iki 2024 m. pabaigos bendras mokymuose dalyvavusiųjų skaičius buvo 66 254, o tai sudarė tik 44 % 2025 m. numatyto tikslo (T3). Lyginant su 2023 m. pažangos ataskaitos duomenimis, mokymų dalyvių skaičius išaugo 15 282 dalyviais, tačiau tikslo rodiklio pažanga yra ribota. Atsižvelgiant į rodiklio kitimo tendenciją ir tai, kad Programos įgyvendinimas artėja į pabaigą, prognozuotina, kad tikslo rodiklis nebus pasiektas.</p> <p>Pagrindinė priežastis, lėmusi mažesnį mokymų dalyvių skaičių buvo ta, kad dažnai organizuoti 2 dienų mokymai, kurie buvo populiarūs ūkininkų tarpe. Teminiuose vertinimuose pastebėta, kad mažesni nei planuota mokymų dalyvių skaičių iš dalies galėjo lemti tai, kad mokymai ne visada atitiko esamus ūkininkų poreikius – mokymai buvo teoriniai, trūko praktinių užsiėmimų, po kurių ūkininkams būtų lengviau pritaikyti įgytas žinias savo ūkyje. Pastebima, kad mokymų temos buvo daugiau bendresnės, o ne konkrečios, susijusios su ūkininkams aktualiomis problemomis.</p>	<p>Išlieka aktuali rekomendacija, kad ateityje organizuojant mokymus ir parenkant mokymų temas tikslinga vykdyti konsultacijas su ūkininkais ar jų asociacijomis siekiant nustatyti temas, kurios būtų aktualiausios ir reikalingiausios ūkininkams, taip pat labai svarbu užtikrinti, kad mokymai būtų praktiniai – orientuoti į tai, kad įgytas žinias būtų galima pritaikyti praktikoje.</p> <p>Ateityje įgyvendinant panašias priemones ir planuojant mokymų dalyvių skaičiaus rodiklius, siūlome papildomai ir detaliam įvertinti dalyvavimo mokymuose tendencijas ir siektinas reikšmes prognozuoti atsižvelgiant į Programos įgyvendinimo patirtį.</p>

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
P2	2014–2024 m. patvirtinta 1,13 mlrd. Eur lėšų, kurios sudarė 98 % viso Programoje prioritetui skirto finansavimo, išmokėta parama siekė 998,5 mln. Eur (87 % prioritetui skirto finansavimo), EK deklaruota – 931,1 mln. Eur (81 % prioritetui skirto finansavimo), o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota beveik 895,4 mln. Eur (78 % prioritetui skirto finansavimo). Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis yra vidutinis, tačiau gana artimas bendram Programos įgyvendinimo lygiui (84 %).	-
2A	<p>Šiai tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 98 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta parama – 86 %, EK deklaruota – 81 %, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 77 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis laikomas vidutiniu, tačiau yra gana artimas bendram Programos įgyvendinimo lygiui. Žemiausias finansinio įgyvendinimo lygis (76 %) pagal šią TS stebimas pagal M04, tačiau priemonei patvirtintos paramos suma sudaro 96 % skirto finansavimo. Taip pat 2025 m. atliktu Programos keitimu 4.1 veiklos sričiai skirtas papildomas finansavimas ir 2025 m. balandžio – gegužės mėn. organizuojami kvietimai teikti paraiškas pagal šią veiklos sritį.</p> <p>Vertinant 2A tikslo rodiklio (T4) pasiekimą, iki 2024 m. pabaigos paramą gavusių valdų procentinė dalis sudarė 2,43 % visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų, todėl 2014–2024 m. buvo pasiekta 84 % suplanuotos rodiklio reikšmės. Atsižvelgiant į tai, kad pagal 4.1 veiklos sritį parama patvirtinta 6 804 projektams (iš jų 6 550 jau užbaigti), tikėtina, kad rodiklio tikslo reikšmė bus pasiekta.</p>	-
2B	<p>Šiai tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 101 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta parama – 97 %, EK deklaruota – 76 %, o baigtiems projektams išmokėta – 82 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis pagal išmokėtas lėšas yra gana arti bendro Programos finansinio įgyvendinimo lygio. Vertinant tikslinės srities tikslo rodiklio (T5) pasiekimą, 2024 m. žemės ūkio valdų, gavusių jauniems ūkininkams skirtų investicijų, procentinė dalis sudarė 1,05 % visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų, o tai reiškia, jog 2014–2024 m. periodu buvo pasiekta 85 % suplanuotos rodiklio reikšmės (tai yra 14 p. p. daugiau nei 2023 m.). Atsižvelgiant į nuosekliai kasmet didėjančią tikslo rodiklio reikšmę, priemonės populiarumą bei tai, kad, kad 548 projektai dar įgyvendinami, tikėtina, kad 2025 m. siektina rodiklio reikšmė bus pasiekta. Specialiųjų rodiklių analizė rodo, kad, geriausi pasiekimai stebimi daržininkystės ir uogininkystės ūkiuose (numatyta siektina reikšmė buvo visiškai įgyvendinta ir stipriai viršyta).</p>	-

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
2C	<p>Šiai tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 98 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 88 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis yra aukštas. Atkreiptinas dėmesys, kad po 2025 m. atlikto Programos keitimo, šiai TS buvo padidintas skirtas finansavimas. Vertinant 2024 m. patvirtintos paramos sumą ir pagal naują finansinį planą (KPP 18 versija) skirtos paramos sumą, prognozuotinas įgyvendinimo lygis yra 92,5 %. Kadangi pagal šios TS priemones kvietimai 2025 m. nebus vykdomi, kyla rizika, kad nebus panaudotos visos skirtos lėšos.</p> <p>Iki 2024 m. pabaigos buvo sukurta 411 naujų darbo vietų (60 darbo vietų daugiau nei 2023 m.) ir tikslo rodiklio įgyvendinimo lygis siekė 222 %.</p>	<p>2025 m. viduryje siūlome papildomai įvertinti tikslinės srities finansinio įgyvendinimo lygį ir esant poreikiui apsvarstyti galimybę perskirstyti neapnaudotų lėšų likutį kitoms priemonėms (pavyzdžiui toms, kurioms 2025 m. buvo paskelbti kvietimai teikti paraiškas ir atsirado papildomas lėšų poreikis).</p>
Sektorinė analizė	<p>Pagal analizuotas veiklos sritis 4.1, 6.1 ir 6.3 didžiausia dalis paramos – 529,3 mln. Eur arba 57,4 % buvo patvirtinta investicijų projektams gyvulininkystės sektoriuje. Įgyvendinant minėtas veiklos sritis iki 2024 m. pabaigos šiame sektoriuje įgyvendinami 9 458 projektai, kuriems išmokėta 454,3 mln. Eur (56,7 % visos pagal minėtas veiklos sritis išmokėtos paramos). Toliau seka augalininkystės sektorius, kuriame įgyvendinami 3 115 investicinių projektų, o jiems patvirtinta paramos suma siekė beveik 170,7 mln. Eur ir sudarė 18,5 % visos patvirtintos investicinės paramos pagal analizuotas veiklos sritis, išmokėta parama 152,2 mln. Eur (19 % visos pagal analizuotas veiklos sritis išmokėtos paramos). Daržininkystės sektoriuje įgyvendinamam 3 331 investiciniam projektui patvirtintos paramos suma siekė 151 mln. Eur ir sudarė 16,4 %, o išmokėtos paramos suma siekė beveik 128,6 mln. Eur (16,1 %).</p> <p>Investicinė parama taip pat teikiama ir pagal 4.2 veiklos sritį, skirtą perdirbimui ir rinkodarai. 2014–2024 m. pagal šią veiklos sritį buvo patvirtinta beveik 127 mln. Eur. Daugiausiai projektų (60) įgyvendinama augalininkystės produktų perdirbimo srityje, jiems išmokėta parama siekia 31,2 mln. Eur. Toliau seka parama investicijoms į pieno perdirbimą (įgyvendinami 25 projektai, kuriems išmokėta 19,1 mln. Eur) ir mėsos produktų perdirbimą (įgyvendinami 32 projektai, kuriems išmokėta 15 mln. Eur).</p>	-
P3	<p>2014–2024 m. patvirtinta beveik 171,8 mln. Eur, kurie sudarė 92 % viso Programoje prioritetui numatyto finansavimo, išmokėta – 119,9 mln. Eur, kurie sudarė 65 % prioritetui numatyto finansavimo. EK deklaruotos paramos suma siekė 119,3 mln. Eur (64 % šiam prioritetui skirtos lėšų sumos). Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota 112,7 mln. Eur (61 % prioritetui skirtos sumos). Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis yra vidutinis ir padidės sėkmingai užbaigus dar įgyvendinamus projektus.</p>	-

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
3A	<p>Šiai tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 91 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta – 59 %, EK deklaruota – 59 %, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 55 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis yra vidutinis. Pagal šią TS mažiausia pažanga pasiekta pagal priemones M02 ir M16 veiklos sritis 16.3 ir 16.4. Priemonei M02 išmokėtų lėšų suma sudarė 2 %, o M16 – 23 % (M16 patvirtintos paramos suma sudarė 51 %). Atkreiptinas dėmesys, kad priemonei M02 ir priemonės M16 veiklos sritims 16.3 ir 16.4 2025 m. atliktu Programos keitimu sumažinta skirtos paramos suma, įvertinus veiklos sričiai patvirtintos paramos sumą ir pagal naują finansinį planą (KPP 18 versija) suplanuotą skirti paramos sumą, prognozuotina, kad sėkmingai įgyvendinus visus projektus bus panaudotos visos skirtos lėšos.</p> <p>2024 m. buvo paremtos 395 žemės ūkio valdos (32 valdomis daugiau nei 2023 m), dalyvaujančios kokybės sistemose, o tai sudarė 0,2 % visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų skaičiaus, todėl 2024 m. buvo pasiekta 80 % 3A tikslo rodiklio (T6).</p>	-
3B	<p>Šiai tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 98 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta – 96 %, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 95 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis yra aukštas. 2024 m. paramą pagal M17 draudimo įmokoms gavo 2 155 ūkio valdos (17 valdų daugiau nei 2023 m.), kurios sudarė 1,08 % visų žemės valdų ir buvo pasiekta 148 % tikslo rodiklio (T7).</p> <p>Įgyvendinant M17 priemonės 17.3 veiklos sritį 2024 m. nebuvo pateikta nei viena paraiška žemės ūkio rizikos valdymo fondų kūrimui. Kaip rodo 3-ojo prioriteto vertinimo rezultatai, ūkininkų atsargumą ir tai kad Lietuvoje nėra steigiami rizikos valdymo fondai lemia keletas ekonominių, administracinių ir praktinių priežasčių. Nors ŽŪM vykdo aktyvius viešinimo veiklas, tačiau vertinimo metu atliktos apklausos duomenys rodo, kad dalis ūkininkų dar nežino apie rizikos valdymo fondų galimybes ir naudas. Pastebėta, kad šios priemonės patrauklumą bent iš dalies sumažina tai, kad ūkininkai pajamas stabilizuoja gaudami tiesiogines išmokas, o taip pat pasinaudodami kitomis nacionalinėmis kompensacinėmis priemonėmis. Ūkininkams taip pat trūksta pasitikėjimo dėl to, ar rizikos valdymo fondai iš tiesų suteikia naudos, nes fondų kompensacijos gali būti mažesnės už patirtus nuostolius, arba pačios fondų taisyklės gali būti sudėtingos ir neaiškios. Svarbus ir rizikos fondų kaštų aspektas. Ūkininkams, ypač smulkesniems, gali atrodyti, kad ūkio rizikos valdymo fondų steigimas ir dalyvavimas jiems yra per brangus. Nepaisant to, kad šie fondai padeda apsaugoti nuo gamtos stichijų, ligų ir kitų nepalankių veiksnių, privalomos įmokos ir administracinės išlaidos gali būti didelės, todėl kai kurie ūkininkai nusprendžia, kad jie gali susidoroti</p>	Detalesnės rekomendacijos dėl papildomų veiksmų, kurie galėtų paskatinti žemės ūkio rizikos valdymo fondų kūrimąsi, pateiktos KPP 3-ojo prioriteto vertinime.

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
	su rizikomis patys, be papildomų finansinių įsipareigojimų arba taikant kitas rizikos valdymo priemones.	
P4	<p>2014–2024 m. patvirtinta 917,2 mln. Eur lėšų, kurios sudarė 101 % viso Programoje prioritetui numatyto finansavimo, o išmokėta – 902,2 mln. Eur (99 %), EK deklaruota 827,7 mln. Eur (91 %). Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis yra aukštas. Įgyvendinant šį prioritetą mažiausias įgyvendinimo lygis pasiektas pagal M16 priemonės 16.3 veiklos sritį (patvirtintos ir išmokėtos paramos dalis – 9 %) ir M08 priemonę (patvirtintos paramos dalis 79 %, o išmokėtos 65 %), tačiau atkreiptinas dėmesys, kad šioms priemonėms ir veiklos sritims 2025 m. atliktu Programos keitimu buvo sumažintas skirtas finansavimas. Pagal 8.5 veiklos sritį, skirtą investicijoms didinti miškų ekosistemų atsparumą ir aplinkosauginę vertę, 2025 m. dar yra planuojamas kvietimas teikti paraiškas, todėl tikėtina, kad veiklos srities įgyvendinimo lygis išaugs.</p> <p>Pagal šį prioritetą iš 4 numatytų tikslo rodiklių, 1 (T8) reikšmė pasiekta ir viršyta. T9 rodiklio pasiekimo lygis yra 44 % (18 p. p. mažiau nei 2023 m.). Didžiausia rodiklio reikšmė buvo pasiekta 2022 m. – 65 % tikslo. T10 rodiklio pasiekimo lygis – 31 % Didžiausia rodiklio reikšmė buvo pasiekta 2023 m. – 41 %. T12 rodiklio pasiekimo lygis – 7 %. 2023 m. pasiektas didžiausias rodiklio įgyvendinimo lygis – 96 %</p> <p>Kadangi 4 prioriteto tikslo rodikliai yra metiniai, jų reikšmė mažėja, nes baigiasi dalies prisiimtų įsipareigojimų terminas. 2024 m. daugeliu atveju paramos paraiškos buvo priimanamos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus, nes pradėtos įgyvendinti analogiškos Strateginio plano priemonės.</p>	<p>Programos įgyvendinimo patirtis rodo, kad ūkininkai ne visada įvertina aplinkosauginių priemonių/ veiklų svarbą ir reikšmę, todėl įgyvendinant 2023–2027 m. Strateginį planą ir siekiant padidinti potencialių pareiškėjų sąmoningumą ir susidomėjimą veiklomis, prisidedančiomis prie aplinkosauginių tikslų siekimo, būtina vykdyti aktyvų tokių priemonių viešinimą akcentuojant jų svarbą, pateikiant gerosios praktikos pavyzdžių (ūkininkų asmeninių patirčių). Taip pat svarbu aplinkosauginių priemonių svarbą akcentuoti ir per mokymų priemonę, mokslinių tyrimų rezultatus bei teikti ūkininkams konsultacijas.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad 2023–2025 m. vertinimo plane yra suplanuotas vertinimas, skirtas 4-ojo ir 5-ojo Programos prioritetų įvertinimui, labai svarbu vertinimo metu identifikuoti ir detaliau išanalizuoti rodiklių tikslų nepasiekimo priežastis (pavyzdžiui, per daug ambicingas planavimas, per mažos kompensacinės išmokos, ar kt.). Vertinimo išvalgos itin svarbos atsižvelgiant į tai, kad Strateginiame plane didelis dėmesys yra skiriamas priemonėms, susijusiomis su aplinkos apsauga ir poveikiu klimato kaitai.</p>
P5	2014–2024 m. patvirtinta 107,5 mln. Eur lėšų, kurios sudarė 92 % viso Programoje prioritetui numatyto finansavimo, išmokėta ir EK deklaruota beveik 98,1 mln. Eur, o tai sudarė 84 % visos prioritetui skirtos paramos. Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis sutampa su Programos įgyvendinimo lygiu.	-
5C	Šiai tikslinei sričiai patvirtina ir išmokėta bei EK deklaruota – 52 % Programoje suplanuoto finansavimo. Šios tikslinės srities tikslo rodiklio T16 siektina reikšmė pasiekta 53 % apimtimi. Atsižvelgiant į tai, kad 4 projektai buvo nutraukti, 2025 m.	-

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
	<p>atliktu Programos keitimu T16 rodiklio siektina reikšmė sumažinta, todėl rodiklio reikšmė bus pasiekta.</p> <p>Pagrindinė priežastis, kodėl priemonės M06 veikla 6.4.2 „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ įgyvendinta mažesniu mastu nei planuota yra tai, kad parama gali pasinaudoti tik labai mažos ir mažos įmonės bei ūkininkai atitinkantys labai mažos ir mažos įmonės apibrėžtį. Tačiau mažiems ūkio subjektams trūksta žinių bei gerųjų pavyzdžių dėl sėkmingos biodujų gamybos iš žemės ūkio ir kitų atliekų. Taip pat svarbus ir finansų klausimas. Biodujų gamyba yra galimai nepakankamai ekonomiškai efektyvi veikla, ūkiams taip pat nuolat reikia finansų ūkiams plėsti, naujai technikai įsigyti. Klimato kaitos įtaka vis dažniau lemia įvairius nuostolius, todėl susilaikoma nuo tokio tipo investicijų. Abejones dėl tokių investicijų lemia ir Lietuvoje stebima gyvulininkystės ūkių mažėjimo tendencija.</p>	
5D	<p>Šiai tikslinei sričiai patvirtinta parama siekė 85 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta ir EK deklaruota – 83 %. Šios tikslinės srities įgyvendinimo pažanga beveik sutampa su visos Programos įgyvendinimo pažanga. Mažiausias įgyvendinimo lygis (22 %) pasiektas pagal veiklos sritį 16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“, tačiau 2025 m. atliktu Programos keitimu šiai veiklos sričiai sumažintas skirtas finansavimas. 2024 m. pasiekta T18 tikslo rodiklio reikšmė – 0,66 % kuri nurodo, jog 2024 m. buvo paremta tokia žemės ploto dalis, kurioje mažinamas žemės ūkyje išmetamas ŠESD ir amoniako kiekis. Lyginant 2025 m. suplanuotą rodiklio reikšmę su pasiekta, pastebėtina, kad 2024 m. buvo pasiekta 26 % suplanuotos rodiklio reikšmės. Kadangi tikslo rodiklis yra metinis, jo reikšmė mažėja, nes baigiasi dalies prisiimtų įsipareigojimų terminas. Didžiausia rodiklio reikšmė buvo pasiekta 2022 m. –64 % tikslo.</p>	<p>Priemonės M10 veiklos „Specifinių pievų tvarkymas“ įgyvendinimas nebuvo sklandus: pagal šią veiklą kasmet buvo planuojama paremti 22 tūkst. ha plotą, tačiau kasmet pasiektas plotas sudarė apie 10 % tikslo, o tai lėmė mažesnę T18 tikslo rodiklio pasiekimą, nei planuota. M10 priemonės vertinimo metu nustatyta, kad mažesnę susidomėjimą veikla lėmė per maža kompensacinė išmoka (kuri buvo per maža atsižvelgiant į veiklos įgyvendinimo eigoje pakitusius reikalavimus) ir tai, kad kita pievoms skirta veika „Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius“ buvo patrauklesnė dėl didesnės kompensacinės išmokos, nors dalyvavimo joje reikalavimai buvo sudėtingesni.</p> <p>Strateginiame plane yra numatyta ekologinė sistema „T105eko6 - Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“. Atsižvelgiant į Programos įgyvendinimo patirtį, įgyvendinant šią ekologinę sistemą ir keičiant reikalavimus ūkininkams, atitinkamai rekomenduojame kartu įvertinti ir tai, ar planuojami pakeitimai lems papildomas išlaidas</p>

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
		ūkininkams, dėl kurių turėtų būti perskaičiuojama kompensacinė išmoka. Taip pat aktuali 4P pateikta rekomendacija dėl planuojamo vertinimo.
5E	Šiai tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 100 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta ir EK deklaruota – 89 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis yra aukštas. 2024 m. buvo paremtas 41 040 ha žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas (17 tūkst. ha mažiau nei 2023 m.), kuriame prisidedama prie anglies dioksido sekvestracijos ir išlaikymo, sudarė 0,82 % viso Lietuvoje registruoto žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės ploto. Nors lyginant su 2023 m. rodiklio reikšmė sumažėjo (kadangi tikslo rodiklis yra metinis, jo reikšmė mažėja, nes baigiasi dalies prisiimtų įsipareigojimų laikas, o 2024 m. pagal M10 priemonės veiklas paramos paraiškos buvo priimamos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus), tačiau pasiekta rodiklio reikšmė viršija 2025 m. siektiną tikslo reikšmę.	-
6P	2014–2024 m. patvirtinta beveik 328,2 mln. Eur lėšų, kurios sudarė 102 % viso Programoje prioritetui skirto finansavimo, išmokėta parama siekė 306,7 mln. Eur ir sudarė 96 % prioritetui skirto finansavimo, EK deklaruota – 277,3 mln. Eur, kurie sudarė 86 % prioritetui skirto finansavimo, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota 287,6 mln. Eur, o tai sudarė 90 % nuo visos prioritetui skirtos paramos. Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis yra aukštas.	-
6A	Šiai tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 95 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta – 94 %, EK deklaruota – 76 %, baigtiems projektams išmokėta – 87 %. 2014–2024 m. įgyvendintuose projektuose buvo sukurta 3 790 darbo vietų (164 daugiau nei 2023 m.) ir buvo pasiekta 127 % siektino tikslo (6 p. p. daugiau nei 2023 m.).	-
6B	Šiai tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 106 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta – 96 %, EK deklaruota – 91 %. Baigtiems projektams taip pat išmokėta 91 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, todėl finansinis TS įgyvendinimo lygis yra aukštas. M07 priemonė įgyvendinta sėkmingai (įgyvendinimo lygis siekia 100 %). M19 priemonė taip pat įgyvendinama nuosekliai ir sklandžiai (įgyvendinimo lygis siekia 86 %). Visi 3 šios tikslinės srities tikslo rodikliai yra pasiekti. Vietos plėtros strategijos yra taikomos visiems kaimo gyventojams (102,3 %, T21 rodiklis), geresnėmis	-

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
	paslaugomis/ infrastruktūra naudojasi 33 % kaimo gyventojų (T22 rodiklis), o įgyvendinant vietos plėtros projektus sukurtos 2 349 darbo vietos (per 2024 m. sukurtos 454 darbo vietos) (T23 rodiklis).	
6C	Šiai tikslinei sričiai patvirtina ir išmokėta suma siekė 100 %. 2019 m. buvo užbaigtas pagal 7.3 veiklos sritį vykdomas plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai gerinti skirtas projektas ir pasiektas bei 2 kartus viršytas tikslo rodiklis, todėl ši tikslinė sritis yra sėkmingai įgyvendinta.	-
Techninė pagalba	<p>2014–2024 m. išmokėta 97,5 mln. Eur (tai sudarė 99 % visų 2014–2025 m. laikotarpiu Techninei pagalbai numatytų lėšų), o išmokėta ir EK deklaruota beveik 77,6 mln. Eur (79 % visų 2014–2025 m. laikotarpiu Techninei pagalbai numatytų lėšų).</p> <p>3 iš 5 Programos įgyvendinimo veikloms vertinti skirtų rodiklių siekiamos reikšmės buvo viršytos (Programą administruojančių darbuotojų; apmokytų darbuotojų skaičiaus ir suorganizuotų auditų skaičiaus tikslai). Mažiausias pasiekimo lygis stebimas pagal rodiklį matuojantį metinį patikrų vietoje skaičių. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad pastaraisiais metais stengiamasi mažinti patikrų vietoje skaičių į pagalbą pasitelkiant ALNSIS, bepilotės skraidykles ir „NMA Agro“ programėlę, taip pat siekiama išvengti besidubliuojančių patikrų. Stebint rodiklio, susijusio su atliktomis studijomis, tyrimais ir vertinimais, kitimo tendenciją, yra rizika, kad siektina šio rodiklio reikšmė nebus pasiekta pilna apimtimi, tačiau tikėtina, kad pasiekimo procentas bus gana aukštas. Rodiklis nebus pasiektas pilna apimtimi, nes dalis aktualių tyrimų buvo atlikti pasitelkiant konsultavimo sutartis, kurie nepatenka į šį rodiklį.</p> <p>Visų keturių Programos viešinimo rodiklių (organizuotų seminarų, konferencijų, mokymų ir kitų viešinimo ir informavimo renginių skaičius; renginių dalyvių skaičius; publikuojamos informacijos kiekis ir viešinimo per televiziją, radiją trukmė) siekiama reikšmė jau viršyta.</p>	Atsižvelgiant į tai, kad KPP numatyti 4 viešinimo veiklų rodikliai neatspindi platesnės Programos viešinimo perspektyvos, tad norint įvertinti visapusišką informavimo apie ES paramos programų įgyvendinimą į metinius 2023–2027 m. laikotarpio komunikacijos planus, siūlome įtraukti daugiau viešinimo veiksmus atspindinčių rodiklių, pavyzdžiui, unikalų lankytojų NMA ir ŽŪM internetinėse svetainėse skaičius, socialinių tinklų rodikliai (pasidalinimai, paskyrų sekėjų skaičius, video peržiūrų skaičius, vartotojų paliktų teigiamų / neigiamų atsiliepimų santykis, publikuotų pranešimų skaičius).
-	Atsižvelgiant į naujausius atliktus finansinio plano keitimus (KPP 18 versija), tikėtina, kad beveik visų veiksmų plane numatytų rodiklių tikslai bus pasiekti. Pilna apimtimi nebus pasiektas ketvirtajam prioritetui numatytas paremto ploto tikslas (didžiausias visu Programos įgyvendinimo laikotarpiu fiksuotas tikslo pasiekimo lygis – 86 %), kadangi nuo 2023 m. daugelio plotinių priemonių atveju paraiškos pagal prie tikslo prisidedančias priemones priimamos tik už anksčiau prisiimtų išipareigojimų vykdymą, o tai reiškia, kad kasmet paremti plotai mažėja.	-

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
Finansinė priemonė	<p>Nuo finansinės priemonės įgyvendinimo pradžios iki 2024 m. gruodžio 31 d. Finansų tarpininkai su galutiniais naudos gavėjais pasirašė 68 paskolų sutartis (4 sutartis per 2024 m.). Bendra suteiktų paskolų suma sudaro 6,596 mln. Eur, šioje sumoje 3,435 mln. Eur – KPP finansinės priemonės lėšų. Nuo finansinės priemonės įgyvendinimo pradžios iki 2024 m. gruodžio 31 d. paskolų gavėjai Finansų tarpininkui už paskolas grąžino 948,3 tūkst. Eur. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos į Fondą grįžusių lėšų suma sudaro 545,5 tūkst. Eur.</p> <p>Ataskaitiniu laikotarpiu KPP finansinės priemonės įgyvendinimo pažanga išliko nepakankama. Siekiant didinti skolinimo apimtį, 2024 m. buvo pakeistas finansų tarpininkų atrankos modelis – nuo paslaugų pirkimo iš vieno finansų tarpininko pereita prie atrankos modelio, kuriame dalyvauti gali visi reikalavimus atitinkantys finansų tarpininkai. Tokiu būdu 2024 m. buvo pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su trimis finansų tarpininkais, tačiau nepaisant šių priemonių ir aktyvių komunikacijos veiksmų, per visus 2024 metus buvo sudarytos tik keturios naujos paskolų sutartys. Suplanuoti finansinės priemonės rodikliai nebus pasiekti. Viena iš pagrindinių priežasčių, lėmusių mažą paskolų pagal KPP finansinę priemonę paklausą – lengvatinių paskolų konkuravimas su subsidijomis. Kadangi KPP finansinės priemonės įgyvendinimo modelis susieja kvietimus teikti paraiškas paskoloms su kvietimais subsidijoms, dauguma potencialių paramos gavėjų prioritetą teikia subsidijai – ją laiko patrauklesne, nes nereikia grąžinti. Be to, pagal ES reglamentus, kai investicijoms skiriama ir subsidija, ir lengvatinė paskola, skaičiuojamas bendrasis subsidijos ekvivalentas, dėl kurio galutinė subsidijos suma projektui sumažėja. Tai dar labiau mažina ūkininkų ar kitų paramos gavėjų motyvaciją imti lengvatines paskolas. Paskolų patrauklumą finansinio laikotarpio pabaigoje mažino ir besibaigiantis KPP finansinės priemonės išlaidų tinkamumo laikotarpis – pagal ES reglamentus jis baigiasi 2025 m. gruodžio 31 d. Kadangi 2024 m. buvo pradėtos įgyvendinti naujos finansinės priemonės pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginį planą, pagal kurias siūlomos lengvatinės paskolos tai pačiai tikslinei grupei ir toms pačioms reikmėms, tačiau jų išlaidų tinkamumo laikotarpis, atsižvelgiant į ES reglamentus, yra iki 2029 m. gruodžio 31 d., dalis potencialių galutinių naudos gavėjų rinkosi šią alternatyvą.</p>	<p>Įgyvendinant 2023-2027 m. finansines priemones, optimizuoti paramos formų derinimo modelį, siūlant paskolas be subsidijos tam tikriems pareiškėjams arba remtinoms veikoms, siekiant išlaikyti finansinio instrumento patrauklumą.</p>
-	<p>Atlikus 2023–2025 m. vertinimo veiklų plano peržiūrą, pastebėtina, kad atlikti ir (arba) suplanuoti vertinimai apima visus Programos prioritetus. Analizuojant konkrečias Programos tikslines sritis pateiktos rekomendacijos dėl priemonių ir (arba) aspektų,</p>	<p>Kadangi daugelis suplanuotų vertinimų yra prioriteto lygmens, planuojant vertinimus ateityje tikslinga inicijuoti daugiau konkrečioms intervencijoms skirtų poveikio vertinimų.</p>

P/TS	Išvados	Rekomendacijos
	<p>kuriems planuojamuose vertinimuose turėtų būti skiriamas didesnis dėmesys atsižvelgiant į šioje ataskaitoje įvertintą Programos įgyvendinimo pažangą.</p>	<p>Pavyzdžiui, parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui, parama smulkiems ūkiams. Parama jaunesiems ir smulkiesiems ūkiams yra strategiškai svarbi ir išskiriama kaip prioritetinga sritis tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu. Paramos jaunesiems ir smulkiesiems ūkininkams priemonės yra ilgametės ir gana didelės apimties, tačiau iki šiol trūksta sistemingų kontrafaktinių vertinimų, kurie parodytų, kiek iš tikrųjų parama jaunųjų ūkininkų atveju prisideda prie ilgalaikio ūkininkavimo tęstinumo, o ne tik formalaus įsikūrimo, o parama smulkiesiems ūkininkams padeda augti, investuoti, pereiti prie tvaresnių ar rinkoje konkurencingesnių verslo modelių. Taip pat vertinimų, skirtų konkrečioms priemonėms (pavyzdžiui, „Parama trumpoms tiekimo grandinėms“, „Savitarpio pagalbos fondai“), kurių įgyvendinimui kyla sunkumų ar pastebimas sumažėjęs/ mažas pareiškėjų susidomėjimas, skirtų poveikio vertinimų.</p> <p>Taip pat tikslinga numatyti vertinimus, susijusius su stebėsena (plačiau žr. ataskaitos 5 dalį).</p>

SANTRUMPOS

2014–2020 m. KPP arba KPP	Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa
ALNSIS	Automatinė laukų nuolatinio stebėjimo sistema
BF	Bendrasis finansavimas
BŽŪP	Bendroji žemės ūkio politika
EIP	Europos inovacijų partnerystė
EJRŽF	Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas
EKPT	Europos kaimo plėtros tinklas
ES	Europos Sąjunga
ESIF	Europos Sąjungos investiciniai fondai
Eur	Euras
EURI	Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė
EŽŪFKP	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai
Ha	Hektaras
IRT	Informacinės ir ryšių technologijos
IT	Informacinės technologijos
LEADER	pranc. <i>Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale</i> – veiksmų, skatinančių kaimo ekonomikos plėtrą, tarpusavio ryšys
LŽŪKT	Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba
NKP	Nacionalinė žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistema
NMA	Nacionalinė mokėjimo agentūra
P. p.	Procentinis punktas
PNF	Papildomas nacionalinis finansavimas
%	Procentas
Programa	Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa
KPP finansinė priemonė	Pasidalintos rizikos paskolų priemonė
SDV	Sąlyginis darbo vienetas
SG	Sutartinis gyvulys
SIA	Supaprastintas išlaidų apmokėjimas
SP	Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas
Strateginis planas	Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas
ŠESD	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Tinklas arba LKT	Lietuvos kaimo tinklas
TS	Tikslinė sritis
UAB	Uždaroji akcinė bendrovė
ŪADT	Ūkių apskaitos duomenų tinklas
VED	Valdos ekonominis dydis
Vnt.	Vienetas
VPS	Vietos plėtros strategija
VšĮ	Viešoji įstaiga
VVG	Vietos veiklos grupės
ŽŪDC	VĮ Žemės ūkio duomenų centras
ŽŪM arba Ministerija	Žemės ūkio ministerija
ŽŪMIS	Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema
ŽŪPGF	UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

ES ir nacionaliniai teisės aktai ir dokumentai:

1. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos;
2. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos EŽŪFKP lėšomis;
3. 2014 m. sausio 7 d. Europos Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 240/2014 dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso;
4. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/2220, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. ir 2022 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir taikymu, ir Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir tokios paramos skirstymu;
5. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa (aktualios versijos);
6. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės (aktualios redakcijos);
7. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. priemonių įgyvendinimo taisyklės (aktualios redakcijos);
8. Lietuvos respublikos žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-800 dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Techninė pagalba“ pirmosios veiklos srities „Programos įgyvendinimas“ ir antrosios veiklos srities „Programos informavimas ir viešinimas“ 2014–2023 m. finansinio plano patvirtinimo (aktuali redakcija).

Interneto svetainės:

1. Europos Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato interneto svetainė: https://ec.europa.eu/agriculture/index_en
2. BŽŪP stebėsenos ir vertinimo rodiklių duomenų bazė: https://ec.europa.eu/agriculture/cap-indicators_lt
3. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos interneto svetainė: <https://zum.lrv.lt/lt/>
4. Nacionalinės mokėjimo agentūros interneto svetainė: <https://nma.lrv.lt/lt/>
5. Lietuvos statistikos departamento interneto svetainė: www.stat.gov.lt
6. Lietuvos kaimo tinklo interneto svetainė: www.kaimotinklas.lt
7. Žemės ūkio duomenų centro interneto svetainė: www.zudc.lt

Stebėsenos informacija:

1. Informacija apie Programos finansinį įgyvendinimą.
2. Stebėsenos rodiklių lentelės.
3. Programos Stebėsenos komiteto posėdžių protokolai.
4. Techninės pagalbos priemonės veiklos sričių įgyvendinimo ataskaitos ir kt.

Tyrimai, vertinimai, analizės:

1. AAPC (2019). „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įtakos gamtinei aplinkai analizė ir aplinkosauginių rodiklių identifikavimas 2016–2018 metais“.
2. Aplinkos apsaugos politikos centras, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, 2014 m.
3. BGI Consulting, „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonių įtakos didinant ūkių gyvybingumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą ir skatinant inovacines ūkio technologijas tyrimas“, 2022. https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritys/Kaimo_pletra/Lie

- [tuvos kaimo plėtros 2014%E2%80%932020%20m. programa/Steb%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/2022/BGI%20KPP%20P%20vertinimas%202022%20ataskaita%20LT.pdf](https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritys/Kaimo_pletra/Lietuvos_kaimo_pletros_2014%E2%80%932020%20m._programa/Steb%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/2022/BGI%20KPP%20P%20vertinimas%202022%20ataskaita%20LT.pdf)
4. EKVI, „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos M10 priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ efektyvumo vertinimas“, 2022. [https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritys/Kaimo_pletra/Lietuvos_kaimo_pletros_2014%E2%80%932020%20m. programa/Steb%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/2022/KPP2014-2020%20M10_tyrimo_galutin%C4%97_ataskaita%202022.pdf](https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritys/Kaimo_pletra/Lietuvos_kaimo_pletros_2014%E2%80%932020%20m._programa/Steb%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/2022/KPP2014-2020%20M10_tyrimo_galutin%C4%97_ataskaita%202022.pdf)
  5. ESTEP (2019). „Užduoties Nr. 10 „Rekomendacijos dėl Lietuvos kaimo tinklo ir jo sekretoriato veiklos tobulinimo“ ataskaita“. Konsultavimo ir rekomendacijų parengimo paslaugos, skirtos administruoti Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai.
  6. ESTEP (2025), „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonių, skirtų skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje, efektyvumo ir veiksmingumo vertinimas“: <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1/tyrimai-ir-vertinimai-1/>
  7. European Commission, Implementation of partnership principle and multi-level governance in 2014–2020 ESI Funds. Carried out by Sweco & Spatial Foresight & Nordregio, July 2016.
  8. FPP Consulting (2019). Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos indėlis mažinant neigiamą žemės ūkio poveikį klimato kaitai.
  9. Institute for European Environmental Policy, Delivering environmental benefits through entry-level agri-environment schemes in the EU, 14 December 2011.
  10. Programos įgyvendinimo metinės ataskaitos.
  11. Smart Continent (2021), „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos įtaka socialinės įtraukties skatinimui, skurdo mažinimui ir ekonominei plėtrai kaimo vietovėse“. Galutinė ataskaita: [https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/20211028_6P%20vertinimo%20galutine%20ataskaita\(1\).pdf](https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/20211028_6P%20vertinimo%20galutine%20ataskaita(1).pdf)
  12. Smart Continent (2021), Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos įtaka ekologiniam ūkininkavimui. Galutinė ataskaita: [https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritys/Kaimo_pletra/Lietuvos_kaimo_pletros_2014%E2%80%932020%20m. programa/Steb%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/2021/KPP%20itaka%20ekologiniam%20ukininkavimui_2021.pdf](https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritys/Kaimo_pletra/Lietuvos_kaimo_pletros_2014%E2%80%932020%20m._programa/Steb%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/2021/KPP%20itaka%20ekologiniam%20ukininkavimui_2021.pdf)

Metodologiniai dokumentai:

1. European Evaluation Helpdeks for Rural Development, Assessing RDP Achievements and Impacts in 2019. Detalesnė informacija adresu: https://enrd.ec.europa.eu/evaluation/publications/assessing-rdp-achievements-and-impacts-2019_en
2. European Evaluation Helpdeks for Rural Development, Evaluation of Innovation in Rural Development Programmes 2014-2020. Detalesnė informacija adresu: https://enrd.ec.europa.eu/evaluation/publications/evaluation-innovation-rural-development-programmes-2014-2020_en
3. Working document for the Rural Development Committee (2021) „Rural Development Annual Implementation Report. Monitoring Tables (2014–2020)“ (version 2.5).

1 PRIEDAS. STEBĖSENOS LENTELĖS

Pridedama atskiru dokumentu MS Excel formatu.

2 PRIEDAS. FINANSINĖS PRIEMONĖS STEBĖSENOS LENTELĖS

Priedama atskiru dokumentu *MS Word* formatu.

3 PRIEDAS. INVESTICINĖS PARAMOS PASISKIRSTYMAS PAGAL ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS

Sektorius	Projektų skaičius	Užbaigtų projektų skaičius	Patvirtinta parama, Eur	Patvirtintos paramos dalis, proc.	Išmokėta parama, Eur	Išmokėtos paramos dalis, proc.
4.1 veiklos sritis						
Augininkystė	2 006	1 913	148 520 955	21,8%	130 606 543	22,8%
Daržininkystė	666	629	103 342 206	15,1%	84 376 843	14,7%
Sodininkystė	51	48	5 375 151	0,8%	4 542 096	0,8%
Uogininkystė	148	138	10 271 848	1,5%	9 230 909	1,6%
Gyvulininkystė:	4 079	3 878	415 098 548	60,8%	344 682 472	60,1%
<i>Mėsinė galvijininkystė</i>	1 919	1 845	155 494 243	22,8%	140 342 695	24,5%
<i>Pieninė galvijininkystė</i>	1 856	1 746	230 092 901	33,7%	179 929 556	31,4%
<i>Paukštininkystė</i>	51	43	11 797 952	1,7%	7 444 686	1,3%
<i>Kiaulininkystė</i>	15	15	1 726 178	0,3%	1 692 877	0,3%
<i>Kitos gyvulininkystės šakos</i>	88	88	6 838 961	1,0%	6 644 089	1,2%
<i>Arklininkystė</i>	20	20	1 058 853	0,2%	1 053 213	0,2%
<i>Avininkystė</i>	75	70	4 423 549	0,6%	4 202 556	0,7%
<i>Bitininkystė</i>	24	21	1 259 462	0,2%	1 118 613	0,2%
<i>Elnių / danielių auginimas</i>	16	15	1 070 826	0,2%	943 179	0,2%
<i>Kailinių žvėrelių auginimas</i>	10	10	1 134 313	0,2%	1 109 698	0,2%
<i>Ožkininkystė</i>	2	2	52 361	0,0%	52 361	0,0%
<i>Triušininkystė</i>	3	3	148 949	0,0%	148 949	0,0%
6.1 veiklos sritis						
Augininkystė	312	305	10 266 812	10,0%	10 157 308	10,4%
Daržininkystė	365	277	13 191 156	12,8%	12 255 740	12,5%
Sodininkystė	87	39	2 904 666	2,8%	2 548 765	2,6%
Uogininkystė	240	161	8 426 506	8,2%	7 780 168	8,0%
Gyvulininkystė	1122	978	50 535 191	49,2%	48 626 890	49,8%
Mišri žemės ūkio veikla	277	227	10 458 608	10,2%	9 964 975	10,2%
Kitą veikla	186	107	6 948 877	6,8%	6 348 493	6,5%
6.3 veiklos sritis						
Augininkystė	842	808	12 547 255	1,5%	12 364 414	1,8%
Daržininkystė	1 701	1 142	25 461 854	2,9%	23 694 513	3,4%
Sodininkystė	83	63	1 244 908	0,1%	1 174 520	0,2%
Uogininkystė	305	247	4 548 520	0,5%	4 341 555	0,6%
Mišri žemės ūkio veikla	1 309	1 114	19 548 739	14,3%	18 856 639	14,5%
Gyvulininkystė:	4 257	3 453	63 691 364	46,7%	60 947 169	47,0%
<i>Mišri žemės ūkio veikla</i>	360	352	5 353 953	0,6%	5 283 309	0,8%
<i>Kitą veikla</i>	29	12	434 380	0,1%	380 586	0,1%

Bitininkystė	275	184	4 114 128	3,0%	3 836 316	3,0%
Elių / danielių auginimas	80	57	1 199 898	0,9%	1 118 617	0,9%
Kailinių žvėrelių auginimas	2	2	30 000	0,0%	30 000	0,0%
Kiaulininkystė	16	12	240 000	0,2%	228 000	0,2%
Kitos gyvulininkystės šakos	741	647	11 016 984	8,1%	10 665 420	8,2%
Mėsinė galvijininkystė	1 279	1 005	19 164 831	14,0%	18 271 407	14,1%
Paukštininkystė	168	123	2 513 750	1,8%	2 378 685	1,8%
Pieninė galvijininkystė	1 696	1 423	25 411 773	18,6%	24 418 724	18,8%
4.1; 6.1 ir 6.3 veiklos sritys						
Augalininkystė	3 115	2 895	170 651 163	18,5%	152 209 796	19,0%
Daržininkystė	3 331	2 393	150 956 760	16,4%	128 550 271	16,1%
Sodininkystė	241	162	9 822 695	1,1%	8 537 259	1,1%
Uogininkystė	746	571	24 038 894	2,6%	22 047 851	2,8%
Gyvulininkystė	9 458	8 309	529 325 103	57,4%	454 256 531	56,7%
Mišri žemės ūkio veikla	1 586	1 341	30 007 347	3,3%	28 821 614	3,6%
Kita veikla	186	107	6 948 877	0,8%	6 348 493	0,8%
Iš viso	18 663	15 778	921 750 839	100,0%	800 771 815	100,0%

Sektorius	Projektų skaičius	Užbaigtų projektų skaičius	Patvirtinta parama, Eur	Patvirtintos paramos dalis, proc.	Išmokėta parama, Eur	Išmokėtos paramos dalis, proc.
4.2 veiklos sritis						
Ankštinių ir baltyminių augalų perdirbimas (išskyrus Taisyklių 11.2.2 papunktyje nurodytą remiamą veiklą)	1	1	599 530	0,5%	599 530	0,7%
Augalininkystės produktų perdirbimas ir (ar) rinkodara, atliekų perdirbimas	60	47	44 075 585	34,7%	31 202 480	38,5%
Mėsos produktų perdirbimas ir (ar) rinkodara	32	23	25 908 016	20,4%	15 032 080	18,6%
Pieno perdirbimas ir (ar) rinkodara	25	19	31 487 722	24,8%	19 106 322	23,6%
Vaisių, uogų, daržovių ir grybų perdirbimas ir (ar) rinkodara, atliekų perdirbimas	29	18	18 093 732	14,2%	9 344 792	11,5%
Kitų Sutarties dėl ES veikimo I priede išvardytų produktų perdirbimas ir (ar) rinkodara	10	7	6 819 117	5,4%	5 707 092	7,0%
Iš viso	157	115	126 983 702	100,0%	80 992 296	100,0%

4 PRIEDAS. SANTRAUKA

FINANSINIS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

2014–2024 m. Programos (KPP) įgyvendinimui skirta beveik 2,85 mlrd. Eur, iš kurių EŽŪFKP lėšos sudaro beveik 2,1 mlrd. Eur, EURI lėšos 139,9 mln. Eur, o nacionalinio finansavimo lėšos – 609 mln. Eur. 2014–2024 m. pagal Programą patvirtintos paramos suma siekė 2 813 mln. Eur ir sudarė 99 % visų Programos įgyvendinimui skirtų lėšų (6 procentiniais punktais (toliau – p. p.) daugiau nei 2023 m.). Daugiausiai paramos lėšų buvo patvirtinta pagal 2A tikslinę sritį (toliau – TS), taip pat pagal prie 4 prioriteto prisidedančias tikslines sritis. 2014–2024 m. pagal Programą išmokėtos paramos suma siekė beveik 2 587 mln. Eur, t. y. 91 % (7 p. p. daugiau nei 2023 m.). EŽŪFKP, bendrojo finansavimo (toliau – BF) ir papildomo nacionalinio finansavimo (toliau – PNF) lėšos sudarė 2 499 mln. Eur, o EURI lėšos – 87,6 mln. Eur. 2014–2024 m. pagal Programą Europos Komisijai buvo deklaruota 2 393 mln. Eur paramos lėšų, t. y. 84 % Programai skirtų lėšų (8 p. p. daugiau nei 2023 m.), iš kurių EŽŪFKP, BF, PNF lėšos sudarė 2 308,4 mln. Eur, o EURI lėšos – 84,5 mln. Eur.

Didžiausia išmokėtos paramos dalis pagal tikslinę sritį, lyginant su skirta parama, buvo pagal 6C tikslinę sritį – 100 %. Pagal 4 prioritetą išmokėtos paramos dalis siekė 99 %, o pagal 2B tikslinę sritį – 97 %. Mažiausias finansinio įgyvendinimo lygis pasiektas pagal šias tikslines sritis – 5C (išmokėta 53 % skirtos paramos) ir 3A (išmokėta 59 % skirtos paramos).

PROGRAMOS PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS

1 prioritetas. Žinių perdavimo ir inovacijų žemės ūkio, miškininkystės sektoriuose ir kaimo vietovėse skatinimas

2014–2024 m. 1 prioritetui patvirtina lėšų suma siekė 57,7 mln. Eur (91 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėta parama siekė 49,9 mln. Eur (78 % prioritetui skirto finansavimo), o EK deklaruota paramos suma siekė 47,1 mln. Eur (74 % prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su 2014–2023 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 7 p. p. (2,6 mln. Eur), išmokėtos – 11 p. p. (6,3 mln. Eur), EK deklaruotos – 14 p. p. (8,1 mln. Eur).

Iki 2024 m. pabaigos buvo užbaigti 37 projektai (dar 6 įgyvendinami), susiję su profesiniu mokymu (per 2024 m. užbaigti 8 projektai). Šiuose projektuose iš viso dalyvavo 66 254 mokymų dalyviai (15 tūkst. dalyvių per 2024 m.). Taip pat buvo užbaigti 63 projektai (dar 8 įgyvendinami), kuriais prisidedama prie parodomųjų projektų ir informavimo veiklos (per 2024 m. užbaigti 9 projektai). Pagal M02 priemonę teikiams konsultavimo paslaugomis pasinaudojo 10 601 paramos gavėjas (iš jų 557 per 2024 m.), kurių didžioji dalis buvo konsultuojami agrarinės aplinkosaugos srities klausimais, t. y. konsultacijomis, prisidedančiomis prie 4 prioriteto įgyvendinimo. 2014–2024 m. duomenimis, buvo įgyvendinami 52 projektai, kuriais remiamos Europos inovacijų partnerystės (toliau – EIP) veiklos grupės ir jų veikla, iš jų 34 projektai buvo užbaigti (2024 m. užbaigta 13 projektų). Be to, 2014–2024 m. įgyvendinta 216 smulkių ūkių bendradarbiavimo ir trumpų tiekimo grandinių vystymo projektų pagal 16.3 ir 16.4 veiklos sritis (per 2024 m. buvo užbaigti 29 projektai).

2 prioritetas. Žemės ūkio konkurencingumas ir tvarus miškų valdymas

2014–2024 m. pagal 2 prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė 1,13 mlrd. Eur (98 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėtų lėšų suma siekė 998,5 mln. Eur (87 % prioritetui skirto finansavimo), EK deklaruotos paramos suma siekė 931,1 mln. Eur (81 % prioritetui skirto finansavimo). Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota 895,4 mln. Eur (78 % prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su 2014–2023 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 10 p. p. (121 mln. Eur), išmokėtos – 11 p. p. (134,9 mln. Eur), EK deklaruotos – 11 p. p. (133,2 mln. Eur).

2014–2024 m. buvo paremtos 4 850 žemės ūkio valdų, įgyvendinusių investicijų į ūkių restruktūrizavimą ir modernizavimą projektus (per 2024 m. paremtos 166 žemės ūkio valdos). 51 ūkių modernizavimo projektas įgyvendinamas EURI lėšomis, o iš jų 6 projektai jau užbaigti. Taip pat buvo paremti 2 094 jaunųjų ūkininkų įsikūrimo projektai (per 2024 m. baigti įgyvendinti 332 projektai) bei 9 395 smulkūs ūkiai (per 2024 m. paremti 977 smulkūs ūkiai), siekiant jiems sudaryti sąlygas aktyviau dalyvauti rinkoje. Be to, buvo vykdomos investicijos į su žemės ūkio ir miškininkystės plėtra, modernizavimu ar pritaikymu susijusią infrastruktūrą. Šioje srityje buvo įgyvendinti 436 projektai, susiję su žemės ūkiu, kuriems išmokėta ir EK deklaruota 122,1 mln. Eur. Taip pat buvo įgyvendinta 19 projektų, skirtų miškų infrastruktūrai gerinti, o jiems išmokėtos paramos suma siekė 1,5 mln. Eur. Pagal 2 prioritetą parama taip pat buvo skirta ir miško kirtimo, apvalios medienos ir medienos biokuro ruošos technologijų diegimui, jaunuolynų ir krūmynų pertvarkymui. Šioje srityje iki 2024 m. pabaigos buvo įgyvendinta 260 projektų (per 2024 m. užbaigta įgyvendinti 20 projektų), kuriems išmokėtų ir EK deklaruotų lėšų suma sudarė beveik 20,8 mln. Eur.

Reaguojant į didelį finansavimo poreikį ir dėl COVID-19 pandemijos pasikeitusią ekonominę situaciją 2020 m. buvo priimtas sprendimas sukurti KPP finansinę priemonę, skirtą finansuoti paskolas, kuriomis siekiama 4.1 priemonės tikslų. Nuo PRP finansinės priemonės įgyvendinimo pradžios iki 2024 m. gruodžio 31 d. Finansų tarpininkas su galutiniais naudos gavėjais pasirašė 68 paskolų sutartis (4 sutartis per 2024 m.). Bendra suteiktų paskolų suma sudaro 6,596 mln. Eur, šioje sumoje 3,435 mln. Eur – KPP finansinės priemonės lėšų. Nuo KPP finansinės priemonės įgyvendinimo pradžios iki 2024 m. gruodžio 31 d. paskolų gavėjai Finansų tarpininkui už paskolas grąžino 948,3 tūkst. Eur. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos į Fondą grįžusių lėšų suma sudaro 545,5 tūkst. Eur.

3 prioritetas. Maisto tiekimo grandinių organizavimo skatinimas

2014–2024 m. pagal 3 prioritetą visų patvirtintų lėšų suma siekė beveik 171,8 mln. Eur (92 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėtų lėšų suma siekė 119,9 mln. Eur (65 % prioritetui skirto finansavimo), EK deklaruotos paramos suma siekė 119,3 mln. Eur (64 % prioritetui skirto finansavimo). Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota beveik 112,7 mln. Eur (61 % prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su 2014–2023 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 3 p. p. (6,6 mln. Eur), išmokėtos – 10 p. p. (16,8 mln. Eur), EK deklaruotos – 9 p. p. (16,8 mln. Eur).

2014–2024 m. įgyvendinant 3A tikslinę sritį baigtiems projektams buvo išmokėta ir EK deklaruota 86,3 mln. Eur. Įgyvendinti 165 projektai, kuriems skirta parama investicijoms į žemės ūkio valdas bei investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą (per 2024 m. užbaigta įgyvendinti 20 projektų). Paramos lėšos taip pat buvo išmokėtos 395 žemės ūkio valdoms (32 valdomis daugiau nei 2014–2023 m.) už dalyvavimą kokybės sistemose, trumposiose tiekimo grandinėse ir gamintojų organizacijose: pagal M03 priemonę parama išmokėta 162 ūkio valdoms pagal tęstinius 2007–2013 m. KPP įsipareigojimus ir 102 valdoms pagal naujas 2014–2020 m. KPP paraiškas, 43 ūkio valdoms pagal užbaigtus projektus, prisidedančius prie 16.4 veiklos srities, ir 88 valdoms dalyvaujančioms remiamose gamintojų grupėse (M09). Įgyvendinant 3B tikslinę sritį, skirtą paskatinti žemės ūkio valdų dalyvavimą rizikos valdymo sistemose, pagal priemonę M17 išmokėta ir EK deklaruota 22,1 mln. Eur paramos, kurią gavo 2 155 ūkiai (17 ūkių daugiau lyginant su 2023 m.), o pagal priemonę M05 – 4,4 mln. Eur, kurią gavo 64 ūkio valdos (5 ūkio valdomis daugiau nei 2014–2023 m.).

4 prioritetas. Aplinkosauga – biologinė įvairovė, vandens ir dirvožemio

Siekiant 4 prioriteto tikslų, yra įgyvendinamos 3 horizontalaus pobūdžio priemonės (M01, M02 ir M16), 2 investicinės (M04 ir M08) bei 5 kompensacinio pobūdžio plotinės priemonės (M10, M11, M12, M13 ir M15). 2014–2024 m. patvirtinta lėšų suma siekė kiek daugiau nei 917,2 mln. Eur (101 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėtos paramos suma siekė 902,2 mln. Eur (99 % prioritetui skirto finansavimo), EK deklaruotos paramos suma siekė 827,7 mln. Eur (91 % prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su 2014 – 2023 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 3 p. p. (19,9 mln. Eur), išmokėtos – 2 p. p. (19 mln. Eur), EK deklaruotos – 3 p. p. (18,9 mln. Eur). Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis yra aukštas.

2024 m. buvo paremtas 40 897 ha žemės ūkio paskirties plotas (17,2 tūkst. ha mažiau lyginant su 2023 m.) ir 31 936 ha miško paskirties plotas (3,5 tūkst. ha daugiau lyginant su 2023 m.), kuriuose vykdomos su biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga susijusios valdymo sutartys. Siekiant vandentvarkos gerinimo 2024 m. buvo paremtas 5 556 ha plotas (beveik 2 tūkst. mažiau lyginant su 2023 m.). 2024 m. taip pat paremtas 18 258 ha žemės ūkio paskirties žemės plotas (251 tūkst. ha mažiau lyginant su 2023 m.), kuriame buvo vykdomos veiklos, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimo ir dirvožemio erozijos prevencija. Šie plotai daugiausia apėmė žemės ūkio veiklą „Natura 2000“ vietovėse, ekologinį ūkininkavimą, taip pat ūkininkavimą pagal aukštesnius nei privaloma aplinkosauginius reikalavimus, prisiimtus pagal M10 „Agrarinės aplinkosaugos“ priemonės veiklas. Kalbant apie miško plotus, pastarieji buvo remiami pagal M8 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ priemonę. Atkreiptinas dėmesys, kad paremto ploto tikslo rodikliai yra metiniai, todėl dalies jų reikšmės sumažėjo, nes baigiasi prisiimtų įsipareigojimų laikas. 2024 m. paramos paraiškos buvo priimanamos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus, nes pradėtos įgyvendinti analogiškos Strateginio plano priemonės.

5 prioritetas. Efektyvus išteklių naudojimas

2014–2024 m. pagal 5 prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė 107,5 mln. Eur (92 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėtos ir EK deklaruotos paramos suma siekė beveik 98,1 mln. Eur (84 % prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su 2014–2023 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 4 p. p. (3,9 mln. Eur), išmokėtos ir EK deklaruotos – 9 p. p. (10,1 mln. Eur).

2014–2024 m. buvo užbaigti įgyvendinti 4 projektai, prisidedantys prie 5C tikslinės srities „Parama biodujų gamybai“ tikslo. Taip pat 2024 m. parama buvo išmokėta pagal 2 597 paraiškas, pagal kurias įgyvendinti veiksmai, prisidedantys prie žemės ūkio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimo. Be to, 852 valdos gavo paramą miško įveisimui, taip siekiant prisidėti prie anglies dioksido išlaikymo ir sekvestracijos miškininkystėje (38 valdomis daugiau nei 2023 m.). Žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame buvo vykdomos su išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimu susijusios valdymo sutartys, siekė 18 137 ha (15,5 tūkst. ha mažiau lyginant su 2023 m.), o žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas, kuriame buvo vykdomos su anglies sekvestracija ir išsaugojimu susijusios valdymo sutartys, siekė 41 040 ha (17,4 tūkst. ha mažiau lyginant su 2023 m.). Kaip ir 4-ojo prioriteto atveju, paremto ploto tikslo rodikliai yra metiniai, todėl dalies jų reikšmės sumažėjo dėl besibaigiančio prisiimtų įsipareigojimų laiko.

6 prioritetas. Ekonominės plėtros ir socialinės įtraukties skatinimas

2014–2024 m. pagal 6 prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė beveik 328,2 mln. Eur (102 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėtos paramos suma siekė 306,7 mln. Eur (96 % prioritetui skirto finansavimo). EK deklaruota – 277,3 mln. Eur (86 % prioritetui skirto finansavimo). Baigtiems projektams išmokėta 287,6 mln. Eur (90 % prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su 2014–2024 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 4 p. p. (6,2 mln. Eur), išmokėtos – 8 p. p. (19 mln. Eur) bei EK deklaruotos – 9 p. p. (21,8 mln. Eur).

2014–2024 m. buvo įgyvendinti 2 152 projektai, skirti ne žemės ūkio veiklos verslo plėtojimui kaime (2024 m. užbaigti įgyvendinti 47 projektai) bei sukurta 3 790 darbo vietų (164 darbo vietos sukurtos per 2024 m.). Taip pat įgyvendinti 8 296 projektai, kuriais gerinamos paslaugos ir infrastruktūra (įskaitant ir kultūrinį bei gamtinį paveldą) kaimo vietovėse. 2024 m. pabaigoje gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius siekė 348 531 asmenį (arba 33 % visų kaimo gyventojų).

2024 m. buvo įgyvendinamos 49 vietos plėtros strategijos (46 kaimo vietovių ir 3 dvisektorės, finansuojamos iš EŽŪFKP ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo). Gyventojų skaičius, tenkantis VVG, siekia 1 075 726 asmenis ir apima visus Lietuvos kaimo vietovėse gyvenančius žmones. Per 2014–

2024 m. įgyvendinant M19 priemonę buvo sukurtos 2 349 darbo vietos (2024 m. sukurtos 454 darbo vietos).

Paramos investicijoms į žemės ūkio sektorius apžvalga

Atliekant paramos investicijoms į žemės ūkio sektorius apžvalgą buvo analizuotas investicinių veiklos sričių 4.1, 6.1 ir 6.3 indėlis į pagrindinių žemės ūkio sektorių plėtrą. Didžiausia dalis paramos – 529,3 mln. Eur arba 57,4 % buvo patvirtinta investicijų projektams gyvulininkystės sektoriuje. Įgyvendinant minėtas veiklos sritis iki 2024 m. pabaigos šiame sektoriuje įgyvendinami 9 458 projektai, kuriems išmokėta 454,3 mln. Eur (56,7 % visos pagal analizuotas veiklos sritis išmokėtos paramos). Toliau seka augalininkystės sektorius, kuriame įgyvendinami 3 115 investicinių projektų, o jiems patvirtinta paramos suma siekė beveik 170,7 mln. Eur ir sudarė 18,5 % visos investicinės paramos, išmokėta parama – beveik 152,2 mln. Eur (19 % visos pagal analizuotas veiklos sritis išmokėtos paramos). Daržininkystės sektoriuje įgyvendinamam 3 331 investiciniam projektui patvirtintos paramos suma siekė 151 mln. Eur ir sudarė 16,4 %, o išmokėtos paramos suma siekė beveik 128,6 mln. Eur (16,1 %).

Investicinė parama taip pat teikiama ir pagal 4.2 veiklos sritį, skirtą perdirbimui ir rinkodarai. 2014–2024 m. pagal šią veiklos sritį buvo patvirtinta beveik 127 mln. Eur. Daugiausiai projektų (60) įgyvendinama augalininkystės produktų perdirbimo srityje, jiems išmokėta parama siekia beveik 19,1 mln. Eur. Toliau seka parama investicijoms į pieno perdirbimą (įgyvendinami 25 projektai, kuriems išmokėta 19,1 mln. Eur) ir mėsos produktų perdirbimą (įgyvendinami 32 projektai, kuriems išmokėta 15 mln. Eur).

VEIKLOS REZULTATŲ PLANO ĮGYVENDINIMAS

Programoje pateiktame veiklos rezultatų plane nurodyti pagal kiekvieną prioritetą suplanuoti pasiekti tikslai, t. y. 2025 m. planuojamos pasiekti galutinės reikšmės. Veiklos rezultatų plane numatyta 13 rodiklių bei 2 papildomi rodikliai. Iki 2024 m. pabaigos buvo pasiektos 4 rodiklių siekiamos galutinės reikšmės, dar vieno rodiklio pasiekimo lygis – 99 %. Atsižvelgiant į naujausius atliktus finansinio plano keitimus (KPP 18 versija), tikėtina, kad beveik visų veiksmų plane numatytų rodiklių tikslai bus pasiekti. Pilna apimtimi nebus pasiektas ketvirtajam prioritetui numatytas paremto ploto tikslas (didžiausias visu Programos įgyvendinimo laikotarpiu fiksuotas tikslo pasiekimo lygis – 86 %), kadangi nuo 2023 m. daugelio plotinių priemonių atveju paraiškos pagal prie tikslo prisidedančias priemones priimamos tik už anksčiau prisiimtų įsipareigojimų vykdymą, o tai reiškia, kad kasmet paremti plotai mažėja.

VEIKSMAI, SIEKIANT UŽTIKRINTI PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMINGUMĄ

2014–2023 m. siekiant užtikrinti. Programos įgyvendinimo veiksmingumą ir kokybę, buvo atliekami: 1) Programos pakeitimai, 2) Programos administravimo taisyklių pakeitimai bei inicijuojami ar atliekami nacionalinių teisės aktų pakeitimai 3) priemonės įgyvendinimo taisyklių pakeitimai bei kiti veiksmai.

2024 m. buvo atliktas Programos keitimas, EK patvirtintas 2024 m. balandžio 17 d. sprendimu Nr. C(2024)2638. Atsižvelgiant į KPP priemonių įgyvendinimo situaciją ir siekiant racionaliai panaudoti KPP lėšas, lėšos perskirstytos iš priemonių, veiklos sričių, kurias įgyvendinant suplanuoti rodikliai buvo pasiekti arba, atsižvelgiant į priemonės specifiką, yra rizika nepanaudoti visų joms skirtų lėšų arba lėšų likučiai, įskaitant baigtuose įgyvendinti projektuose nepanaudotas (sutaupytas) lėšas, yra per maži ir todėl 2024 m. kvietimai pagal jas neplanuojami. 2024 m. atliktu keitimu daugiausiai lėšų perskirstyta 6.3 veiklos sričiai „Parama smulkiesiems ūkiams“, o taip pat vietos projektų įgyvendinimui (19.2 veiklos sritis) ir techninei pagalbai (M20).

Siekiant spręsti ir kontroliuoti problemas, iškilusias priemonių įgyvendinimo metu, 2024 m. buvo atlikti priemonių, pagal kurias dar buvo paskelbti kvietimai teikti paraiškas, įgyvendinimo taisyklių pakeitimai. Pakeitimais buvo supaprastinamos paramos gavimo taisyklės ir atliekami kiti įvairūs

pakeitimai. Programos veiksmingumo tobulinimo taip pat buvo siekiama, organizuojant Stebėsenos komiteto posėdžius. 2024 metais surengti 2 Stebėsenos komiteto posėdžiai. Stebėsenos komiteto posėdžių metu buvo aptarti siūlomi Programos pakeitimai, patvirtinti finansinio plano pakeitimai, apsvarstyti ir priimti atskirų priemonių pakeitimai.

VEIKSMAI, VYKDANT TECHNINĖS PAGALBOS IR PROGRAMOS VIEŠINIMO REIKALAVIMUS

2014–2024 m. parama Techninei pagalbai teikiama, įgyvendinant tris veiklos sritis: 1) Programos įgyvendinimas (toliau – pirmoji veiklos sritis); 2) Programos informavimas ir viešinimas (toliau – antroji veiklos sritis); 3) Lietuvos kaimo tinklas (toliau – trečioji veiklos sritis).

Techninei pagalbai skirtos paramos lėšos siekia kiek daugiau nei 98,1 mln. Eur. 2014–2024 m. buvo įgyvendinami 146 projektai, iš kurių 6 projektai yra tęstiniai. Pagal pirmąją veiklos sritį įgyvendinami 3 tęstiniai projektai (visų trijų galimų paramos gavėjų – Žemės ūkio ministerijos (ŽŪM), Nacionalinės mokėjimo agentūros (NMA) ir Žemės ūkio duomenų centro (ŽŪDC). Pagal antrąją veiklos sritį įgyvendinami 2 tęstiniai projektai (abiejų galimų paramos gavėjų – ŽŪM ir NMA). Pagal trečiąją veiklos sritį 1 tęstinį projektą įgyvendina Lietuvos kaimo tinklo sekretoriatas. 140 likusių projektų įgyvendinami LKT narių. Visiems šiems projektams 2014–2024 m. išmokėta 97,5 mln. Eur (99 % visų techninei pagalbai skirtų lėšų), o išmokėta ir EK deklaruota beveik 77,6 mln. (79 % visų techninei pagalbai skirtų lėšų).

2014–2024 m. pagal pirmąją veiklos sritį buvo išmokėta 83,2 mln. Eur, o EK deklaruota kiek daugiau nei 65 mln. Eur paramos. Pagal pirmąją TP veiklos sritį ŽŪM įgyvendina projektą „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos valdymas, priežiūra ir kontrolė“. Kaip ir ankstesniais metais, įgyvendinant šį projektą 2024 m. ŽŪM, kaip Programos vadovaujančiajai institucijai priskirtų funkcijų vykdymui buvo samdomi valstybės tarnautojai ir darbuotojai (dirbę pagal darbo sutartis), kurie visą arba dalį darbo laiko skyrė darbui, susijusiam su Programos įgyvendinimu. Iš šio projekto lėšų apmokėtos darbuotojų, kurių visas ar dalis darbo laiko buvo skirtas funkcijoms, susijusioms su Programos ir Strateginio plano kaimo plėtros priemonių įgyvendinimu, išlaikymo išlaidos. Atkreiptinas dėmesys, kad 2024 m. Programos lėšomis darbuotojų išlaikymo išlaidos buvo apmokamos tik sausio – vasario mėn.

NMA įgyvendina projektą „Programos įgyvendinimas“. 2024 m. įgyvendinant projektą, kaip Programos Mokėjimo agentūrai priskirtų funkcijų vykdymui buvo samdomi valstybės tarnautojai ir darbuotojai (dirbę pagal darbo sutartis), kurie skirdami visą arba dalį darbo laiko vertino pagal įgyvendinamas Programos priemones pateiktas paraiškas paramai gauti, mokėjimo prašymus, atliko įvairias patikras, administravo paramos lėšas bei jų išmokėjimą. Siekiant užtikrinti tinkamą paramos administravimą, NMA darbuotojai dalyvavo įvairiuose mokymuose.

ŽŪDC įgyvendina projektą „Techninė pagalba 2014–2020 m. (Programos įgyvendinimas)“. 2024 m. buvo užtikrinamas sklandus paraiškų priėmimo informacinės sistemos ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro administravimas, žemės ūkio valdos ekonominio dydžio, išreiškiamo ekonominio dydžio vienetais, apskaičiavimas ar perskaičiavimas bei produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimas ar perskaičiavimas. Šių funkcijų atlikimui buvo samdomi darbuotojai, kurių dalis darbo laiko buvo skiriama funkcijoms, susijusioms su Programos įgyvendinimu atlikti.

2014–2024 m. pagal antrąją veiklos sritį buvo išmokėta beveik 10 mln. Eur ir EK deklaruota beveik 8,8 mln. Eur paramos. Įgyvendinant antrąją TP sritį ŽŪM įgyvendina projektą „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos informavimas ir viešinimas“. 2024 m. iš projekto lėšų buvo apmokėtas tik dalyvavimas parodoje „Žalioji savaitė“, o viešinimo veiksmai buvo vykdomi pasitelkiant naujo projekto pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano techninės paramos veiklos sritį „Strateginio plano viešinimas, informacijos sklaida“ lėšas.

NMA įgyvendina projektą „Programos viešinimas ir informavimas“. 2024 m. NMA dalyvavo trijose parodose žemės ūkio tematika, taip pat vykdė susitikimus su socialiniais partneriais, viešino priemones internetinėje svetainėje ir Youtube paskyroje.

2014–2024 m. pagal trečiąją veiklos sritį išmokėta parama siekė kiek daugiau nei 4,2 mln.: 0,73 mln. Eur Lietuvos kaimo tinklo sekretoriato įgyvendinamam projektui, 2,63 mln. Eur 84 LKT narių įgyvendinamiems projektams, skirtiems renginių komunikacijos priemonėms įgyvendinti ir 0,89 mln. Eur 56 LKT narių įgyvendinamiems projektams, skirtiems elektroninės komunikacijos priemonėms įgyvendinti. Tačiau EK deklaruota paramos suma yra mažesnė už išmokėtą – ji pagal visą 20.3 veiklos sritį siekė 3,7 mln. Eur. Skirtumas tarp išmokėtos sumos ir EK deklaruotos sumos atsiranda dėl to, kad pagal projektus išmokami avansai nėra deklaruojami EK.

Įgyvendinant veiksmų planą 2024 m. LKT Sekretoriatas suorganizavo arba prisidėjo organizuojant 22 renginių. 18 iš jų buvo teminiai „LKT dirbtuvių“ formato renginiai. „LKT dirbtuvės“ – tai virtualių renginių ciklas, kurių metu bendrai diskusijai ir nuomonių apsikeitimui suburiami kaimo plėtros dalyviai, skatinamas efektyvesnis bendradarbiavimas ir visų suinteresuotų šalių įsitraukimas į informacijos ir žinių sklaidos procesą. LKT sekretoriatas taip pat organizavo arba prisidėjo organizuojant dar 4 renginius. Atlikus sėkmingų gerųjų KPP ir Strateginio plano projektų atranką, suorganizuotas renginys „Ateities kaimo kūrėjų apdovanojimai“. Ateities kaimo kūrėjų apdovanojimuose, atsižvelgiant į skirtingas KPP ir Strateginio plano priemones, buvo išskirtos 5 nominacijos (t. y. „Pažangus ūkis“; „Pažangus verslas“; „Drauge su gamta“; „Gerovės kūrėjai“ ir „Jaunų asmenų ir (arba) moterų iniciatyvos“) ir paskelbti jų I–III vietų nugalėtojai.

2024 m. buvo išleista 10 periodinių naujienlaiškių „LKT žinios“, kuriuose pristatoma aktuali LKT nariams, taip pat potencialiems nariams ir kitoms suinteresuotoms šalims informacija, teisės aktų pakeitimai, ES lygmens tinklaveikos naujienos, informacija apie LKT paramos projektams skirtus paraiškų kvietimus ir kt. LKT Sekretoriato atstovai periodiškai dalyvavo Europos sąjungos BŽŪP tinklo organizuotuose susitikimuose (renginiuose), taip pat dalyvavo ir *Nordic-Baltic* kaimo tinklų sekretoriatų atstovų virtualiuose susitikimuose ir vykdė kitas veiklas.

LKT nariai įgyvendina dviejų tipų projektus: projektus, kurie skirti renginių komunikacijos priemonėms įgyvendinti ir projektus, kurie skirti elektroninėms komunikacijos priemonėms įgyvendinti. 2024 m. buvo užbaigti įgyvendinti 54 (63 proc.) renginių komunikacijos priemonėms įgyvendinti ir 53 (95 proc.) elektroninėms komunikacijos priemonėms įgyvendinti skirti projektai. 2024 m. įgyvendinant LKT narių renginių ir elektroninės komunikacijos priemones buvo suorganizuoti 566 renginiai (teminiai renginiai, renginiai „Atviras ūkis“ ir pan.), parengtos 244 publikacijos (straipsniai, elektroniniai leidiniai ir kt.) bei panaudoti 1 793 kiti įrankiai (socialinės medijos, audiovizualinė produkcija, virtualūs turai ir kt.).

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Bendras Programos finansinis įgyvendinimas yra gana aukštas (išmokėta 91 % visų skirtų lėšų, o EK deklaruota 84 % visų skirtų lėšų).

Atskirų tikslinių sričių ir priemonių finansinis įgyvendinimo lygis skiriasi. Laikyta, kad tikslinių sričių ir priemonių finansinis įgyvendinimo lygis (vertinant pagal baigtiems projektams išmokėtas ir EK deklaruotas lėšas) yra aukštas, jeigu jis viršija bendrą KPP įgyvendinimo lygį (84 %), vidutinis – jeigu įgyvendinimo lygis svyruoja nuo 60 iki 84 %, žemas – iki 60 %.

2014–2024 m. **1 prioritetai** patvirtinta 57,7 mln. Eur lėšų, kurios sudarė 91 % viso Programoje prioritetai numatyto finansavimo, išmokėta 49,9 mln. Eur lėšų, kurios sudarė 78 % prioritetai skirto finansavimo. EK deklaruota 47,1 mln. Eur, o tai sudarė 74 % prioritetai skirto finansavimo. Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis – vidutinis.

1A tikslinei sričiai patvirtinta parama siekė 91 % tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta – 78 %, EK deklaruota – 74 % Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 71 %. Tikslinės srities pažanga

laikoma vidutine. Atsižvelgiant į tai, kad 2025 m. atliktu Programos keitimu 16.3 ir 16.4 veiklos sritims, prisidedančioms prie 1A TS įgyvendinimo, buvo sumažinta skirtos paramos suma ir įvertintus patvirtintos paramos dalį, tikėtina, kad bus panaudota visa TS suplanuota paramos suma. Vertinant 1A srities tikslo rodiklio pažangą, iki 2024 m. pabaigos pasiekta tikslo rodiklio T1 reikšmė buvo 1,59 %. Lyginant su 2025 m. suplanuota reikšme, pasiekta 68 % suplanuoto tikslo, tačiau atsižvelgiant į 2025 m. Programos keitimą ir sumažintą rodiklio tikslo reikšmę, prognozuotina, kad rodiklio tikslas bus pasiektas.

1B tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 82 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta – 70 %, EK deklaruota – 65 %. Šios tikslinės srities pažanga vertinama kaip vidutinė, tačiau įvertintus patvirtintos paramos dalį ir 2025 m. atliktus Programos finansinio plano pakeitimus (lėšos sumažintos 16.3 ir 16.4 veiklos sritims), prognozuotina, kad finansinės pažangos lygis išaugs iki 96 %.

Iki 2024 m. pabaigos įgyvendinant priemonę M16 buvo užbaigti 34 EIP veiklos grupių projektai bei įgyvendinta 216 kitų bendradarbiavimo veiksmų, iš kurių 194 projektai buvo užbaigti pagal 16.3 veiklos sritį „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ ir 22 pagal 16.4 veiklos sritį „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“. Apibendrinus, iki 2024 m. pabaigos pasiekta 96 % 2025 m. siektinos tikslo rodiklio (T2) reikšmės. Atsižvelgiant į tai, kad dalis projektų pagal priemonės veiklos sritis dar yra įgyvendinami, prognozuotina, kad tikslo rodiklio reikšmė bus pasiekta ir viršyta.

- **Rekomendacija:** Trumpų tiekimo grandinių plėtra išlieka vienas iš svarbių žemės ūkio politikos prioritetų, todėl būtina skatinti ūkininkus aktyviau dalyvauti trumpose tiekimo grandinėse. ŽŪM nuolat atliekami priemonės viešinimo ir paramos sąlygų gerinimo veiksmai vertinami teigiamai, o detalesnės rekomendacijos dėl tobulintinių sričių bei papildomų veiksmų, kurie galėtų paskatinti trumpų tiekimo grandinių plėtrą, pateiktos KPP 3-ojo prioriteto vertinime.

1C tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 100 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta ir EK deklaruota – 90 % Finansinis TS įgyvendinimo lygis yra aukštas. Įvertintus patvirtintos paramos dalį, tikėtina, kad bus panaudota visa tikslinei sričiai skirta parama. Iki 2024 m. pabaigos bendras mokymuose dalyvavusiųjų skaičius buvo 66 254, o tai sudarė tik 44 % 2025 m. numatyto tikslo (T3). Lyginant su 2023 m. pažangos ataskaitos duomenimis, mokymų dalyvių skaičius išaugo 15 282 dalyviais, tačiau tikslo rodiklio pažanga yra ribota. Atsižvelgiant į rodiklio kitimo tendenciją ir tai, kad Programos įgyvendinimas artėja į pabaigą, prognozuotina, kad tikslo rodiklis nebus pasiektas.

Pagrindinė priežastis, lėmusi mažesnę mokymų dalyvių skaičių buvo ta, kad dažnai organizuoti 2 dienų mokymai, kurie buvo populiarūs ūkininkų tarpe. Teminiuose vertinimuose pastebėta, kad mažesnę nei planuota mokymų dalyvių skaičių iš dalies galėjo lemti tai, kad mokymai ne visada atitiko esamus ūkininkų poreikius – mokymai buvo teoriniai, trūko praktinių užsiėmimų, po kurių ūkininkams būtų lengviau pritaikyti įgytas žinias savo ūkyje. Pastebima, kad mokymų temos buvo daugiau bendresnės, o ne konkrečios, susijusios su ūkininkams aktualiomis problemomis.

- **Rekomendacija:** išlieka aktuali rekomendacija, kad ateityje organizuojant mokymus ir parenkant mokymų temas tikslinga vykdyti konsultacijas su ūkininkais ar jų asociacijomis siekiant nustatyti temas, kurios būtų aktualiausias ir reikalingiausias ūkininkams, taip pat labai svarbu užtikrinti, kad mokymai būtų praktiniai – orientuoti į tai, kad įgytas žinias būtų galima pritaikyti praktikoje.
- Ateityje įgyvendinant panašias priemones ir planuojant mokymų dalyvių skaičiaus rodiklius, siūlome papildomai ir detaliam įvertinti dalyvavimo mokymuose tendencijas ir siektinas reikšmes prognozuoti atsižvelgiant į Programos įgyvendinimo patirtį.

2 prioritetai patvirtinta 1,13 mlrd. Eur lėšų, kurios sudarė 98 % Programoje prioritetui skirtą finansavimą, išmokėta parama siekė 998,5 mln. Eur (87 % prioritetui skirtą finansavimą), EK deklaruota – 931,1 mln. Eur (81 % prioritetui skirtą finansavimą), o baigtiems projektams išmokėta ir

EK deklaruota beveik 895,4 mln. Eur (78 % prioritetui skirto finansavimo). Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis yra vidutinis, tačiau gana artimas bendram Programos įgyvendinimo lygiui (84 %).

2A tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 98 % tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta parama – 86 %, EK deklaruota – 81 %, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 77 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis laikomas vidutiniu, tačiau yra gana artimas bendram Programos įgyvendinimo lygiui. Žemiausias finansinio įgyvendinimo lygis (76 %) pagal šią TS stebimas pagal M04, tačiau priemonei patvirtintos paramos suma sudaro 96 % skirto finansavimo. Taip pat 2025 m. atliktu Programos keitimu 4.1 veiklos sričiai skirtas papildomas finansavimas ir 2025 m. balandžio – gegužės mėn. organizuojami kvietimai teikti paraiškas pagal šią veiklos sritį.

Vertinant 2A tikslo rodiklio (T4) pasiekimą, iki 2024 m. pabaigos paramą gavusių valdų procentinė dalis sudarė 2,43 % visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų, todėl 2014–2024 m. buvo pasiekta 84 % suplanuotos rodiklio reikšmės. Atsižvelgiant į tai, kad pagal 4.1 veiklos sritį parama patvirtinta 6 804 projektams (iš jų 6 550 jau užbaigti), tikėtina, kad rodiklio tikslo reikšmė bus pasiekta.

2B tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 101 % tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta parama – 97 %, EK deklaruota – 76 %, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 82 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis pagal išmokėtas lėšas yra gana arti bendro Programos finansinio įgyvendinimo lygio. Vertinant tikslinės srities tikslo rodiklio (T5) pasiekimą, 2024 m. žemės ūkio valdų, gavusių jauniems ūkininkams skirtų investicijų, procentinė dalis sudarė 1,05 % visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų, o tai reiškia, jog 2014–2024 m. periodu buvo pasiekta 85 % suplanuotos rodiklio reikšmės (tai yra 14 p. p. daugiau nei 2023 m.). Atsižvelgiant į nuosekliai kasmet didėjančią tikslo rodiklio reikšmę, priemonės populiarumą bei tai, kad, kad 548 projektai dar įgyvendinami, tikėtina, kad 2025 m. siektina rodiklio reikšmė bus pasiekta. Specialiųjų rodiklių analizė rodo, kad, geriausi pasiekimai stebimi daržininkystės ir uogininkystės ūkiuose (numatyta siektina reikšmė buvo visiškai įgyvendinta ir stipriai viršyta).

2C tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 98 % tikslinei sričiai skirtos paramos, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 88 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis yra aukštas. Atkreiptinas dėmesys, kad po 2025 m. atlikto Programos keitimo, šiai TS buvo padidintas skirtas finansavimas. Vertinant 2024 m. patvirtintos paramos sumą ir pagal naują finansinį planą (KPP 18 versija) skirtos paramos sumą, prognozuotinas įgyvendinimo lygis yra 92,5 %. Kadangi pagal šios TS priemonės kvietimai 2025 m. nebus vykdomi, kyla rizika, kad nebus panaudotos visos skirtos lėšos.

Iki 2024 m. pabaigos buvo sukurta 411 naujų darbo vietų (60 darbo vietų daugiau nei 2023 m.) ir tikslo rodiklio įgyvendinimo lygis siekė 222 %.

- **Rekomendacija:** 2025 m. viduryje siūlome papildomai įvertinti tikslinės srities finansinio įgyvendinimo lygį ir esant poreikiui apvarstyti galimybę perskirstyti neapnaudotų lėšų likutį kitoms priemonės (pavyzdžiui toms, kurioms 2025 m. buvo paskelbti kvietimai teikti paraiškas ir atsirado papildomas lėšų poreikis).

3 prioritetui patvirtinta beveik 171,8 mln. Eur, kurie sudarė 92 % viso Programoje prioritetui numatyto finansavimo, išmokėta – 119,9 mln. Eur, kurie sudarė 65 % prioritetui numatyto finansavimo. EK deklaruotos paramos suma siekė 119,3 mln. Eur (64 % prioritetui skirto finansavimo). Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota 112,7 mln. Eur, o tai sudarė 61 % prioritetui skirto finansavimo. Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis yra vidutinis ir padidės sėkmingai užbaigus dar įgyvendinamus projektus.

3A tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 91 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta – 59 %, EK deklaruota – 59 %, baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 55 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis yra vidutinis. Pagal šią TS mažiausia pažanga pasiekta pagal priemones M02 bei M16 veiklos sritis 16.3 ir 16.4. Priemonei M02 išmokėtų lėšų suma sudarė 2 %, o M16 – 23 % (M16 patvirtintos paramos suma sudarė 51 %). Atkreiptinas dėmesys, kad priemonei M02 ir priemonės M16

veiklos sritims 16.3 ir 16.4 2025 m. atliktu Programos keitimu sumažinta skirtos paramos suma, todėl įvertinus veiklos sričiai patvirtintos paramos sumą ir pagal naują finansinį planą (KPP 18 versija) suplanuotą skirti paramos sumą, prognozuotina, kad sėkmingai įgyvendinus visus projektus bus panaudotos visos skirtos lėšos.

2024 m. buvo paremtos 395 žemės ūkio valdos (32 valdomis daugiau nei 2023 m.), dalyvaujančios kokybės sistemose, o tai sudarė 0,2 % visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų skaičiaus, todėl 2024 m. buvo pasiekta 80 % 3A tikslo rodiklio (T6).

3B tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 98 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta – 96 %, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota – 95 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis yra aukštas. 2024 m. paramą pagal M17 draudimo įmokoms gavo 2 155 ūkio valdos (17 valdų daugiau nei 2023 m.), kurios sudarė 1,08 % visų žemės valdų ir buvo pasiekta 148 % tikslo rodiklio (T7).

Įgyvendinant M17 priemonės 17.3 veiklos sritį 2024 m. nebuvo pateikta nei viena paraiška žemės ūkio rizikos valdymo fondų kūrimui. Kaip rodo 3-ojo prioriteto vertinimo rezultatai, ūkininkų atsargumą ir tai kad Lietuvoje nėra steigiami rizikos valdymo fondai lemia keletas ekonominių, administracinių ir praktinių priežasčių. Nors ŽŪM vykdo aktyvius viešinimo veiklas, tačiau vertinimo metu atliktos apklausos duomenys rodo, kad dalis ūkininkų dar nežino apie rizikos valdymo fondų galimybes ir naudas. Pastebėta, kad šios priemonės patrauklumą bent iš dalies sumažina tai, kad ūkininkai pajamas stabilizuoja gaudami tiesiogines išmokas, o taip pat pasinaudodami kitomis nacionalinėmis kompensacinėmis priemonėmis. Ūkininkams taip pat trūksta pasitikėjimo dėl to, ar rizikos valdymo fondai iš tiesų suteikia naudos, nes fondų kompensacijos gali būti mažesnės už patirtus nuostolius, arba pačios fondų taisyklės gali būti sudėtingos ir neaiškios. Svarbus ir rizikos fondų kaštų aspektas. Ūkininkams, ypač smulkesniems, gali atrodyti, kad ūkio rizikos valdymo fondų steigimas ir dalyvavimas jiems yra per brangus. Nepaisant to, kad šie fondai padeda apsaugoti nuo gamtos stichijų, ligų ir kitų nepalankių veiksnių, privalomos įmokos ir administracinės išlaidos gali būti didelės, todėl kai kurie ūkininkai nusprendžia, kad jie gali susidoroti su rizikomis patys, be papildomų finansinių įsipareigojimų arba taikant kitas rizikos valdymo priemones.

- **Rekomendacija:** detalesnės rekomendacijos dėl papildomų veiksmų, kurie galėtų paskatinti žemės ūkio rizikos valdymo fondų kūrimąsi, pateiktos KPP 3-ojo prioriteto vertinime.

2014–2024 m. **4 prioritetai** patvirtinta 917,2 mln. Eur lėšų, kurios sudarė 101 % viso Programoje prioritetui numatyto finansavimo, išmokėta – 902,2 mln. Eur (99 %), EK deklaruota – 827,7 mln. Eur (91 %). Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis yra aukštas. Įgyvendinant šį prioritetą mažiausias įgyvendinimo lygis pasiektas pagal M16 priemonės 16.3 veiklos sritį (patvirtintos ir išmokėtos paramos dalis – 9 %) ir M08 priemonę (patvirtintos paramos dalis 79 %, o išmokėtos 65 %), tačiau atkreiptinas dėmesys, kad šioms priemonėms ir veiklos sritims 2025 m. atliktu Programos keitimu buvo sumažintas skirtas finansavimas. Pagal 8.5 veiklos sritį, skirtą investicijoms didinti miškų ekosistemų atsparumą ir aplinkosauginę vertę, 2025 m. dar yra planuojamas kvietimas teikti paraiškas, todėl tikėtina, kad veiklos srities įgyvendinimo lygis išaugs.

2024 m. pagal šį prioritetą iš 4 numatytų tikslo rodiklių, 1 (T8) reikšmė pasiekta ir viršyta. T9 rodiklio pasiekimo lygis yra 44 % (didžiausia rodiklio reikšmė buvo pasiekta 2022 m. – 65 % tikslo). T10 rodiklio pasiekimo lygis – 31 % (didžiausia rodiklio reikšmė buvo pasiekta 2023 m. – 41 %). T12 rodiklio pasiekimo lygis – 7 % (2023 m. pasiektas didžiausias rodiklio įgyvendinimo lygis – 96 %). Kadangi 4 prioriteto tikslo rodikliai yra metiniai, jų reikšmė mažėja, nes baigiasi dalies prisiimtų įsipareigojimų terminas. 2024 m. daugeliu atveju paramos paraiškos buvo priimanamos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus, nes pradėtos įgyvendinti analogiškos Strateginio plano priemonės.

- **Rekomendacija:** Programos įgyvendinimo patirtis rodo, kad ūkininkai ne visada įvertina aplinkosauginių priemonių/ veiklų svarbą ir reikšmę, todėl įgyvendinant 2023–2027 m. Strateginį planą ir siekiant padidinti potencialių pareiškėjų sąmoningumą ir susidomėjimą veiklomis, prisidedančiomis prie aplinkosauginių tikslų siekimo, būtina vykdyti aktyvų tokių

priemonių viešinimą akcentuojant jų svarbą, pateikiant gerosios praktikos pavyzdžių (ūkininkų asmeninių patirčių). Taip pat svarbu aplinkosauginių priemonių svarbą akcentuoti ir per mokymų priemonę, mokslinių tyrimų rezultatus bei teikti ūkininkams konsultacijas.

- Atsižvelgiant į tai, kad 2023–2025 m. vertinimo plane yra suplanuotas vertinimas, skirtas 4-ojo ir 5-ojo Programos prioritetų įvertinimui, labai svarbu vertinimo metu identifikuoti ir detaliau išanalizuoti rodiklių tikslų nepasiekimo priežastis (pavyzdžiui, per daug ambicingas planavimas, per mažos kompensacinės išmokos, ar kt.). Vertinimo įžvalgos itin svarbos atsižvelgiant į tai, kad Strateginiame plane didelis dėmesys yra skiriamas priemonėms, susijusiomis su aplinkos apsauga ir poveikiu klimato kaitai.

2014–2024 m. **5 prioritetui** patvirtinta 107,5 mln. Eur lėšų, kurios sudarė 92 % viso Programoje prioritetui numatyto finansavimo, išmokėta ir EK deklaruota beveik 98,1 mln. Eur, o tai sudarė 84 % prioritetui numatyto finansavimo. Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis sutampa su Programos įgyvendinimo lygiu.

5C tikslinei sričiai patvirtina ir išmokėta bei EK deklaruota – 52 % Programoje suplanuoto finansavimo. Šios tikslinės srities tikslo rodiklio T16 siektina reikšmė pasiekta 53 % apimtimi. Atsižvelgiant į tai, kad 4 projektai buvo nutraukti, 2025 m. atliktu Programos keitimu T16 rodiklio siektina reikšmė sumažinta, todėl rodiklio reikšmė bus pasiekta.

Pagrindinė priežastis, kodėl priemonės M06 veikla 6.4.2 „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ įgyvendinta mažesniu mastu nei planuota yra tai, kad parama gali pasinaudoti tik labai mažos ir mažos įmonės bei ūkininkai atitinkantys labai mažos ir mažos įmonės apibrėžtį. Tačiau mažiems ūkio subjektams trūksta žinių bei gerųjų pavyzdžių dėl sėkmingos biodujų gamybos iš žemės ūkio ir kitų atliekų. Taip pat svarbus ir finansų klausimas. Biodujų gamyba yra galimai nepakankamai ekonomiškai efektyvi veikla, ūkiams taip pat nuolat reikia finansų ūkiams plėsti, naujai technikai įsigyti. Klimato kaitos įtaka vis dažniau lemia įvairius nuostolius, todėl susilaikoma nuo tokio tipo investicijų. Abejones dėl tokių investicijų lemia ir Lietuvoje stebima gyvulininkystės ūkių mažėjimo tendencija.

5D tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 85 % visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta ir EK deklaruota – 83 %. Šios tikslinės srities įgyvendinimo pažanga beveik sutampa su visos Programos įgyvendinimo pažanga. Mažiausias įgyvendinimo lygis (22 %) pasiektas pagal veiklos sritį 16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“, tačiau 2025 m. atliktu Programos keitimu šiai veiklos sričiai sumažintas skirtas finansavimas. 2024 m. pasiekta T18 tikslo rodiklio reikšmė – 0,66 % kuri nurodo, jog 2024 m. buvo paremta tokia žemės ploto dalis, kurioje mažinamas žemės ūkyje išmetamas ŠESD ir amoniako kiekis. Lyginant 2025 m. suplanuotą rodiklio reikšmę su pasiekta, pastebėtina, kad 2024 m. buvo pasiekta 26 % suplanuotos rodiklio reikšmės. Kadangi tikslo rodiklis yra metinis, jo reikšmė mažėja, nes baigiasi dalies prisiimtų išipareigojimų terminas. Didžiausia rodiklio reikšmė buvo pasiekta 2022 m. –64 % tikslo.

- **Rekomendacija:** priemonės M10 veiklos „Specifinių pievų tvarkymas“ įgyvendinimas nebuvo sklandus: pagal šią veiklą kasmet buvo planuojama paremti 22 tūkst. ha plotą, tačiau kasmet pasiektas plotas sudarė apie 10 % tikslo, o tai lėmė mažesnę T18 tikslo rodiklio pasiekimą, nei planuota. M10 priemonės vertinimo metu nustatyta, kad mažesnę susidomėjimą veikla lėmė per maža kompensacinė išmoka (kuri buvo per maža atsižvelgiant į veiklos įgyvendinimo eigoje pakitusius reikalavimus) ir tai, kad kita pievoms skirta veika „Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius“ buvo patrauklesnė dėl didesnės kompensacinės išmokos, nors dalyvavimo joje reikalavimai buvo sudėtingesni.
- Strateginiame plane yra numatyta ekologinė sistema „TI05eko6 - Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“. Atsižvelgiant į Programos įgyvendinimo patirtį, įgyvendinant šią ekologinę sistemą ir keičiant reikalavimus ūkininkams, atitinkamai rekomenduojame kartu įvertinti ir tai, ar planuojami pakeitimai lems papildomas išlaidas ūkininkams, dėl kurių turėtų būti perskaičiuojama kompensacinė išmoka.
- Taip pat aktuali 4P pateikta rekomendacija dėl planuojamo vertinimo.

5E tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 100 % tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta ir EK deklaruota – 89 %. Finansinis TS įgyvendinimo lygis yra aukštas. 2024 m. buvo paremtas 41 040 ha žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas (17 tūkst. ha mažiau nei 2023 m.), kuriame prisidedama prie anglies dioksido sekvestracijos ir išlaikymo, sudarė 0,82 % viso Lietuvoje registruoto žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės ploto. Nors lyginant su 2023 m. rodiklio reikšmė sumažėjo (kadangi tikslo rodiklis yra metinis, jo reikšmė mažėja, nes baigiasi dalies prisiimtų įsipareigojimų laikas, o 2024 m. pagal M10 priemonės veiklas paramos paraiškos buvo priimamos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus), tačiau pasiekta rodiklio reikšmė viršija 2025 m. siektiną tikslo reikšmę.

6 prioritetai 2014–2024 m. patvirtinta beveik 328,2 mln. Eur lėšų, kurios sudarė 102 % viso Programoje prioritetui skirto finansavimo, išmokėta parama siekė 306,7 mln. Eur ir sudarė 96 % prioritetui skirto finansavimo, EK deklaruota – 277,3 mln. Eur, kurie sudarė 86 % prioritetui skirto finansavimo, o baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota 287,6 mln. Eur, o tai sudarė 90 % nuo visos prioritetui skirtos paramos. Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis yra aukštas.

6A tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 95 % tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta – 94 %, EK deklaruota – 76 %, baigtiems projektams, įskaitant nacionalinį finansavimą, išmokėta – 87 %. 2014–2024 m. įgyvendintuose projektuose buvo sukurta 3 790 darbo vietų (164 daugiau nei 2023 m.) ir buvo pasiekta 127 % siektino tikslo (6 p. p. daugiau nei 2023 m.).

6B tikslinei sričiai patvirtina parama siekė 106 % tikslinei sričiai skirtos paramos, išmokėta – 96 %, EK deklaruota – 91 %. Baigtiems projektams taip pat išmokėta – 91 %, todėl finansinis TS įgyvendinimo lygis yra aukštas. Visi 3 šios tikslinės srities tikslo rodikliai yra pasiekti. Vietos plėtros strategijos yra taikomos visiems kaimo gyventojams (102,3 %, T21 rodiklis), geresnėmis paslaugomis/ infrastruktūra naudojasi 33 % kaimo gyventojų (T22 rodiklis), o įgyvendinant vietos plėtros projektus sukurtos 2 349 darbo vietos (per 2024 m. sukurtos 454 darbo vietos, T23 rodiklis).

6C tikslinei sričiai patvirtina ir išmokėta suma siekė 100 %. 2019 m. buvo užbaigtas pagal 7.3 veiklos sritį vykdomas plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai gerinti skirtas projektas ir pasiektas bei 2 kartus viršytas tikslo rodiklis, todėl ši tikslinė sritis yra įgyvendinta.

5 PRIEDAS. ATASKAITOS SANTRAUKA VISUOMENEI

FINANSINIS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

2014–2024 m. Programos įgyvendinimui skirta beveik 2,85 mlrd. Eur, iš kurių EŽŪFKP lėšos sudaro beveik 2,1 mlrd. Eur, EURI lėšos 139,9 mln. Eur, o nacionalinio finansavimo lėšos – 609 mln. Eur. 2014–2024 m. pagal Programą patvirtintos paramos suma siekė beveik 2 813 mln. Eur ir sudarė 99 % visų Programos įgyvendinimui skirtų lėšų (165 mln. Eur arba 6 procentiniais punktais (toliau – p. p.) daugiau nei 2014–2023 m.). Daugiausiai paramos lėšų buvo patvirtinta pagal 2A tikslinę sritį, taip pat pagal prie ketvirtąjį prioritetą prisidedančias tikslines sritis. 2014–2024 m. pagal Programą išmokėtos paramos suma siekė beveik 2 587 mln. Eur, t. y. 91 % Programai skirtų lėšų (208 mln. Eur arba 7 p. p. daugiau nei 2014–2023 m.), iš kurių EŽŪFKP, bendrojo finansavimo (toliau – BF) ir papildomo nacionalinio finansavimo (toliau – PNF) lėšos sudarė beveik 2 499 mln. Eur, o EURI lėšos – 87,6 mln. Eur. 2014–2024 m. pagal Programą Europos Komisijai buvo deklaruota 2 393 mln. Eur paramos lėšų, t. y. 84 % Programai skirtų lėšų (220 mln. Eur arba 8 p. p. daugiau nei 2014–2023 m.), iš kurių EŽŪFKP, BF, PNF lėšos sudarė 2 308,4 mln. Eur, o EURI lėšos – 84,5 mln. Eur.

Didžiausia išmokėtos paramos dalis pagal tikslinę sritį, lyginant su skirta parama, buvo pagal 6C tikslinę sritį – 100 %. Pagal 4 prioritetą išmokėtos paramos dalis siekė 99 %, o pagal 2B tikslinę sritį – 97 %. Mažiausias finansinio įgyvendinimo lygis pasiektas pagal šias tikslines sritis – 5C (išmokėta 53 % skirtos paramos) ir 3A (išmokėta 59 % skirtos paramos).

PROGRAMOS PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS

1 prioritetas. Žinių perdavimo ir inovacijų žemės ūkio, miškininkystės sektoriuose ir kaimo vietovėse skatinimas

2014–2024 m. 1 prioritetui patvirtinta lėšų suma siekė 57,7 mln. Eur (91 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėta parama siekė 49,9 mln. Eur (78 % prioritetui skirto finansavimo), o EK deklaruota paramos suma siekė 47,1 mln. Eur (74 % prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su 2014–2023 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 7 p. p. (2,6 mln. Eur), išmokėtos – 11 p. p. (6,3 mln. Eur), EK deklaruotos – 14 p. p. (8,1 mln. Eur).

Iki 2024 m. pabaigos buvo užbaigti 37 projektai (dar 6 įgyvendinami), susiję su profesiniu mokymu (per 2024 m. užbaigti 8 projektai). Šiuose projektuose iš viso dalyvavo 66 254 mokymų dalyviai (15 tūkst. dalyvių per 2024 m.). Taip pat buvo užbaigti 63 projektai (dar 8 įgyvendinami), kuriais prisidedama prie parodomųjų projektų ir informavimo veiklos (per 2024 m. užbaigti 9 projektai). Pagal M02 priemonę teikiamoms konsultavimo paslaugomis pasinaudojo 10 601 paramos gavėjas (iš jų 557 per 2024 m.), kurių didžioji dalis buvo konsultuojami agrarinės aplinkosaugos srities klausimais, t. y. konsultacijomis, prisidedančiomis prie 4 prioriteto įgyvendinimo. 2014–2024 m. duomenimis, buvo įgyvendinami 52 projektai, kuriais remiamos Europos inovacijų partnerystės (toliau – EIP) veiklos grupės ir jų veikla, iš jų 34 projektai buvo užbaigti (2024 m. užbaigta 13 projektų). Be to, 2014–2024 m. įgyvendinta 216 smulkių ūkių bendradarbiavimo ir trumpų tiekimo grandinių vystymo projektų pagal 16.3 ir 16.4 veiklos sritis (per 2024 m. buvo užbaigti 29 projektai).

2 prioritetas. Žemės ūkio konkurencingumas ir tvarus miškų valdymas

2014–2024 m. pagal 2 prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė 1,13 mlrd. Eur (98 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėtų lėšų suma siekė 998,5 mln. Eur (87 % prioritetui skirto finansavimo), EK deklaruotos paramos suma siekė 931,1 mln. Eur (81 % prioritetui skirto finansavimo). Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota 895,4 mln. Eur (78 % prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su

2014–2023 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 10 p. p. (121 mln. Eur), išmokėtos – 11 p. p. (134,9 mln. Eur), EK deklaruotos – 11 p. p. (133,2 mln. Eur).

2014–2024 m. buvo paremta 4 850 žemės ūkio valdų, įgyvendinusių investicijų į ūkių restruktūrizavimą ir modernizavimą projektus (per 2024 m. paremtos 166 žemės ūkio valdos). 51 ūkių modernizavimo projektas įgyvendinamas EURI lėšomis, o iš jų 6 projektai jau užbaigti. Taip pat buvo paremti 2 094 jaunųjų ūkininkų įsikūrimo projektai (per 2024 m. baigti įgyvendinti 322 projektai) bei 9 395 smulkūs ūkiai (per 2024 m. paremti 977 smulkūs ūkiai), siekiant jiems sudaryti sąlygas aktyviau dalyvauti rinkoje. Be to, buvo vykdomos investicijos į su žemės ūkio ir miškininkystės plėtra, modernizavimu ar pritaikymu susijusią infrastruktūrą. Šioje srityje buvo įgyvendinti 436 projektai, susiję su žemės ūkiu, kuriems išmokėta ir EK deklaruota beveik 122,1 mln. Eur. Taip pat buvo įgyvendinta 19 projektų, skirtų miškų infrastruktūrai gerinti, o jiems išmokėtos paramos suma siekė 1,5 mln. Eur. Pagal 2 prioritetą parama buvo skirta ir miško kirtimo, apvalios medienos ir medienos biokuro ruošos technologijų diegimui, jaunuolynų ir krūmynų pertvarkymui. Šioje srityje iki 2024 m. pabaigos buvo įgyvendinta 260 projektų (per 2024 m. užbaigta įgyvendinti 20 projektų), kuriems išmokėtų ir EK deklaruotų lėšų suma sudarė beveik 20,8 mln. Eur.

Reaguojant į didelį finansavimo poreikį ir dėl COVID-19 pandemijos pasikeitusią ekonominę situaciją 2020 m. buvo priimtas sprendimas sukurti KPP finansinę priemonę, skirtą finansuoti paskolas, kuriomis siekiama 4.1 priemonės tikslų. Nuo KPP finansinės priemonės įgyvendinimo pradžios iki 2024 m. gruodžio 31 d. Finansų tarpininkas su galutiniais naudos gavėjais pasirašė 68 paskolų sutartis (4 sutartis per 2024 m.). Bendra suteiktų paskolų suma sudaro 6,596 mln. Eur, šioje sumoje 3,435 mln. Eur – KPP finansinės priemonės lėšų. Paskolų gavėjai Finansų tarpininkui už paskolas grąžino 948,3 tūkst. Eur. Iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos į Fondą grįžusių lėšų suma sudaro 545,5 tūkst. Eur.

3 prioritetas. Maisto tiekimo grandinių organizavimo skatinimas

2014–2024 m. pagal 3 prioritetą visų patvirtintų lėšų suma siekė 171,8 mln. Eur (92 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėtų lėšų suma siekė 119,9 mln. Eur (65 % prioritetui skirto finansavimo), EK deklaruotos paramos suma siekė 119,3 mln. Eur (64 % prioritetui skirto finansavimo). Baigtiems projektams išmokėta ir EK deklaruota beveik 112,7 mln. Eur (61 % prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su 2014–2023 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 3 p. p. (6,6 mln. Eur), išmokėtos – 10 p. p. (16,8 mln. Eur), EK deklaruotos – 9 p. p. (16,8 mln. Eur).

2014–2024 m. įgyvendinant 3A tikslinę sritį baigtiems projektams buvo išmokėta ir EK deklaruota 86,3 mln. Eur. Įgyvendinti 165 projektai, kuriems skirta parama investicijoms į žemės ūkio valdas bei investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą (per 2024 m. užbaigta įgyvendinti 20 projektų). Paramos lėšos taip pat buvo išmokėtos 395 žemės ūkio valdoms (32 valdomis daugiau nei 2014–2023 m.) už dalyvavimą kokybės sistemose, trumposiose tiekimo grandinėse ir gamintojų organizacijose: pagal M03 priemonę parama išmokėta 162 ūkio valdoms pagal tęstinius 2007–2013 m. KPP įsipareigojimus ir 102 valdoms pagal naujas 2014–2020 m. KPP paraiškas, 43 ūkio valdoms pagal užbaigtus projektus, prisidedančius prie 16.4 veiklos srities, ir 88 valdoms dalyvaujančioms remiamose gamintojų grupėse (M09). Įgyvendinant 3B tikslinę sritį, skirtą paskatinti žemės ūkio valdų dalyvavimą rizikos valdymo sistemose, pagal priemonę M17 išmokėta ir EK deklaruota 22,1 mln. Eur paramos, kurią gavo 2 155 ūkiai (17 ūkių daugiau lyginant su 2023 m.), o pagal priemonę M05 – 4,4 mln. Eur, kurią gavo 64 ūkio valdos (5 ūkio valdomis daugiau nei 2014–2023 m.).

4 prioritetas. Aplinkosauga – biologinė įvairovė, vandens ir dirvožemio

Siekiant 4 prioriteto tikslų, yra įgyvendinamos 3 horizontalaus pobūdžio priemonės (M01, M02 ir M16), 2 investicinės (M04 ir M08) bei 5 kompensacinio pobūdžio plotinės priemonės (M10, M11, M12, M13 ir M15). 2014–2024 m. patvirtinta lėšų suma siekė kiek daugiau nei 917,2 mln. Eur (101 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėtos paramos suma siekė 902,2 mln. Eur (99 % prioritetui skirto finansavimo), EK deklaruotos paramos suma siekė 827,7 mln. Eur (91 % visos prioritetui skirtos lėšų sumos). Lyginant su 2014 – 2023 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 3 p. p. (19,9 mln. Eur), išmokėtos

– 2 p. p. (19 mln. Eur), EK deklaruotos – 3 p. p. (18,9 mln. Eur). Finansinis prioriteto įgyvendinimo lygis yra aukštas.

2024 m. buvo paremtas 40 897 ha žemės ūkio paskirties plotas (17,2 tūkst. ha mažiau lyginant su 2023 m.) ir 31 936 ha miško paskirties plotas (3,5 tūkst. ha daugiau lyginant su 2023 m.), kuriuose vykdomos su biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga susijusios valdymo sutartys. Siekiant vandentvarkos gerinimo 2024 m. buvo paremtas 5 556 ha plotas (beveik 2 tūkst. mažiau lyginant su 2023 m.). 2024 m. taip pat paremtas 18 258 ha žemės ūkio paskirties žemės plotas (251 tūkst. ha mažiau lyginant su 2023 m.), kuriame buvo vykdomos veiklos, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimo ir dirvožemio erozijos prevencija. Šie plotai daugiausia apėmė žemės ūkio veiklą „Natura 2000“ vietovėse, ekologinį ūkininkavimą, taip pat ūkininkavimą pagal aukštesnius nei privaloma aplinkosauginius reikalavimus, prisiimtus pagal M10 „Agrarinės aplinkosaugos“ priemonės veiklas. Kalbant apie miško plotus, pastarieji buvo remiami pagal M8 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ priemonę. Atkreiptinas dėmesys, kad paremto ploto tikslo rodikliai yra metiniai, todėl dalies jų reikšmės sumažėjo, nes baigiasi prisiimtų įsipareigojimų laikas. 2024 m. paramos paraiškos buvo priimamos tik pagal ankstesniais metais prisiimtus įsipareigojimus, nes pradėtos įgyvendinti analogiškos Strateginio plano priemonės.

5 prioritetas. Efektyvus išteklių naudojimas

2014–2024 m. pagal 5 prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė 107,5 mln. Eur (92 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėtos ir EK deklaruotos paramos suma siekė beveik 98,1 mln. Eur (84 % šiam prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su 2014–2023 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 4 p. p. (3,9 mln. Eur), išmokėtos ir EK deklaruotos – 9 p. p. (10,1 mln. Eur).

2014–2024 m. buvo įgyvendinti 4 projektai, prisidedantys prie 5C tikslinės srities „Parama biodujų gamybai“ tikslo. Taip pat 2024 m. buvo išmokėta parama pagal 2 597 paraiškas, pagal kurias įgyvendinti veiksmai, prisidedantys prie žemės ūkio išmetamo šiltnamio efekto sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimo. Be to, 852 valdos gavo paramą miško įveisimui, taip siekiant prisidėti prie anglies dioksido išlaikymo ir sekvestracijos miškininkystėje (38 valdomis daugiau nei 2023 m.). Žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame buvo vykdomos su išmetamo šiltnamio efekto sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimu susijusios valdymo sutartys, siekė 18 137 ha (15,5 tūkst. ha mažiau lyginant su 2023 m.), o žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas, kuriame buvo vykdomos su anglies sekvestracija ir išsaugojimu susijusios valdymo sutartys, siekė 41 040 ha (17,4 tūkst. ha mažiau lyginant su 2023 m.). Kaip ir 4-ojo prioriteto atveju, paremto ploto tikslo rodikliai yra metiniai, todėl dalies jų reikšmės sumažėjo dėl besibaigiančio prisiimtų įsipareigojimų laiko.

6 prioritetas. Ekonominės plėtros ir socialinės įtraukties skatinimas

2014–2024 m. pagal 6 prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė beveik 328,2 mln. Eur (102 % prioritetui skirto finansavimo), išmokėtos paramos suma siekė 306,7 mln. Eur (96 % prioritetui skirto finansavimo). EK deklaruota – 277,3 mln. Eur (86 % prioritetui skirto finansavimo). Baigtiems projektams išmokėta 287,6 mln. Eur (90 % prioritetui skirto finansavimo). Lyginant su 2014–2024 m., patvirtintos paramos lygis išaugo 4 p. p. (6,2 mln. Eur), išmokėtos – 8 p. p. (19 mln. Eur) bei EK deklaruotos – 9 p. p. (21,8 mln. Eur).

2014–2024 m. buvo įgyvendinti 2 152 projektai, skirti ne žemės ūkio veiklos verslo plėtojimui kaime (2024 m. užbaigti įgyvendinti 47 projektai) bei sukurta 3 790 darbo vietų (164 darbo vietos sukurtos per 2024 m.). Taip pat įgyvendinti 8 296 projektai, kuriais gerinamos paslaugos ir infrastruktūra (įskaitant ir kultūrinį bei gamtinį paveldą) kaimo vietovėse (2024 m. užbaigti 2 projektai). 2024 m. pabaigoje gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius siekė 348 531 asmenį arba 33 % visų kaimo gyventojų.

2024 m. buvo įgyvendinamos 49 vietos plėtros strategijos (46 kaimo vietovių ir 3 dvisektorės, finansuojamos iš EŽŪFKP ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo). Gyventojų skaičius, tenkantis

VVG, siekia 1 075 726 asmenis ir apima visus Lietuvos kaimo vietovėse gyvenančius žmones. Per 2014–2024 m. įgyvendinant M19 priemonę buvo sukurtos 2 349 darbo vietos (2024 m. sukurtos 454 darbo vietos).

Paramos investicijoms į žemės ūkio sektorius apžvalga

Atliekant paramos investicijoms į žemės ūkio sektorius apžvalgą buvo analizuotas investicinių veiklos sričių 4.1, 6.1 ir 6.3 indėlis į pagrindinių žemės ūkio sektorių plėtrą. Didžiausia dalis paramos – 529,3 mln. Eur arba 57,4 % buvo patvirtinta investicijų projektams gyvulininkystės sektoriuje. Įgyvendinant minėtas veiklos sritis iki 2024 m. pabaigos šiame sektoriuje įgyvendinami 9 458 projektai, kuriems išmokėta 454,3 mln. Eur (56,7 % visos pagal analizuotas veiklos sritis išmokėtos paramos). Toliau seka augalininkystės sektorius, kuriame įgyvendinami 3 115 investicinių projektų, o jiems patvirtinta paramos suma siekė beveik 170,7 mln. Eur ir sudarė 18,5 % visos investicinės paramos, išmokėta parama – beveik 152,2 mln. Eur (19 % visos pagal analizuotas veiklos sritis išmokėtos paramos). Daržininkystės sektoriuje įgyvendinamam 3 331 investiciniam projektui patvirtintos paramos suma siekė 151 mln. Eur ir sudarė 16,4 %, o išmokėtos paramos suma siekė beveik 128,6 mln. Eur (16,1 %).

Investicinė parama taip pat teikiama ir pagal 4.2 veiklos sritį, skirtą perdirbimui ir rinkodarai. 2014–2024 m. pagal šią veiklos sritį buvo patvirtinta beveik 127 mln. Eur. Daugiausiai projektų (60) įgyvendinama augalininkystės produktų perdirbimo srityje, jiems išmokėta parama siekia beveik 19,1 mln. Eur. Toliau seka parama investicijoms į pieno perdirbimą (įgyvendinami 25 projektai, kuriems išmokėta 19,1 mln. Eur) ir mėsos produktų perdirbimą (įgyvendinami 32 projektai, kuriems išmokėta 15 mln. Eur).

VEIKSMAI, SIEKIANT UŽTIKRINTI PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMINGUMĄ

2014–2024 m. siekiant užtikrinti. Programos įgyvendinimo veiksmingumą ir kokybę, buvo atliekami: 1) Programos pakeitimai, 2) Programos administravimo taisyklių pakeitimai bei inicijuojami ar atliekami nacionalinių teisės aktų pakeitimai 3) priemonės įgyvendinimo taisyklių pakeitimai bei kiti veiksmai.

2024 m. buvo atliktas Programos keitimas, EK patvirtintas 2024 m. balandžio 17 d. sprendimu Nr. C(2024)2638. Atsižvelgiant į KPP priemonių įgyvendinimo situaciją ir siekiant racionaliai panaudoti KPP lėšas, lėšos perskirstytos iš priemonių, veiklos sričių, kurias įgyvendinant suplanuoti rodikliai buvo pasiekti arba, atsižvelgiant į priemonės specifiką, yra rizika nepanaudoti visų joms skirtų lėšų arba lėšų likučiai, įskaitant baigtuose įgyvendinti projektuose nepanaudotas (sutaupytas) lėšas, yra per maži ir todėl 2024 m. kvietimai pagal jas neplanuojami. 2024 m. atliktu keitimu daugiausiai lėšų perskirstyta 6.3 veiklos sričiai „Parama smulkiesiems ūkiams“, o taip pat vietos projektų įgyvendinimui (19.2 veiklos sritis) ir techninei pagalbai (M20).

Siekiant spręsti ir kontroliuoti problemas, iškilusias priemonių įgyvendinimo metu, 2024 m. buvo atlikti priemonių, pagal kurias dar buvo paskelbti kvietimai teikti paraiškas, įgyvendinimo taisyklių pakeitimai. Pakeitimais buvo supaprastinamos paramos gavimo taisyklės ir atliekami kiti įvairūs pakeitimai. Programos veiksmingumo tobulinimo taip pat buvo siekiama, organizuojant Stebėsenos komiteto posėdžius. 2024 metais surengti 2 Stebėsenos komiteto posėdžiai. Stebėsenos komiteto posėdžių metu buvo aptarti siūlomi Programos pakeitimai, patvirtinti finansinio plano pakeitimai, apsvarstyti ir priimti atskirų priemonių pakeitimai.

VEIKSMAI, VYKDANT TECHNINĖS PAGALBOS IR PROGRAMOS VIEŠINIMO REIKALAVIMUS

2014–2024 m. parama Techninei pagalbai teikiama, įgyvendinant tris veiklos sritis: 1) Programos įgyvendinimas (toliau – pirmoji veiklos sritis); 2) Programos informavimas ir viešinimas (toliau – antroji veiklos sritis); 3) Lietuvos kaimo tinklas (toliau – trečioji veiklos sritis).

Techninei pagalbai skirtos paramos lėšos siekia kiek daugiau nei 98,1 mln. Eur. 2014–2024 m. buvo įgyvendinami 146 projektai, iš kurių 6 projektai yra tęstiniai. Pagal pirmąją veiklos sritį įgyvendinami 3 tęstiniai projektai (visų trijų galimų paramos gavėjų – ŽŪM, NMA ir ŽŪDC). Pagal antrąją veiklos sritį įgyvendinami 2 tęstiniai projektai (abiejų galimų paramos gavėjų – ŽŪM ir NMA). Pagal trečiąją veiklos sritį 1 tęstinį projektą įgyvendina Lietuvos kaimo tinklo sekretoriatas. 140 likusių projektų įgyvendinami LKT narių. Visiems šiems projektams 2014–2024 m. išmokėta 97,5 mln. Eur (99 % techninei pagalbai skirtų lėšų), o išmokėta ir EK deklaruota beveik 77,6 mln. (79 % techninei pagalbai skirtų lėšų).

Pagal pirmąją veiklos sritį įgyvendinami 3 tęstiniai projektai (visų trijų galimų paramos gavėjų – ŽŪM, NMA ir ŽŪDC). Šiais projektais užtikrinamas sklandus Programos įgyvendinimas, iš projektų lėšų samdomi darbuotojai kiekvienai iš institucijų priskirtų funkcijų, susijusių su Programos įgyvendinimu, vykdymui. Pagal antrąją veiklos sritį įgyvendinami 2 tęstiniai projektai (abiejų galimų paramos gavėjų – ŽŪM ir NMA). Įgyvendinant šiuos projektus buvo vykdomas Programos viešinimas. Pagal trečiąją veiklos sritį 1 tęstinį projektą įgyvendina Lietuvos kaimo tinklo sekretoriatas. Likę 140 projektų įgyvendinami LKT narių. LKT nariai įgyvendina dviejų tipų projektus: projektus, kurie skirti renginių komunikacijos priemonėms įgyvendinti ir projektus, kurie skirti elektroninėms komunikacijos priemonėms įgyvendinti. 2024 m. buvo užbaigti įgyvendinti 54 (63 %) renginių komunikacijos priemonėms įgyvendinti ir 53 (95 %) elektroninėms komunikacijos priemonėms įgyvendinti skirti projektai. LKT Sekretoriatas įgyvendindamas veiksmų planą 2024 m. organizavo ir prisidėjo organizuojant 22 renginius (18 iš jų buvo teminiai „LKT dirbtuvių“ formato renginiai), periodiškai dalyvavo Europos sąjungos BŽŪP tinklo organizuojuose susitikimuose, taip pat dalyvavo ir *Nordic-Baltic* kaimo tinklų sekretoriatų atstovų virtualiuose susitikimuose, išleido 10 periodinių naujienlaiškių „LKT žinios“ bei vykdė kitas veiklas.

6 PRIEDAS. SANTRAUKA ANGLŲ KALBA

Pridedama atskiru dokumentu *MS Word* formatu.

7 PRIEDAS. SANTRAUKA VISUOMENEI ANGLŲ KALBA

Pridedama atskiru dokumentu *MS Word* formatu.